

รัฐศาสตร์พิจารณา ศูนย์การเมือง สังคม และอาณาบริเวณศึกษา

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปีที่ 11 ฉบับที่ 22 กรกฎาคม - ธันวาคม 2567

Political Science Critique, Centre of Politics, Social and Area Studies,
Science, Ramkhamhaeng University.

Vol. 11 No. 22 July - December 2024

ISSN : 2697-598X (Print)

ISSN : 2822-0951 (Online)

ปีที่พิมพ์ : ธันวาคม 2567

Year : December 2024

© 2019 by Center for Asian Studies, Faculty of Political
Science, Ramkhamhaeng University.

พิมพ์ที่ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ศูนย์การเมือง สังคม และอาณาบริเวณศึกษา

วารสารรัฐศาสตร์พิจารณา – มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2567.

1.วารสารรัฐศาสตร์พิจารณา. I. ศูนย์การเมือง สังคม และอาณาบริเวณศึกษา,
เจ้าของ. II. ชื่อเรื่อง.

ISSN 2697-598X (Print)

ISSN 2822-0951 (Online)

วารสารรัฐศาสตร์พิจารณา ศูนย์การเมือง สังคม และอาณาบริเวณศึกษา

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นวารสารที่นำเสนอบทความวิชาการจากคณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาเกี่ยวกับสาขารัฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รัฐประศาสนศาสตร์ สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การเมืองการปกครอง และเอเชียศึกษาในกรอบอาณาบริเวณศึกษา (Area study) วารสารรัฐศาสตร์พิจารณาใช้การกลั่นกรองบทความก่อนลงตีพิมพ์แบบผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (Tripple-blind Peer Review) โดยแต่ละบทความต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน วารสารรัฐศาสตร์พิจารณาจัดพิมพ์ปีละ 2 ฉบับ (ม.ค.-มิ.ย. และ ก.ค.-ธ.ค.)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการในสาขารัฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง บริหารรัฐกิจ นโยบายสาธารณะ
2. เพื่อส่งเสริมให้คณาจารย์ บุคลากรของมหาวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิผลิตผลงานทางวิชาการเผยแพร่ต่อสาธารณชนในรูปแบบบทความทางวิชาการและบทพิจารณาหนังสือ
3. เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และนักวิจัย
4. เป็นเอกสารประกอบการเรียน การสอนในระดับอุดมศึกษา

ข้อความและบทความในวารสารฉบับนี้เป็นแนวความคิดของผู้เขียน การตีพิมพ์
บทความเข้าเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน ไม่ใช่ความคิดเห็นและความรับผิดชอบ
ของคณะผู้จัดทำ บรรณาธิการ กองบรรณาธิการและมหาวิทยาลัยรามคำแหง

รัฐศาสตร์วิจารณ์ ศูนย์การเมือง สังคม และอาณาบริเวณศึกษา
Political Science Critique, Centre of Politics, Social and Area Studies
ปีที่ 11 ฉบับที่ 22 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567)
ISSN 2697-598X (Print)
ISSN 2822-0951 (Online)

เจ้าของ ศูนย์การเมือง สังคม และอาณาบริเวณศึกษา

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บรรณาธิการบริหาร

ผศ.ดร.กานต์ บุญยะกาญจน์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บรรณาธิการประจำฉบับ

อ.ดร.ศกลรัตน์ จิระรุ่งเรืองวงศ์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

กองบรรณาธิการ

ภายนอก

ศ.ดร.อนุสรณ์ ภูมิมน

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศ.ดร.สมเกียรติ วันทะนะ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รศ.วรศักดิ์ มหัทธโนบล

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ.วันชัย มีชาติ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ.ดร.วัชรพล พุทธรักษา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผศ.ดร.อรุณี สันฐิตวิณัยย์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ผศ.ดร.ปราณี ทิพย์รัตน์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผศ.ดร.วีระ หวังสัจจะโชค

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผศ.ดร. ทวีดา กมลเวช

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผศ.ดร.วสันต์ เหลืองประภัสร์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อ.ดร.เอกลักษณ์ ไชยภูมิ

Prof. Eiji Murashima

Prof. Dr. Noel Morada

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Waseda University

The University of Queensland

ภายใน

รศ.ดร.จักรี ไชยพินิจ

ผศ.ดร.กานต์ บุญยะกาญจน์

ผศ.ดร.ธีระพล เกียรติพันธ์ุ

ผศ.ปิยะภพ อเนกทวีกุล

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

ภายนอก

รศ.ดร.วัชรพล พุทธรักษา

ผศ.ดร.ณพัชญ์ปภา สว่างนุวัตรกุล

ผศ.ดร.นพพล อัครชาติ

ผศ.ดร.เอกลักษณ์ ไชยภูมิ

ผศ.ดร.ชัยพร พยาครุฑ

อ.ดร.ชนิษฐา สุขสง

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ม.ราชภัฏจันทรเกษม

คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โครงการเงินศึกษา

วิทยาลัยนานาชาติปรีดี พนมยงค์

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาเขตกำแพงแสน

อ.ดร.กุลนรี นุกิจรังสรรค์

ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชีย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อ.ดร.กานต์วี วิชัยปะ

คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภายใน

รศ.ดร.สุภชัย สุภผล

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผศ.ดร.ธีระพล เจริญพันธุ์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผศ.ดร.ศิริรักษ์ นิทัศน์เอก

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผศ.ดร.กานต์ บุญยะกาญจน์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผศ.ดร.ชฎามนต์ สุขลาสัย

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผศ.ดร.เพิ่มศักดิ์ จะเรียมพันธ์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อ.ดร.กิตติพัศ พุทธิวิช

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อ.ดร.พิชญา วิฑูรกิจจา

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อ.ดร.ศกลรัตน์ จิรรุ่งเรืองวงศ์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อ.พาขวัญ พินิจกิจวัฒน์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้จัดการ

นางสาววรรณิดา พรหมนิมิต

พิสูจน์อักษร

นางสาวสโรชญา จิรรุ่งเรืองวงศ์

พิมพ์ที่

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ฉบับอิเล็กทรอนิกส์

<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/PSC>

Editorial

The second 2024 issue of the journal examines numerous facets of political science, especially politics and public administration. Thus, this journal would benefit students interested in or are currently studying and conducting research in political science.

This journal's contents are organized and presented in three sections. The first section contains political ideology. The second section focuses on public administration, the third section presents international relations issues.

Sakonrat Jirarungruangwong
Editor

บทบรรณาธิการ

ในวารสารฉบับปลายปี พ.ศ.2567 เป็นวารสารที่มีเนื้อหาครอบคลุมในมิติต่าง ๆ ของการศึกษาวิชารัฐศาสตร์ ในสาขาของการเมืองการปกครอง การบริหารรัฐกิจที่สังคมกำลังให้ความสนใจ จึงน่าจะเป็นประโยชน์กับนักศึกษาที่ให้ความสนใจ หรืออยู่ระหว่างการศึกษาศึกษาและทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชารัฐศาสตร์ได้

สำหรับเนื้อหาในวารสารฉบับนี้มีวิธีการนำเสนอ และจัดกลุ่มตามประเด็นที่เกี่ยวข้อง ออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกจะเป็นประเด็นเกี่ยวกับแนวความคิดทางการเมือง ในส่วนที่สองจะเป็นประเด็นที่เน้นเรื่องการบริหารจัดการหน่วยงานของรัฐ และ เนื้อหาในส่วนสุดท้ายจะเป็นประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ศกสรัตน์ จิรรุ่งเรืองวงศ์
บรรณาธิการ

Table of Content

	Page
Editorial	vii
Americanism and Fordism in Gramsci's Thought: Industrial Modernity, Cultural Hegemony, and Contemporary Relevance Watcharabon Buddharaksa	1
The establishment of a system of rights under divine destiny: Traces of Indian philosophy in Hegel's Philosophy of Right Kan Boonyakanchana	17
Thai Community Economic Management Strategy under the King's Philosophy Ravipa Thummachote	47
For the Sake of "People's Health": "Health Ideologies Amidst the Contemporary Cannabis Movement in Thai Society" Chatin Chaopo-en	79
The Development of Emergency Aeromedical Services for Sustainability in Emergency Care System in Tak Province, Thailand. Sivanath Peeracheir	149

The Journey of Belt and Road Initiative before the Third Plenary Session of CCP Central Committee of the 20th CCP Congress Kittipos Phuttivanich	183
Transboundary Haze Pollution: ASEAN's Limitation and Indonesia's Attempts Visara Kraiwatanapong Vorasakdi Mahatdhanobol	233
Guideline for Submission	273

สารบัญ

	หน้า
บทบรรณาธิการ	viii
Americanism and Fordism in Gramsci’s Thought: Industrial Modernity, Cultural Hegemony, and Contemporary Relevance Watcharabon Buddharaksa	1
The establishment of a system of rights under divine destiny: Traces of Indian philosophy in Hegel’s Philosophy of Right Kan Boonyakanchana	17
Thai Community Economic Management Strategy under the King’s Philosophy Ravipa Thummachote	47
For the Sake of “People’s Health”: “Health Ideologies Amidst the Contemporary Cannabis Movement in Thai Society” Chatin Chaopo-en	79
การพัฒนาระบบปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยาน ในพื้นที่จังหวัดตากเพื่อเป้าหมายให้เกิดความยั่งยืนของระบบการแพทย์ฉุกเฉิน ครบวงจรและระบบส่งต่อ ศิวนาฏ พิระเชื้อ	149

การเดินทางของความริเริ่มแถบ-ทางก่อนการประชุมคณะกรรมการกลางพรรค คอมมิวนิสต์จีนเต็มคณะครั้งที่ 3 ของสมัชชาที่ 20 กิตติพงศ์ พุทธิวินิช	183
มลพิษหมอกควันข้ามพรมแดน: ข้อจำกัดของอาเซียน และความพยายามของอินโดนีเซีย วิศรา ไกรวัฒนพงศ์ วรศักดิ์ มหัทธโนบล	233
แนวทางการพิจารณาและการส่งบทความ	173

Americanism and Fordism in Gramsci's Thought: Industrial Modernity, Cultural Hegemony, and Contemporary Relevance**

Watcharabon Buddharaksa*

Abstract

This paper critically examines Antonio Gramsci's concepts of Americanism and Fordism, articulated in his *Prison Notebooks*, to explore their significance in understanding the development of capitalist production, social relations, and cultural hegemony. Gramsci analyzed Americanism and Fordism as new modes of production and social organization that emerged in the United States during the early 20th century, characterized by scientific management, mass production, and the integration of workers into a consumerist society. This paper highlights Gramsci's nuanced interpretation of these models as mechanisms for cultivating consent and establishing a new form of cultural hegemony that

---

* Associate Professor, Department of Political Science and Public Administration, Faculty of Social Sciences, Naresuan University, Phitsanulok 65000, Thailand. Email: watcharabonb@nu.ac.th

** This paper is part of a self-funded research project titled 'Political Economy in Gramsci's Theories'. The research project has been approved by the Faculty of Social Sciences, Naresuan University, since May 2023.

*** Received October 31, 2024; Revised December 25, 2024; Accepted December 27, 2024.

extends beyond the factory floor. By connecting Gramsci's analysis to contemporary shifts from Fordism to post-Fordism, the rise of neoliberalism, and the emergence of digital capitalism, the paper demonstrates the enduring relevance of his framework for analyzing current political-economic transformations. It concludes that Gramsci's insights into the relationship between economy and culture provide valuable tools for understanding the dynamic construction of hegemony and the potential avenues for resistance in today's globalized world.

Key words: Gramsci, Americanism, Fordism, Cultural Hegemony, Capitalist Production.

Introduction

Antonio Gramsci's concepts of Americanism and Fordism, articulated in his *Prison Notebooks*, provide a profound theoretical lens for understanding the transformations of industrial capitalism during the early 20th century. Gramsci developed his analysis during his imprisonment under the Fascist regime in Italy, a time of significant economic and social change. The rise of the United States as an industrial power and the widespread adoption of Fordist principles of production and management presented new challenges and opportunities for both capitalist development and working-class movements worldwide.

Gramsci's exploration of Americanism and Fordism goes beyond a mere economic critique; it encompasses the reconfiguration of social

relations, cultural norms, and political strategies. He argued that Americanism represented a novel mode of production and societal organization, defined by efficiency, discipline, and the subjugation of human activities to the logic of industrial productivity. Fordism, on the other hand, was not just a method of mass production but a comprehensive social model that sought to integrate the working class into the capitalist system through a combination of higher wages, improved living standards, and new forms of social control.

This paper aims to critically analyze Gramsci's interpretation of Americanism and Fordism, highlighting their significance in understanding the consolidation of cultural hegemony in advanced capitalist societies. It explores how these concepts helped Gramsci theorize the restructuring of capitalist power in the West and how they remain relevant for interpreting contemporary economic and political developments. This paper delves into the complex relationship between industrial production, social change, and cultural hegemony, arguing that Gramsci's insights offer valuable tools for understanding the dynamics of modern capitalist societies.

Gramsci on Americanism and Fordism

In his **Prison Notebooks**, Gramsci conceptualizes Americanism and Fordism as emblematic of a new stage of capitalist development that arose from the industrial reorganization and socio-economic conditions in the United States during the early 20th century. Gramsci was particularly

fascinated by how these models not only transformed the production process but also reshaped the entire social structure and cultural landscape. He saw Americanism as a broad cultural phenomenon that represented a new way of life, while Fordism, named after the production methods developed by Henry Ford, was seen as a specific mechanism of economic organization that aimed at achieving industrial efficiency and mass consumption (Gramsci, 1971, pp. 277-320).

Americanism: A New Mode of Production and Social Organization

Gramsci's notion of Americanism encompasses the reorganization of industrial production through principles of scientific management, most notably Taylorism. Taylorism sought to optimize labour productivity by imposing strict discipline, time-motion studies, and the subdivision of tasks. This transformation required not only the physical restructuring of the workplace but also the molding of workers' attitudes and behaviour to align with the new production demands (Gramsci, 1971, pp. 302-306). In this sense, Americanism represented a cultural project aimed at aligning human labour and consciousness with the exigencies of industrial capitalism. Gramsci noted that Americanism required a "new type of man" capable of internalizing the values of efficiency, punctuality, and discipline (Gramsci, 1971, p. 302).

Moreover, Gramsci argued that Americanism was not limited to the economic sphere but extended into the moral and cultural domains. It sought to shape the worker's family life, consumption habits, and even

leisure activities. The expansion of Americanism beyond the factory walls implied the need for a new type of cultural hegemony, one that integrated the working class into a system of values conducive to capitalist production. In Gramsci's view, this integration was achieved not through coercion but through the establishment of a new "historical bloc" that harmonized production relations and social norms (Forgacs, 2000).

Fordism: From Economic Efficiency to Social Integration

Fordism, as interpreted by Gramsci, was a production model that linked mass production with mass consumption. Its hallmark was the standardization of products and the assembly-line production method, which significantly boosted productivity and lowered the costs of goods. However, Gramsci argued that Fordism's significance lay not only in its technical aspects but in its ability to establish a new social compact between capital and labour. This compact offered higher wages, allowing workers to consume the goods they produced (Gramsci, 1971, pp. 279-281). Thus, Fordism facilitated the creation of a "new equilibrium" within the capitalist system, one that seemingly addressed class antagonisms by aligning the interests of workers and capitalists.

Gramsci's analysis highlighted the dual character of Fordism: while it created the conditions for social stability by raising the standard of living for a segment of the working class, it also intensified the process of labour exploitation and dehumanization. Workers were reduced to mere cogs in the machine, performing monotonous and repetitive tasks. This

contradiction, Gramsci suggested, contained the seeds of potential resistance, as the rigidities of the Fordist model would ultimately fail to accommodate the aspirations of a dynamic working class (Gramsci, 1971). In addition, Gramsci viewed Fordism as a model that sought to reorganize not just production but also consumption and social relations. By increasing wages and promoting a culture of consumerism, Fordism integrated the working class into the capitalist order in a way that was previously unimaginable. This integration, however, required the suppression of traditional working-class solidarities and the promotion of new forms of individualism and consumer identity (Forgacs, 2000).

Gramsci's examination of Americanism and Fordism thus illustrates his nuanced understanding of how economic models shape cultural and political hegemony. Rather than viewing these concepts as purely economic phenomena, Gramsci saw them as integral to the formation of a new type of hegemony that could stabilize and perpetuate the capitalist order. By transforming the material and ideological conditions of society, Americanism and Fordism sought to neutralize class conflict and secure the consent of the working class, thereby reinforcing capitalist domination.

The Role of Americanism and Fordism in Cultural Hegemony

Gramsci's analysis of Americanism and Fordism is deeply intertwined with his broader concept of cultural hegemony, which he defined as the capacity of a dominant class to exercise intellectual and

moral leadership over subordinate classes. In this context, Americanism and Fordism are not merely production models but mechanisms for cultivating consent and establishing a new cultural hegemony. They contribute to what Gramsci (1971) termed a “passive revolution” — a transformation in social relations that occurs not through direct confrontation but through the reorganization of both material conditions and ideological apparatuses (Gramsci, 1971, pp. 58-59).

Cultural Integration and the New Historical Bloc

The success of Americanism and Fordism, Gramsci argues, was predicated on their ability to establish a new type of historical bloc that integrated various social forces into a cohesive order. This historical bloc harmonized the interests of the dominant and subordinate classes through a reconfiguration of production relations and a redefinition of social values (Forgacs, 2000). Unlike previous models of capitalist organization, Americanism and Fordism sought to stabilize class relations by addressing the aspirations and needs of the working class in novel ways. Higher wages, shorter working hours, and improved working conditions were part of a strategy to cultivate workers’ consent and reduce class antagonisms (Gramsci, 1971, pp. 279-281).

In constructing this new historical bloc, Gramsci highlighted the role of intellectuals and cultural institutions, which he referred to as the “organic intellectuals” of the capitalist class. These intellectuals disseminated ideologies that aligned with the new mode of production,

thereby helping to forge a new collective will that supported the capitalist project (Gramsci, 1971, pp. 5-7). Schools, media, and other cultural institutions played crucial roles in embedding values such as individualism, consumerism, and productivity, which were essential for sustaining the Americanist and Fordist models. As a result, the hegemonic apparatus expanded beyond the economic sphere to encompass cultural and social realms, making capitalist domination more resilient and sophisticated (Crehan, 2002).

Securing Consent through Cultural Hegemony

One of the core insights of Gramsci's analysis is that Americanism and Fordism transformed the mechanisms of consent in capitalist societies. In traditional Marxist analysis, the capitalist state relies on both coercion (force) and consent (ideology) to maintain its power. However, Gramsci (1971) argued that Americanism and Fordism signaled a shift towards a greater emphasis on consensual mechanisms. By promoting a culture of consumption and aligning workers' aspirations with the goals of capitalist production, these models created a form of hegemony that minimized the need for overt coercion (Gramsci, 1971, pp. 12-14).

The cultural hegemony fostered by Americanism and Fordism was built upon the reconfiguration of social life and the blurring of boundaries between production and consumption. The Fordist principle of paying higher wages to workers enabled them to purchase the goods they produced, thereby creating a cycle of consumption that sustained

industrial growth. This integration of workers into the consumer culture diluted traditional class identities and promoted new forms of individualism (Harvey, 1990). As workers became both producers and consumers, their identities were reshaped to conform to the needs of the capitalist system, making it difficult to mobilize class-based resistance.

Contradictions and Crisis Tendencies in Hegemony

While Americanism and Fordism succeeded in establishing a new type of hegemony, Gramsci was also keenly aware of their inherent contradictions. He noted that the cultural hegemony constructed by these models was precarious and contingent, subject to periodic crises as new social forces emerged (Gramsci, 1971, pp. 160-162). For example, the rigidities of the Fordist model, with its emphasis on standardization and mass production, made it vulnerable to shifts in consumer preferences and technological innovation. Moreover, the expansion of consumption-based hegemony led to rising expectations among the working class, which could not always be met within the constraints of the capitalist system.

Gramsci's concept of hegemony thus provides a dynamic framework for understanding the complex interplay between economic forces, social relations, and cultural norms. It allows us to see how Americanism and Fordism sought to manage and contain class antagonisms through cultural integration and how these efforts inevitably produced new forms of resistance and struggle (Crehan, 2002). The contradictions within Americanism and Fordism would eventually

contribute to their unraveling, paving the way for new configurations of capitalist hegemony in the late 20th century.

Contemporary Relevance of Americanism and Fordism

Gramsci's concepts of Americanism and Fordism continue to offer valuable insights for understanding the evolving dynamics of capitalism and cultural hegemony in contemporary societies. While the Fordist model of production and social organization dominated much of the 20th century, the late 20th and early 21st centuries have witnessed the transition towards what scholars refer to as post-Fordism or flexible accumulation (Harvey, 1990). This shift has prompted a reevaluation of Gramsci's theories, particularly regarding their applicability to new forms of capitalist production, labour relations, and cultural practices.

Post-Fordism and the Transformation of Labour and Production

The transition from Fordism to post-Fordism is characterized by a move away from standardized, mass production to more flexible forms of production that prioritize customization, innovation, and niche markets (Harvey, 1990). This change is accompanied by the decentralization of production processes, the rise of global supply chains, and the increasing importance of information and communication technologies. In this context, Gramsci's analysis of Americanism and Fordism remains relevant because it provides a framework for understanding how shifts in

production are intertwined with broader social and cultural transformations (Jessop, 1991).

While Fordism relied on the integration of workers into the capitalist system through stable employment and consumerism, post-Fordism is marked by precarious employment, the gig economy, and the fragmentation of labour markets (Standing, 2011). This shift has weakened traditional forms of worker solidarity and made it more difficult to sustain collective action. However, it has also created new opportunities for resistance and reorganization, as workers and social movements experiment with alternative models of production and social relations (Harvey, 1990). Gramsci's emphasis on the formation of cultural hegemony and historical blocs provides a useful lens for analyzing these developments, as it encourages us to look at how emerging forms of hegemony seek to integrate and neutralize dissent.

Neoliberalism as a New Form of Americanism

The rise of neoliberalism in the late 20th century can be seen as a new manifestation of Americanism, one that extends the principles of flexibility, individualism, and market discipline to all aspects of social life (Jessop, 2002). Neoliberalism, like the Americanism that Gramsci described, represents a reconfiguration of both economic and cultural life. It seeks to establish hegemony by promoting market-based values such as competition, self-reliance, and entrepreneurship, which redefine what it means to be a productive and responsible citizen (Harvey, 2005).

Gramsci's concept of hegemony is particularly useful for understanding how neoliberalism achieves consent through the reshaping of cultural and ideological norms. Neoliberal policies have restructured labour markets, welfare systems, and education in ways that promote a culture of individual responsibility while undermining collective forms of organization and resistance (Jessop, 2002). In this sense, neoliberalism, like Fordism, functions as both an economic and a cultural project that redefines the relationship between the state, the market, and society. Gramsci's analysis thus provides a critical perspective on how neoliberal hegemony has been constructed and sustained through the reorganization of social relations and cultural values.

Digital Capitalism and the New Frontiers of Hegemony

In recent years, the rise of digital capitalism has posed new challenges for the concepts of Americanism and Fordism. Digital technologies have transformed the way goods and services are produced, distributed, and consumed. Platforms such as Amazon, Uber, and Facebook exemplify new modes of production and social control that transcend the boundaries of traditional Fordist production (Srnicsek, 2017). These platforms rely on data extraction, algorithmic management, and surveillance to organize labour and consumption in ways that were unimaginable during Gramsci's time.

However, Gramsci's insights into how economic systems shape cultural norms and social relations remain relevant. Digital capitalism, like

Fordism, involves the construction of new types of cultural hegemony that normalize precarious labour, constant connectivity, and the blurring of boundaries between work and life (Zuboff, 2019). By shaping the way people perceive and interact with technology, digital platforms create new forms of consent that sustain their dominance. Gramsci's framework encourages us to critically examine how these new hegemonic formations emerge and what possibilities exist for contestation and transformation.

Resisting and Reimagining Hegemony

Gramsci's work not only helps us understand how hegemonies are constructed but also provides a framework for thinking about resistance. The contradictions inherent in both Fordism and post-Fordism suggest that no hegemonic order is ever fully stable. As digital capitalism and neoliberalism reshape social relations, new forms of resistance are emerging, such as platform cooperatives, digital labour movements, and calls for universal basic income (Scholz, 2016). These movements seek to challenge the dominant hegemonic order by proposing alternative ways of organizing production and social life.

In conclusion, Gramsci's analysis of Americanism and Fordism offers a valuable toolkit for understanding contemporary capitalism's cultural and economic transformations. His concepts illuminate how new forms of hegemony are constructed and highlight the possibilities for resistance and social change in an increasingly fragmented and precarious world.

Conclusion

Gramsci's concepts of Americanism and Fordism provide a comprehensive framework for understanding the interplay between economic production, social relations, and cultural hegemony in advanced capitalist societies. Through his analysis, Gramsci reveals how these models extend beyond the factory floor to shape broader social life, integrating the working class into a system that aligns their aspirations and values with the needs of capitalism. The emphasis on production efficiency, consumer culture, and the construction of a new cultural hegemony illustrates the sophistication of these models in stabilizing capitalist dominance.

Although rooted in the context of early 20th-century industrial development, Gramsci's insights remain strikingly relevant for analyzing contemporary shifts in capitalism. The transition from Fordism to post-Fordism, the rise of neoliberalism, and the emergence of digital capitalism can all be seen as iterations of the dynamic processes Gramsci identified. Each transformation introduces new contradictions and crises, but also new opportunities for the reconfiguration of cultural hegemony.

Gramsci's work encourages us to view these changes not just as economic transformations but as cultural projects that seek to secure consent and neutralize resistance. His emphasis on the formation of historical blocs and the role of intellectuals and cultural institutions in establishing hegemony highlights the importance of ideology and culture

in maintaining or challenging dominant power structures. Understanding these dynamics is crucial for comprehending how new forms of hegemony are constructed and how they might be contested.

In light of the ongoing evolution of capitalist production and cultural practices, Gramsci's concepts continue to provide a valuable theoretical lens for exploring the interplay between economy and culture. As we navigate the challenges posed by neoliberalism and digital capitalism, Gramsci's analysis serves as a reminder that hegemonic orders are always contingent and contestable, and that critical engagement with cultural forms is essential for any project of social transformation.

Reference

- Crehan, K. (2002). **Gramsci, Culture and Anthropology**. Berkeley, CA: University of California Press.
- Forgacs, D. (Ed.). (2000). **The Antonio Gramsci Reader: Selected Writings 1916-1935**. New York, NY: New York University Press.
- Gramsci, A. (1971). **Selections from the Prison Notebooks** (Q. Hoare & G. Nowell-Smith, Eds. & Trans.). London, UK: Lawrence & Wishart.
- Harvey, D. (1990). **The Condition of Postmodernity: An Enquiry into the Origins of Cultural Change**. Oxford, UK: Blackwell Publishers.
- Harvey, D. (2005). **A Brief History of Neoliberalism**. Oxford, UK: Oxford University Press.

- Jessop, B. (1991). "Fordism and Post-Fordism: A Critical Reformulation." In
Gottdiener, M. & Komninos, N. (Eds.), **Capitalist Development
and Crisis Theory: Accumulation, Regulation and Spatial
Restructuring** (pp. 54-72). New York, NY: Palgrave Macmillan.
- Jessop, B. (2002). **The Future of the Capitalist State**. Cambridge, UK:
Polity Press.
- Scholz, T. (2016). **Overworked and Underpaid: How Workers Are
Disrupting the Digital Economy**. Cambridge, UK: Polity Press.
- Srnicek, N. (2017). **Platform Capitalism**. Cambridge, UK: Polity Press.
- Standing, G. (2011). **The Precariat: The New Dangerous Class**. London,
UK: Bloomsbury Academic.
- Zuboff, S. (2019). **The Age of Surveillance Capitalism: The Fight for a
Human Future at the New Frontier of Power**. New York, NY:
PublicAffairs.

The establishment of a system of rights under divine destiny: Traces of Indian philosophy in Hegel's *Philosophy of Right***

Kan Boonyakanchana *

Abstract

This study explores the influence of Indian philosophy on Hegel's *Philosophy of Right* and examines it within a Western context. The paper compares Indian philosophy with Hegel's philosophy in three key areas: 1) Abstract right and property, 2) Morality, and 3) Ethical life. The findings suggest that there are notable similarities between Hegel's *Philosophy of Right* and Indian Brahmanical thought.

Key words: Hegel, Philosophy of Right, Mahabharata, Bhagavad-Gita

---

* Assistance Professor, Faculty of Political Sciences, Ramkhamhaeng University, Bangkok 10240, Thailand. Email: Kan@rumail.ru.ac.th

** This article is part of the research on The traces of India philosophy in Hegel's Philosophy of Right By Research which is funded by Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University.

*** Received November 27, 2024; Revised December 26, 2024; Accepted December 27, 2024

Introduction

One of the perennial questions in the field of political philosophy is how we ought to coexist within a society. The formation of a society inevitably leads to governance, regulation, and the establishment of a social structure commonly referred to as the 'state.' The state is a primary focus for scholars of political thought. To examine the mechanisms by which society is regulated, we must consider human nature, which raises fundamental questions: Who should govern? Why should we obey? And what is the necessity of a state? These inquiries lie at the heart of political philosophy.

In response to these questions, Hegel introduces the abstract concept of 'right' in his seminal work, Hegel's *Philosophy of Right*. This text is critical for understanding how persons acquire their rights within a society and how such concepts are constructed. In this paper, I argue that Hegel's narrative in the *System of Right*, which legitimizes the fundamental rights of all persons, can be compared to Brahmanical thought. In this context, Brahmanical philosophy emphasizes God as the creator of humanity, positing that persons seek a fulfilling life in order to ultimately reunite with God. Hegel references Hinduism in the preface of his *Philosophy of Right*, suggesting the influence of Brahmanical thought on his work. (Hegel, Houlgate & Knox, 2008, p. 29) Therefore, this paper will

explore the traces of Brahmanical philosophy within Hegel's ideas, which may yield valuable insights into his conception of rights.

Hegel is a philosopher whose works are notoriously complex, yet his intricate thinking is presented in a structured manner. In *Philosophy of Right*, Hegel organizes his writing into three sections: Abstract Right, Morality, and Ethical Life (Hegel, Houlgate & Knox, 2008, p. V). This structural organization aligns intriguingly with Brahmanical thought. Consequently, this paper aims to trace the influence of Brahmanical philosophy in Hegel's seminal work, *Philosophy of Right*.

Abstract right in Paramatman and Atman in property

Hegel begins with the concept of Abstract Right, framing his exploration as an inquiry into *Philosophy of Right*. At the core of his study lies the idea of right, which he posits exists on two levels: as a conceptual framework and as an actualized phenomenon. As Hegel articulates:

“Philosophy has to do with Ideas, and therefore not with what are commonly dubbed 'mere concepts'. On the contrary, it exposes such concepts as one-sided and without truth, while showing at the same time that it is the concept [Begriff] alone (not the mere abstract category of the understanding [Verstand] which we often hear called by that name) which has actuality, and further that it gives this actuality to itself. All else, apart from

this actuality established through the working of the concept itself, is ephemeral existence, external contingency, opinion, unsubstantial appearance, untruth, illusion, and so forth. The shapes which the concept assumes in the course of its actualization are indispensable for the knowledge of the concept itself. They are the second essential moment of the Idea, in distinction from the first, ie from its form, from its mode of being as concept alone. ” (Hegel, Houlgate & Knox, 2008, p. 17)

Hegel further asserts that the concept of right is fundamentally rooted in the notion of will. Wills must be free and cannot be dissociated from the idea of right. As Hegel states:

“The basis of right is, in general, the realm of spirit [das Geistige];its precise place and point of origin is the will. The will is free, so that freedom is both its substance and its goal, while the system of right is the realm of freedom made actual, the world of spirit [Geist] brought forth out of itself as a second nature.” (Hegel, Houlgate & Knox, 2008, p. 26)

If wills lack freedom, it becomes merely an empty concept. Consequently, we can conclude that the system of rights is fundamentally about actualizing freedom. The capacity of right is thus intrinsically linked to the personality of a person who possesses that right. This connection enables a person to recognize that their wills are inherently free, universal,

and infinite in nature. Such an understanding is essential for a person to acknowledge their capacity of right; without this acknowledgment, one cannot truly possess the capacity of right. Furthermore, to realize this capacity, a person must actualize the existence of the abstract concept of right. Therefore, Hegel's *Philosophy of Right* centers on a person who can claim access to the universal abstract concept of right, as he articulates:

“Personality begins not with the subject's mere general consciousness of himself as an I concretely determined in some way or other, but rather with his consciousness of himself as a completely abstract I in which every concrete restriction and value is negated and without validity. In personality, therefore, knowledge is knowledge of oneself as an object, but an object raised by thinking to the level of simple infinity and so an object that is purely self-identical. Individuals and peoples have no personality until they have achieved this pure thought and knowledge of themselves. Spirit that is in and for itself differs from spirit in its appearance in this, that in the same respect in which the latter is only self-consciousness—a consciousness of self but only in accordance with the natural will and its still external oppositions²⁶—the former has itself, as the abstract and free I, for its object and aim, and so is a person (Hegel, Houlgate & Knox, 2008, p. 54)

A person serves as the source of legitimacy in transforming the abstract concept of right into a tangible reality. The true nature of Abstract Right is characterized by freedom without limitation; it is an end in itself. While Abstract Right is complete in its ideal state, it can only be recognized as a possibility. This distinguishes it from particular concepts, such as wills, which are impure and not fully abstract. Wills, in its pursuit of self-actualization, are universal. It represents the actions a person takes toward others to express their right within the external world, as Hegel writes:

“Every self-consciousness knows itself (i) as universal, as the possibility of abstracting from everything determinate, and (ii) as particular, with a determinate object, content, and aim. Still, both these moments are only abstractions; what is concrete and true (and everything true is concrete) is the universality which has the particular as its opposite, but the particular which by its reflection into itself has been equalized with the universal. This unity is individuality, not individuality in its immediacy as a unit, our first idea of individuality, but individuality in accordance with its concept ;¹⁶ indeed, individuality in this sense is precisely the concept itself. The first two moments—(i) that the will can abstract from everything, and (ii) that it is also determined in some specific way either by itself or by something else—are readily admitted and grasped because, taken independently, they lack

truth and are moments of the understanding. But the third moment, which is true and speculative (and everything true must be thought speculatively if it is to be comprehended) is the one into which the understanding declines to advance, for it is precisely the concept which it persists in calling the inconceivable. It is the task of logic as purely speculative philosophy to prove and explain further this innermost secret of speculation, of infinity as negativity relating itself to itself, this ultimate spring of all activity, life, and consciousness .— Here attention can only be drawn to the fact that when people say 'the will is universal, the will determines itself ', the words they use to describe the will presuppose it to be a subject or substratum from the start. But the will is not something complete and universal prior to its determining itself and prior to its superseding and idealizing this determination. The will is not a will until it is this self-mediating activity, this return into itself. Addition: What is properly called the will includes in itself." (Hegel, Houlgate & Knox, 2008, p. 32)

We can categorize the rights that a person may exercise over other entities through their free will into three types. The first type is possession or property ownership, which involves what one can do with oneself and one's belongings. This allows a person to distinguish themselves from

others, enabling the exchange of possessions or the alteration of one's circumstances. This leads to the second type: contracts. The third type diverges from the first two and can be seen as a reversal of their principles. This type may focus on the possession of others or involve contracts based on what one has, which may lead to criminal activity. Property ownership is foundational, as it allows a person's freedom to be expressed effectively. When one claims possession over an object, they transform it into private property. Moreover, the right to possess differs from mere possession; a person may own their body and even exercise their right to harm themselves. This right to possess distinguishes humans from animals, which can only own their bodies without any additional rights. Animals lack the freedom to inflict harm upon themselves. For this reason, laws must protect property, as such protections ensure the person's freedom in a broader sense.

In the concept of property ownership, a person has the right to interact with objects in various ways. Possession can be achieved through physical force, construction, creation, marking symbols, or usage. Utilizing objects serves the needs of the user and constitutes a form of possession. In contrast, alienation occurs when a person's intention toward an object ceases to be their own. This concept is linked to contracts, as they bind different wills; one must relinquish a degree of their own will to exchange belongings with others.

The notion of wrong can be understood in relation to both Abstract Right and Particular Right. A non-severe wrong involves actions that concern universal rights but offend particular rights. Counterfeiting represents a misunderstanding of universal rights while clinging to particular rights. In the case of crime, the offender misinterprets both universal and particular rights. When one desires an object, their intention is directed toward it. If they misinterpret their circumstances and are unable to redirect their focus, they may commit a crime.

In this sense, we can assert that the person is the source of legitimacy for rights. Thus, a person's freedom underpins a *Philosophy of Right* that encompasses possession, contracts, and crimes. I propose that Hegel's narrative of Abstract Right underscores the significance of the notion of right and how rights are recognized through actual actions. However, this idea is not entirely novel, as universal Abstract Right has been referenced previously. Hegel also acknowledges this concept within Brahmanical thought in his introduction, as he writes:

“— This is the freedom of the void which rises to a passion and takes shape in the world; while still remaining theoretical, it takes shape in religion as the Hindu fanaticism of pure contemplation, but when it turns to actual practice, it takes shape in religion and politics alike as the fanaticism of destruction (of the whole subsisting social order), as the elimination of

persons who are objects of suspicion to a given social order, and as the annihilation of any organization which tries to rise anew from the ruins.* Only in destroying something does this negative will possess the feeling of itself as existent. Of course it imagines that it is willing some positive state of affairs, such as universal equality or universal religious life, but in fact it does not will that this shall be positively actualized, and for this reason: such actuality leads at once to some sort of order, to a particularization of organizations and persons alike, while it is precisely out of the annihilation of particularity and objective determination that the self-consciousness of this negative freedom proceeds. Consequently, whatever negative freedom means to will can never be anything in itself but an abstract idea, and giving effect to this idea can only be the fury of destruction.” (Hegel, Houlgate & Knox, 2008, p. 29)

In this paper, I aim to highlight the similarities between Brahmanical thought and Hegel’s concepts of Abstract Right and Particular Right. I will begin with Bhagavad Gita, a key Brahmanical scripture from a transformative period in Indian philosophy. The scripture opens with the existence of the Supreme Being, who transcends all and is the source of all living things, including humanity. This Supreme Being possesses

unlimited power and desires nothing outside of itself, existing in a formless state. We may refer to this being as Paramatman (where 'Paramat' signifies universal, inclusive, and abstract) or Brahma. This holy being parallels the concept of Abstract Right, which is characterized by freedom from all constraints and serves as its own end. Furthermore, both the Supreme Being and Abstract Right represent possibilities that enable the actualization of various outcomes.

Furthermore, Paramatman imparts a portion of himself (Bija) to a creation that initially lacks will. As a result, this creation develops its own will and becomes a soul, known as Ataman (where "Atama" signifies identity). The Artama soul is a fragment of Paramatman, characterized by its particularity and actual existence. This attribute of the Artama soul resembles Particular Will, which is grounded in Abstract Right but is neither pure nor complete in itself. Ataman represents a will directed toward specific entities, rather than embodying universality.

In the broader context, both Brahmanical thought and Hegel begin with a concept that is universal, powerful, free, and pure. However, this concept exists only as a possibility and cannot be manifested in any concrete form. In Brahmanical philosophy, this is referred to as Paramatman, while Hegel articulates it as Abstract Right. When this concept is transformed into actual existence, it must take on particular

characteristics and limitations, thereby losing its inherent perfection. This transformation can be identified as a particular will or Ataman.

From a socio-political perspective, we can examine the influence of the concept of Ataman, which is derived from Paramatman. In Brahmanical thought, Ataman significantly impacts legal concepts. The Brahmanical texts articulate that kingship (which can also be understood as the concept of the state) is rooted in the desire of Paramatman or Brahma. When Brahma created the world, he also introduced Ataman, integrating it into the universality of Brahma. However, a worldly challenge arises, as freedom cannot persist without form. Specifically, Chapter Seven of the Dharmasastra discusses the principles of kingship, stating that Paramatman created kings to safeguard freedom. Without this structure, persons may struggle to acknowledge their rights to property, whether over their belongings or their own bodies (Buhler, 2012, p. 93).

This illustrates the parallels between Brahmanical thought and Hegel's ideas regarding the origin of laws. Hegel contended that true law should be understood as Positive Law, which constructs its own interpretation of rights rather than deriving them from nature. This is because natural conditions are always abstract and devoid of form, embodying only potentiality. A king, for example, has no legitimate claim over the property of others; if he imposes excessive demands, it is akin to farmers destroying their own crops. Moreover, Hegel viewed less severe

wrongdoing as actions that violate Particular Law while still adhering to Universal Law. This perspective also finds resonance in Brahmanical thought. If one wishes to comprehend Universal Law but acts against Ataman, this is acceptable, thereby reinforcing the idea that Brahmanical philosophy is fundamentally based on universality.

However, there are significant differences between Hegel's thought and Brahmanical texts. Brahmanical philosophy aspires toward dharma, which ultimately aims to liberate the person from the material world. While it is rooted in Universal Right, which relates to Particular Right and bears similarities to Hegel's ideas, the ultimate objective is to return to Brahma. In contrast, Hegel acknowledges the significance of universal concepts but directs his focus toward worldly outcomes. His analysis emphasizes the relationship between the person and rights, which serves as the foundation and origin of *Philosophy of Rights*.

Morality: an action with consciousness and responsibility from the Bhagavad Gita's framework

In the previous section, we discussed how Hegel articulates his idea in *Philosophy of Right* through the nature of Abstract Right, which is independent and serves as a goal in itself, free from limitations. This abstract state distinguishes it from other entities, rendering it perfect in its own right. However, this very abstraction also categorizes Abstract Right as

a realm of possibilities. As discussed, the system of rights must transform Free Will into a tangible reality. Consequently, Hegel does not conclude his discussion of rights merely in terms of possibilities.

Hegel begins the second section of the book on morality, which can be summarized as follows: “Morality concerns man as a subject responsible for his own actions, which have implications for the external world. Man recognizes and exercises his freedom.” This emphasizes the person's role in understanding the moral implications of their actions and the impact these actions have on society, as he states:

“The second sphere, morality, therefore throughout portrays the real aspect of the concept of freedom, and the movement of this sphere is as follows: the will, which initially is only for itself and is immediately identical only in itself with the universal will or the will that is in itself, is superseded and raised above its difference from the universal will, above this situation in which it sinks deeper and deeper into itself, and so is posited as identical for itself with the will that is in itself.* This process is accordingly the cultivation of the ground in which freedom is now set, ie subjectivity. What happens is that subjectivity, which is abstract at the start, ie distinct from the concept, is equated with it, and the Idea thereby acquires its genuine realization. The result

is that the subjective will determines itself as objective too and so as truly concrete.” (Hegel, Houlgate & Knox, 2008, p. 110)

To understand Hegel's argument, we must examine each component closely. First, there is a shift in terminology from ‘person with the capacity of right’ to ‘subject.’ This change reflects a moral perspective that emphasizes the necessity of action. An action, informed by wills, influences the external world, distinguishing it from mere possibilities of abstract free wills. Hegel further elaborates that being a subject differs from being a person. A subject must possess knowledge and bear responsibility for their actions, which interact with others in the external world. Thus, an action is the result of a subject's will, and the sense of responsibility cannot exist without a corresponding level of knowledge.

The knowledge in question is articulated in two ways: the knowledge of one's freedom to act and the knowledge of goodness. The latter is particularly crucial, as Hegel contends that it must be understood through one's conscience. This is because goodness embodies the essence of Particular Will. Each Particular Will is intertwined with values and goodness, as he writes:

“The good is in general the essence of the will in its substantiality and universality, ie of the will in its truth, and therefore it exists simply and solely in thinking and by means of thinking. Hence assertions such as 'humanity cannot know the

truth but has to do only with phenomena', or 'thinking injures the good will', are assertions depriving spirit not only of intellectual but also of all ethical worth and dignity.” (Hegel, Houlgate & Knox, 2008, p. 127)

Goodness can be understood as encompassing right, justice, and law, all of which are intrinsically linked to welfare. Rights, justice, and law that do not promote welfare lack true goodness, and conversely, goodness must lead to the realization of welfare. The knowledge of goodness represents a consciousness arising from the understanding of Particular Will at both person and universal levels. The concept of goodness became a focal point for critiques of nihilism in Kant's discussion of morality. In this context, we can define goodness as that which pertains to duty, as a person's actions are fundamentally grounded in their sense of duty. Duty is an essential component of Particular Will, and, as discussed, the essence or goal of Particular Will is tied to goodness. Thus, a person's duty, which constitutes moral action, is ultimately directed toward the pursuit of goodness.

This notion of goodness involves the protection of right, justice, and law in service of welfare. At this juncture, we can conclude that Hegel's concept of Right has evolved from an abstract state of mere possibility into a more concrete reality manifesting through action, shaped by a person's will and interactions with the external world. Such actions

arise from persons who are cognizant of their condition as subjects. They must recognize the evaluations of good and bad, right and wrong, which motivate their actions. This understanding is facilitated through the concept of goodness. Thus, moral action can emerge, as Hegel articulates:

“However essential it is to give prominence to the pure unconditioned self-determination of the will as the root of duty, and to the way in which knowledge of the will, thanks to Kant's philosophy, has won its firm foundation and starting-point for the first time through the thought of its infinite autonomy, still to adhere to the merely moral position, without making the transition to the concept of ethical life, is to reduce this gain to an empty formalism, and the science of morals to the preaching of duty for duty's sake. From this point of view, no immanent doctrine of duties is possible; of course, material may be brought in from outside and particular duties may be arrived at accordingly, but if the definition of duty is taken to be the absence of contradiction, formal correspondence with itself—which is nothing but the establishment of abstract indeterminacy—then no transition is possible to the specification of particular duties nor, if some such particular content for acting comes under consideration, is there any criterion in that principle for deciding whether it is or is not a duty. On the contrary, by this means any

wrong or immoral mode of conduct may be justified.” (Hegel, Houlgate & Knox, 2008, pp. 130-131)

I would like to reference the concept of rights as presented in Bhagavad Gita. As I argued earlier, both Brahmanical thought and Hegel commence their explanations with a state of universality that is powerful, independent, and complete in itself. However, this state remains a mere possibility and has not yet achieved concrete existence.

The Brahmanical tradition refers to this core essence as Paramatman, the source of all living beings, while Hegel identifies it as Abstract Right. Both concepts ultimately guide persons in how to actualize these ideas. In Bhagavad Gita, the link between this idea and morality, as well as moral action, is also emphasized in relation to Paramatman, which I compare to Hegel’s Abstract Right. Furthermore, we may consider Bhagavad Gita as a supplement to the Mahābhārata, a foundational Brahmanical text. Bhagavad Gita centers on Arjuna, the protagonist, who hesitates to fight against his relatives. Krishna, an avatar of a Hindu deity, reassures Arjuna by explaining that all humans originate from Brahma and are born unique (Particular) while being part of the universal Paramatman. This perspective aligns with Hegel’s explanation of Abstract Right, as previously discussed (Promtha, 1999, p. 11).

Later, Krishna urged Arjuna to recognize his condition as a subject capable of action (a person), distinguishing him from merely embodying

Paramatman. This teaching in Bhagavad Gita parallels the second part of Hegel's *Philosophy of Rights*, where he shifts terminology from 'the Capacity of Right' to 'Subject,' denoting a conscious self. A Subject is aware of two critical aspects: the possession of freedom and the understanding of goodness. In Bhagavad Gita, once Arjuna becomes aware of himself—a recognition aligned with the Brahmanical Samkhya principle—Krishna further instructs that mere self-awareness is insufficient. Good karma can only manifest through actions, which the Brahman terms 'Yoga.' These two principles can be integrated as 'Samkhya Yoga,' emphasizing both self-consciousness and the performance of good deeds (Promtha, 1999, p. 19).

Furthermore, 'Samkhya' and 'Yoga' can be viewed as reflective of Hegel's principles of moral actions. This is because Hegel's concept of morality involves performing actions based on one's will and interactions with the external world. Thus, an action must be executed by a person who is aware of their status as a subject and possesses the ability to evaluate goodness, which informs their decisions. A person may regard their duty as the responsibility to uphold this goodness. The notion of moral duty is also present in Bhagavad Gita, particularly in the context of duty being relative to goodness. Goodness encompasses right, justice, and law, all of which are intrinsically linked to welfare. These two elements are inseparable, as illustrated in Krishna's teachings to Arjuna. Krishna

emphasizes duty, which is intrinsically connected to Arjuna's pursuit of goodness—the true good that would bring joy and peace to him and all of humanity. In this sense, the Brahmanical concept of goodness necessitates self-understanding before taking any actions accompanied by responsibility. Additionally, as an avatar of a deity, Krishna exemplifies awareness of his own status as a subject, informed by knowledge and responsibility. When he performs good deeds, he is open to critiques that arise from his own judgment. This underscores the idea that morality cannot exist without a person's recognition of their condition as a subject, which is accompanied by freedom, a framework of goodness, and a sense of responsibility.

In conclusion, we have compared two perspectives on goodness and morality that emerged in different contexts: the Brahmanical Bhagavad Gita and Hegel's *Philosophy of Right*. Both works contribute to the understanding of moral actions and, to some extent, reflect each other. This can be succinctly summarized as follows: “Moral actions can be performed when the doer is aware of their status and acts based on their understanding of what is good.”

Finally, Bhagavad Gita offers an important insight that parallels the second part of Hegel's work: morality cannot manifest in concrete form without a systematic foundation. Morality is vulnerable to threats such as

force and warfare. Therefore, to sustain it, humanity must rely on a vital innovation known as the ‘state.’

Hegel's Ethical Life and the Prevention of the Failure of Goodness without State Power in Manava-Dharmasastra

This paper highlights the central idea of Hegel's *Philosophy of Right* as the concept of the ‘System of Right.’ From Hegel’s perspective, the System of Right serves ‘to transform Free Will and good conscience into actual realities.’ Consequently, the principles concerning ethical life, presented in the final section of his work, most effectively illustrate the concrete form of rights.

This idea aligns closely with Brahmanical thought as articulated in Chapter Seven of Manava-Dharmasastra, which discusses kingship and statecraft—concepts that are inseparable in Eastern political philosophy. The chapter emphasizes what a king should know and how to effectively govern his kingdom, beginning with the crucial question of the origin of kingship. Manava-Dharmasastra posits that a king is created to protect and ensure that the kingdom is governed as it ought to be. Without a king, citizens would be fearful and ultimately disunited. Thus, Brahma is said to have created a king endowed with the powers of Indra, Vayu, Yama, Surya, Agni, Varuna, Chandra, and the God of Affluence. As the king receives these powers, he is rendered superior to all others (Buhler, 2012, p. 93). This

Brahmanical narrative mirrors Hegel's notion that the state is God's solution for humanity. Statecraft has a critical role in every civilization, and Hegel believes that God oversees all creatures.

In Brahmanical theology, each creature is a part of Brahma, the all-powerful entity. Brahma's power is limitless and can affect all living beings. Similar to the concept of rights, this power exists in an abstract form, embodying potentialities rather than concrete realities. As previously discussed, there must be a standard set of goodness concerning issues of morality, which considers both survivability and honor. The concepts of goodness and duty, as taught by Krishna to Arjuna, do not inherently guarantee the well-being of the people without the backing of authority. This is why Arjuna must fight for state authority—to establish a system that ensures rights, freedom, and welfare for citizens, as stated in Chapter Seven of the Law Code of Manu:

“The king was created as the protector of people belonging to all social classes and order of life who, according to their rank, are devoted to the law specific to them.” (Buhler, 2012, p.93)

As discussed in previous sections, Hegel posits that the concepts of freedom and goodness are abstract. A person can achieve these ideals and transform them into tangible realities only by sacrificing personal interests for the greater public good. In this sense, the state serves as the

vehicle for realizing public interest while also attending to a person's well-being. Thus, we can conclude that the role of the state in both Brahmanical thought and Hegel's philosophy converges on the foundation of ethical life.

I propose that we can better understand Hegel's concept of ethics by framing it as the moral obligations persons hold toward the communities to which they belong. Hegel clarifies ethical life at three levels. First, the family constitutes a commitment arising from consensual marriage, encompassing marital property and child-rearing. Notably, the responsibilities of parenthood underscore a hands-on ethical commitment passed down from generation to generation (Hegel, Houlgate & Knox, 2008, p. 162). The next level is civil society, where Hegel identifies three key commitments: the demand management system, systematic standards, and mechanisms for justice (Hegel, Houlgate & Knox, 2008, p. 180). The final level of ethical life is the state, which guarantees the rights of persons alongside the rights of the state within the inter-political sphere. It is only through these commitments that genuine freedom can be realized. Since commitment is intrinsically linked to the freedom of persons, we should not perceive it as something that restricts our freedom (Hegel, Houlgate & Knox, 2008, p. 228).

Under these conditions, living within a community can create confusion regarding the concept of freedom. Hegel's ethics, grounded in

the notion of freedom as discussed in *Abstract Right*, emphasizes self-awareness in his examination of morality in the second part. In the third part, concerning ethical life, Hegel identifies the state as the solution that actualizes moral concepts. The state serves as an ethical institution that guarantees the rights, freedom, and welfare of persons—elements we previously identified as aspects of goodness. In this sense, the existence of the state fosters social unity and enables persons to thrive within a community, positioning them as ethical subjects capable of achieving their life goals.

Conflict management and personal freedom can be comprehensively understood through Hegel's exploration in the first part of *Philosophy of Right*. Hegel introduces the concepts of *Abstract Right* and *Morality*, which a person possesses as abstract notions without guaranteed realization. However, he further argues that persons can achieve their goals and freedom in concrete terms by sacrificing personal gain for the greater public good. In this sense, statecraft functions not merely as a mechanism for peace or a guarantor of personal interests but as a facilitator for public welfare. As discussed, the state enhances a person's well-being, allowing life to be meaningful and free. This elucidates Hegel's assertion that God's role in worldly matters is embodied in the state. He concludes his work by illustrating a tangible framework for safeguarding a person's rights under state authority. Thus,

what he initially presented as abstract necessitates the existence of the state to be realized concretely.

In this context, the state serves as a mechanism for upholding rights and goodness within society. It reconciles a person's Particular Will with Universal Will through the collective recognition of goodness, which persons adopt as their duty and ethical commitment. Hegel's perspective aligns closely with Brahmanical thought, which asserts that kingship exists to maintain societal order. In this framework, aristocrats are expected to possess a disciplined mindset, prepared to establish order even in times of conflict. A king, in particular, must create conditions that allow all persons to live freely. Thus, the political communities envisioned in both Hegel's work and Brahmanical thought converge in their ultimate aim: the expression of person freedom and the protection of rights.

A pertinent question arises: if a king or state is responsible for maintaining order, from where does that order originate? According to Brahmanical texts, a code of punishment is established by Brahma, who is portrayed as wise and is intertwined with concepts of sin and the cycle of rebirth. The Vedas, considered the eternal religious texts that transcend time and space, are believed to originate from Paramatman or Brahma. As stated, 'Time is a creator. Time is a destroyer. Time is a flame. Time is an extinguisher...the present, the past, and future are all the sons of time' (Kusalasai, 2009, p. 4). In this respect, Brahma embodies a role analogous

to that of God in Hegel's philosophy—a creator of all living beings, a facilitator of existence, and a transcendent force beyond the state.

This underscores that Hegel's *Philosophy of Right* focuses on the exploration of the concept of right along with other abstract ideas. Hegel's work encompasses both the abstract dimensions of these concepts and their manifestation as concrete realities.

The emergence of an idea is intrinsically linked to the Capacity of Right, which naturally leads to the second section on morality. This can be summarized as follows: 'Morality pertains to a person as a doer who bears responsibility for actions that impact the external world. A person recognizes and exercises their freedom.' Hegel shifts the terminology from a person possessing the Capacity of Right to that of a subject.

The change in terminology from 'person' to 'subject' underscores that morality is rooted in willing actions and their effects on the external world, contrasting with the mere potentiality of free will as an abstract concept. Hegel emphasizes that a subject must possess knowledge and responsibility regarding their actions. This knowledge encompasses a sense of goodness, which is inextricably linked to rights, justice, and welfare; without these elements, welfare cannot truly be considered good.

In the second part of Hegel's work, the notion of Abstract Right becomes clearer through the self-awareness of the subject. In the third section, which deals with Ethical Life, Hegel presents the state as the

realization of rights and freedom, functioning as a mechanism that transforms Abstract Right into a tangible reality. Thus, the state emerges as an ethical institution that upholds and manages a person's rights, freedom, and welfare—concepts that Hegel associates with goodness. It enables persons to engage in society while pursuing their moral and ethical lives.

Hegel asserts that persons can achieve their goals by sacrificing personal gain (the Particular) for the greater good (the Universal). In this framework, the state serves not only as a guarantor of rights and a mechanism for peace but also as the ultimate aim of communal existence. The state aims to harmonize person's rights and well-being in a balanced manner, facilitating a life that is both free and meaningful for its citizens. Moreover, Hegel posits that the state's structure and functioning are influenced by divine will, reflecting the broader currents of world history that shape its evolution. This historical perspective underscores that the development of the state is not static; it is subject to change as it aligns with God's plan (Hegel, Houlgate & Knox, 2008, p. 228).

Conclusion

To summarize, Hegel's *Philosophy of Right* begins with the concept of Abstract Right, exploring its complexities through the framework of the System of Right, or the state. This system allows for the

concrete manifestation of personal rights. Interestingly, while Hegel emphasizes the importance of the state in worldly matters, he concludes by invoking abstract concepts like God and world history. This parallel can be drawn to the Brahmanical teachings in Bhagavad Gita, which also emphasize a state of universality represented by Paramatman. Although this state is powerful, independent, and pure, it exists as a possibility that cannot manifest without becoming a particular will or Ataman. Ultimately, Ataman is linked to Paramatman and will return to it, illustrating how the ideas surrounding state formation in Hegel's philosophy resonate with Brahmanical thought.

Reference

- Bayly, C. A. (1999). **Caste, Society and Politics in India from the Eighteenth Century to the Modern Age**. Cambridge University Press.
- Bilimoria, P. (1996). **Indian philosophy in English: From renaissance to independence**. Routledge.
- Buhler, G. (Trans.). (2012). **The Laws of Manu**. Library of Alexandria.
- Chakrabarty, D. (1992). "Postcoloniality and the artifice of history: Who speaks for "Indian" pasts?." **Representations**, 37(1): 1-26.

- Chakrabarty, D. (2000). **Provincializing Europe: Postcolonial Thought and Historical Difference**. Princeton University Press.
- Chatterjee, B. C. (1906). **Anandamath**. S. K. Lahiri & Co.
- Chatterjee, P. (1993). **The Nation and its Fragments: Colonial and Postcolonial Histories**. Princeton University Press.
- Doniger, W. (1995). **Other People's Myths: The Cave of Echoes**. University of Chicago Press.
- Fanon, F. (1963). **The Wretched of the Earth**. Grove Press.
- Hatcher, B. A. (2005). "Eclecticism and modern Hindu discourse." **Journal of the American Academy of Religion**, 73(4): 1043-1068.
- Hegel, G. W. F, Houlgate, S. & Knox, TM. (2008). **Outlines of the philosophy of right**. Oxford University Press.
- Hegel, G. W. F. (1970). **Lectures on the Philosophy of Religion**. University of California Press.
- Hegel, G. W. F. (1971). **Lectures on the Philosophy of World History**. Cambridge University Press.
- Hegel, G. W. F. (1975). **Lectures on the History of Philosophy**. University of Nebraska Press.
- Kusalasai, Karuna-Ruangurai. (2009). **Mahabharata**. Siam.
- Promtha, S. (Trans.). (1999). **BhagavadgīTa**. Siam
- Said, E. W. (1979). **Orientalism**. Vintage Books.
- Searle-Chatterjee, M. (2002). **Indian Philosophy and the Consequences of Knowledge**. Routledge.

Singh, N. K. (2009). **Hegel on India**. New Delhi: Oxford University Press.

Spivak, G. C. (1988). "Can the subaltern speak?." In Nelson, C. & Grossberg, L. (Eds.), **Marxism and the Interpretation of Culture** (pp. 271-313). University of Illinois Press

Viswanathan, G. (1998). **Outside the Fold: Conversion, Modernity, and Belief**. Princeton University Press.

Thai Community Economic Management Strategy under the King's Philosophy **

Ravipa Thummachote*

Abstract

This study has three objectives: (1) to explore strategies for managing Thai community economy according to King's Philosophy; (2) to identify the conditions for success in managing Thai community economy under the King's Philosophy; and (3) to present a model of community economic management in Thailand, based on the King's Philosophy. This qualitative re-search involves in-depth interviews and a document review. Interviews were conducted with a sample group, consisting of community economic leaders and members in Rayong, Amnat Charoen, and Nakhon Si Thammarat Provinces by applying purposive sampling method. The

---

* Associate Professor, Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University, Bangkok 10240, Thailand. Email: Ravipa@rumail.ru.ac.th

** This article is a part of the research "Thai Community Economic Management Strategy under the King's Philosophy" funded by Research and Development Institute, Fiscal Year 2023, Ramkhamhaeng University.

*** Received October 7, 2024; Revised November 18, 2024; Accepted December 27, 2024.

study findings for the strategic objective are 1) the principle of understanding, including (a) promoting awareness and understanding of community issues and context, and (b) fostering awareness of the wisdom within local communities; principles of access, which have six components: (a) supporting community-led analysis of strengths, weaknesses, opportunities, and challenges; (b) understanding and accepting the role of local wisdom in the community; (c) joint decision-making to address community issues based on local wisdom; (d) collaborative efforts to promote community activities rooted in local wisdom; (e) shared benefits from community development initiatives; and (f) monitoring and evaluating outcomes; and 3) principles of development, which includes (a) valuing community heritage, preserving uniqueness and local wisdom; (b) using culture, tradition, and local wisdom (soft power) as frameworks for problem-solving; (c) promoting self-reliance in sustainable production, consumption, and marketing; and (d) creating prototypes for disseminating knowledge and passing down community knowledge through generations. Furthermore, there are six key conditions for achieving the community economic management in Thailand: (1) physical aspect, (2) economic aspect, (3) transportation aspect, (4) marketing aspect, (5) network creation aspect, and (6) cultural aspect.

Key words: Community economic management strategy, King Rama IX's Philosophy.

Introduction

Due to changes in globalization, concerning the factors driving the sufficiency economy of 3 steps, communities must learn how to manage the effects of globalization in order to survive and to get advantage from it by preparing to build social immunity based on knowing oneself (Phongphit, 2007). Moreover, they should know how to choose what can be effectively used. The philosophy of Sufficiency Economy can be applied to enhance positive impacts and to build immunity against negative impacts as followed: 1) Increase knowledge and capacity of people in the community to know oneself, to have the potential to learn and know about capital, economic and social life of their own community. They should be able to analyze the information they have to understand for the impact of change (Wattanachai, 2015). As a result, they will gain wisdom and knowledge of knowing others, knowing themselves at the level of oneself, family, community, nation, and global level to push for preparedness and know how to take advantage of situations arising in globalization. 2) Support good management both at the level of managing one's own life within the communities and at the level of community enterprises (Department of Community Development, 2005). This may

start with promoting transparency, good accounting, participating in hearing to other people's ideas with fair treatment to all parties and supporting integration and creation of production and distribution networks. The exchange of knowledge and various information technologies should also be promoted, and 3) Apply a holistic development strategy for balance and sustainability. This is a strategy that places importance on preparation and aims to maintain balance in development to achieve sustainability in the equal use of capital in all three areas, namely social capital, economic capital, and resource capital. Each locality has different methods to solve problems according to their characteristics, causes and contexts of each area. But it can create a network of cooperation. to achieve joint learning results including linking local and national interests together to achieve sustainable development (Kamonsiripichaiphon, 2006; Thiengkamol, 2011). They can learn from nature and their own experiences by exchanging with others and become a learning community where everyone helps develop each other. There is inheritance to develop local wisdom and build a stable and sustainable society according to the principles of sufficiency economy (Phongphit, 2007). They can use morality and culture, not money, as the guide.

However, in the 21st century, the concept of community development planning is under the trend of the King Rama IX's Philosophy

and Sufficiency Economy Philosophy. Therefore, sustainable development is considered as a prototype concept for promoting community's economic development. The community needs to know and understand the principles of community development under the current concept of The King's philosophy and Sufficiency Economy Philosophy (Subcommittee on Sufficiency Economy Driving, 2004; Phongphit, 2007; Chiang Mai University, 2020). Sustainable development consists of three important principles, namely, number 1) the principle of context awareness. The history of the locality that could be thoroughly developed, including the problems, environment, social conditions, economic conditions, and culture of the community, 2) the principle of access. it is about understanding the villagers within the community by thinking together and by analyzing problems and needs of the community to build trust and acceptance for creating community participation in the development process.

This research article is interested in studying community economic management strategies in Thailand. Under the trend of the King Rama IX's Philosophy and is a study of the conditions for success in managing the Thai community economy under the King's Philosophy. Moreover, it will develop a model of community economic management in Thailand in the 21st century in accordance with the King's Philosophy.

Objectives

2.1 To examine strategies for community economic management in Thailand according to the King's Philosophy.

2.2 To identify the conditions for success in managing community economy in Thailand under the King's Philosophy.

2.3 To present a model of community economic management in Thailand, based on the King's Philosophy.

Methodology

The research on “ Thai Community Economic Management Strategy under the King's Philosophy” is qualitative research. The researcher applied in-depth interviews and document survey to answer all 3 objectives. The population are selected based on the success in community economic management by considering the award and announcements from the government that are important consideration. After specific random sampling, there are 3 case studies, consisting 1) Pak Nam Prasae Tourism Community, Klaeng District, Rayong Province (Community Organization Development Institute, 2022) 2) Non Kho Thung Community Enterprise Ban Non Kho Thung Phon Mueang Noi Subdistrict, Hua Taphan District Amnat Charoen Province (Agricultural Resource Systems Research Center Faculty of Agriculture Chiang Mai University,

2022), and 3) the cultural market "Lad Chum Thang Thung Song", Thung Song District, Nakhon Si Thammarat Province (Thung Song Municipality, 2022b). The researcher also used the principles of content analysis and synthesis according to reasoning principles.

Literature review

History of community economic management in Thailand

In the early days of national development planning, power was still centralized (Office of the National Economic and Social Development Board, 2003). There were not many social problems at that period. Most Thais are still poor. Most of the knowledge in the field of development still resides among civil servant academics. With such context, the process of national development plans, projects, and measures were managed by bureaucrats and academics in order to accelerate the economic. It was the top down process(Office of the National Economic and Social Development Board, 2013).

However, globalization certainly changed the context in that the world's economy, society, and politics were changing rapidly, and became more complicated. Many things were far less expectable than those in the period before. Therefore, it was necessary to change the planning process from “government service for the people” to “people involvement for the government”. The Office of the National Economic and Social

Development Council also adjusted its roles and methods for preparing development plans (Office of the National Economic and Social Development Board, 2013).

To be conducive to the changing conditions of national development planning, the turning point in the planning process clearly began in early 1995 in the drafting process of the 8th economic and social development plan. The aims of it was that “[p]eople are the center of development,” and the “isolated” development process needed changing into “holistic development.”

The origin of the King's Philosophy

The King’s philosophy is considered a new word. It has recently been widely used. After His Majesty King Bhumibol Adulyadej initiated the initiative in 2016 by General Prayut Chan-o-cha, Prime Minister and Head of the National Council for Peace and Order (NCPO) embraced the application of "King's philosophy" in managing the country (Chan-o-cha, 2016). In the broadcast program "King's philosophy for Sustainable Development,” the word "King's philosophy" has become more widely spread together with the knowledge and innovation of King Bhumibol. He developed this concept to help Thai people before 2016. Philosophy of sufficiency economy of water management, cooperative management, soil management regarding forest and environmental management. The

science of art and music, the science of education about innovations such as Royal Rainmaking, Vetiver Grass, and the Kaeng Din Project, development of biodiesel from palm oil, Chaipattana Hydrodynamic Water Turbine or Electricity Generating Turbine with the power of flowing water, etc. However, the research will consider the King's philosophy as an important guideline in developing strategies for managing the Thai community economy under the trend of the King's philosophy.

M.R. Disnadda Diskul, Secretary-General of the Mae Fah Luang Foundation under royal patronage, defined The King's philosophy as going down to study and learn from the community. Let the community tell you what is the problem and what the villagers need. (Man Phatthana Library, 2561)

Nopprak defined the King's Philosophy as the knowledge that comes from wisdom through study, research, and experimentation until it becomes the body of knowledge of King Rama IX (Nopprak, 2018). There were 4,685 royal-initiated projects, including environmental factors important to life, including water resources, the environment, agriculture, transportation and communications, public health, social and educational aspects, etc. All knowledge is guidelines for taking action. "Philosophy of Sufficiency Economy", "The King's philosophy and "Philosophy of Sufficiency Economy" contribute to sustainable development. For the

subcommittee on Philosophy and Theoretical Education, The King's Philosophy (2017, p. 10) refers to all the knowledge and wisdom of His Majesty King Bhumibol Adulyadej that has been bestowed through various methods with the intention of developing, preventing, or solving problems for the benefit and happiness of all humanity in order to be able to live a stable life with peace and sustainability.

From various meanings, it can be concluded that the King's philosophy is knowledge that comes from the wisdom of science, liberal arts, life, culture, and various innovations that arise from His Majesty King Bhumibol Adulyadej. Knowledge that has been put into practice that bring benefits to society. *"If you know then you can really use it without being toxic or harmful"*. (Royal advice In the Royal Graduation Ceremony of Srinakharinwirot University on June 22, 1981 as cited in Chuchat, 2016, pp. 27-33)

The Office of the Special Committee for Coordinating Royal Initiative Projects (ROTC) categorized the royal initiatives into 8 categories as followed (National Statistical Office, 2008):

1. Agricultural projects
2. Environmental projects
3. Public health projects
4. Career promotion projects

5. Water source development projects
6. Transportation / Communication projects
7. Social welfare/education projects
8. Other integrated projects

“Pid Thong Lang Phra” Foundation is carrying on these royal initiatives and is adhering to the knowledge in 6 dimensions: water, soil, agriculture, renewable energy, forests, and environment. The principles adopted by the foundation include understanding, reaching and developing (Pid Thong Lang Phra Foundation Continuing the royal initiative, 2022).

Understanding is to create an understanding of basic information by studying information on every dimension of the community, finding the root of the problem, and collecting knowledge of 3,248 royal initiative nationwide projects.

Reaching is about communication and participation. The aim is to communicate and build understanding and confidence with the community. Together they analyze the problems and needs of the community by allowing the community to participate in the development process as much as possible.

Developing is a matter of learning to develop community potentiality by creating a mentor team, course design and program development, as well

as a study tour to exchange knowledge and community practice. A team of mentors are responsible for giving an advice to the community, following up the result, supporting and evaluating the development.

The heart of the King's philosophy is a science and morality that teaches people to be good, ethical, knowledgeable, sufficient, perseverant, mindful, disciplined, sacrificed, united. (Chuchat, 2016, pp. 27-61)

The King's philosophy for sustainable development

- 3.1 The King's philosophy on water management
- 3.2 The King's philosophy on Cooperatives
- 3.3 The King's philosophy on Soil Management
- 3.4 The King's philosophy on Forest and Environmental Management
- 3.5 The King's philosophy on Innovation
- 3.6 The King's philosophy on New Theory of Agriculture
- 3.7 The King's philosophy on the Philosophy of Sufficiency Economy

However, the classification of the King's philosophy has already been mentioned. The objectives are to continue the King's philosophy in developing only science and art. which manifests itself in the form of theories, concepts, innovations, or some royal duties that are no longer

classified in this category, such as innovations or royal initiatives in the fields of art, music, museum management, education, and sports, etc. In addition to sustainable community development, they must also study, analyze, and synthesize royal writings, innovations, and royal advice or other elements in a comprehensive and holistic manner. Therefore, synthesis occurs. or it can be concluded that there are many types of the King's philosophy that covers almost every branch.

Strategy analysis community economic management in Thailand under the King's philosophy.

From studying information from documents, websites and in-depth interviews, it was found that Thai community economic management strategies under the King's philosophy from Case Study No. 1, Pak Nam Prasae Tourism Community, Klaeng District, Rayong Province (Pak Nam Prasae Subdistrict Municipality. 2022). Case Study No. 2 Non Kho Thung Community Enterprises Ban Non Kho Thung Phon Mueang Noi Subdistrict, Hua Taphan District Amnat Charoen Province and case study 3, cultural market “Laad Chum Thang Thung Song”, Thung Song District, Nakhon Si Thammarat Province (Thung Song Municipality. 2022a). There are different and consistent information as follows. Strategy for community economic management in Thailand under the current the King's philosophy’

From the study of the three case studies, the results of the study of community economic management strategies under the King's philosophy can be summarized, there are details as shown

Table 1 The comparison. Community economic management strategies under the King's philosophy

Community economic management strategy	Case study 1 Pak Nam Prasae Community Group, Rayong Province	Case study 2 Ruamjai Non Kho Thung Community Enterprise Group Ban Non Kho Thung Amnat Charoen Province	Case study 3 Thung Song Market Community, Nakhon Si Thammarat
Principles of understanding	Being aware and trying to understand community context consists of problem conditions, environment, social conditions	Knowledge and understanding of problem conditions, the environment, social conditions, and community culture	Knowledge and understanding of problems, situations. and community wisdom

	economic conditions and community culture		
Access principles	<ul style="list-style-type: none"> - Awareness of necessity and urgency of problems affecting community development -Acceptance and understanding of the target group -Ability to create wisdom to solve problems 	<ul style="list-style-type: none"> -Acceptance and understanding of the target group -Awareness of the community's strengths -Awareness of the community's weaknesses -Awareness of community opportunities -Awareness of community obstacles 	<ul style="list-style-type: none"> -Community analysis of community strengths, weaknesses, opportunities, and obstacles. -Joining together to decide on planning and setting criteria for market management.
Community economic management strategy	Case study 1 Pak Nam Prasae Community Group, Rayong Province	Case study 2 Ruamjai Non Kho Thung Community Enterprise Group Ban Non Kho	Case study 3 Guidelines for community economic management and planning

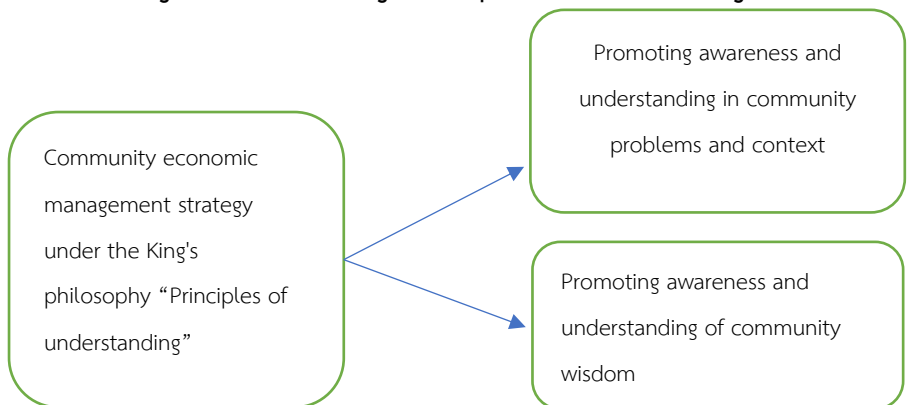
		Thung Amnat Charoen Province	
			<ul style="list-style-type: none"> -Joining together to push community activities - Sharing benefits -Monitoring and evaluation to create a strong and sustainable community
Development principles	<ul style="list-style-type: none"> -Consider the problem together -Participate in corrective actions -Can be self-reliant -Create prototypes for use in disseminating knowledge creation 	<ul style="list-style-type: none"> -Activities to reduce costs and increase productivity by relying on themselves -Activities to reduce marketing costs by relying on themselves -Activities to increase quantity and price 	<ul style="list-style-type: none"> -Promote knowledge of the community's origins, maintain its uniqueness, and local wisdom. -Promoting the community to have knowledge Understand the context of community problems and support the introduction of cultural traditions and local wisdom

			becomes a framework for solving problems. -Promote self-reliance in production, consumption, and marketing.
--	--	--	--

From the results of the study and analysis of community economic management strategies under the King's philosophy, it was found that all three case studies of the phenomenon of Thai community development management shows management innovation and management of the three civil society organizations. The public and private sectors can reflect the community economic management strategies under the King's philosophy. "Principles of understanding" consist of 2 components: 1) promoting awareness and trying to understand community problems and context include economic conditions, social conditions, political conditions, culture, etc., and; 2) promoting awareness and understanding of the wisdom of local communities. In addition, from considering community economic management strategies. "Principles of Access" consists of 1) Supporting the joint analysis of the community to its strengths, weaknesses, opportunities, and obstacles; 2) acceptance and understanding of the target group in local wisdom to solve community problems; 3) planning and determining ways to solve community

problems based on local wisdom; 4) pushing community activities based on local wisdom; 5) sharing benefits from community development operations among people in the community, and; 6) monitoring and evaluating the result in order to create a strong and sustainable community. "Principles of Development" consists of 4 elements: 1) promote to Know the value of the origins of the community Maintain the uniqueness of local wisdom; 2) promote the use of culture, traditions, local wisdom as a framework for solving problem; 3) promote sustainable self-reliance in production, consumption, and marketing, and; 4) create prototypes for use in dissemination in knowledge creation, which can pass from generation to generation. The community should have knowledge management in place to serve as a model for transferring it to lead to further practice. Details according to conceptual framework 1, 2 and 3 are as detailed below.

Conceptual framework 1 shows community economic management strategies under the King's Principles of Understanding

Conceptual framework 2 Community economic management strategies under the King's philosophy "Principle of Access"

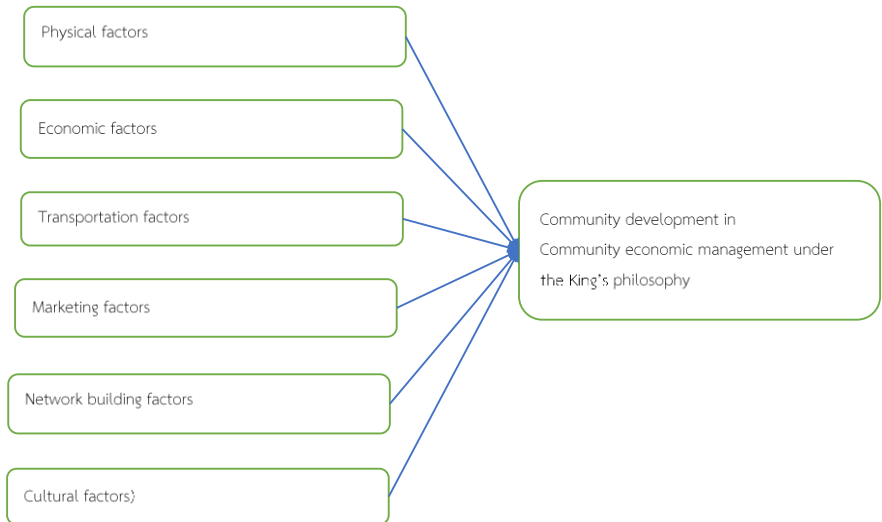
**Conceptual framework 3 Community economic management
strategy under The King's philosophy "Principles of Development"**

From the study of the three case studies, it can be concluded that the results of the study of conditions for success in community economic management under the King's philosophy are detailed as shown in the table 2.

Table 2 A comparison of the results of the study of important conditions for community development in community economic management under the King's philosophy.

Conditions for community economic management under The King's philosophy	Case study 1 Pak Nam Prasae Community Group, Rayong Province	Case study 2 Ruamjai Non Kho Thung Community Enterprise Group Ban Non Kho Thung Amnat Charoen Province	Case study 3 Guidelines for community economic management and planning
1. Physical factors	★	★	★
2. Economic factors	★		
3. Transportation factors	★		★
4. Marketing factors		★	
5. Network building factors		★	
6. Cultural factors			★

Conclusion and recommendations

The study of “Thai Community Economic Management Strategy Under the trend of the King's Philosophy” has 3 objectives: 1) to study strategy Community economic management of Thailand under the King's philosophy, 2) to study the conditions for success in community economic management in Thailand according to the King's philosophy and 3) to present a model of Thai community economic management under the trend the King's philosophy. Qualitative research methods include in-depth interviews and document surveys. It was an interview with 3 sample groups of community economic leaders and group members. The

purposive sampling was used by selecting the interviewees who have been successful in community economic management. These were considered on the award and announcements from the government as important criteria. The results of the study are summarized according to the following objectives.

1. To study community economic management strategy of Thailand under the King's philosophy.

The study finds that all three case studies show management innovation and management of the three civil society organizations. The public and private sectors can reflect that community economic management strategy according to the King's philosophy. “Principles of understanding” consists of two components, namely

1) Awareness and effort to understand are promoted. Community problems and context include economic conditions, social conditions, political conditions, and culture, etc.

2) Promoting awareness and understanding of the wisdom of local communities “Access principles” consist of 6 elements as followings

2.1) Supporting the joint analysis of the community regarding its strengths, weaknesses, opportunities, and obstacles.

2.2) Accepting and understanding of the target group in local wisdom to solve community problems.

2.3) Collaborative decision-making to plan and determine solutions to community problems based on local wisdom.

2.4) Working together to push community activities based on local wisdom

2.5) Sharing benefits from community development operations among people in the community.

2.6) Monitoring and evaluating the result to create a strong and sustainable community

“Principles of Development” consists of 4 elements as followed:

1) Promote awareness of the value of the community's unique origins. local wisdom.

2) Promote the use of culture, traditions, local wisdom (Soft Power) as a framework for solving problems.

3) Promote self-reliance in sustainable production, consumption, and marketing.

4) Create a prototype for use in disseminating knowledge. and use the knowledge of the community from generation to generation are the result of such studies. The community should have knowledge management in place to serve as a model for transferring knowledge to lead to further practice.

2. To study the conditions for success in community economic management in Thailand. Under the trend of the King's scientific ideas

The study found that there are 6 important conditions, which are physical factors, economic factors, transportation factors, marketing factors, network creation factors, and cultural factors. For example, physical factors includes topography, abundance of natural resources, etc. and transportation factors includes the availability of transportation by land, water, and air. These are the conditions for success in community economic management.

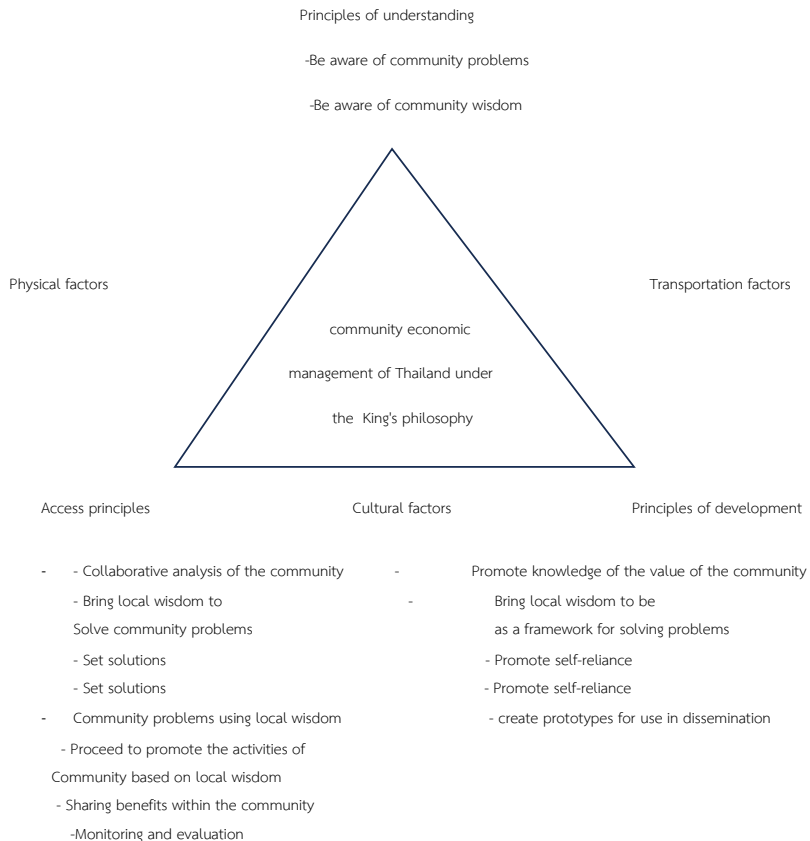
3. To present a model of community economic management in Thailand under the King's philosophy.

The study found that Thai community economic management strategies under the King's science concept from Case Study No. 1, Pak Nam Prasae Tourism Community, Klaeng District, Rayong Province, Case Study No. 2 Non Kho Thung Community Enterprises Ban Non Kho Thung Phon Mueang Noi Subdistrict, Hua Taphan District Amnat Charoen Province and case study 3, cultural market “Laad Chum Thang Thung Song”, Thung Song District, Nakhon Si Thammarat Province.

From the study of the three case studies, the researcher proposes a model of community economic management in Thailand under the

King's philosophy, which can be considered as community economic management in Thailand according to the King's philosophy. It consists of 3 principles for managing the Thai community economy, which are 1) the principle of understanding which must be promoted to the community, be aware of the problems of the community, and be aware of community wisdom, 2) access principles with jointly analyzing the community by using local wisdom to solve community problems, by determining guidelines for solving community problems using local wisdom, by pushing for community activities based on local wisdom, and by jointly receiving benefits within the community following up and evaluation, 3) principles of community development, which should promote the knowledge and values of community by using local wisdom as a framework for solving problems, by promoting self-reliance, and by creating prototypes for use in dissemination. However, the study finds that the success level of community economic management of Thailand under the King's philosophy also depends on physical factors such as transportation, and cultural factors of each community. As the detailed in the model below.

Model of community economic management in Thailand Under the trend of the King's philosophy

Author's suggestion

1. Guidelines for promoting the principles of understanding

1.1 Promoting awareness and attempting to understand the problem and context of the community, especially in terms of economic conditions, values and social culture including the environment of the community.

1.2 Promoting awareness and understanding of community wisdom or intellectual culture which can be applied to develop a strong community economy

2. Guidelines for promoting accessibility principles

2.1 Supporting and promoting an atmosphere of democracy in the community by specifying citizens participation in community analysis of strengths, weaknesses, opportunities, and obstacles of the community.

2.2 Surveying community opinion by organizing the public relations for public participation in expressing their opinions to understand the target group in local wisdom for solving sustainable community problems.

2.3 Promoting and pushing community activities based on local wisdom. It is a mechanism for driving community economic development instead of relying on capital groups, such as organizing a community market to trade community products.

2.4 Promoting understanding in receiving benefits within the community with distribution of income opportunities and share income in the community. This may appear in the form of established fund or in the form of a community cooperative, etc.

2.5 Monitoring and Evaluating development operations by cooperating between community leaders and government agencies. It is obviously seen the change of community economic including improving, and solving the problems and promoting the promoting the creation of strong and sustainable communities.

3. Guidelines for promoting development principles

3.1 Promoting knowledge management and promote appreciation of the origins of communities that maintain their uniqueness. local wisdom.

3.2 Encouraging villagers in the community to adopt cultural traditions. Local wisdom is used as a framework for solving community problems. It may be to promote the creation of development networks with the government, private sector, civil society, and educational institutions, etc.

3.3 Encouraging people to learn and understand the principles of self-reliance in sustainable production, consumption, and marketing.

3.4 Creating a prototype for use in knowledge dissemination, the community knowledge is conducted from generation to generation through the process of socialization.

Reference

Chan-o-cha. P. (2016). **King's Science. Toward sustainable development.**

Retrieved July 25, 2022 from <https://thaiembdc.org/2016/10/25/tv-program-from-royal-initiatives-to-sustainable-practices/>

Chiang Mai University. (2020). **King's Philosophy academic documents Continuing the King's Philosophy**, Issue 6. Chiang Mai: Wanida Printing.

Chuchart, C. (2016). **7 decades of reign. His Majesty the King and Continuing arts and culture.** Chiang Mai: Office of Arts and Culture Chiang Mai Rajabhat University.

Community Organization Development Institute. (2022). **Sufficient rural homes solve the problem of the poor. With the Pak Nam Prasae Subdistrict Community Organization Council.** Retrieved July 24, 2022 from <https://web.codi.or.th/20190830-8229/>

Department of Community Development. (2005). **Guidelines for promoting sufficiency economy in the community.** Bangkok: Department of Community Development.

Kamonsiripichaiphon, N. (2006). **Sustainable development.** Chanthaburi: Faculty of Humanities and Social Sciences Rambhaibarni Rajabhat University.

- Ken. L. (2016). **SWOT analysis for personal improvement**. Retrieved July 25, 2022 from <https://medium.com/ken-m-lai/swot-analysis-for-personal-improvement-f5cfd0b3654>
- Krea-ngam. W. (2017). **Special lecture. The King's Philosophy is the science of the land**. Bangkok: King Prajadhipok's Institute.
- Man Phatthana Library. (2018). **The King's Philosophy...philosophy for sustainable development**. Retrieved July 25, 2022 from <http://www.manpatanalibrary.com/newsdetail.phpMid=23menu/1142>
- National Statistical Office. (2008). **Memorandum of His Majesty the King, a developer for peace and quiet for all the people**. Bangkok: Amarin Printing Company and Publishing Public Company Limited.
- Nopprak, S. (2018). **Royal science towards the development of administrative science**. Bangkok: Amarin Printing Company. and Publishing Public Company Limited.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2003). **Sufficiency Economy Philosophy**. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2013). **The truth of the royal initiative**. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board.
- Pak Nam Prasae Subdistrict Municipality. (2022). **History**. Retrieved July 16, 2022 from <https://paknumprasae.go.th/public/list/data/index/>

Phongphit, S. (2007). **Sufficiency economy can be born. If your heart desires.** Bangkok: Palangpanya Publishing House.

Pid Thong Lang Phra Foundation Continuing the royal initiative. (2022). **Principles of operation.** Retrieved July 25, 2022 from <https://www.pidthong.org/th/about-working.php>.

Subcommittee on Philosophy Education The theory of royal science. (2017). **Report of the Subcommittee on Philosophy Education. Theory of royal science In the committee driving the continuation of the royal science Institute for driving national reform.** Bangkok: Subcommittee on Philosophy Education The theory of royal science.

Subcommittee on Sufficiency Economy Driving. (2004). **Creating a movement to drive the sufficiency economy.** Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board.

Thung Song Municipality (2022a). **Lard Chum Thang.** Retrieved July 25, 2022 from https://thungsongcity.go.th/travel_top/detail/30/data.html

Thung Song Municipality (2022b). **General conditions and basic information of the district.** Retrieved July 25, 2022 from https://www.tungsong.com/NakhonSri/amphur_new/thungsong/TtungsongT02.htm

Wattanachai, K. (2015). **The philosophy of sufficiency economy and the strength of schools.** Bangkok: Thanit Printing.

For the Sake of “People’s Health”: “Health Ideologies Amidst the Contemporary Cannabis Movement in Thai Society”

Chatin Chaopo-en^{*}

Abstract

This study delves into the debates and movements surrounding the evolution of cannabis's status in Thai society, transitioning from a legally prohibited narcotic plant, as commonly perceived within contemporary public health frameworks, to being acknowledged as an alternative herb with potential for lawful application in alternative medicine, nutrition, and recreation. Despite being propelled by diverse ideologies and interests, participants in these discussions and actions, notably intensified during the period from 2019 to 2023, were unified by their shared claim of advancing the 'well-being' of the populace. While initiatives advocating for legal cannabis had been ongoing before 2019, primarily championed by alternative medicine advocates, it wasn't until a prominent political party made it a focal point of their 2019 election campaign that it gained significant societal traction. Subsequently,

---

^{*} Ph.D. Candidate, Department of Anthropology, Faculty of Sociology and Anthropology. Thammasat University, Bangkok 10200, Thailand. Email: dcembertaken09@gmail.com

^{**} Received April 30, 2024; Revised October 23, 2024; Accepted December 27, 2024.

following the election, the Ministry of Public Health (MPH), under the governance of that political party from 2019 to 2023, consistently endeavored to legalize cannabis as a flagship policy.

This study suggests that the MPH's stance on cannabis legalization, as the principal body of modern public health in Thailand, diverged from other public health organizations and institutions, which consistently rejected cannabis. This divergence led to the formation of alliances amidst different actors—political parties, the MPH, traditional health institution and recreational cannabis users—each with different health-related objectives, yet working together toward the same goal of legalization. Ultimately, the push for cannabis legalization was achieved but it remained contingent upon the conditions set by modern medical practices.

Key words: cannabis, public health, well-being.

Introduction

In contemporary Thai society, cannabis is recognized as a "drug," widely perceived as a serious illegal narcotic drug. However, the situation has changed since 2019, the meaning of cannabis has evolved significantly. From a plant that was once classified as a serious illegal narcotic drug, it has now transformed into a health-related plant. This shift in cannabis

status has not only altered its legal standing but has also been driven by various stakeholders who believe that affecting the classification of cannabis status that will serve their interests. Historically, cannabis was clearly categorized as a drug in the mid-20th century, but its definition as a narcotic is currently undergoing re-evaluation. Unlike the perception of cannabis in ancient times, which did not inherently categorize it as a drug, modern health institutions have redefined its status, leading to significant implications for Thai society. This study aims to explore the roles of various sectors within Thai society that reference the "well-being" of the population amid the ongoing cannabis debate. These claims reflect the complex interactions among different stakeholders. To comprehend the phenomenon of cannabis's resurgence and the intricacies of its meaning within the Thai public health institution, two key questions emerge: When did cannabis become classified as a drug, and how has its definition as a narcotic been reinterpreted in the current context?

Cannabis is a plant known to humanity since ancient times, dating back to ancient civilizations and encompassing a wide range of cultural applications across the globe. In Western societies, hemp (another species of cannabis) has been recognized for its uses; for instance, in ancient Greek society, hemp seeds were consumed as a snack, while its fibers were employed in the production of textiles and footwear (Butrica, 2002, p. 56). In Indian society, cannabis has been utilized for spiritual purposes, as well

as in the preparation of a traditional beverage known as bhang, which contains cannabis leaves. Furthermore, cannabis has been utilized in medicinal practices, notably in formulations like Jatiphaladya churna text, which is a classical remedy employed to treat gastrointestinal issues such as diarrhea (Touw, 1981, pp. 26-28). In Chinese society, cannabis has historically been used as an ingredient in anesthetic preparations prior to surgical procedures, inducing a state of numbness and unconsciousness to patients. (Abel, 1980, p. 12) In Thai society, there is an evidence of cannabis usage as well, particularly within traditional Thai medicine. Cannabis has been incorporated as an ingredient in various herbal formulations, as documented in texts such as the Wat Pho herbal manuscript and the Medicine texts of King Narai. In summary, it can be articulated that various societies globally have a longstanding history of cannabis utilization, wherein it has not conventionally been categorized as a drug or regarded as a negative entity. This perspective highlights the multifaceted roles cannabis has played across cultures, often serving beneficial purposes rather than being demonized.

If traditional societies do not perceive cannabis as a drug, then a critical question arises: On what grounds can cannabis be deemed a detrimental substance? In the late 19th century, negative perceptions of cannabis appeared in documents such as "The Indian Hemp Drugs Commission," published between 1893 and 1894. The report detailed the

effects of cannabis use, asserting that it could lead to hallucinations and altered mental states. This publication arose from observations made by the British colonial authorities governing Burma in the late 19th century, who noted instances of individuals displaying hallucinatory behavior while under the influence of cannabis (Hall, 2019, pp. 1679-1682). The issue of cannabis was revisited at the International Opium Conference in 1923, where Egyptian representative Dr. Mohamed Abdel Salam El Guindy asserted that cannabis posed dangers comparable to opium, causing madness, cognitive impairment, and addiction. This statement garnered significant global attention and contributed to the growing discourse on the regulation of cannabis (Kendell, 2003, p. 145).

The international conference's outcomes affected Thailand, as the country was a member of the League of Nations that participated in the discussions. Consequently, Thailand enacted the Ministerial Regulation on "Cannabis" in 1925. This regulation classified cannabis as a narcotic, while still allowing its use in medicinal preparations. Although the Ministerial Regulation did not impose strict controls on cannabis, an interesting observation by historian Chatchai Muksong indicates that the law specified only cannabis-derived preparations or ingredients, rather than the cannabis plant itself (Muksong, 2021, p. 78). The control of cannabis in Thai society during this period was primarily a response to

international policies and did not reflect a significant commitment to stringent regulation.

The intensity of cannabis regulation began to escalate in the early 20th century. At this stage, the frameworks for control were not yet firmly anchored in purely scientific evidence or medical contexts; instead, they were predominantly associated with concepts of "criminality," as reflected in the deliberations of the League of Nations. At the League of Nations conference, U.S. representative Harry Anslinger, then head of the Federal Bureau of Narcotics, expressed his views on cannabis,

the drug [marihuana] maintains its ancient, worldwide tradition of murder, assault, rape, physical and mental deterioration. The office's archives prove that its use is associated with dementia and crime. Thus, from the point of view of policing, it is a more dangerous drug than heroin or cocaine. (Jelsma et al., 2014, p. 18)

Another public figure, Pablo Wolf. In his book *Marihuana in Latin America*, published in 1949, He categorizes cannabis as a "drug" associated with criminal behavior. Notably, the book compiles data from individuals prosecuted for violent crimes in Panama, the majority of whom had previously consumed cannabis. However, it is important to recognize that the violence was primarily linked to alcohol consumption, rather than

cannabis use. Furthermore, Wolff provided additional insights in a subsequent report published in 1955, *In The Physical and Mental Effects of Cannabis*, the content remains consistent with Wolff's earlier work, but it includes additional claims suggesting that individuals who smoke cannabis may eventually resort to heroin use (Jelsma et al., 2014, pp. 24-25). This context and perspective further fueled negative perceptions of cannabis and reinforced its classification as a narcotic, contributing to the growing stigma surrounding its use. In 1961, the Single Convention on Narcotic Drugs was established, categorizing cannabis as a Schedule I dangerous narcotic substance.

The sustained negative framing of cannabis—linked to both its physical effects and its association with criminal activity—prompted a reevaluation in the mid-20th century. In 1971, the World Health Organization (WHO) and the International Narcotics Control Board (INCB) reached the conclusion that cannabis, due to its tetrahydrocannabinol (THC) content, is classified as a psychotropic substance. This classification aligned with the determinations made in the 1961 conference, wherein cannabis was designated as a Schedule I narcotic. The classification of such narcotics indicates that they pose a high risk to health and lack therapeutic value. Consequently, countries that are party to the agreement, including Thailand, were compelled to enforce regulations that penalized possession and use of cannabis, implementing immediate control

measures. Following this, in 1971, the U.S. government, led by President Richard Nixon, declared a "War on Drugs," which included cannabis as a target (Jelsma et al., 2014, p. 26). This marked a significant moment in modern history, as cannabis was systematically organized as a narcotic through both medical discourse and criminalization. The ramifications of this classification extended to Thailand, influencing its own drug policies and societal perceptions of cannabis.

The Thai government enacted the Narcotic Drugs Act of 1979, which classified cannabis as a Schedule V narcotic. This legislation explicitly prohibited the possession, production, distribution, importation, and exportation of cannabis. Consequently, the societal perception of cannabis in Thailand increasingly aligned with the view of it as a narcotic, further entrenching its status as a controlled substance within the legal framework and public consciousness. For example, during the Vietnam War in 1964 the United States established significant military bases in provinces such as Udon Thani, Ubon Ratchathani, and Nakhon Phanom. The presence of these bases fostered a proliferation of entertainment venues in the surrounding areas, which facilitated the widespread recreational use of cannabis alongside other narcotics, including heroin and morphine (The Northern Narcotics Control Board, 2001, p. 4). This situation signifies the use of cannabis as a means of intoxication and entertainment among American soldiers. Additionally, in the realm of

literature, the novel *Pan mah baa* (Crazy Dog), published in 1988 written by Chat Kobchitti. In the literature depicts the theme of cannabis use among rebellious youth seeking to challenge societal norms through experimentation with drugs, including cannabis. This experimentation represents a transgression of taboos, indicating that drug use can lead to a life of failure. Concurrently, the Department of Medical Services has issued guidelines for treating individuals with cannabis use issues (Lakkhanaphichonchat, n.d.). This approach emphasizes therapeutic practices that incorporate the patient's environment, such as involving family or friends for support. Thus, it is evident that the atmosphere surrounding cannabis in Thai society has evolved significantly since 1979. It can be stated that since the 1980s, Thai society has conceptualized cannabis as a serious narcotic associated with intoxication and viewed as a gateway to other illicit substances. This prevailing perception underscores the necessity for clearly defined therapeutic interventions to address the challenges associated with cannabis use.

From the historical overview of cannabis regulation from the mid-20th century to the present, it is clear to say that cannabis has been redefined as a narcotic, closely associated with criminality, and perceived as a global menace. This understanding has influenced Thai society, reinforcing the notion of cannabis as a dangerous substance. Such interpretations have been supported by organizations such as the World

Health Organization (WHO), further legitimizing the stigma surrounding cannabis use. Cannabis has been entirely rejected due to its perceived health risks and classification as a prohibited substance. However, the question arises: how has cannabis, once considered taboo, transformed into a health-related entity in contemporary society? Moreover, in 2019, Thai society entered the era of cannabis, as the Ministry of Public Health, under the leadership of the Bhumjaithai Party, shifted its stance on cannabis following their electoral victory. In this era, The Ministry of Public Health has notably altered its position on cannabis, actively forming alliances to promote its advocacy on a national scale. Beyond health institutions aligned with the political agenda, diverse sectors have participated in this momentum, frequently invoking "health" in relation to cannabis to further their individual objectives. Consequently, this context underscores the need for academic inquiry into the phenomenon of cannabis advocacy within contemporary Thai society.

Objectives of the Research

To understand the phenomenon of cannabis legalization through the political party's efforts and its relationships with various sectors, each with distinct objectives, in pursuing the common goal of cannabis legalization. This research aims to explore the inconsistencies among

modern health institutions through the debates and actions of various stakeholders.

Method

The research employs a qualitative approach, focusing on the period from 2019 to 2023. This timeframe was chosen because it marks the year the Bhumjaithai Party assumed office, with Anutin Charnvirakul, the party leader, becoming the Minister of Public Health. Data collection will consist of two sets: 1) documentary data, including articles, interviews, and news related to cannabis advocacy, and 2) interviews with key stakeholders involved in the cannabis movement. Given the complexity of the current cannabis advocacy landscape, there are multiple "players" in both civil society and institutional levels contributing to this momentum. As previously noted, the shift in cannabis status is not solely driven by political parties. Thus, this study will gather data that aligns with the phenomenon of cannabis resurgence. The analytical units of this study will focus on the following areas:

1. Public health institutions that oppose cannabis use, including data from the Medical Council and other medical institutions.
2. Political parties, with a particular emphasis on the Bhumjaithai Party.

3. Civil society groups, divided into those who advocating for medical cannabis use and those who supporting recreational use.
4. Traditional medicine institutions.

Conceptual Framework

From antiquity to the contemporary era, the state has emerged as the predominant institution wielding authority over individuals. The state's primary function is to govern its populace, exercising power in the regulation and management of social dynamics. This authority extends to the capacity to give and take life, thereby ensuring that the lives of individuals remain consistently subject to state power. The power that Michel Foucault discusses is not exerted through violence, but rather through the creation of "knowledge" that is utilized as a means of governance. According to Foucault's textbook, the transformations of the 17th century initiated a profound shift in the modalities of power. The direct exercise of power, traditionally manifested through violence, then, was reconfigured in response to the catastrophic consequences of the Thirty Years' War in Europe, which resulted in significant population declines. Consequently, Western states began to reassess their governance strategies, transitioning away from methods that involved the deprivation of life or the use of violence against citizens. Instead, governance strategies increasingly emphasized the investment in life, prioritizing the

enhancement of longevity and the overall well-being of the population. Foucault defines this type of power as "biopower," describing it as

one would have to speak of *bio-power* to designate what brought life and its mechanisms into the realm of explicit calculations and made knowledge-power an agent of transformation of human life" (Foucault, 1978, p. 143). For Foucault, biopower represents "a technology of power centered on life" (Foucault, 1978, p. 144).

The primary aim of this type of power is for the state to actively intervene the lives of the population to foster positive changes, thereby promoting longevity and reducing mortality. Furthermore, the state is tasked with addressing the diverse needs and satisfactions of its population. Thus, the essence of biopower lies in its focus on the politics of the "body". Foucault conceptualizes biopower as functioning on two distinct levels: 1) anatomo-politics of the human body is concerned with optimizing the capabilities of the human body, ensuring that it can be utilized to its fullest potential. This involves various interventions that enhance physical health, productivity, and overall well-being. 2) a bio-politics of the population targets the collective demographic, aiming to improve life expectancy and health outcomes for the community as a whole. Consequently, biopower represents a form of governance that

seeks to regulate and oversee both the individual and the population simultaneously (Foucault, 1978, p. 139).

The application of biopower is operationalized through the production of knowledge, which is disseminated via various social institutions, including educational systems, public health organizations, military frameworks, and medical establishments. These institutions function as foundational structures of power, serving as mechanisms for the production of "knowledge" that is conveyed to both individuals and populations (Foucault, 1978, p. 141). Among the most critical forms of knowledge aimed at prolonging the lifespan of the populace is medical knowledge. Health is a paramount concern in the governance of populations, as it encompasses strategies for disease prevention, epidemic control, and other factors that directly impact human survivability. According to Foucault, the state's primary obligation is to intervene in the lives of its citizens in every conceivable aspect as the surrounding environment significantly influences the life and death of the population (Foucault, 2003, p. 245).

Every dimension of the populace's existence inherently becomes a necessary concern of the state. Foucault contends that governance extends to encompass all aspects of human life. The phrase "everything" originates from the term "things," deriving from the term "things," as noted in the English translation of the article titled "Governmentality." His

objective is to elucidate the paradigm shift of power during the classical era, which had a rather narrow meaning, as authority wielded by monarchs over their subjects was focusing solely on territory and the inhabitants within it. This form of governance typically served the monarch's own interests, frequently resulting in the demise of the populace. Foucault's conception of "everything" extends far beyond the classical period's limited understanding. He seeks to highlight the complex interrelations between individuals and their multifaceted environments, encompassing factors such as climate, poverty, famine, resources, ideologies, traditions, and family structures. In this regard, the concept of "everything" that Foucault invokes serves as a mechanism for assessing and optimizing the conditions necessary for enhancing both the longevity and overall quality of life of the population (Foucault, 1991, p. 93). As he metaphorically stated in an interesting manner,

What does it mean to govern a ship? It means clearly to take charge of the sailors, but also of the boat and its cargo; to take care of a ship means also to reckon with winds, rocks and storms; and it consists in that activity of establishing a relation between the sailors who are to be taken care of and the ship which is to be taken care of, and the cargo which is to be brought safely, and all those eventualities like wind, rocks, storms and so on; this is what

characterizes the government of a ship. (Foucault, 1991, pp. 93-94)

In this framework, medical knowledge emerges not only as a tool for governance but also as a pivotal mechanism of biopower, exerting control over both individuals and populations. Foucault emphasizes the inextricable relationship between knowledge and power, one must consider discursive practices. This entails comprehending the context, the expert groups, institutions, and the prevailing thoughts and ideologies of a given era. By engaging with these operational dimensions, one must understand the fact that even those bodies of knowledge regarded as scientifically rigorous are not self-contained entities; rather, they are influenced by a myriad of external factors. In essence, Foucault questions the extent to which scientific knowledge is intertwined with political, economic, and social factors. He aims to illustrate that no body of knowledge exists in isolation; rather, all knowledge, thoughts, or ideologies that emerge in society are fundamentally connected to broader ideological frameworks.

In the field of anthropology, Jonathan Xavier Inda's study explores the application of the concept of biopower to the case of Bidil. in his work titled "Racial Prescriptions" The subtitle of the study is "Pharmaceuticals, Difference, and the Politics of Life", published in 2014. Inda's study draws on Michel Foucault's concept of biopower to examine NitroMed's

production of Bidil, a drug specifically developed for African Americans. The central focus of Inda's research is to investigate the interplay among Bidil, the state, and African Americans, particularly in the context of heart failure, a condition claimed to be more prevalent and genetically inherited among African Americans than other racial groups. While Foucault's concept of biopower elucidates the strategies and techniques of governance, emphasizing the significance of life as a primary objective, the application of this framework to Inda's case study on African Americans and heart failure in the United States reveals a complex interplay among three players.

1. NitroMed – The pharmaceutical company aiming to produce a drug called Bidil, which can help dilate blood vessels and reduce the risk of heart disease.

2. African Americans – This demographic faces significant health disparities, with African Americans exhibiting a higher prevalence of heart disease compared to other racial groups and encountering barriers to accessing effective treatments. Within the biopolitical framework articulated by Foucault, one would expect the state to prioritize investments in the health and lives of marginalized populations; however, this expectation is not reflected in reality.

3. The State – The government has refused to provide welfare and healthcare support to African Americans. Crucially, it has denied the

inclusion of Bidil as a covered medication in welfare programs, making it more difficult for African Americans to afford treatment for their health conditions compared to other racial groups.

The disparities faced by African Americans have prompted them to unite in advocating for their rights and justice. Inda seeks to expand the concept of biopower into the notion of biosociality, a framework he draws from Paul Rabinow. While Foucault's concept of biopower focuses on the state's exercise of power to promote the well-being and longevity of its population, the notion of biosociality arises from the awareness that individuals have of the health risks threatening their communities. This heightened consciousness compels individuals to alter their health behaviors and practices, thereby striving for positive transformation in their lives. With this framework, Inda attempts to expand the understanding of the phenomena surrounding African Americans and Bidil in a chapter titled "Biosocial Citizenship." In this chapter, Inda discusses the lifestyles of African Americans suffering from heart disease within the context of poverty and systemic inequality. These individuals often lack financial resources, yet their shared health struggles lead them to form cohesive social groups. This gathering of African Americans reflects a cultural identity rooted in their racial experiences, while simultaneously allowing them to share the pain they endure—whether from heart disease, the experience of facing a serious illness, or the search for remedies. Ultimately, they unite

as a collective to advocate for their rights as citizens, hence the chapter's title, "Citizenship." However, the journey for African Americans in asserting their rights is fraught with challenges. They must provide compelling evidence to emphasize that heart disease disproportionately affects their population compared to other racial groups in the United States. They mobilize knowledge from cardiology scholars, many of whom are also African American, to advocate for access to Medicaid and social welfare programs that should be available to impoverished Black individuals. This endeavor transforms into a legitimate call for social support and justice.

In summary, the concept of biopower focuses on the creation of knowledge aimed at enhancing the quality of life for individuals and the population as a whole. The goal of biopower is to actively intervene in the lives of the population to ensure longevity. The notion of biosociality, on the other hand, refers to individuals and populations becoming aware of the existential threats to their own lives, leading them to form collective groups. These groups use such threats as a common ground to demand that the state recognize health issues and take on these threats as part of its mission to improve the well-being of the population.

The Application of Biopower Concepts in Research

In this study on the phenomenon of legalizing cannabis, the concepts of biopower and biosociality, derived from a literature review,

will be applied to explore the actions of the state and the various players involved in this phenomenon. The primary focus is on the Thai government's stance on managing cannabis as a controlled substance. As perceptions of cannabis have evolved, it has transitioned into an alternative health herb. This study intends to present the actions of the Thai government in disseminating knowledge about cannabis, including its associated dangers and the measures taken to combat its misuse. Ultimately, the state's actions are aimed at promoting the well-being and quality of life of its citizens. The strategies implemented by the state to disseminate health knowledge involve key stakeholders, primarily the Ministry of Public Health, which serves as the principal health institution. Regarding enforcement, the Office of the Narcotics Control Board (ONCB) plays a significant role in the suppression of controlled substances. Historically, the Thai government has pursued a consistent policy of suppressing cannabis as a controlled substance until the year 2019. A significant political change occurred when the Bhumjaithai Party assumed control of the Ministry of Public Health and actively advocated for the legalization of cannabis. This pivotal event involved multiple stakeholders, rather than being limited to a single political party. The Bhumjaithai Party leveraged support from civil society, citing it as a mandate to push for cannabis legalization. Participants in the movement to legalize cannabis included traditional healers, patients with chronic illnesses, academic

scholars, and institutions of traditional medicine. In summary, the key players in this phenomenon are the Bhumjaithai Party and its allies, both of whom have called on society to abandon the stigma surrounding cannabis as a narcotic and to recognize its potential medical benefits. This shift in perspective has contributed to the emergence of the movement advocating for cannabis legalization. Consequently, this study aims to understand the transformation of health-related meanings as shaped by these diverse stakeholders.

In summary, this study will employ the framework of biopower to examine the operations of the Thai state in its management of cannabis, with a particular focus on health-related discourses. Following the emergence of the cannabis legalization phenomenon, the study will transition to utilizing the concept of biosociality to analyze the actions of the Bhumjaithai Party and its allies in constructing the narrative of cannabis as a medicinal herb for health benefits.

Thailand and Cannabis: From the Past to the Present - The Operation of Meaning-Making Surrounding Cannabis in Thai Society

In Thai society, cannabis has historically been recognized as a familiar herbal remedy since ancient times. Evidence of its use can be traced back to the Ayutthaya period, where texts such as Phra Narai's Medicine reference Suk Saiyad, a traditional remedy that includes cannabis

as one of its twelve components, known for promoting better sleep and enhancing appetite. Additionally, the Wat Pho Pharmacopoeia describes the remedy Naowanarivayo Medicine, which incorporates one part of cannabis to alleviate stiffness in the body, particularly in the neck and extremities. There is also mention of Lombon Phueang Suang Medicine, a remedy using four parts of cannabis to relieve headaches, red eyes, ear ringing, and fatigue (Notification of the Ministry of Public Health, 2019). Beyond its medical applications, cannabis appears in Thai literature, notably in Sunthorn Phu's *Niras Mueang Klaeng*, where he recounts an encounter with his father in Bang Phli, describing friends who were intoxicated by cannabis during their journey (Chokevivat, 2019, p. 553). In this historical context, cannabis was primarily perceived as an intoxicating plant and a medicinal herb rather than a narcotic. During this era, the state had not yet taken a systematic role in regulating and controlling cannabis.

The transformation in the perception of cannabis became particularly evident during the transitional period between the reigns of King Rama VI and King Rama VII, specifically in the year 1925 (B.E. 2468). At this time, the Ministerial Regulation on Cannabis was enacted, which stipulated that the preparation of medicines containing cannabis would be classified as a narcotic. Subsequently, the Cannabis Act of 1934 (B.E. 2477) was introduced, expanding the definition of cannabis to include all parts of the cannabis plant as a controlled substance. This legislation

revised the earlier 1925 regulation, which had only prohibited the use of cannabis for medicinal purposes. The 1934 Act established that the entire cannabis plant, including its stem, flowers, buds, seeds, resin, and leaves, would be categorized as a narcotic, thereby significantly altering the legal and social status of cannabis in Thailand. The classification of cannabis as a narcotic led to a prohibition on the use, sale, and distribution of cannabis among the public. This marked a significant shift in the Thai government's approach, demonstrating a serious commitment to regulating cannabis consumption. Despite these restrictions, the practice of cannabis use did not cease in a systematic manner within Thai society. In essence, there remained cultivation, sale, and use of cannabis as a source of entertainment and leisure. Notably, during the Vietnam War (1955-1975), reports from the Office of the Narcotics Control Board indicated that cannabis was being supplied to American soldiers in the northeastern region of Thailand, particularly in provinces such as Udon Thani and Nakhon Phanom. Additionally, cannabis was cultivated in the northern and central regions of Thailand, often intercropped with other plants. Promotion of cannabis cultivation persisted even after the withdrawal of U.S. forces, as investors encouraged Thai farmers to grow cannabis for sale in the United States (Office of The Narcotics Control Board North Region, 2001, pp. 3-4). Therefore, it can be concluded that despite the existence of laws regulating cannabis, stemming from international opium

conference regulations in 1923, the enforcement of these laws was not particularly stringent.

However, in 1961 (B.E. 2504), the United Nations issued the Single Convention on Narcotic Drugs, followed by the 1972 Protocol Amending the Single Convention on Narcotic Drugs. These documents defined cannabis as a Schedule I narcotic drug, leading Thailand to take legislative action by enacting the Narcotic Drugs Act in 1979 (B.E. 2522). This legislation contained two key provisions: 1) It provided a clear and comprehensive definition of narcotic drugs, establishing the legal framework for the classification and regulation of such substances. It defined narcotic drugs as follows:

This definition includes any chemical substance or object that, when consumed by the body—whether through ingestion, inhalation, smoking, injection, or any other means—produces significant effects on the body and mind. These effects may include a need to continuously increase the dosage, withdrawal symptoms upon cessation, a persistent and intense craving for the substance both physically and psychologically, and a general deterioration of health. It also encompasses plants or parts of plants that are considered narcotic drugs or can potentially be used as

narcotic drugs, as well as chemicals utilized in the production of narcotic drugs.

2) The second key aspect is that cannabis is classified as a narcotic drug of category 5. This classification is outlined in the Ministry of Public Health's Announcement No. 2 in 1979 regarding the identification and categorization of narcotic drugs under the Narcotic Drugs Act of 1979, which defines cannabis as:

Cannabis (Cannabis sativa L. and Cannabis indica Auth.) encompasses all parts of the cannabis plant, including leaves, flowers, buds, seeds, resin, and stems.

The legislative and public health announcements have led Thailand into a more pronounced era of cannabis suppression as a controlled substance, distinguishing it from previous periods. The Thai government's approach to managing cannabis as a narcotic can be divided into two main components as:

1. The suppression of cannabis by the Thai government

Despite the existence of drug control laws since 1925, Thailand lacked a dedicated agency for effectively combating drug-related threats. The influence of the U.S. War on Drugs during the Richard Nixon administration, combined with Thailand's status as a member of the United Nations, prompted the adoption of drug control policies within the Thai social framework. Ultimately, the Thai government recognized the

urgent need for a systematic approach to managing cannabis as a controlled substance, particularly during the tenure of Prime Minister Thanom Kittikachorn. In response, the government allocated a budget of approximately 18 million baht to address drug-related issues as part of the Second National Economic and Social Development Plan (1970-1974) (Aieorattanawadee, 2019, p. 98). This effort coincided with the enactment of the Narcotic Drug Prevention and Suppression Act of 1976, specifically Article 11, which established the Office of the Narcotics Control Board (ONCB). The ONCB was tasked with overseeing all governmental operations related to narcotics control in Thailand.

Even with the establishment of a dedicated agency for drug management, it can be stated that the Thai government has never achieved definitive success in eradicating cannabis. This is evidenced by ongoing suppression efforts over the years. For instance, between 1979 and 1984, the state destroyed a total of 4,061 tons of cannabis plantations. (Office of The Narcotics Control Board North Region, 2001, pp. 3-4) During the era of Thailand's drug war under Prime Minister Thaksin Shinawatra, beginning in 2001, a comprehensive strategy for combating drug-related issues was implemented. This policy emphasized the dual approach of punishing traffickers while providing treatment for users. The suppression strategy included the seizure of narcotics, with significant statistics indicating that since 2001, authorities confiscated 10,921 kilograms of

cannabis and arrested over 20,525 individuals in cannabis-related cases. In 2002, seizures increased to over 20,525 kilograms, accompanied by approximately 12,380 arrests related to cannabis offenses. Similarly, in 2003, authorities seized over 15,452 kilograms of cannabis and apprehended around 13,722 individuals for cannabis-related crimes. These figures illustrate that, despite the high volume of confiscations and arrests, the overall number of cases and seized cannabis did not significantly decline (Sukpum, 2004, p. 20).

2. Dissemination of the Dangers of Cannabis

Following the formal classification of cannabis as a Type 5 narcotic by the Thai government, there was a notable increase in scholarly and public health efforts aimed at raising awareness about its dangers. As previously mentioned, historically, cannabis in Thai society had not been officially recognized as a narcotic; its use was culturally framed either as an intoxicating substance or as a component of traditional medicine.

The redefinition of cannabis as a narcotic began primarily through the work of public health scholars. They identified tetrahydrocannabinol (THC), the psychoactive compound in cannabis, as the source of its intoxicating effects. When consumed, it can lead to various symptoms, including restlessness, paranoia, excitement, hallucinations, impaired driving ability, red eyes, dry mouth, and muscle weakness. (Chatikwanit, 1974, pp. 46-47)

Thaveeporn Wisutthimak discusses the health risks associated with cannabis use on human physiology. The consumption of cannabis impacts various bodily systems, particularly the central nervous system, resulting in feelings of intoxication, relaxation, euphoria, and a diminished ability to maintain self-control. In terms of cardiovascular health, cannabis is noted to increase heart rate. Regarding the respiratory system, it can cause irritation to the airways, along with symptoms such as reddening of the eyes, muscle weakness, and lethargy (Wisutthimak, 2005, p. 112). In addition to impairing cognitive functions and affecting both internal and external bodily systems, cannabis use also has significant societal repercussions. Somwang Somjai has documented the social consequences of cannabis in a health journal, noting that its use can lead to various societal issues, including accidents, falls, and traffic collisions due to impaired judgment. Furthermore, it can contribute to aggressive behavior, resulting in harm to others, as well as an increased likelihood of engaging in drug-related activities (Somjai, 1974, p. 42).

In the realm of psychology, Prorapa Kaewkla (1991) conducted a study on cannabis users by surveying adolescents through questionnaires and interviews. The findings revealed that many cannabis users lack self-worth and do not receive acceptance from those around them. These individuals tend to deny the reality of their situations and seek to escape their problems. The study suggests that cannabis use serves as a means of

evading the realities they face, providing them with a temporary sense of relaxation and comfort. Consequently, these users struggle with feelings of worthlessness and urgently seek solutions to their issues.

3. The Turning Point of Cannabis: Thai Society and the Understanding of Cannabis in Medical Dimensions

Thailand's cannabis management policy has consistently involved actions such as seizing and destroying evidence of illicit cannabis use, while also disseminating information about the dangers of cannabis as a narcotic, both to individuals and society at large. The Thai government has made significant efforts to address drug-related issues, particularly since 1979, when laws prohibiting the use, sale, and possession of cannabis were enacted. This marks a period of nearly 40 years (up to 2019) of stringent anti-cannabis legislation. However, recent developments have led Thai society to reevaluate its understanding of cannabis, particularly in the medical context.

The event in question pertains to the patent applications submitted by two foreign companies, GW Pharma and Otsuka, starting in 2009. These companies sought patents for cannabinoid substances in conjunction with treatments for psychiatric disorders, epilepsy, and other conditions. Two main issues arise from this situation: first, cannabinoids (CBD) are naturally occurring substances that are not man-made, and therefore cannot be patented; second, the Ministry of Commerce

accepted the patent applications, even though they were not officially registered in Thailand (Mgrronline, 2019a). If the Ministry of Commerce permits the patenting of substances that occur naturally, it implies that any drug production requiring cannabinoid (CBD) substances would necessitate prior approval from foreign companies. This development has led to societal concerns regarding whether Thailand is at risk of losing its rights to produce medicines derived from its own cannabis. In other words, if Thai citizens wish to use CBD, they would need to obtain permission from the foreign companies that hold the patents. This situation sparked significant criticism from both the public and independent organizations, with some voices expressing that the actualization of these patents would be tantamount to selling the nation. Such a move would facilitate the monopolization of cannabis use by foreign entities, thereby depriving Thai citizens of the opportunity to benefit from their own cannabis resources (Puapongpan, 2018). Ultimately, the application process for these patents was halted through the exercise of power under Article 44, derived from the provisional constitution of 2014, which was enacted by the National Council for Peace and Order (NCPO) and conferred extensive executive, judicial, and legislative authority, allowing for sweeping actions during General Prayuth Chan-o-cha's tenure as Prime Minister.

This situation was compounded by the promotion of cannabis oil by Mr. Decha Siriphat, commonly known as "Ajarn Decha." He was among

the first to introduce the concept of cannabis oil extract in Thailand, distributing cannabis oil without charging any fees. As a result, he played a significant role in advocating for the use of cannabis, legislatively viewed as a narcotic, in the medical field, presenting it as a viable herbal alternative for treating various ailments. However, it is important to note that during this period, cannabis was still classified as a Type 5 narcotic. Therefore, Ajarn Decha's actions were illegal, leading to his subsequent arrest. The primary reason for his arrest was the possession of cannabis and the practice of using cannabis for medical purposes without a proper license, as he was not recognized as a certified medical professional by the state. An interesting point is that the presence of foreign entities attempting to patent cannabis, while the state remains indifferent, coupled with the arrest of Professor Decha in 2019, has prompted society to question the extent to which cannabis can be utilized for medical purposes. Patients are left wondering whether they will have access to such alternative plants, and why the state permits foreign entities to patent natural substances derived from cannabis, yet does not allow the general public to use cannabis (BBC, 2019). These two events have led to a growing awareness of cannabis in the context of medicine within Thai society, ultimately resulting in significant political changes during the period of this study, starting from 2019.

Bhumjaithai Party and Cannabis Advocacy

In 2019, the National Council for Peace and Order (NCPO) stepped down from power and allowed for general elections. The NCPO transformed itself into the Palang Pracharat Party, led by Uttama Savanayana, and presented General Prayuth Chan-o-cha as the candidate for prime minister, who was also the head of the NCPO. In that year, significant political developments unfolded, leading to an atmosphere conducive to election campaigning. Various parties actively campaigned on cannabis-related issues, but the most noteworthy was the Bhumjaithai Party. The party presented a policy regarding cannabis, highlighted by their campaign slogan “Thai Cannabis, Free Cannabis Cultivation.” The content of the policy aimed to allow citizens to cultivate cannabis at home, utilize it for medical purposes, and promote cannabis as an economic crop to alleviate poverty. (Bhumjaithai, 2019) It can be stated that Bhumjaithai Party advocated for cannabis in a manner that fundamentally challenges the definition established by the Ministry of Public Health. While the Ministry has classified cannabis as a dangerous narcotic, the Bhumjaithai Party reframed the discourse by presenting cannabis as a versatile plant with multifaceted benefits.

The term "cannabis freedom" as proposed by the Bhumjaithai Party suggests adopting a model similar to that of California, United States, which allows households to cultivate up to six cannabis plants. The

proposal includes the imposition of a fee of 30 baht per plant, permitting the use of cannabis for both medical and recreational purposes (Bhumjaithai, 2019a). The Bhumjaithai Party's key mission involves advocating for cannabis with four specific objectives: 1) for conventional medical purposes, 2) for commercial use, 3) to allow citizens to cultivate up to six plants, and 4) to promote its use in traditional Thai medicine. It is evident that the party aims for cannabis to become an economic crop, as reflected in their campaign slogan: "A new economic crop to create wealth for the Thai people." The party believes that cultivating cannabis can be a lucrative venture, as it is feasible to grow and sell it commercially. According to Saksiam Chidchob, the party's spokesperson, the potential for economic development through cannabis cultivation is significant. He proposes that

The Bhumjaithai Party affirmed that the profit-sharing policy for agricultural products will increase farmers' income and that rice prices will not rise because rice is a price-controlled commodity. Meanwhile, the policy for cannabis legalization is modeled after California, with a draft law already prepared. If the public votes for the Bhumjaithai Party, results will be seen immediately (Bhumjaithai, 2019b).

In addition to supporting cannabis through policy, both the Bhumjaithai Party and its leader have clearly expressed their stance to the

public health sector regarding the meaning of cannabis and towards representatives of the health sector, The leader of the Bhumjaithai Party argued against Dr. Piyasakol Sakolsatayadorn, who was serving as the Minister of Public Health at that time, that

Cannabis is an herbal plant with medical value. The Ministry of Public Health has the duty to support, educate, and inform the public about using cannabis for medical benefits and treating diseases in accordance with medical principles, both in traditional medicine and modern medicine (Tnew, 2019).

The statements made by Mr. Anutin regarding the use of cannabis as a medicinal plant clearly reflect the goals of promoting cannabis. In the general election of 2019, the Palang Pracharat Party secured a majority in the House of Representatives, allowing General Prayuth Chan-o-cha to become Prime Minister. The Bhumjaithai Party also joined the government formed by the Palang Pracharat Party. Subsequently, the Bhumjaithai Party played a pivotal role in directing the Ministry of Public Health during its tenure in the ministry. With support from various sectors, the party sought to redefine cannabis as an “alternative medicinal plant.” Consequently, advocates for cannabis needed to compromise on its definition to gain acceptance within modern public health institutions.

The Role of the Bhumjaithai Party in Changing the Stance of the Ministry of Public Health

The operations initiated by the Bhumjaithai Party in 2019, following their assumption of office in the Ministry of Public Health, began with an overhaul of the law as a priority. This included the issuance of the Narcotic Drugs Act Amendment No. 7, which allows for the medical use of cannabis. This authorization is directly related to medical practices and the application of cannabis. Subsequently, the party laid the groundwork for enabling prescriptions by doctors. On August 8 of the same year, the Ministry of Public Health issued an announcement titled “Designation of Traditional Thai Medical Practitioners and Folk Healers under the Law on Traditional Thai Medical Professions,” allowing them to formulate or prescribe medications that include cannabis as an ingredient (Amendment No. 2) of 2019. The key content of this regulation permits traditional Thai doctors and folk healers to prepare and prescribe cannabis-infused medications to patients as deemed appropriate. Additionally, there is a training program for physicians on the use of cannabis, aimed at providing certification to doctors so that they can legally prescribe cannabis as a medication.

The Bhumjaithai Party engaged with Ajarn Decha, who is well-known for distributing cannabis oil free of charge, despite not being officially registered as a traditional Thai medical practitioner. The

distribution of cannabis oil as a medicinal product was therefore illegal. However, the party took steps to address this by consulting with the Department of Thai Traditional and Alternative Medicine, ultimately granting him the status of a traditional Thai healer. Furthermore, Ajarn Decha's cannabis oil was included in the official medicinal formulary, alongside the registration of over 3,000 additional traditional Thai healers (Mgronline, 2019b). The recognition of these traditional healers is seen as an effort to expand the capacity of traditional practitioners to prescribe cannabis-based remedies for patients. The party also promoted the production of 100,000 bottles of cannabis oil (Mgronline, 2019c). Beyond this production, the party advanced the establishment of specialized cannabis clinics within hospitals nationwide (Thairath, 2020). In addition to Ajarn Decha's cannabis oil being added to the Ministry of Public Health's medicinal register, the party also sought to recover and register traditional medicinal formulas, such as the "Narai's Formula" and others found in the Wat Pho medicinal compendium. These traditional medicines contain cannabis as an ingredient and have now been officially recognized, including remedies such as "Akkhiniwakana," "Suk Saiyad," and "Naeo Nari Wayok" (Bhumjaithai, 2020). The party also partnered with local universities, such as Maejo University, to advance the production of medical-grade cannabis oil.

The significance of producing cannabis at a medical-grade level can be understood in two key aspects: 1) Historically, from ancient traditions to the period before the Bhumjaithai Party's push for cannabis reform, cannabis cultivation, whether for medicinal or recreational purposes, lacked any standardized practices. Consumers had no way of knowing how the cannabis was grown, whether it was contaminated with pesticides, or if the cultivation methods met agricultural standards. As a result, the use of cannabis in the past posed significant health risks. 2) This initiative raises the standard of cannabis to a medical level, aligning it with other types of pharmaceuticals, ensuring safety, and gaining acceptance within the medical community.

The legislative efforts to push for cannabis legalization by the Bhumjaithai Party have progressed gradually. In 2020, the Ministry of Public Health issued a notification regarding the classification of narcotics in Category 5, with a key provision allowing all parts of the cannabis and hemp plant—such as the bark, stems, fibers, branches, roots, leaves, extracts, and waste products with THC content of no more than 0.2% by weight—to be excluded from the narcotic classification. However, resin, oil, and flower-attached leaves remained classified as narcotics.

Ultimately, in 2022, cannabis legalization reached its peak with the Ministry of Public Health issuing a new notification that officially removed cannabis and hemp from the Category 5 narcotic list, retaining

only opium and psilocybin mushrooms in that category. Cannabis extracts with THC levels above 0.2% by weight remained under regulation. As a result, households were legally allowed to grow up to six cannabis plants, and the sale of cannabis flower products became legal. Recreational cannabis use also became legally permissible. In summary, the Bhumjaithai Party's legislative push for cannabis legalization has resulted in the legal cultivation and use of cannabis for both medicinal and recreational purposes. Additionally, all parts of the cannabis and hemp plant can now be sold commercially.

1. The Legitimacy of Cannabis: Cannabis and Its Endorsement Through Research

The longstanding association of cannabis with narcotics presents significant challenges to redefining its status in a short period. Mainstream medical institutions are not readily inclined to accept such a shift in perception. Therefore, cannabis must substantiate its therapeutic potential, demonstrating its safety and efficacy in medical applications, improving patients' lives rather than harming them. Consequently, the validation of cannabis as a legitimate medical resource represents a pivotal undertaking for the Bhumjaithai Party.

The mission to promote knowledge about the medical use of cannabis, under the auspices of the Ministry of Public Health, has been systematically established through institutions dedicated to this purpose.

Notably, the Medical Cannabis Institute and the Cannabis and Hemp Information Center serve as platforms for disseminating information on the medical applications of cannabis. These institutions aim to educate both modern and traditional medical practitioners on the benefits of cannabis in therapeutic contexts. For instance, the article "Cannabis in Modern Medicine" (Srisubut & Thanasittichai, 2019), published in the Ministry of Public Health's Journal of Medical Services, has been disseminated through the Medical Cannabis Institute. The content highlights the medicinal uses and effects of cannabis, acknowledging its psychoactive properties while emphasizing the therapeutic roles of THC and CBD, the two key compounds. These compounds are noted for their ability to alleviate pain, increase appetite, and improve sleep quality.

During the period when the Bhumjaithai Party oversaw the Ministry of Public Health, numerous health research studies on cannabis were conducted to showcase the medicinal potential of this plant. Several studies in traditional medicine highlighted the efficacy of cannabis when formulated into therapeutic treatments, such as Suk Saiyad (a traditional Thai herbal formula), Yatam Lai Phra Sumen, cannabis oil, and THC extracts from cannabis. (Tengtermwong, 2021; Tipratchadaporn et al., 2021; Boontham et al., 2022; Silarak, 2022; Uprikthatipong, 2023; Jirawatnaphaisan, 2023; Jamparngerntaweeri et al., 2023; Buamahakul & Buamahakul, 2024) The studies referenced above have examined the

effects of cannabis in treating conditions such as insomnia, joint pain, and HIV/AIDS. The findings across these studies consistently indicate that cannabis possesses medicinal properties, demonstrating its potential to effectively alleviate symptoms associated with these conditions. For instance, the study by Tipratchadaporn et al., which collected data from over 100 individuals suffering from insomnia, concluded that cannabis significantly improved the patients' ability to manage their symptoms and overall sleep quality. As the research reached an interesting point that:

Eighty percent of the patients reported that their sleep had improved, which may be attributed to the effects of Tetrahydrocannabinol, Cannabidiol, Dronabinol, and Nabilone found in cannabis. These compounds helped enhance sleep quality and reduce the time taken to sleep latency (Jamparngerthaweesri et al., 2023, p. 128).

The research concluded that the use of the Suk Saiyad medicine formulation effectively alleviated insomnia, thereby improving quality of life. Although there were some side effects associated with the medication, they were not severe (Jamparngerthaweesri et al., 2023, p. 129). For cancer patients, insomnia often stems from excruciating pain, loss of appetite, and deteriorating quality of life. The Metta Ohsod cannabis oil has shown potential in alleviating cancer-related symptoms, as demonstrated in a two-year study conducted by Ratchadaporn and

Thunwa, which followed up with 147 participants. The study involved sublingual administration, and its findings indicated that:

This study demonstrates that over a period of 2 years and 5 months, Metta Ohsod cannabis oil shows a tendency to alleviate various symptoms in terminally ill patients, particularly common symptoms such as insomnia, pain, loss of appetite, fatigue, discomfort, and nausea, resulting in an improvement in the quality of life for these patients (Buamahakul & Buamahakul, 2024, p. 8).

In the nutritional domain, the Ministry of Public Health published a book titled “Cannabis and Thai Recipes” in 2021 (Department of Thai Traditional and Alternative Medicine, 2021). This book describes 16 menu recipes that incorporate cannabis leaves, utilizing all parts of the cannabis plant. Additionally, there is another publication titled “Tamrub Yim,” compiled by Chao Phraya Abhaibhubejhr Hospital, a Thai traditional medicine facility under the Ministry of Public Health (Chao Phraya Abhaibhubejhr, 2021), also published in 2021. This book not only presents methods for preparing food using cannabis components but also discusses the health benefits of incorporating cannabis into meals. For instance, consuming fresh cannabis leaves is noted to help reduce brain inflammation, combat seizures, suppress nausea, and stimulate appetite. Under the initiative to promote cannabis during the era of the Bhumjaithai

Party, numerous studies on the properties of cannabis have emerged, including the application of cannabis within food culture, aligning with the party's efforts to highlight the medical benefits of cannabis.

2. Cannabis and Traditional Healers

In addition to the efforts of the Bhumjaithai Party to promote the benefits of cannabis through research, there exists a patients movement of cannabis supporters among the general public. This group includes patients suffering from chronic cancer pain who have sought every possible avenue of treatment within conventional medicine without experiencing any improvement in their conditions. These individuals have exhausted their financial resources on traditional medical treatments and perceive themselves as having no viable options left. Consequently, they seek ways to coexist with their cancer. The term "coexistence with cancer" implies that they cannot find a definitive cure for their illness but are instead focused on alleviating their pain and avoiding suffering from chemotherapy. In 2019, I had the opportunity to interview this group of traditional healers. To maintain the confidentiality of the interviewees, I will refer to one of them as "Mr. Tao" (interview, 2019).

Mr. Tao's younger sister was diagnosed with cancer in 2013, a period before the cannabis legalization movement gained traction. He recounted that, since the diagnosis, the family had exhausted their financial resources on cancer treatment, while also facing the distress of

seeing his sister suffer both from the side effects of treatment and the symptoms of the disease. This led him to seek alternative methods and he discovered that, in the United States, cannabis was beginning to be used in cancer treatment. Mr. Tao started researching cannabis oil extraction methods and became an advocate of the Rick Simpson Oil (RSO) method. He experimented with producing cannabis oil based on Rick Simpson's formula and administered it to his sister, resulting in a significant reduction in her chronic pain. Eventually, he founded his own cannabis oil network, providing education and distributing cannabis oil to patients suffering from various conditions, including cancer, insomnia, anxiety, Parkinson's disease, and seizures. His efforts have made him one of the advocates for cannabis legalization, particularly because of his free distribution of cannabis. Mr. Tao stated that his actions were driven by moral responsibility.

I studied and experimented with it both on myself and my sister, documenting everything throughout the process, and my sister's condition improved. That's when I began producing and distributing it to others. All the patients I care for are terminally ill. So, I started accepting donations and used them to provide cannabis oil to family and friends. In the end, some didn't survive, but what's important is that they lived more comfortably and didn't suffer from the harsh

effects of chemotherapy. Plus, it's much more affordable.

(Tao, interview, 2019)

However, prior to 2019, when cannabis advocacy gained momentum, Tao faced imprisonment and had his cannabis extracts confiscated numerous times. Consequently, he transitioned into political activism, advocating for the legalization of cannabis. His primary goal was to promote the use of cannabis for medical purposes, while also arguing that access to cannabis should not be restricted if it is sought by patients for their treatment.

In addition, Mr. Decha Siripat, commonly referred to as Ajarn Decha, is another prominent figure advocating for the legalization of medical cannabis. Considered a traditional healer, he, like Mr. Tao, began extracting cannabis oil following the methods of Rick Simpson. Ajarn Decha's motivation stemmed from his desire to treat both his own health condition—Alzheimer's disease—and the chronic pain of those around him suffering from cancer. He began producing cannabis oil and distributing it to his close acquaintances, strictly adhering to dietary restrictions (BBC, 2019). Like Mr. Tao, Ajarn Decha faced legal repercussions for distributing cannabis prior to its legalization. His cannabis extraction formula was eventually registered as part of Thai traditional medicine practices.

The self-healers mentioned earlier, though not representatives of scientific authority like medical institutions, have resorted to what they

perceive as a last resort, embodying "hope" and even "death." They employ moral reasoning, grounded in the assistance of terminally ill patients, as a form of health rationale. This reasoning has become a crucial driving force behind the cannabis movement, where the concept of health, as defined by these individuals, has been incorporated into the broader push for cannabis legalization.

Moreover, these self-healers and their networks of cannabis oil users occasionally confront modern medical practitioners. For instance, Tao shared with me that, "You know, when I showed my sister's doctor the results of her cannabis oil treatment, he was stunned. Thai doctors are all the same—they just push chemo and radiation. Why don't they try cannabis?" His words seemed to mock modern medicine's inability to treat his sister effectively. The intent here is not to suggest that traditional wisdom surpasses contemporary medical science, but rather to highlight that their narratives have become a political force that can be leveraged in the cannabis legalization movement.

3. Cannabis and Recreational Use

The movement for cannabis legalization reached its peak when the state removed cannabis from the Narcotics Act, Category 5, and declared that "all parts of cannabis are not considered narcotics." This marked the beginning of a truly liberal era for cannabis, as the decriminalization not only legalized the possession and use of all parts of

the plant but also made smoking cannabis legal. However, the push for recreational cannabis did not emerge without context. Historically, cannabis has been used for both medicinal and recreational purposes, and these practices have persisted into the present.

In 2019, I interviewed an individual who used cannabis recreationally and was politically active in promoting cannabis reform. To protect her identity, I will refer to her as "Fon" (interview, 2019). Fon was not only a political activist but also a member of the legislative committee that helped draft the Cannabis Act. She shared that before becoming involved in political advocacy, she had already been using cannabis recreationally and was part of an underground community. When asked what she meant by the "underground community," Fon explained that she and her friends had been growing cannabis in closed systems, experimenting with different strains to suit their preferences. They had been smoking cannabis for over five years, and she reported that none of them had experienced any health problems as a result of their use.

When I asked her opinion on cannabis smoking and health safety, she responded, "From my experience, I've been using cannabis regularly, and I feel that my life has become happier. I used to have problems with eating and sleeping because of work stress. As for the claim that cannabis causes health issues, it's probably because people are using poor-quality cannabis, like compressed bricks. Good-quality cannabis shouldn't be like

that—it shouldn't include stems or roots, and it shouldn't contain pesticides. Proper cannabis use should involve only dried flower buds. If used correctly, it's safe and helps with appetite and sleep." When asked about hallucinations or whether she had ever harmed anyone while using cannabis, she said,

For me, after smoking many strains, I've never experienced hallucinations or seen anything strange like people say. And as for addiction, there have been months when I didn't smoke at all, so I wouldn't say I'm addicted. I smoke when I want to, but I don't feel the need to seek it out if I stop. Another thing is that smoking might make me feel a bit dazed, but it definitely doesn't give me the energy to hurt anyone. After I smoke, I usually just feel sleepy. Occasionally, I might feel energized and need to do something, but I've never felt the urge to harm anyone (Fon, interview, 2019).

The most important point from this interview is her belief that the danger to health doesn't come from cannabis itself, but from the cultivation process. This concern also became part of the discourse on cannabis cultivation regulation. In summary, from 2019 to 2023, during the period of this study, the perception of cannabis shifted from being a health

hazard to something consumable and usable for recreational purposes. At this point, cannabis has gained the status of a versatile medicinal herb.

Medical Institutions and Cannabis Regulation

However, this does not mean that the atmosphere during this time was free from opposition or conflicts from other sectors. While there was an apparent movement toward cannabis liberalization and efforts to reintegrate cannabis into cultural spaces, it is evident that the push for legalization did not proceed without skepticism. In modern public health institutions, cannabis was still not widely viewed as a legitimate medical treatment. In 2019, during the first year of Anutin Charnvirakul's tenure as Minister of Public Health under the Bhumjaithai Party, the Medical Council of Thailand published an article titled "Guidelines for Physicians on the Medical Use of Cannabis." Released in October 2019, the article highlighted two key points.

Firstly, the Medical Council referred to the lack of sufficient academic evidence supporting the therapeutic benefits of cannabis. The use of unprocessed forms of cannabis, such as smoking through pipes or joints (where cannabis flowers are ground and rolled into cigarettes), was seen as harmful. The Medical Council stated that smoking cannabis could damage the brain and made clear that "recreational use is not recommended at all" (The Medical Council of Thailand, 2019, p. 9).

Furthermore, "a doctor must not recommend cannabis for recreational use" (The Medical Council of Thailand, 2019, p. 9).

Secondly, Regarding the use of cannabis extracts, such as oils derived from cannabis flowers, the Medical Council recognized some potential benefits in medical applications. These included the treatment of nausea and vomiting from chemotherapy, chronic pain, pediatric epilepsy, muscle spasms in patients with multiple sclerosis, and peripheral neuropathic pain when other treatments had failed (The Medical Council of Thailand, 2019, p. 5).

It can be stated that the article from the Medical Council indicates that, even in cases of severe illness, cannabis is not considered a primary treatment option. Cannabis may only be used as an alternative treatment if all previous methods have proven ineffective.

The Medical Council of Thailand indicated that cannabis use can have short-term side effects on the nervous system, such as loss of balance, nausea, vomiting, and depression. Long-term effects include impaired long-term memory, impaired decision-making, and increased risk of cardiovascular diseases (The Medical Council of Thailand, 2019, p.12). On June 9, 2022, cannabis was removed from the narcotics list and reclassified as a controlled herbal substance under Thai law. This change also legalized the recreational use of cannabis. That same year, the Medical Council made a clear statement on its website titled "Policy

Recommendations on Cannabis for Thailand” (The Medical Council of Thailand, n.d.). In this statement, the Medical Council emphasized that “In both medical and international legal terms, cannabis is a narcotic drug, and there must be legal controls to prevent misuse.” They also pointed out that the policy allowing each household to grow six cannabis plants was problematic because such cannabis is often of poor quality and prone to contamination. In the conclusion of the statement, the Medical Council declared, “We oppose the recreational use of cannabis and urge that every policy related to cannabis should include mechanisms to prevent its recreational use.” In summary, the Medical Council maintains that cannabis should not be the first-choice treatment in medical practice and should only be used as a last-resort option. Moreover, they clearly oppose the recreational use of cannabis.

Health institutions and medical groups that argue legalizing cannabis will bring negative consequences include the Royal College of Physicians of Thailand. They reason that “there is not yet sufficient evidence to support its use in treating cancer. Current evidence on using cannabis for cancer pain relief is only slightly to moderately strong—better than a placebo but not superior to opioid-based cancer painkillers” (hfocus, 2019a). In addition to the Royal College of Physicians, the Department of Mental Health also expressed concerns, stating that cannabis use poses increased long-term risks, particularly for psychiatric

conditions. The Department of Mental Health commented that “currently, there is only limited medical evidence in mental health research that requires further investigation, such as in the treatment of anxiety disorders. There is still no credible medical evidence confirming the benefits of cannabis or cannabis extracts in treating other psychiatric disorders” (hfocus, 2019b).

Cannabis Under the Conditions of Modern Medicine

The proposals of modern medical institutions clearly indicate that their reluctance to use cannabis for treatment is based on medical reasoning, as there is no conclusive evidence supporting its efficacy in treating diseases. Additionally, a more intriguing issue arises: although modern medicine may hesitate to adopt cannabis, cannabis itself must adhere to the standards of modern medicine to justify its continued presence in various societal domains. Whether in the realms of healthcare, nutrition, or recreational use, cannabis is governed by the principles of modern medical science. This is evident in the comprehensive regulation of cannabis throughout its entire lifecycle—from the importation of seeds, cultivation, extraction, and processing. For instance, the cultivation of cannabis for traditional Thai medicine is notably demonstrated at Chao Phraya Abhaibhubejhr Hospital, which pioneered the "Cannabis Model."

This hospital is renowned for its traditional Thai medical practices and use of Thai herbs. Its cannabis model emphasizes the complete utilization of cannabis, from cultivation to production and distribution for medical purposes, all while strictly adhering to chemical composition standards. In the hospital's document titled Experience in Cannabis Oil Production by Kwankhao (2019), the process begins with selecting cannabis strains rich in the desired chemical compounds, particularly CBD. The cannabis is grown in a controlled environment, such as containers where temperature and humidity are regulated to optimize plant quality. The plants are tested for harmful substances to ensure safety for human use. Similarly, the active ingredients in cannabis-based medicines, like "Suk Saiyad" (a traditional Thai medicine), are precisely measured. For example, the recipe contains 15.38% cannabis, which amounts to approximately 300 mg of cannabis per 2 grams of powdered medicine, with a THC content of 9.21 mg and CBD content of 27.45 ng per gram of the powder (Office of Permanent Secretary, 2019). Thus, despite the variety of advocacy groups pushing for cannabis legalization, ultimately, all groups must align with the standards of modern medical practices.

It can be stated that chemical compositions, cultivation controls, and technological interventions have all been integrated into the cultivation and regulation of traditional Thai medicine practices to align with modern medical standards.

Cannabis Under the Health Ideology

Foucault's concept of power is not characterized by rigidity or coercion; instead, it operates through the regulation and management of life, as articulated in his theory of biopower. This form of power focuses on fostering and sustaining life, with the aim of extending it. When applied to the context of cannabis in Thai society, this concept becomes particularly relevant. The article identifies the year 1979 as a key moment, when Thailand enacted legislation categorizing cannabis as a Schedule 5 narcotic, influenced by international political dynamics. During this period, the state regarded cannabis as a threat to both individuals and society. Medical discourse of the time mirrored the workings of biopower, with the state assuming the role of protector, responsible for the health and security of its citizens. As a result, cannabis was framed within public health narratives as a highly dangerous substance. This led to state actions consistent with the prevailing methods of control, including public campaigns on the dangers of cannabis to individual health and social order, as well as the destruction of cannabis plants. These efforts were part of a broader ideology to safeguard the population from the perceived risks associated with narcotics.

In the period when Thai society gradually began to recognize cannabis in medical terms, from the 2010s onward, culminating in significant legal advocacy in 2019, the situation became increasingly

complex. By applying the concept of biopolitics to this phenomenon, it becomes evident that societal attitudes toward cannabis underwent a transformation, eventually leading to calls for the state to change its stance. Previously, the health ideology surrounding cannabis was straightforward, framing it as a dangerous narcotic. However, from the 2010s onwards, the narrative surrounding cannabis began to shift, not initiated by state intervention but rather by patients efforts, local healers, and public critiques of the government. One pivotal event was the controversy surrounding attempts by foreign companies to secretly patent cannabis-related products. The state's initial silence on this matter drew significant criticism from civil society, who recognized that foreign control over cannabis would deprive Thai citizens of its medical benefits.

During this period, traditional healers emerged, though they had not yet gained registered license from the state. These healers were influenced by the extraction of cannabis oil, using it initially to treat themselves and later distributing it to patients with chronic, untreatable illnesses. This practice marked the beginning of Thai society's recognition of cannabis in a medical context. Traditional healers and patients banded together, forming a biopolitical collective, united by their shared identity and need to use cannabis for self-treatment. This transformation was driven by nationalist sentiment opposing foreign companies' attempts to patent cannabis and a collective desire to preserve their own well-being.

It also reflected a growing dissatisfaction with the legal and health barriers imposed by the state. As a result, this movement ultimately pressured the government to reconsider its stance on cannabis and led to increasing calls for legal reform to recognize cannabis as a legitimate medical treatment.

This push for change, when considered in the context of political shifts, originated from the health demands of chronic patients and traditional healers, serving as the initial catalyst. Alliances followed, with the Bhumjaithai Party leveraging these public demands to advocate for the legalization of cannabis. This public pressure prompted a redefinition of cannabis in terms of health. However, a key institutional health question arises: why did modern medical institutions approach the use of cannabis with such caution? The answer lies in cannabis's entrenched status as a narcotic. Despite the push for legalization, the lingering stigma of cannabis as a drug remains, making it an anomaly in the realm of modern medicine. Ultimately, this institutional perspective has shaped the way cannabis is regulated within the health sector, reinforcing its association with illicit substances. Consequently, the modern medical establishment continues to exert control over the discourse surrounding cannabis, maintaining its stance within the boundaries of conventional health frameworks.

Each sector mentioned is intertwined through distinct health ideologies, especially in the context of cannabis legalization. The objectives of these sectors are not always aligned. In modern medical

institutions, such as the Medical Council, strict regulations have been established regarding cannabis use. While the Medical Council does not explicitly reject the use of cannabis in official documents, it does impose restrictions, citing reasons such as its use being limited to a last resort or contingent upon supporting research. This approach highlights structural issues within the medical system, where cannabis is not yet seen as a primary or standard treatment option. Furthermore, cannabis continues to carry the connotation of being a controlled substance, and thus, remains stigmatized. From the perspective of mainstream health institutions, cannabis treatments are viewed as potentially more harmful than beneficial, largely due to the lack of sufficient research. Consequently, the Medical Council has implemented measures to regulate its use, aiming both to restrict cannabis use where it is not widely accepted and to prevent medical practitioners from prescribing cannabis without robust scientific evidence.

During the period when the Ministry of Public Health operated under the governance of the Bhumjaithai Party, there was a concerted effort to advance research that demonstrated the potential medical benefits of cannabis. This initiative laid the foundation for the broader promotion of cannabis, including the establishment of cannabis clinics and the registration of traditional healers. Ultimately, legislation was introduced permitting citizens to cultivate up to six cannabis plants at

home for medicinal purposes. The campaign emphasized the numerous applications of cannabis, ranging from nutritional and medical uses to commercial opportunities.

In addition to these advancements, there emerged a recreational advocacy group arguing that cannabis posed no harm, directly challenging the claims of modern public health institutions that classified cannabis as a dangerous narcotic. These advocates claimed that cannabis improved health outcomes, often citing their personal experiences as evidence that recreational use was without adverse effects. They also invoked the right to bodily autonomy in much the same way as traditional healers and medical cannabis users, asserting that individuals have the right to use cannabis for self-care and personal benefit. Recreational users, in particular, framed their argument around the right to use cannabis for relaxation and stress relief. Collectively, these groups' actions reinforce the notion of cannabis as having diverse benefits, further fueling the debate surrounding its legalization and broader acceptance.

The groups comprising traditional Thai medicine practitioners, folk healers, and recreational cannabis users can be identified as key forces behind the political push for cannabis legalization by the Bhumjaithai Party. This party has garnered support from these groups by advocating for the effective use of cannabis among the population. However, the party remains under the regulatory framework of medical institutions. Thus, the

initiative to promote cannabis by the party is still contingent upon adhering to established medical standards to successfully integrate cannabis into policy. Similarly, these supporting groups must also operate within the constraints imposed by conventional medical practices.

The groups comprising traditional Thai medicine practitioners, folk healers, and recreational cannabis users can be identified as key forces behind the political push for cannabis legalization by the Bhumjaithai Party. This party has garnered support from these groups by advocating for the effective use of cannabis among the population. However, the party remains under the regulatory framework of medical institutions. Thus, The party's initiatives to advocate for cannabis continue to depend on adherence to established medical standards to facilitate the promotion of cannabis as a legitimate policy. Similarly, these supporting groups must also operate within the constraints imposed by conventional medical practices.

Foucault's proposition that all factors are calculated for the well-being and longevity of the population highlights that the advocacy for cannabis operates within the framework of modern medical standards prioritizing safety. According to Foucault's concept of biopower, the state exercises authority through institutions—in this case, through medical institutions—to safeguard the population from the perils of narcotics. However, I contend that when applying Foucault's concept in the context

of the phenomenon of legalizing cannabis, complexities within the phenomenon emerge, indicating that power is not solely centralized in the state. This situation originated from patients movements led by traditional healers and patients advocating for the right to use cannabis for medical purposes. While it is true that the Bhumjaithai Party's governance facilitates this advocacy, an examination of the underlying health ideologies reveals that calls for the legalization of cannabis—especially for medical use—must be channeled through traditional medicine. This is largely due to the modern medical institutions' refusal to recognize cannabis as a legitimate therapeutic agent, viewing it instead as a narcotic. The ideology promoting cannabis freedom is fraught with the demands of specific interest groups, particularly those of patients with chronic illnesses. It embodies a quest for alternative medical rights and a broader, holistic understanding of cannabis that necessitates substantiation through its various benefits in medical applications, commercial uses, and supporting research. This movement must contend with modern medical institutions that also serve as embodiments of authority.

The conclusion regarding the phenomenon of advocating for the legalization of cannabis reveals that the power relationships involved in the production of knowledge are not monopolized by any single institution. Rather, each institution seeks support from others, including

the necessity to reference the health claims of opposing parties in their advocacy efforts. The meaning of the term "health" within the contemporary resurgence of cannabis is marked by differences and variations that depend on who is defining it. However, these distinctions do not exist in isolation; instead, the differing rationales for cannabis use among various groups rely on each other's criteria to achieve their respective objectives. While it can be said that all parties encounter issues related to each other's interpretations of health, they simultaneously depend on a collective understanding of health to further their push for cannabis legalization.

Reference

- Abel, E. (1980). **Marihuana: The First Twelve Thousand Years**. New York: Plenum Press.
- Aieorattanawadee, A. (2019). **The “Ganja” discourses in Thai society : criminalization or medicalization**. (Doctoral dissertation) Chulalongkorn University, Faculty of Political Science.
- BBC. (April 17, 2019). **Kancha: Decha Siripat kab kan cheuy leau peaun manut duay kancha tang kanpat**. [Cannabis: Decha Siripat and his mission to save lives with medical cannabis] Retrieved from <https://www.bbc.com/thai/thailand-47944088>

Bhumjaithai. (April 2, 2019b). **Saksayam Chitchop gurantee seree kancha**

faun pratet. [Saksayam Chitchop guarantee ‘Free Cannabis’
revives the country] Retrieved from
<https://bhumjaithai.com/news/6098>

Bhumjaithai. (February 9, 2019a). **Bhumjaithai puk(pai)kancha tua**

Bangkok. [Bhumjaithai Party plants (signs of) cannabis across
Bangkok] Retrieved from <https://bhumjaithai.com/news/4850>

Bhumjaithai. (January 15, 2020). **Anutin reng sakad kancha mae jo kad**

**dai nummun kancha medical grade 1 sad kuad raksa rok
mareng parkinson Alzheimer.** ["Anutin" accelerates cannabis
extraction at Maejo University, expecting 100,000 bottles of
"medical-grade" oil to treat cancer, Parkinson's, and Alzheimer's]
Retrieved from <https://bhumjaithai.com/news/17073>

Boontham, A., Nootim, P. & Dilokthornsakul, P. (2022). “Prescription
patterns, safety, and effects on quality of life of the Sook-Sai-Yat
herbal formula.” **Journal of Thai Traditional and Alternative
Medicine**, 20(2): 295-310.

Buamahakul, R. & Buamahakul, T. (2024). “Treatment Effects and Adverse
Drug Reaction of Metta-Osot Cannabis Oil From Medical Records
in End Stage Cancer Patients Received Treatment at a Cannabis
Clinic, Thai Traditional and Integrated Medicine Hospital,
Bangkok.” **Journal of Public Health Nursing**, 38(1): 1-11.

Butrica, J. (2002). “The Medical Use of Cannabis among the Greeks and Romans.” **Journal of Cannabis Therapeutics**, ii: 51–70.

Cannabis. (1925). **Royal Gazette**, Volumn 42. (21 February).

Chao Pharaya Abhaibhubejhr. (2021.). **Tamra tum arhan kancha tam rub yim**. [Cannabis Cook Book : Tum rab yim] Thai traditional and Alternative division, Pharmacy division. Chao Pharaya Abhaibhubejhr.

Chatikwanit. V. (1974). “Kancha. [Cannabis]” **Journal of Health for the Public, Medical Association of Thailand and the Medical Council**, 2(8): 45-48.

Chokevivat, V. (2019). “Kanchan nai vatee chewit chao thai samaikorn: kormule chak wannakarm bang lem. [Marijuana in the Thai Way of life: Information from some Literature]” **Journal of Thai Traditional & Alternative medicine**, 17(3): 542-557.

Department of Thai Traditional and Alternative Medicine. (2021). **Kancha kab tumrub arhan thai**. [Cannabis in Food Recipe] Section of Corporate Communication, Technical and Planning Division. Department of Thai Traditional and Alternative Medicine.

Foucault, M. (1978). **The history of sexuality** 1st Vintage Books ed. New York, Vintage Books.

Foucault, M., Burchell, G., Gordon, C., & Miller, P. (1991). **The Foucault effect: studies in governmentality: with two lectures by and an interview with Michel Foucault**. University of Chicago Press.

Foucault, M. (2003). **Society must be defended**. Penguin.

Hall, W. (2019). “The Indian Hemp Drugs Commission 1893–1894.” **Addiction**, 114: 1679– 1682.

Hfocus. (2019a). **Pat yam mai mee lak tan chajen por tee ja sanup sanoon karn chai karn cha raksa mareng dai**. [Doctor repeats no significant prove to use cannabis for curing cancer] Retrieved April 3, 2024 from <https://www.hfocus.org/content/2019/12/18175>.

Hfocus. (2019b). **Krom sukkapabjut huang pol kang keang tor samong jak karn chai nammun kancha doy prasajak karm khao jai**. [Department of Mental Health concerns the side effect of neuro system from using cannabis oil without proper knowledge] Retrieved April 3, 2024. <https://www.hfocus.org/content/2019/12/18175>.

Inda, J. X. (2014). **Racial prescriptions: Pharmaceuticals, difference and the politics of life**. London, UK: Routledge.

Issued under the Cannabis Act B.E. 1934. (1937). **Royal Gazette**, Volume 55. (24 May).

- Jamparngernthaweesri, K., Lumlerdkij, N., Booranasubkajorn, S. & Akarasereenont, P. (2023). “Karnsuksa bab yonkrab khong karn chai tumrabya suk sai yad nai puu puay tee mee arkarn non mai rub. [A Retrospective Study of Suk Sai Yad Recipe Uses in Patients with Insomnia]” **Siriraj Medical Bulletin**, 16(2): 119-130.
- Jelsma, M., Bewley-Taylor, D. & Blickman, T. (2014). **The Rise and Decline of Cannabis Prohibition - The History of Cannabis in the UN Drug Control System and Options For Reform**. Amsterdam, Swansea: Global Drug Policy Observatory/Transnational Institute.
- Jirawatnaphaisan, T. (2023). “Pol khong sansakad THC jak kancha tor karm jareon arhan pum kumkan chanid cd4 lae pariman virus hiv nai puu tid cheu hiv/aids. [Effects of THC on appetite, CD4 and HIV Viral Load in People Living with HIV/AIDS]” **Thai AIDS Journal**, 35(1): 52-59.
- Kendell, R. (2003), “Cannabis condemned: the proscription of Indian hemp.” **Addiction**, 98: 143-151.
- Klaewkla. P (1991). **Pol kong karn suksa cheong jittawittaya bab group tam neaw pijarana kwam pen jing tor karn lod karn sep kancha lae karn perm karn hen kunka tor ton eng kong poo kum kwam praput**. [The Effects of Group Psychological Counseling Based on Reality Therapy on Reducing Cannabis Use and

Enhancing Self-Esteem Among Probationers] Department of Psychology, Chulalongkorn University.

Kwankhao, P. (2019). **Prasobkarn palitya nam man kancha**. [Experience in producing cannabis oil]. Chao Phraya Abhaibhubejhr, Thai traditional Medicine and Herbal Medicine Research Center. Retrieved April 3, 2024 from <http://www.thaihealthconsumer.org/wp-content/uploads/2019/09/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%AA%E0%B8%9A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B9%8C%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9C%E0%B8%A5%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B3%E0%B8%A1%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%8A%E0%B8%B2.pdf>.

Lakkhanaphichonchat, L. (N.D.) **Kam nae num sam rub karn bambad raksa poo mee panha ya septid kancha**. [Guideline for treatment and rehabilitation of individuals with marijuana addiction.]. Retrieved April 22, 2024. from <http://www.pmnidat.go.th/thai/downloads/handbook/65/cannabis.pdf>.

Mgronline. (April 17, 2019b). **Ajarn Decha kunnasombat pass mor peun baan ror kor mai keon 2 subda prompt dan pen nakvijai dai 11**

ongkorn ruem nun vijai kancha tor har rue prung ny. ["Ajarn Decha" qualifies as a "traditional healer," awaiting final approval within two weeks; also set to become a "researcher" with support from 11 organizations for further cannabis research, with major discussions tomorrow] Retrieved from <https://mgronline.com/qol/detail/9620000037370>

Mgronline. (August 9, 2019c). **Ajarn Decha cheuy krom pat parit namman kancha 100,000 kuad mob rai cheu kon kai 4 san hai satharanasuk doo lae.** ["Ajarn Decha" assists the Department of Medical Services in producing 100,000 bottles of cannabis oil and submits a list of 400,000 patients to the Ministry of Public Health for care] Retrieved from <https://mgronline.com/online/section/detail/9620000076085>

Mgronline. (January 22, 2019a). **Biothai luy kod dan rattaban chae kam kor sittibutkancha tuk la tink nai England tae hai kod sana nai Thai.** [Biothai Pressures Government, Exposes Abandoned Cannabis Patent Application in England but Advertised in Thailand as the Same Entity] Retrieved from <https://mgronline.com/qol/detail/9620000007358>

Muksong, C. (2021). **Karnpat lae larn sataranasuk samai pra bat som det Prajadhipok 1925-1934.** [Medical and public health in the reign

of King Prajadhipok 1925-1934] Completed research. King Prajadhipok Museum King Prajadhipok's institution.

Notification of the Ministry of Public Health. (1979). **Subject: Specification of Names and Types of Controlled Drugs under the Narcotic Drug Act, Amendment No. 2** (16 October).

Notification of the Ministry of Public Health. (2019). **Announcement on the designation of narcotic drug formulations of Category 5 containing cannabis for medical treatment or research purposes, No. 2.** (August 8).

Notification of the Ministry of Public Health. (2019). **Bann chee rai choo tam rub ya thai.** [List of Thai Traditional Medicine Formulas].

Notification of the Ministry of Public Health. (2022). **Announcement on controlled herbs (Cannabis).** (November 23).

Office of Permanent Secretary. (2019). **Kumnaenum samrub karn share kor mule khong karn pat pan thai lae kancha tongtin.** [Guideline for sharing information of Thai traditional and local cannabis medicine] Ministry of Public Health.

Office of The Narcotics Control Board North Region. (2001). **Kancha-Kanchong.** [Cannabis-Hemp] Survey and report section, Office of The Narcotics Control Board: Ministry of Justice.

Puapongpan, P. (November 23, 2018). **Kancha tang karn pat kobkyychat peu pon prayoth prachachon rue kai chat pheu polprayoth**

group tun. [Medical cannabis: Saving the nation for the benefit of the people or selling out the nation for the benefit of corporations!?] Retrieved from <https://mgronline.com/daily/detail/9610000116943>

Silarak, K. (2022). “Prasittipab khong numman kancha sut arjarn decha tor kunnapab karn non lab lae kunnaparb chewit poo puey nok na clinic hang ga rock rongpayabarn Phra Arjarn Phan Arhajaro. [Efficacy of Cannabis oil (Decha's Formula) on Out-Patients' Sleep Quality and Quality of Life at Hang Ga Rock Clinic: Phra Arjarn Phan Arhajaro Hospital, Sakon Nakhon Province]” **Regional Health Promotion Center 9 Journal**, 16(3): 1097-1108.

Somjai. S. (1974). “Yasaman lae yaseptid. [Common Medicines and Narcotics]” **Journal of Health for the Public, Medical Association of Thailand and Medical Council**, 2(8): 37-43.

Srisubut, A. & Thanasittichai, S. (2019). “Kancha kab karnpat pan patchuban [Cannabis and Modern Medicine]” **Journal of The Department of Medical Services**, 44 (6): 5–8.

Sukpum, S. (2004). **Yaseptid stanakarn yaseptid nai pratet thai.** [Narcotics: The Situation of Drugs in Thailand] Secretariat of the House of Representatives. Academic Service Division.

Tengtermwong, N. (2021). “Karnsuksa prasittipol karn chai tumrabya suk sai-yad nai pu peuy tee mee arkarn non mai lab. [Effectiveness

and safety of Suk Sai-Yad Herbal Remedy for Chronic Insomnia: A Preliminary Retrospective Study in Chao Phya Abhaibhubejhr Hospital]” **Journal of Thai Traditional and Alternative Medicine**, 19(2): 331-343.

Thairath. (January 6, 2020). **Peodlaew clini kancha hai brikarnya 4 tabrub ror kor mor dun pen puech setthakij**. [Cannabis clinic opens, offering 4 cannabis-based treatments, awaiting law to promote it as a new economic crop] Retrieved from <https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/1740920>

The Medical Council of Thailand. (2019). **Kamnaenam samrub pat karn chai kancha tang karn pat**. [Guideline for doctor: The use of medical cannabis] Vol. 1. October. Retrieved April 2, 2024 from https://tmc.or.th/pdf/fact/guideline_cannabis_101062.pdf.

The Medical Council of Thailand. (N.D.) **Kor saner kiaw kab nayabai kancha kong prathet Thai**. [Proposals regarding Thailand Cannabis Policy] Retrieved April 2, 2024. from <https://tmc.or.th/pdf/tmc-cannabis-1-160965.pdf>

the Narcotics Control Act (1976). **Special Edition of the Royal Gazette**, Volume 93. (17 November).

the Narcotics Control Act (1979). **Special Edition of the Royal Gazette**, Volume 63. (27 April).

- Tipratchadaporn, S., Srita, J., Pomchaiya, P., Boonyawan, S. & Silarak, K. (2021). “Prayoth lae karm pod pai khong tumrabya suk sai-yad nai pu peuy tee mee pawa non mai lab. [Benefits and safety of Suk-Sai-Yat Traditional Medicine Recipe in Patients with Insomnia]” **Journal of Thai Traditional and Alternative Medicine**, 19(2): 317-330.
- Tnew. (April 2, 2019). **Anutin too ror mor wor sataranasuk kancha mee kunkha tang karn pat lang took bok wa pen yasebtid.** [Anutin argues Ministry of Public Health Cabinet that Cannabis can be valued for medical after it is allegedly claimed as narcotic]. Retrieved from <https://tnews.teenee.com/politic/153026.html>.
- Touw, M. (1981). “The Religious and Medicinal Uses of Cannabis in China, India and Tibet.” **Journal of Psychoactive Drugs**, 13(1): 23-34.
- Uprikhatipong, W. (2023). “Prasittipab kong numman kancha tee rongpayaban dontum. [Effectiveness of cannabis oil at Dontum Hospital]” **Journal of Health and Evironmental Education**, 8(4): 11-19.
- Wisutthimak. T. (2005). **Tamra vetchasath karn septhid.** [Textbook of Addiction Medicine] Thanyarak Institute, Department of Medicine, Ministry of Public Health.

The Development of Emergency Aeromedical Services for Sustainability in Emergency Care System in Tak Province, Thailand.

Sivanath Peeracheir^{*}

Abstract

Emergency medical operations utilizing air transport in Tak Province have faced challenges over the past decade, which can be categorized into 3 stages: pre-transport preparation, air transport team operations, and ground transfer team operations. This study aimed to analyze these challenges and propose sustainable solutions by qualitative research methods as a guideline for the study include: a comprehensive review of relevant documents, in-depth interviews with 15 operational team members who had participated in at least 2 aeromedical transport missions, and group discussions with 5 support team members. Then summarize the proposed guidelines for further development. The CIPP Model (Context, Input, Process, and Product) was used to evaluate the performance of the aeromedical transport system. (1) Context evaluation revealed continuous development and a well-defined operational plan, with recommendations to align strategies with the Ministry of Public

---

^{*} Medical Doctor, Senior Professional Level at Department of Emergency, Somdejphrajaoaksinmaharaj Hospital, Tak 63000, Thailand. E-mail: makuksp@gmail.com

^{**} Received March 19, 2024; Revised December 13, 2024; Accepted December 27, 2024.

Health's policies. (2) Input evaluation identified the need to enhance aviation medicine expertise, improve the storage of medical supplies and equipment, increase personnel replacement rates, and provide better remuneration. (3) Process evaluation highlighted the importance of implementing satellite communication radios and real-time communication systems to address delays in coordination. (4) Product evaluation emphasized the alignment of operations with the Ministry of Public Health's 2024 policy, "One Region, One Sky Doctor." The study recommends further research comparing outcomes with other regions and collecting data post-expansion of flight routes across Health Region 2, encompassing Tak, Phitsanulok, Phetchabun, Sukhothai, and Uttaradit.

Key words: Aeromedical transport, Emergency Medical Services, CIPP Model.

**การพัฒนาระบบปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยานในพื้นที่จังหวัดตาก
เพื่อเป้าหมายให้เกิดความยั่งยืนของระบบการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจร
และระบบส่งต่อ**

ศิวนาฏ พิระเชื้อ*

บทคัดย่อ

ปัญหาที่พบจากระบบปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยานในพื้นที่จังหวัดตาก ในช่วง 10 กว่าปีแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ก่อนลำเลียงผู้ป่วย ทีมลำเลียงทางอากาศและทีมรับส่งต่อผู้ป่วย การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความท้าทายเหล่านี้และเสนอแนวทางแก้ไขที่ยั่งยืน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแนวทางในการศึกษา ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลเอกสารทั้งหมด การสัมภาษณ์เชิงลึกคณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการที่เคยปฏิบัติงานลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 15 คน และสนทนากับกลุ่มกับคณะทำงานฝ่ายสนับสนุน จำนวน 5 คน จากนั้นได้ทำสรุปการเสนอแนวทางเพื่อพัฒนา ในงานวิจัยนี้ได้นำ CIPP Model มาใช้แนวทางในการประเมิน ได้แก่ (1) การประเมินสภาพแวดล้อม (Context) พบว่ามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีแผนปฏิบัติการชัดเจน สิ่งที่พัฒนาต่อไป คือ การวางกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงสาธารณสุข (2) ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่าควรเพิ่มอัตรากำลังบุคลากรทดแทน พัฒนาศักยภาพด้านเวชศาสตร์การบินและ

---

* นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ ด้านเวชกรรม กลุ่มงานเวชศาสตร์ฉุกเฉิน โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช, ตาก 63000 ไทย E-mail: makuksp@gmail.com

** ได้รับบทความ 19 มีนาคม 2567; แก้ไขปรับปรุง 13 ธันวาคม 2567; อนุมัติให้จัดพิมพ์ 27 ธันวาคม 2567

พัฒนาการจัดเก็บรักษาเวชภัณฑ์ เครื่องมือแพทย์ รวมถึงเพิ่มค่าตอบแทนในการออกปฏิบัติการ (3) ประเมินกระบวนการ (Process) พบว่าควรเพิ่มวิทยุสื่อสารผ่านดาวเทียมและระบบสื่อสารแบบเวลาตามจริง (Real time) เพื่อแก้ปัญหาการประสานงานที่ล่าช้า (4) ประเมินผลลัพธ์ (Product) จะต้องปรับการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2567 เรื่อง One Region One Sky Doctor รวมทั้งควรต่อยอดวิจัยโดยอาจเทียบผลการศึกษา กับพื้นที่ใกล้เคียง หรือควรเก็บข้อมูลภายหลังขยายเส้นทางการบินทั่วเขตสุขภาพที่ 2 ได้แก่ จังหวัดตาก พิจิตร โลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์ ครอบคลุมแล้ว

คำสำคัญ : การลำเลียงผู้ป่วยด้วยอากาศยาน, ระบบการแพทย์ฉุกเฉิน, CIPP model

บทนำ

การพัฒนาระบบปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยานของประเทศไทยนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเสมอภาคของผู้ป่วยวิกฤตฉุกเฉินให้เข้าถึงบริการที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เป็นการสร้างหลักประกันสุขภาพในภาวะเจ็บป่วยวิกฤตฉุกเฉิน ทั้งในส่วนการเข้าถึงบริการของผู้ป่วยวิกฤตฉุกเฉินนอกโรงพยาบาล ร่วมกับการเข้าถึงบริการของผู้ป่วยวิกฤตฉุกเฉินในโรงพยาบาล การกีดกันดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของข้อ 3 ตามเป้าหมายหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) (Ministry of Public health, 2020) โดยสามารถสร้างหลักประกันสุขภาพและส่งเสริมสุขภาพของทุกคนทุกวัย และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ที่ต้องการเป็นองค์กรระดับสากล ที่รวมพลังสังคม เพื่อให้ประชาชนทั่วทั้งประเทศ เข้าถึง

การแพทย์ฉุกเฉินที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานอย่างปลอดภัย ด้วยความเชื่อมั่นและ
วางใจ (National Institute for Emergency Medicine, 2018)

ระบบปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยาน (Sky Doctor) จึง
หมายถึงการจัดให้มีการระดมทรัพยากรด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยาน เช่น
เฮลิคอปเตอร์ นักบิน บุคลากรทางการแพทย์ ยาและเวชภัณฑ์ เป็นต้น ในพื้นที่หนึ่ง ๆ
เพื่อให้สามารถช่วยเหลือผู้ป่วยในพื้นที่ทุรกันดารให้สามารถเข้าถึงและเพิ่มโอกาสได้รับ
การช่วยเหลือกรณีเจ็บป่วยวิกฤตฉุกเฉิน ทั้งในภาวะปกติและภัยพิบัติ โดยมีระบบรับ
แจ้งเหตุและสั่งการ ระบบการเข้าช่วยเหลือผู้ป่วยวิกฤตฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุ ระบบ
การลำเลียงขนย้ายและการส่งต่อผู้ป่วยวิกฤตฉุกเฉินไปยังโรงพยาบาลที่เหมาะสมเพื่อ
ลดอัตราการเสียชีวิตและภาวะทุพพลภาพ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความรวดเร็ว ซึ่งใน
ประเทศไทยเริ่มดำเนินการครั้งแรกเมื่อพ.ศ. 2553 ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่ในส่วนของ
จังหวัดตากนั้น ได้เริ่มปฏิบัติการครั้งแรกในพ.ศ. 2555 (Pangma & Peaugkham,
2014) ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการพัฒนาระบบปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศ
ยานอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ภาคตะวันตกและภาคใต้ เพื่อตอบสนอง
ความต้องการในการดูแลสุขภาพเบื้องต้นเมื่อเจ็บป่วยวิกฤตฉุกเฉินให้แก่ผู้ป่วยก่อน
นำส่งสถานพยาบาลที่เหมาะสมได้ทันเวลาที่ (Deerungroj, 2021, pp. 208-217)

อนึ่ง พื้นที่ทุรกันดารของประเทศไทยเกิดความเหลื่อมล้ำด้านสาธารณสุขเป็น
อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการแพทย์ฉุกเฉิน ที่มีข้อจำกัดในเรื่องการเดินทาง
ของผู้ป่วย ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสถานพยาบาลปลายทาง เช่น โรงพยาบาลประจำ
อำเภอ โรงพยาบาลประจำจังหวัดได้ทันเวลาที่ จึงเป็นเหตุให้ผู้ป่วยหลายรายต้อง
เสียชีวิตหรือทุพพลภาพได้ เพราะรัฐบาลไม่สามารถจัดบริการด้านสาธารณสุขได้อย่างมี
คุณภาพเทียบเท่ากับพื้นที่ในเมือง เนื่องจากมีต้นทุนในการจัดบริการสูงกว่าโรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลปกติทั่วไป ซึ่งบางแห่งขาดความพร้อมด้านบุคลากร

เครื่องมือทางการแพทย์ ทิศทางและนโยบายในการบริหารจัดการ เป็นต้น (Tadadej, et al., 2014, pp. 513-523)

จังหวัดตาก มีพื้นที่ทุรกันดาร ยากแก่การเข้าถึงเป็นจำนวนมากเนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 4 ของประเทศไทย แต่มีประชากรเบาบางเป็นอันดับ 2 แบ่งการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอสามเงา บ้านตาก เมือง วังเจ้า ทำสองยาง แม่ระมาด แม่สอด พบพระและอุ้มผาง มีเทือกเขาถนนธงชัยกั้นตรงกลาง จังหวัดแบ่งพื้นที่ออกเป็นฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก หลายหมู่บ้านใน อำเภออุ้มผาง และอำเภอทำสองยางทับซ้อนกับพื้นที่อุทยานแห่งชาติ หรือบางหมู่บ้านในอำเภอสามเงา เป็นพื้นที่เหนือเขื่อนภูมิพลที่ไม่มีถนนติดต่อกับตัวอำเภอ ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงจำเป็นต้องมีระบบการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยาน เพื่อให้ผู้ป่วยและผู้บาดเจ็บวิกฤตฉุกเฉินลดระยะเวลาเดินทางเข้ารับการรักษายังสถานพยาบาลที่มีศักยภาพสูงได้อย่างรวดเร็ว (Jatupornpipat & lemrod, 2023, pp. 671-681)

โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เป็นโรงพยาบาลทั่วไปขนาด 310 เตียง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก มีนโยบายของโรงพยาบาลในการสนับสนุนระบบปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยานตั้งแต่พ.ศ. 2555 ถึงปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ทุรกันดารของจังหวัดตาก รวมถึงประชาชนในเขตสุขภาพที่ 2 ให้เข้าถึงบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีมาตรฐาน นอกจากนี้ ยังเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยานสำหรับบุคลากรทางการแพทย์และนิสิตแพทย์ของศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก มหาวิทยาลัยนเรศวร จากคำนิยามของโรงพยาบาลคือ “ตั้งใจ สร้างสรรค์ มุ่งมั่นพัฒนา” ทำให้โรงพยาบาลมีความมุ่งมั่นในการแสดงศักยภาพการให้บริการประชาชนด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยานในพื้นที่จังหวัดตากอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งมั่นผลลัพธ์ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านสาธารณสุข เรื่อง การพัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉิน

ครบวงจรและการส่งต่อ รวมถึงการให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางสุขภาพ ลดอัตราป่วย ลดอัตราการเสียชีวิต ลดอัตราทุพพลภาพ จากการเจ็บป่วยวิกฤตฉุกเฉินรุนแรง (Ministry of Public health, 2020)

จังหวัดตากเริ่มระบบปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยานใน พ.ศ. 2555 และใช้ระบบการปรึกษาแพทย์อำนวยความสะดวกปฏิบัติการฉุกเฉินกลางจาก สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติในช่วงแรก เพราะไม่มีแพทย์เฉพาะทางสาขาเวช ศาสตร์ฉุกเฉินประจำพื้นที่ จากนั้นได้ปรับระบบการดำเนินงานเป็นการปรึกษาแพทย์ อำนาจการปฏิบัติการฉุกเฉินประจำจังหวัดตากก่อนอนุมัติบินทดแทน เนื่องจาก มีแพทย์เฉพาะทางสาขาเวชศาสตร์ฉุกเฉินมาปฏิบัติงานประจำตั้งแต่พ.ศ. 2558 เพื่อ ความสะดวกในการบริหารจัดการ การประสานงาน การควบคุมคุณภาพตามระบบ การแพทย์ฉุกเฉินครบวงจรและการส่งต่อผู้ป่วย โดยอ้างอิงจากงานวิจัยของ ชีรรัตน์ เพ็ชรประเสริฐ, ศิวนาฏ พิระเชื้อ (Phetprasert & Peeracheir, 2020, pp. 58-67) และจากเอกสารบันทึกข้อมูลการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยานใน จังหวัดตาก สถิติการปฏิบัติการตั้งแต่พ.ศ. 2558 - กรกฎาคม พ.ศ. 2566 พบว่า ทีมลำเลียงโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชลำเลียงผู้ป่วยทั้งหมด 69 ครั้ง มี จำนวนผู้ป่วย 75 ราย

จากประสบการณ์ผู้ทำวิจัยที่เป็นหัวหน้าแพทย์อำนาจการปฏิบัติการฉุกเฉิน จังหวัดตาก ซึ่งได้ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดตากตั้งแต่พ.ศ. 2558 – ปัจจุบัน และเป็น คณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบการลำเลียงผู้ป่วยด้วยอากาศยานของ ประเทศไทย จึงได้รวบรวมข้อมูลปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบปฏิบัติการ พบว่าแบ่งเป็น 3 ส่วนหลักตามลักษณะภารกิจและคณะทำงานดังนี้

(1) ส่วนก่อนลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ พบปัญหาในส่วนของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) ในพื้นที่ห่างไกลบางแห่ง ขาดแคลนบุคลากรและเครื่องมือแพทย์ ที่ใช้ในการดูแลผู้ป่วยวิกฤตฉุกเฉินก่อนทีมลำเลียงทางอากาศไปรับช่วงต่อ

(2) ส่วนทีมลำเลียงทางอากาศ พบปัญหาเรื่องการออกปฏิบัติงานยังไม่สามารถทำได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ไม่มีทีมเวรประจำวันในการออกปฏิบัติการ เพราะต้องใช้บุคลากรร่วมกับกลุ่มงานเวชศาสตร์ฉุกเฉิน และกลุ่มการพยาบาลอุบัติเหตุและฉุกเฉิน บุคลากรในทีมลำเลียงทางอากาศต้องเพิ่มศักยภาพด้านเวชศาสตร์การบิน รวมถึงต้องจัดทำแผนอัตรากำลังทดแทน และแผนประกอบกิจการกรณีที่ขาดแคลนบุคลากรประจำห้องฉุกเฉินเพราะต้องแบ่งส่วนไปลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ

(3) ส่วนทีมรับส่งต่อผู้ป่วยจากเฮลิคอปเตอร์ไปยังสถานพยาบาลปลายทาง ต้องพัฒนาความรู้เรื่องการดูแลผู้ป่วยแม่และเด็ก ซึ่งเป็นประชากรหลักของผู้ป่วยวิกฤตฉุกเฉินในจังหวัดตากที่ถูกลำเลียงทางอากาศ รวมถึงต้องพัฒนาระบบการประสานงานระหว่างโรงพยาบาลปลายทางกับทีมโรงพยาบาลต้นทางที่ส่งตัวผู้ป่วย

จากปัญหาทั้ง 3 ส่วนที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลลัพธ์ของการปฏิบัติงาน ปัญหาและอุปสรรค โดยนำ CIPP Model มาประเมินโครงการและเข้ามาเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยานในพื้นที่จังหวัดตาก เพื่อให้เกิดแนวทางใหม่ของการพัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจรและระบบส่งต่อของพื้นที่จังหวัดตากที่มีคุณภาพมากขึ้นและเกิดความยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยาน ของทีมลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ในช่วงพ.ศ. 2558 - เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566
2. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนา โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของระบบการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจรและระบบส่งต่อ

ขอบเขตการศึกษา

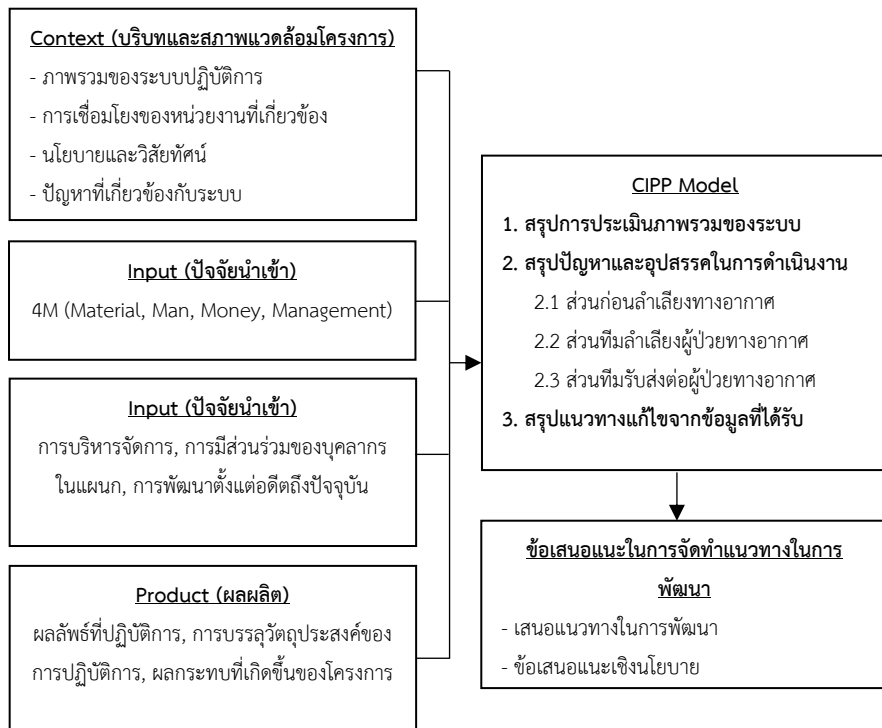
ขอบเขตด้านพื้นที่: โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จังหวัดตาก

ขอบเขตด้านเวลา: 1 มิถุนายน พ.ศ. 2566 - 30 กันยายน พ.ศ. 2566

ขอบเขตด้านประชากร: บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยานในพื้นที่จังหวัดตาก ที่ปฏิบัติงานอยู่ ณ ปัจจุบันจำนวน 40 คน ของโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ คณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการ จำนวน 35 คน โดยจะสัมภาษณ์เฉพาะผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยาน อย่างน้อย 2 ครั้งขึ้นไป จึงมีกลุ่มตัวอย่างที่เข้าเกณฑ์จำนวน 15 คน และสนทนาแบบกลุ่มร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมกับคณะทำงานฝ่ายสนับสนุนทั้งหมด จำนวน 5 คน

ขอบเขตประเด็นศึกษา: ศึกษาผลลัพธ์ของการปฏิบัติการด้วยการนำ CIPP Model มาประเมินผลจากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มจากแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ทำการรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ จากนั้นเสนอแนวทางภาพรวมในการพัฒนาระบบ

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยกำหนดระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาใช้เป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) แบ่งตามขั้นตอนดังนี้คือ

การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีการค้นคว้า เก็บข้อมูลจากศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการ โรงพยาบาล

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ศึกษาเอกสารทางวิชาการ ดำรง บทบาท และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา

การวิจัยภาคสนาม (Field Research) รวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ร่วมกับการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากกลุ่มตัวอย่างควบคู่กับการใช้วิธีสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)

ประชากร คือ บุคลากรทางการแพทย์ที่เสี่ยงผู้ป่วยด้วยอากาศยานของ โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จำนวน 40 คน ตามคำสั่งโรงพยาบาล สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ที่ 254/2565 ลงวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2565 กำหนดเป็นคณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยาน จำนวน 35 คน และฝ่ายสนับสนุน จำนวน 5 คน โดยมีหลักเกณฑ์ในการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ เป็นบุคลากรผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยาน อย่างน้อย 2 ครั้ง ขึ้นไป ซึ่งพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างที่เข้าเกณฑ์ จำนวน 15 คน ในขณะที่ คณะทำงานฝ่ายสนับสนุนทั้งหมด จำนวน 5 คน จะใช้การสนทนาแบบกลุ่มและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

(1) กลุ่มตัวอย่างที่ 1 คือ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยาน อย่างน้อย 2 ครั้ง ขึ้นไป จำนวน 15 คน โดยใช้แบบคำถามปลายเปิดมาตรฐานอ้างอิงกับ CIPP Model และกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์และจัดเตรียมคำถามขึ้นล่วงหน้า

(2) กลุ่มตัวอย่างที่ 2 คือ คณะทำงานฝ่ายสนับสนุนทั้งหมด จำนวน 5 คน โดยใช้แบบคำถามปลายเปิด ร่วมกับการสนทนาแบบกลุ่มในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคำถามวิจัย และกระตุ้นให้ได้อภิปรายอย่างทั่วถึง ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น จะสร้างข้อสรุปอย่างเป็นเหตุเป็นผลและเสนอแนวทางภาพรวมในการพัฒนาเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้ได้รับการรับรองโครงการวิจัยในมนุษย์ คณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เลขที่โครงการ 16/2566

ผลการศึกษา

1. การประเมินภาพรวมของระบบปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยาน

1.1 การประเมินสภาพแวดล้อมของโครงการ (Context Evaluation)

ภาพรวมของการพัฒนาระบบปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยานในพื้นที่จังหวัดตาก มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องแบบพลวัตตลอด 10 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่เริ่มมีการจัดตั้งระบบในพ.ศ. 2555 ซึ่งแผนการพัฒนายจะเริ่มจากระบบการรับผู้ป่วยจากจุดเกิดเหตุและระบบการส่งต่อจากโรงพยาบาลชุมชนไปยังโรงพยาบาลที่มีศักยภาพสูงกว่าโดยรวมมีอัตราการให้บริการเพิ่มขึ้นทุกปี รวมทั้งมีการขยายเส้นทางไปยังพื้นที่ทุรกันดารใน 3 อำเภอห่างไกลของจังหวัดตาก ได้แก่ อำเภออุ้มผาง อำเภอท่าสองยางและอำเภอบพพระ รวมถึงระบบการส่งต่อจากโรงพยาบาล 5 อำเภอชายแดนฝั่งตะวันตกของจังหวัดตากไปยังโรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก โดยปัจจุบันทีมลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศของโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เป็นทีมปฏิบัติการเดียวในเขตสุขภาพที่ 2 ประกอบด้วย จังหวัดตาก เพชรบูรณ์ พิษณุโลกอุตรดิตถ์และสุโขทัย ที่สามารถใช้ระบบปฏิบัติการได้ เนื่องจากได้รับการอนุมัติให้เป็นหน่วยปฏิบัติการระดับเฉพาะทางสาขาฉุกเฉินการแพทย์ทางอากาศจากสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ คณะทำงานทั้งฝ่ายปฏิบัติการและฝ่ายสนับสนุนสามารถทำงานร่วมกันได้ดี มีความร่วมมือลักษณะภาคีเครือข่ายจากหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยบินตำรวจจังหวัดตาก ชุดปฏิบัติการบินทหารบก กองกำลังนเรศวร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตากและสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ เป็นต้น

ปัญหาที่พบมีหลายด้าน เช่น ข้อมูลที่ได้รับจากพื้นที่ไม่ชัดเจน พิกัดเหตุไม่ชัดเจน แต่ทีมต้องรีบออกปฏิบัติการให้เร็วที่สุด เพื่อดูแลผู้ป่วยไม่ให้อาการทรุดลงหรือเสียชีวิตขณะนำส่ง พบว่าระบบการรับแจ้งเหตุและสั่งการนั้น สามารถทำได้ดีมากขึ้น ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากมีการวางแผนและคาดการณ์สถานการณ์อย่างเป็นระบบ อีกทั้งทีมแพทย์อำนวยการปฏิบัติการฉุกเฉินจังหวัดตากมีประสบการณ์ในการวางแผนมากขึ้น ตัวอย่างการแก้ไข เช่น

(1) การใช้ตารางการประเมินความเสี่ยงเพื่อช่วยในการวางแผนตัดสินใจ (Risk Assessment Decision Matrix) เพื่อประเมินภาพรวมความเสี่ยงผู้ป่วยและผู้ปฏิบัติการบิน

(2) การจัดทำรายการที่ต้องตรวจสอบ (Check Lists) สำหรับซักประวัติผู้ป่วยและการเตรียมอุปกรณ์การแพทย์ ยาและเวชภัณฑ์ได้อย่างครอบคลุม

(3) การปรึกษาผ่านระบบการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) ในบางพื้นที่ที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต

(4) โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้ดำเนินการปรับข้อมูลการบินให้เป็นปัจจุบัน โดยให้ศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการจัดประชุมระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทุก 6 เดือน เพื่อแนะนำบุคลากรใหม่ อีกทั้งยังหลีกเลี่ยงปัญหาการประสานงานขัดข้องเพราะชุดปฏิบัติการบินต้องสับเปลี่ยนกำลังพลทุก 6 เดือน

(5) มีการฝึกซ้อมเผชิญเหตุเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างทีมลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศกับชุดปฏิบัติการบินอย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี โดยมีวัตถุประสงค์ให้เคลื่อนย้ายผู้ป่วยปลอดภัยสูงสุด

(6) การเบิกจ่ายค่าตอบแทน พบว่าสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก ดำเนินการได้รวดเร็ว แต่ติดขัดที่สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติเนื่องจากระบบ ITEMS (Information Technology for Emergency Medical System) ซึ่งเป็นระบบ

สารสนเทศการแพทย์ฉุกเฉิน ที่มีไว้สำหรับการบันทึกข้อมูลการแพทย์ฉุกเฉินต่าง ๆ ทั่วประเทศไม่เสถียร ทำให้ไม่สามารถลงข้อมูลหรือออกเลขปฏิบัติการได้ตรงเวลา ซึ่งปัญหานี้กำลังแก้ไขให้เป็นระบบเบิกจ่ายแบบพิเศษที่เสถียรมากขึ้น

(7) ขั้นตอนการขอใช้อากาศยาน พบว่าทำได้รวดเร็วมากขึ้น เนื่องจากได้ประสานงานผ่าน Line Applications ชื่อกลุ่ม R2 Sky Doctor: Region 2 ซึ่งทำให้ข้อมูลถูกกระจายและผู้ปฏิบัติงานแต่ละภาคส่วนรับทราบได้รวดเร็วขึ้น การใช้งานอาจติดขัดในช่วงที่ไม่มีสัญญาณ หากเป็นเรื่องการขานเวลาจะแก้ไขโดยการขานเวลาย้อนหลังเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้เข้าใจตรงกัน

(8) การสรุปผลงานและการเก็บข้อมูลที่ศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการนั้น พบว่าการเก็บข้อมูลทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคอย่างเป็นระบบ ทั้งยังมีการนำข้อมูลและงานประจำที่ทำอยู่มาพัฒนาเป็นงานวิจัยจนได้รับรางวัลดีเด่นระดับเขตสุขภาพและรางวัลเลิศรัฐ สาขาบริการภาครัฐ ระดับดี ทำให้เป็นสิ่งสำคัญที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับองค์กร

จุดเด่นของระบบ คือ นโยบายการลำเลียงผู้ป่วยวิกฤตฉุกเฉินด้วยอากาศยาน (Sky Doctor) ของโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยเหนือ คือ สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติที่เน้นเรื่องการพัฒนาการแพทย์ฉุกเฉินของประเทศไทยสู่มาตรฐานสากล เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ป่วยฉุกเฉินอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมภายในพ.ศ. 2568 และสอดคล้องกับนโยบาย Quick win ซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วนที่สุดของกระทรวงสาธารณสุข ในพ.ศ. 2567 ซึ่งได้กำหนดไว้ในข้อ 13 เรื่องนักท่องเที่ยวปลอดภัย ที่เน้นเรื่อง One Region One Sky Doctor เป็นนโยบาย 1 เขตสุขภาพ 1 ทีมลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ

ในส่วนของความต้องการพัฒนาต่อเนื่อง พบว่า ต้องวางกลยุทธ์ในการพัฒนาให้สอดคล้องกับเรื่องระบบการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจรและระบบการส่งต่อผู้ป่วย ซึ่ง

เป็นนโยบายสำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์การบริการที่เป็นเลิศ (Service Excellence) ของกระทรวงสาธารณสุขและต้องเห็นภาพชัดเจนขึ้นเรื่องการเชื่อมระบบสุขภาพระหว่างชุมชน การแพทย์ปฐมภูมิ และการรักษาที่จำเพาะเจาะจง เช่น ควรเพิ่มการอบรมด้านการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน (CPR) ให้กับบุคลากรทางการแพทย์ประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล หรือสุศาลาพระราชทานในพื้นที่ทุรกันดาร และอาจเพิ่มจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน รวมถึงจัดหาวิทยุโทรคมนาคมแบบสังเคราะห์ความถี่ เพื่อเชื่อมต่อระบบให้สะดวกและผู้ป่วยปลอดภัยมากขึ้น

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

ด้านทรัพยากร พบว่า ณ ปัจจุบัน ได้รับการสนับสนุนจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อการใช้งาน มีระบบการบำรุงรักษา แต่ควรต้องมีการจัดทำแยกส่วนกับแยกผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนและควรแยกออกจากอุปกรณ์ที่ใช้ประจำในห้องตรวจอุบัติเหตุและฉุกเฉิน อุปกรณ์ที่ต้องจัดหาเพิ่มสำหรับการขยายงานให้ครอบคลุมทั้งเขตสุขภาพ คือ เครื่องกตหน้าอกอัตโนมัติช่วยฟื้นคืนชีพ (Auto CPR) ที่มีน้ำหนักเบา เครื่องอัลตราซาวด์ (Ultrasound) ซึ่งเป็นเครื่องตรวจวิเคราะห์ทางการแพทย์ที่ใช้คลื่นเสียงความถี่สูงในการวินิจฉัยภาวะฉุกเฉิน ที่สามารถพกพาได้อย่างสะดวก

ด้านบุคลากร ควรมีการวางแผนเรื่องบุคลากรทดแทน ถึงแม้ว่าปัจจุบัน จะมีจำนวนผู้ปฏิบัติการทั้งหมด 40 คน ซึ่งเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน แต่ในอนาคตบุคลากรบางรายอาจต้องย้ายไปทำงานด้านบริหารหรืออายุเกิน 50 ปี ซึ่งไม่ควรทำการบิน ดังนั้นควรต้องมีการวางแผนเรื่องการเสริมศักยภาพของทีมงานปฏิบัติการด้านเวชศาสตร์การบินเรื่องการดูแลผู้ป่วยวิกฤตที่ซับซ้อนด้วย

ด้านคำตอบแทน พบว่าทีมปฏิบัติการในการลำเลียงผู้ป่วยได้สะท้อนข้อมูลว่า ณ ปัจจุบัน คำตอบแทนไม่คุ้มทุนกับความเสี่ยงด้านสุขภาพและอาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต ซึ่งควรสะท้อนข้อมูลดังกล่าวไปยังผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงสาธารณสุขเพื่อปรับคำตอบแทนและสร้างแรงจูงใจ

ด้านแผนปฏิบัติการ ควรมีแผนการดำเนินงานร่วมซ่อมปฏิบัติการลำเลียงผู้ป่วยด้วยอากาศยานกับหน่วยบินอย่างน้อยทุก 6 เดือน และควรมีการพัฒนาความรู้ด้านเวชศาสตร์ฉุกเฉินและเวชศาสตร์การบินอย่างต่อเนื่อง

ด้านระบบปฏิบัติการ พบว่า มีความรวดเร็วเนื่องจากมีแพทย์อำนวยการปฏิบัติการฉุกเฉินจังหวัดตากรับปรึกษาตลอด 24 ชั่วโมง การประสานงานสามารถลดระยะเวลาร้องขอจนเฮลิคอปเตอร์ยกตัวได้จริง ปัจจุบันเฉลี่ยที่ 58 นาที และในอนาคตต้องพยายามทำให้เร็วเพิ่มขึ้น เพราะการขยายงานครอบคลุมทั้งเขตสุขภาพ เส้นทางการบินจะมีระยะทางมากขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นจะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์มากขึ้น

ด้านระบบการจัดเก็บข้อมูลของศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการ โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พบว่า มีการเก็บแยกข้อมูลรายงานปฏิบัติการบินและข้อมูลเชิงสถิติเป็นสัดส่วนในคอมพิวเตอร์อย่างดี ซึ่งสามารถดึงข้อมูลมาวิเคราะห์และทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาระบบได้

ด้านระบบสนับสนุนการเบิกจ่าย ที่มีปัญหาเรื่องโปรแกรม ITEMS (Information Technology for Emergency Medical System) ไม่เสถียรนั้น ต้องมีการนำเสนอข้อมูลไปยังสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ เพื่อพัฒนาโปรแกรมและควรพัฒนาระบบสารสนเทศการแพทย์ฉุกเฉินให้ใช้งานได้ง่ายมากขึ้น เช่น การเพิ่มความสามารถของโปรแกรมให้บันทึกข้อมูลด้วยเสียง (Speech Recognition) รวมถึงการพัฒนา Application แจ้งเหตุวิกฤตฉุกเฉิน

ด้านความเสถียรของระบบอินเทอร์เน็ต คณะทำงานทั้ง 2 ฝ่าย ต้องการให้มี วิทยุสื่อสารผ่านดาวเทียม โดยอาจเป็นระบบผสมผสานกับอินเทอร์เน็ตหรือเป็นวิทยุ สื่อสารดิจิทัล เพื่อเพิ่มความสามารถในการสื่อสารของพื้นที่ทุรกันดารหรือพื้นที่อุทยาน แห่งชาติที่ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ และควรจัดทำระบบการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) เพิ่มภายในเฮลิคอปเตอร์เพื่อติดตามทีมลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศและ ดูสถานการณ์แบบทันเหตุการณ์ได้

1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

การแพทย์ฉุกเฉินเป็นการให้บริการทางการแพทย์เพื่อให้ผู้ป่วยที่มีภาวะ เจ็บป่วยเฉียบพลันจากเหตุฉุกเฉินพ้นวิกฤต ป้องกันไม่ให้เกิดความทุพพลภาพและ ภาวะแทรกซ้อน ลดอัตราการเสียชีวิต เมื่อประเมินกระบวนการตามขั้นตอน การให้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน ในส่วนปัญหาและอุปสรรคนั้น สามารถสรุปได้เป็น

(1) เจ้าหน้าที่ประจำพื้นที่ต้นทางต้องเพิ่มศักยภาพในด้านการแจ้งเหตุฉุกเฉิน ทางการแพทย์ เช่น การให้ข้อมูลสำคัญของผู้ป่วย การประเมินอาการและอาการแสดง ที่เป็นสิ่งวิกฤตของผู้ป่วย พร้อมกับการดูแลเบื้องต้น เพื่อพายุชีวิตผู้ป่วยในพื้นที่ ทุรกันดารระหว่างรอทีมลำเลียงทางอากาศจะเดินทางไปถึง

(2) การแจ้งเหตุขอความช่วยเหลือ พบว่า ยังมีปัญหาเรื่องสัญญาณโทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ตในบางพื้นที่ ซึ่งจะต้องนำเสนอข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องมาดำเนินการติดตั้ง เสาสัญญาณเพิ่มเติม

(3) เรื่องความพร้อมของทีมออกปฏิบัติการ พบว่า มีความพร้อมในการออก ปฏิบัติการดี ถึงแม้ว่าจะมีปัญหาในเรื่องการตามเจ้าหน้าที่จากบ้านพักมารับงานบ้าง ซึ่ง แก้ไขเบื้องต้นโดยการถอดเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ ณ ห้องตรวจอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ในเวลานั้นออกไปปฏิบัติการบินก่อนที่จะเรียกกำลังเสริมจากบ้านพักมาทดแทน

(4) การพยาบาลที่จุดเกิดเหตุ พบว่า ทำได้ดี เนื่องจากมีแพทย์เวชศาสตร์ฉุกเฉินออกเหตุร่วมกับสหวิชาชีพที่ผ่านหลักสูตรการลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ

(5) การดูแลขนย้ายขณะนำส่ง พบว่า มีปัญหาเรื่องตัวโรคของผู้ป่วยเองที่อยู่ในอาการวิกฤต จึงต้องแก้ไขในเรื่องการส่งข้อมูลกลับไปหน่วยงานต้นทางที่ขอใช้อากาศยานเพื่อประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมให้ชาวบ้านที่เจ็บป่วยเข้ามารับการรักษาก่อนที่จะมีอาการจะวิกฤตลง

(6) การนำส่งสถานพยาบาลต่อเนื่องจากการลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ พบว่า มีการเตรียมทีมได้เหมาะสม แต่เรื่องเวลาจัดส่งอาจจะคลาดเคลื่อนบ้าง ทำให้ทีมรับผู้ป่วยจากอากาศยานต้องมารอรับนานพอสมควร

จุดเด่นของการบริหารจัดการ คือ การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ทั้งคณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการและฝ่ายสนับสนุน รวมถึงบุคลากรสหวิชาชีพตั้งแต่ก่อนลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศและทีมรับผู้ป่วยจากอากาศยานนำส่งโรงพยาบาลปลายทาง ถึงแม้จะมีปัญหาด้านการขาดแคลนทรัพยากรทางการแพทย์ แต่ลักษณะการทำงานและการบริหารงานแบบครอบครัวใหญ่ ซึ่งมีความไว้วางใจกันสูง ทำให้ผลการปฏิบัติงานทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในอนาคต คาดการณ์ว่าการพัฒนาที่ต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้แนวโน้มการขอใช้บริการเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งต้องวางแผนในทิศทางรับมือกับการขยายระบบเพื่อรองรับนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขที่ต้องการสร้างความยั่งยืนของระบบการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจรและระบบส่งต่อ รวมถึงสามารถพัฒนาเป็นพื้นที่แบบอย่างสำหรับการศึกษาดูงานได้ เพราะเป็นตัวอย่างของพื้นที่ขาดแคลนทรัพยากรทางการแพทย์ แต่สามารถจัดบริการการแพทย์ฉุกเฉินได้ครบทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ

1.4 การประเมินผลลัพธ์ (Product Evaluation)

คณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการและฝ่ายสนับสนุนให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าผลการปฏิบัติงานทั้งด้านปริมาณการใช้อากาศยานรับส่งผู้ป่วยและงานด้านคุณภาพมีการพัฒนาขึ้นอย่างมาก เมื่อเทียบกับช่วงเริ่มต้นโครงการ นวัตกรรมเรื่องการลำเลียงผู้ป่วยด้วยอากาศยานในพื้นที่จังหวัดตาก สามารถช่วยพัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจรและระบบส่งต่อของพื้นที่ให้เกิดความยั่งยืนได้จริง ทั้งระบบการดูแลผู้ป่วยก่อนถึงโรงพยาบาล (Emergency Medical Services: EMS) การดูแลในห้องฉุกเฉิน (Emergency Room: ER) และการส่งต่อระหว่างสถานพยาบาล (Referral System)

ที่ผ่านมาคณะทำงานทั้งสองฝ่ายของโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการแพทย์ฉุกเฉินทางอากาศระยะ 5 ปี ปัจจุบันเป็นแผนพ.ศ. 2566 - 2570 ได้มีการทบทวนระบบต่อเนื่องเพื่อประเมินศักยภาพตนเองและขยายโครงการดังนี้

จุดเด่น คือ เรื่องความสอดคล้องของนโยบายกับหน่วยเหนือ การมีทีมสหวิชาชีพที่ตั้งใจพัฒนาระบบอย่างเข้มแข็งและมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงพยาบาลทั้งครุภัณฑ์ เวชภัณฑ์ สิทธิประโยชน์ตามระเบียบราชการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ส่วนจุดด้อยนั้น มีผลกระทบที่เกิดขึ้น พบว่าการที่เจ้าหน้าที่ทีมลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศได้รับแรงกดดันสูงขณะทำงาน สถานการณ์ที่เครียดต่อเนื่องจากอาการผู้ป่วยที่วิกฤตซึ่งมีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตสูง ตลอดจนเสียงเครื่องมือแพทย์ที่ดังสลับกับเสียงใบพัดเฮลิคอปเตอร์ ส่งผลด้านลบต่อสภาพร่างกายและสภาพจิตใจของผู้ปฏิบัติงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ควรปรับโดยให้ผู้ปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ทางอากาศ ได้หยุดพักอย่างน้อย 8-16 ชั่วโมงก่อนขึ้นปฏิบัติงานในห้องตรวจอุบัติเหตุฉุกเฉินครั้งต่อไป ทั้งนี้ หากผู้ปฏิบัติการรายใดเริ่มเกิด

ความเครียดจากการบินหรือภาระงานประจำ ควรส่งปรึกษาจิตแพทย์ เพื่อรักษาอย่างถูกวิธีและเกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ ในส่วนการตรวจสุขภาพประจำปี ควรเพิ่มเรื่องการตรวจการได้ยินของบุคลากรฝ่ายปฏิบัติการที่ขึ้นบินอย่างน้อย 3 ครั้งต่อปี หากพบการได้ยินลดลง ควรพิจารณาให้หยุดปฏิบัติการลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ

อย่างไรก็ตาม การประเมินผลลัพธ์ภาพรวมพบว่า โครงการนี้สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องได้ เพราะฝ่ายปฏิบัติการและฝ่ายสนับสนุนได้รับแรงจูงใจอย่างเหมาะสม เช่น การได้รับความก้าวหน้าของบริบทงาน การได้รับค่าตอบแทนสนับสนุนเพิ่มเติมจากเงินสวัสดิการโรงพยาบาล ถึงแม้จะไม่มาก แต่เป็นหลักประกันว่าการทำงานที่มีความเสี่ยงสูง ควรได้รับการสนับสนุนหรือการได้รับรางวัลดีเด่นต่าง ๆ ทั้งในระดับเขตสุขภาพและระดับประเทศ ร่วมกับการได้รับความรู้สึกสุขใจที่ได้ช่วยเหลือผู้ป่วยจากอาการวิกฤตให้รอดปลอดภัย ถือเป็นปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนที่สำคัญที่ทำให้คณะทำงานยังสามารถคงอยู่ได้

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

2.1 ส่วนก่อนลำเลียงทางอากาศ ปัญหาที่พบในส่วนก่อนลำเลียงทางอากาศ คือ

(1) เรื่องการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลหรือสุขศาลาพระราชทานของพื้นที่ทุรกันดารต้นทาง เพราะไม่มีสัญญาณโทรศัพท์และสัญญาณอินเทอร์เน็ต

(2) บุคลากรการแพทย์ประจำพื้นที่ยังขาดความรู้เบื้องต้นด้านการดูแลผู้ป่วยฉุกเฉิน

2.2 ทีมลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ ปัญหาที่พบในทีมลำเลียงทางอากาศ คือ

(1) เนื่องจากผู้ป่วยส่วนใหญ่ที่ร้องขออากาศยานมีอาการรุนแรงและเป็นผู้ป่วยกลุ่มเฉพาะ คือ เด็กและผู้สูงอายุในสัดส่วนที่สูง แต่มีผลเสี่ยงผู้ป่วยทางอากาศยังขาดความชำนาญเฉพาะทางด้านกุมารเวชกรรมและสูตินรีเวช

(2) การหมุนเวียนของบุคลากรที่ต้องปฏิบัติการที่เกิดการทับซ้อนกับภาระงานประจำ

(3) อุปกรณ์สื่อสารติดต่อกับภาคพื้นดิน ใช้ได้แค่บางพื้นที่

(4) ความเสี่ยงเรื่องการได้ยินที่ลดลงของบุคลากรที่มีผลเสี่ยงผู้ป่วยทางอากาศ

(5) ค่าตอบแทนของบุคลากรที่ไม่คุ้มทุนกับความเสี่ยง

2.3 ทีมรับส่งต่อผู้ป่วยทางอากาศไปยังสถานพยาบาลปลายทาง

(1) พบปัญหาการติดต่อประสานงานกับทีมลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศและการรายงานสถานการณ์ สัญญาณชีพของผู้ป่วยที่ไม่เป็นปัจจุบัน

3. แนวทางแก้ไขจากข้อมูลที่ได้รับ

3.1 ส่วนก่อนลำเลียงทางอากาศ

(1) ควรจัดหาสัญญาณโทรศัพท์และสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อเพิ่มศักยภาพการแจ้งเหตุให้กับบุคลากรประจำพื้นที่และสามารถสื่อสารกับแพทย์อำนวยการปฏิบัติการฉุกเฉินเพื่อเตรียมอุปกรณ์ ยาและเวชภัณฑ์ การรักษาเบื้องต้นไว้รอทีมลำเลียงทางอากาศล่วงหน้า รวมถึงเตรียมแผนการลำเลียงผู้ป่วย จะได้สอดคล้องกับสถานการณ์ของผู้ป่วยมากขึ้น

(2) ต้องเพิ่มพูนความรู้ด้านการดูแลผู้ป่วยฉุกเฉินให้กับบุคลากรการแพทย์ โดยควรนำข้อมูลภาวะฉุกเฉินที่พบบ่อยมาวางแผนเพิ่มศักยภาพในการดูแล รวมถึงการให้ยาที่มีความเสี่ยงสูง (High Alert Drug) ผ่านคำสั่งตรงจากแพทย์อำนวยการปฏิบัติการฉุกเฉินจังหวัดตาก

3.2 ส่วนทีมลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ

(1) ทีมลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะเพิ่มเติมด้านการดูแลผู้ป่วยวิกฤตฉุกเฉินแม่และเด็ก อีกทั้งควรเพิ่มเรื่องการวางแผนแนวทางการรักษาร่วมกับแพทย์เฉพาะทางด้านกุมารเวชกรรมและสูตินรีเวช

(2) ควรจัดเวรพร้อมให้ปฏิบัติงานเมื่อเรียกหา (On call) สำหรับเตรียมพร้อมในการลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ โดยปรับจากตารางเวรของกลุ่มงานเวชศาสตร์ฉุกเฉินและกลุ่มการพยาบาลอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เพื่อป้องกันความเครียดและล้าจากการทำงาน

(3) ควรปรับเรื่องอุปกรณ์สื่อสารที่สามารถติดต่อกับภาคพื้นดินและทีมนักบินให้กับทีมลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ เพื่อจะได้สื่อสารทางวาจาแทนการเขียนกระดานหรือการใช้สัญญาณมือ

(4) ควรเพิ่มการตรวจการได้ยินของบุคลากรที่ต้องลำเลียงมากกว่า 3 ครั้งต่อปี

(5) ควรเพิ่มจำนวนครั้งในการจัดซ้อมประจำปี โดยมีการจำลองผู้ป่วยวิกฤตฉุกเฉินตามสถานการณ์หลากหลาย

(6) ควรเสนอแผนพัฒนานุคลากรและค่าตอบแทนให้เหมาะสมกับภาระงาน เช่น การเพิ่มค่าตอบแทนตามผลการปฏิบัติงาน (Pay for Performance: P4P) ซึ่งเป็นค่าตอบแทนแบบพิเศษของโรงพยาบาล ให้กับผู้บริหารของโรงพยาบาลจนถึงระดับเขตสุขภาพเพื่ออนุมัติจ่ายหรือการสะท้อนข้อมูลกลับไปยังสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ เพื่อเพิ่มค่าตอบแทนการออกปฏิบัติการ

3.3 ทีมรับส่งต่อผู้ป่วยทางอากาศไปยังสถานพยาบาลปลายทาง

(1) เพิ่มระบบอำนวยการปฏิบัติการภาคพื้นดินโดยผ่านศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการของโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ให้เป็นผู้ประสานงานกลาง หาก

มีเหตุไม่พึงประสงค์ เช่น ผู้ป่วยหัวใจหยุดเต้นขณะทำการบิน หรืออากาศยานต้องลงจอดฉุกเฉิน จะได้เตรียมแผนรองรับ

(2) แพทย์ทีมลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ ควรต้องแจ้งการประมาณเวลาที่เฮลิคอปเตอร์จะถึงพื้นที่ปลายทางรวมเวลาล่าช้าอย่างน้อย 20 นาที และเพิ่มการแจ้งเวลาอื่น ๆ ใน Line group เป็นระยะ เพื่อจะทำให้การรับส่งต่อผู้ป่วยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(3) ในอนาคตหากต้องขยายงานระดับเขตสุขภาพตามนโยบายพ.ศ. 2567 ต้องมีการจัดประชุมทีมรับส่งต่อผู้ป่วยทางอากาศของจังหวัดอื่น ๆ ของเขตสุขภาพที่ 2 ร่วมกับจังหวัดตาก เพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ป่วยร่วมกัน

อภิปรายและสรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยเพื่อประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยาน ของทีมลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ในช่วงพ.ศ. 2558 - เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566 ด้วยแนวคิดการประเมินของ Stufflebeam, D. L. โดยใช้ CIPP Model ประกอบด้วย การประเมินบริบท (Context Evaluation), การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation), การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลลัพธ์ (Product Evaluation) พบว่าสามารถประเมินผลได้อย่างครอบคลุม กล่าวคือ เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง สามารถมองเห็นระบบที่ดำเนินการมาตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา สามารถนำการประเมินผลมาใช้วางแผนบริหารโครงการ มีการใช้สารสนเทศเข้ามาช่วยพัฒนาระบบ มีการวิเคราะห์ปัญหาหรือความต้องการที่จำเป็น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมทรง สุภาพ (2564) ที่กล่าวว่าจุดเด่นของการประเมิน CIPP model นั้น คือ ผู้ประเมินรูปแบบสามารถตรวจสอบได้ทุกมุมจนจบการประเมิน มีการประเมิน

ที่หลากหลาย ได้แก่การวิเคราะห์ข้อมูล การสำรวจ การสัมภาษณ์กับผู้เกี่ยวข้องในการตัดสินใจ มีการประเมินความเที่ยงตรงเนื่องจากการดำเนินงานใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน เป็นรูปแบบที่มีความต่อเนื่องกันและประเมินได้ครบวงจร

ในส่วนจุดด้อยของ CIPP model นั้น ผู้ประเมินจะไม่สามารถตอบคำถามสำคัญได้ครบทุกจุด เนื่องจากการวางแผนของการประเมินในการปฏิบัติงาน ผู้ประเมินจำเป็นต้องพิจารณาด้านทรัพยากรและเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งพบว่าเมื่อนำ CIPP Model มาประเมินระบบนั้น พบปัญหาหลายประการที่ซ่อนอยู่และยังต้องได้รับการแก้ไขเพื่อทำให้เกิดความยั่งยืนของระบบการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจรและระบบส่งต่อของพื้นที่ทุรกันดารในจังหวัดตาก และอาจมีอีกหลายปัญหาย่อยที่ยังไม่พบ

การประเมินบริบท (Context Evaluation) พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิเรก ลิขิตวิญญู (2564) ที่กล่าวถึงการจัดทำแผนสุขภาพควรให้ความสำคัญของข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สะท้อนให้เห็นปัญหาสาธารณสุข ความต้องการของประชาชนในพื้นที่และควรมีการบูรณาการหน่วยงานภาครัฐร่วมด้วย ในส่วนผู้บริหาร ควรมุ่งมั่นที่จะผลานนโยบายระหว่างหน่วยเหนือและผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งเสริมการทำงานเชิงรุกของผู้ปฏิบัติงานและมีการติดตามผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยฉบับนี้พบว่า การจัดทำระบบปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยาน ของทีมลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช สะท้อนให้เห็นปัญหาความทุรกันดารของพื้นที่จังหวัดตาก ได้แก่ สภาพพื้นที่ของการคมนาคมไม่เหมาะสมและการกระจายตัวของประชากรหลากหลาย ประชากรกลุ่มชาติพันธุ์และประชากรที่อยู่ตามขอบชายแดนไม่ได้รับความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการของการแพทย์ฉุกเฉินเมื่อเกิดเหตุวิกฤตฉุกเฉินขึ้น

ดังนั้น การจัดทำระบบต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้งกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม

และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่านโยบายของโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช กระทรวงสาธารณสุขและสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงส่งเสริมการทำงานของบุคลากรทีมลำเลียงผู้ป่วยด้วยอากาศยานได้ดี เมื่อเทียบกับงานวิจัยของ อีรารัตน์ เพ็ชรประเสริฐ และ ศิวนาฏ พิระเชื้อ (Phetprasert & Peeracheir, 2020) พบว่าในพื้นที่จังหวัดตาก มีสัดส่วนการใช้เฮลิคอปเตอร์ลำเลียงภารกิจส่วนใหญ่โดยรับจากที่เกิดเหตุและเป็นผู้ป่วยวิกฤตที่ต้องเข้ารับการรักษอย่างเร่งด่วนจากพื้นที่ทุรกันดารและมีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้ผู้ป่วยในพื้นที่ทุรกันดาร สามารถเข้าถึงบริการการแพทย์ฉุกเฉินได้เทียบเท่ากับพื้นที่เมือง

การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ในการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเพื่อเก็บข้อมูลในงานวิจัยฉบับนี้ พบว่าระบบบริหารจัดการทรัพยากรทั้งหมด (4M: Material, Man, Money, Method) ของระบบปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยานในพื้นที่จังหวัดตาก มีความพร้อมและพอเพียงในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง หากต้องการขยายงานเพื่อครอบคลุมทั้งเขตสุขภาพที่ 2 ได้แก่ จังหวัดตาก เพชรบูรณ์ พิษณุโลก อุตรดิตถ์ สุโขทัย จะต้องแก้ปัญหาดังนี้เพิ่มเติม

(1) สถานพยาบาลต้นทางในพื้นที่ทุรกันดาร พบว่าบุคลากรยังมีการใช้งานระบบการปรึกษาทางไกลได้น้อย และไม่มีระบบบันทึกข้อมูล สอดคล้องกับการศึกษาของ วิชาดา มุกดา (2562) ที่กล่าวว่าในพื้นที่ทุรกันดารของประเทศไทย ประสบปัญหาดังกล่าวในการจัดเก็บข้อมูลทางการแพทย์

(2) ระบบอินเทอร์เน็ตบางพื้นที่มีปัญหาเนื่องจากอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงยังเข้าไม่ถึงและไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ ดังนั้นสถานพยาบาลต้นทาง ควรเพิ่มศักยภาพของระบบเครื่องมือสื่อสาร ติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อบรรเทาเรื่องความห่างไกลและจะได้เข้าถึงแพทย์เฉพาะทางได้รวดเร็ว

(3) เพิ่มการจัดสรรทรัพยากร เช่น บุคลากร เครื่องมือ ยาและเวชภัณฑ์ ระบบรองรับในภาพรวมเขตสุขภาพ 5 จังหวัด รวมถึงค่าตอบแทนความเสี่ยงของบุคลากรต้องจัดสรรให้เหมาะสม สอดคล้องกับการศึกษาของเอกลักษณ์ ดีรุ่งโรจน์ (2564) ที่กล่าวว่า การลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศยานเป็นการลำเลียงผู้ป่วยที่มีประสิทธิภาพสูง เป็นที่นิยมมากขึ้นและจะมีอัตราการใช้บริการมากขึ้นในอนาคต ซึ่งการเตรียมระบบรองรับได้ดี จะทำให้ระบบมีประสิทธิภาพมากขึ้นและผู้ป่วยปลอดภัย

การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพฉบับแรกของทีมลำเลียงผู้ป่วยด้วยอากาศยาน โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ที่มีการประเมินผลสะท้อนกลับ (Feedback) จากคณะทำงานทั้งฝ่ายปฏิบัติการและฝ่ายสนับสนุน โดยการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์และสนทนาเชิงลึกกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ทำให้ได้ข้อมูลสภาพปัญหา และสิ่งที่ต้องการแก้ไขได้ละเอียดและชัดเจนมากกว่างานวิจัยเชิงปริมาณที่ผ่านมา

จุดเด่นของการบริหารจัดการระบบ คือ การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ทั้งคณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการและฝ่ายสนับสนุน รวมถึงบุคลากรสหวิชาชีพตั้งแต่ก่อนลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ และทีมรับผู้ป่วยจากอากาศยานนำส่งโรงพยาบาลปลายทาง ทุกฝ่ายวางแผนเป้าหมายและทิศทางเดียวกันเรื่องต้องการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ทุรกันดารของจังหวัดตากที่เจ็บป่วยวิกฤตฉุกเฉิน ให้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลซึ่งมีความพร้อมสูงด้วยระยะเวลาที่รวดเร็ว มีการกำกับติดตาม และปรับแผนการพัฒนาระบบอย่างน้อย 3 ครั้งในรอบ 10 ปี เพื่อตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงและนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติพร จตุพรพิพัฒน์ และ กิตติพัทธ์ เอี่ยมรอด (Jatupompipat & Iemrod, 2023) ที่กล่าวถึงการพัฒนา รูปแบบการจัดการของทีมลำเลียงผู้ป่วยด้วยอากาศยานจังหวัดตาก ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ ประเมินผล และปรับปรุงในส่วนของการดำเนินการก่อน

ลำเลียงผู้ป่วย ขณะลำเลียงผู้ป่วย และหลังการลำเลียงผู้ป่วย เมื่อพัฒนารูปแบบการจัดการแล้วหลังจากจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการในพ.ศ. 2562 และประเมินรูปแบบการจัดการการดำเนินงานที่พัฒนาขึ้นโดยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ พบว่าในส่วนการทดลองใช้รูปแบบการจัดการ พบว่าระยะเวลาร้องขอจนถึงเฮลิคอปเตอร์ยกตัวลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผู้ป่วยมีอัตราการเสียชีวิตลดลง

จากผลการประเมินกระบวนการทำให้ผู้บริหารระบบสามารถตัดสินใจทางทิศทางการได้ว่า ควรปรับกลยุทธ์ของแผนพัฒนาโดยจะต้องเป็นแบบเชิงรุกที่เน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน กล่าวคือ ต้องทำให้ผู้ป่วยในพื้นที่ทุรกันดารมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรทางการแพทย์ฉุกเฉินได้เทียบเท่ากับพื้นที่เมือง สร้างหลักประกันการมีสุขภาพที่ดี ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีทุกช่วงวัย และไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยผสมผสานกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 และนโยบาย One Region One Sky Doctor ของกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีพ.ศ. 2567 ร่วมด้วย

การประเมินผลลัพธ์ (Product Evaluation) พบว่า ผลลัพธ์มีความสำเร็จของโครงการตามตัวชี้วัดที่ระบุไว้

เกิดผลสัมฤทธิ์ คือ ทำให้ผู้ป่วยวิกฤตฉุกเฉินในพื้นที่ทุรกันดารจังหวัดตากสามารถเข้าถึงระบบการแพทย์ฉุกเฉินได้อย่างรวดเร็วและลดอัตราการเสียชีวิตลดความทุพพลภาพได้ เกิดความสำเร็จที่เห็นได้เชิงประจักษ์ เช่น การได้รับรางวัลดีเด่นต่าง ๆ ทั้งในระดับเขตสุขภาพและระดับประเทศกับความรู้สึกลึกซึ้งใจที่ได้ช่วยเหลือผู้ป่วยที่อาการวิกฤตให้รอดปลอดภัย ซึ่งเป็นปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนที่สำคัญที่ทำให้คณะทำงานยังสามารถอยู่พัฒนาระบบได้ นอกจากนี้ จุดเด่นของระบบปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยานในพื้นที่จังหวัดตากคือ การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ การใช้หลักการบริหารแบบ POSDCoRB และการทำงานร่วมกันแบบครอบครัวใหญ่ ทั้งคณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการและฝ่ายสนับสนุน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิเรก ลิขิตภิณฺโญ

(Likitpinyo, 2021) ที่กล่าวถึงการให้ความสำคัญกับบุคลากรซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ เน้นเรื่องการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานให้มีศักยภาพในการจัดการปัญหาต่าง ๆ

ดังนั้น ควรตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดบูรณาการประสานนโยบายการทำงานเป็นทีมควรเน้นการแจกแจงหน้าที่ให้ชัดเจนเพื่อป้องกันการซ้ำซ้อนของภาระงาน หากต้องขยายงานระดับเขต จะต้องมีการสร้างบรรทัดฐานของผลตอบแทนให้กับบุคลากรคณะทำงานทั้งสองฝ่ายให้เหมาะสม ลดผลกระทบเรื่องการได้รับแรงกดดันสูงขณะทำงาน สถานการณ์ที่เครียดต่อเนื่องจากอาการผู้ป่วยที่วิกฤตซึ่งมีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตสูง ที่ส่งผลต่อสภาพร่างกายและสภาพจิตใจของผู้ปฏิบัติงานด้วย ซึ่งผลการศึกษาสัมพันธ์กับงานวิจัยของ มาลินี ขจรบริรักษ์ และคณะ (Khajornborirak et al., 2020) ที่เสนอควรศึกษาเพิ่มเติมในอนาคตเรื่องความเหนื่อยล้าของบุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติงานเคลื่อนย้ายผู้ป่วยทางอากาศในประเทศไทย โดยเทียบกับมาตรฐานขององค์การการบินระหว่างประเทศ สำนักงานบริหารการบินแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา และองค์การกำกับดูแลความปลอดภัยด้านการบินแห่งสหภาพยุโรป เพื่อสามารถทำให้ระบบการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจรและระบบส่งต่อนั้น เกิดความยั่งยืนได้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการจัดทำแนวทางพัฒนา

จากแนวคิดการพัฒนาแบบ (System Development) ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะตามวัฏจักรการพัฒนาแบบ (System Development Life Cycle: SDLC) เพื่อพัฒนาระบบปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้วยอากาศยานในพื้นที่จังหวัดตาก เพื่อเป้าหมายให้เกิดความยั่งยืนของระบบการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจรและระบบส่งต่อนี้

1. การวางแผนระบบ (System Planning) พบว่าปัจจุบันนโยบายการลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศในประเทศไทยยังเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2567 ควรมีการวางแผนเพื่อขยายงานและตอบสนองนโยบาย ให้ครอบคลุมพื้นที่ทุรกันดารในเขตสุขภาพที่ 2 เช่น อำเภอบ้านโคก อำเภอน้ำปาดและอำเภอพากทำ จังหวัดอุดรธานี, อำเภอชาติตระการและอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก, อำเภอหล่มเก่าและอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นต้น รวมถึงพื้นที่อุทยานแห่งชาติที่เป็นภูเขาสูง เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินสำหรับนักท่องเที่ยว ให้สามารถเข้าถึงบริการการแพทย์ฉุกเฉินที่รวดเร็ว ทั้งถึง ท่าเทียบม ปลอดภัยและมีมาตรฐานสากล การขยายงานจะต้องตรวจสอบข้อมูลพื้นที่ ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการและการขยายต่อ ก่อนที่จะวางแผนการนำระบบเข้าไปใช้งาน

2. การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) ปัญหาที่พบและควรแก้ไขได้แก่

(1) ทรัพยากรบุคคล เนื่องจากระบบปฏิบัติการลำเลียงผู้ป่วยด้วยอากาศยานใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถเฉพาะตัวในการขับเคลื่อน ควรสนับสนุนโดยการเพิ่มจำนวนผู้ปฏิบัติการ เพิ่มการฝึกฝนด้านศักยภาพ เพิ่มอุปกรณ์สำหรับความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติการ และเพิ่มค่าตอบแทนที่เหมาะสมในการออกปฏิบัติการ

(2) การติดต่อสื่อสาร หากไม่สามารถแก้ปัญหาสัญญาณโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ต้นทางได้ ควรจะต้องพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการแพทย์หรืออาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้านประจำพื้นที่ห่างไกล ให้มีความสามารถในการปฐมพยาบาล การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานและขั้นสูง การแจ้งเหตุให้กับระบบการแพทย์ฉุกเฉินอย่างรวดเร็วเพื่อให้ศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการ โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชกับแพทย์อำนวยการปฏิบัติการฉุกเฉินจังหวัดตาก วางแผนเข้าถึงตัวผู้ป่วยให้รวดเร็วที่สุด

3. การออกแบบระบบ (System Design) การดูแลรักษาผู้ป่วยวิกฤตฉุกเฉินที่พึงประสงค์ควรออกแบบระบบตั้งแต่เริ่มการป้องกันไม่ให้เป็นโรค หรือป้องกันการเจ็บป่วยวิกฤตฉุกเฉินที่ไม่เหมาะสม แต่ถ้าหากไม่สามารถป้องกันได้ ระบบสาธารณสุขที่ดี จะต้องจัดให้มีบริการสำหรับการแพทย์ฉุกเฉินทั้งนอกโรงพยาบาลและในโรงพยาบาล ที่พร้อมรับกับการเจ็บป่วยฉุกเฉินให้ทันเวลา รวดเร็วและถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นการพัฒนาที่ยั่งยืนของระบบการลำเลียงผู้ป่วยด้วยอากาศยานในพื้นที่จังหวัดตาก ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการประสานงานและวางแผนร่วมกันเป็นระยะ กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและพื้นที่เป้าหมายที่มีการขอใช้อากาศยานประจำ จากนั้นต้องมีระบบบริหารจัดการตั้งแต่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล หรือสุขศาลาพระราชทาน หรือโรงพยาบาลอำเภอต้นทาง ให้มีคุณภาพและส่งต่อไปให้กับทีมลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศอย่างมีประสิทธิภาพ และเชื่อมต่อกับทีมรับผู้ป่วยจากอากาศยานส่งต่อโรงพยาบาลปลายทางได้ไม่ติดขัด ภายใต้การบริหารและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างขาดแคลนให้คุ้มค่า

4. การพัฒนาระบบ (System Development) ความมุ่งมั่นที่ทำให้เกิดเป็นระบบดูแลรักษาผู้ป่วยฉุกเฉินที่ปลอดภัย มีความเป็นระบบ มีมาตรฐาน เรียบง่าย เกิดความพึงพอใจต่อทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม และสร้างระบบที่ยั่งยืน มีการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเวชศาสตร์ฉุกเฉิน เวชศาสตร์การบิน และหลักการบริหารเข้าด้วยกัน โดยจะต้องวางแผนพัฒนาระบบที่เกี่ยวข้อง มีการประเมินสถานการณ์ล่วงหน้าและปรับตามนโยบายหน่วยเหนือ มีการเตรียมทรัพยากรของทีมให้พร้อมใช้ หากต้องการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของคณะทำงาน พบว่าควรทำตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) ของ Abraham Maslow กล่าวคือ ต้องมีหลักประกันให้คณะทำงานโดยเฉพาะฝ่ายปฏิบัติการรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย เช่น

การสนับสนุนความปลอดภัยทางสุขภาพ ความมั่นคงของการมีชีวิตรับราชการที่ดี หากสามารถสร้างผลงานเชิงประจักษ์ทั้งปริมาณผู้ป่วยที่เข้าถึงการรักษาด้วยเฮลิคอปเตอร์ และการสร้างผลงานวิจัยเชิงคุณภาพ ควรได้รับการยกย่องให้เกียรติเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน หากผู้บริหารสามารถสนับสนุนให้คณะทำงานทั้งฝ่ายปฏิบัติการและฝ่ายสนับสนุนบรรลุความหมายหรือความสมบูรณ์ของชีวิต (Self-Actualization) ก็จะทำให้ผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานดียิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุด

5. การนำระบบไปใช้และประเมินผล (System Implementation and Evaluation) การนำระบบไปใช้และขยายงานด้วยการวางแผนจะนำตัวแบบยึดหลักเหตุผล (Rational Model) เข้ามาเสริมความแข็งแกร่งและอาจทำวิจัยประเมินระบบอีกครั้งในอนาคต กล่าวคือ ต้องมีการแปลงนโยบายด้านการแพทย์ฉุกเฉินที่สร้างใหม่ทุกปีจากกระทรวงสาธารณสุขและสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ นำไปปฏิบัติโดยการจัดทำโครงการเพื่อตอบสนองนโยบาย ขยายงานเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ดีให้กับประชาชนในพื้นที่ มีการประเมินผลโครงการและปรับเปลี่ยนรูปแบบให้ทันเหตุการณ์

ถ้านำมาวางแผนโดยอิงกับทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบผสม (Hybrid Theories of Implementation) ควรนำระบบที่วางแผนใหม่ไปใช้ให้ครอบคลุมมากขึ้น โดยอ้างอิงจากทฤษฎีบนลงล่างเรื่องการนำการตัดสินใจระดับบนไปปฏิบัติยึดประชาธิปไตยแบบตัวแทนหรือแบบผู้นำ และทฤษฎีล่างขึ้นบนเริ่มต้นจากล่างและขยายออกไปด้านข้างเน้นเรื่องความร่วมมือ และการตอบสนองของผู้ใช้ระบบซึ่งคือประชาชน ซึ่งต้องพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการควบคู่กันไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลการศึกษาไปต่อยอดเรื่องการผลักดันระบบการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจรและระบบส่งต่อ รวมถึงระบบภาคีเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอื่น โดย

ใช้การลำเลียงผู้ป่วยวิกฤตฉุกเฉินด้วยอากาศยานเป็นตัวแทนในเรื่องการเพิ่มทางเลือกของการเข้าถึงในพื้นที่ห่างไกล

2. ควรประเมินผลติดตามด้วยระบบวิชาการที่เป็นกลาง เช่น การทำวิจัยในระยะถัดไป พร้อมทั้งการพัฒนาระบบสารสนเทศให้อำนวยความสะดวกต่อการจัดการบริการรูปแบบดังกล่าวมากขึ้น

3. การวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตพื้นที่ของระบบการลำเลียงผู้ป่วยด้วยอากาศยาน เป็นพื้นที่จังหวัดตากเท่านั้น จึงควรมีการวิจัยในเขตพื้นที่อื่น ซึ่งมีบริบทและตัวแปรต่างกัน เพื่อนำมาเปรียบเทียบและรวบรวมข้อมูลเสนอสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติและกระทรวงสาธารณสุข นำไปเป็นข้อมูลประกอบการปรับนโยบายส่วนกลางให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

4. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาจำกัด ควรทำการวิจัยเก็บข้อมูลคณะทำงานชุดดังกล่าวเพิ่มเติมในอนาคตและนำผลการศึกษามาเทียบกับงานวิจัยฉบับนี้ เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของระบบการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจรและระบบส่งต่อ โดยอาจประเมินหลังจากขยายขอบเขตงานให้ครอบคลุมเขตสุขภาพที่ 2 เรียบร้อย

บรรณานุกรม

- Deerungroj, E. (2021). “Aeromedical Evacuation: Sick or Injured Police Officers Air Transportation by Police Medical Evacuation Center, Police General Hospital.” **Journal of The Police Nurses**, 13(1): 208-217.
- Fongmanee, S. (2013). **System Analysis and Design**. Chiang Rai: Faculty of Digital and Technology. Chiang Rai Rajabhat University.

- Jatupornpipat, T. & Iemrod, K. (2023). "The Model Development of Emergency Aeromedical Transport of Critically ill Patients in Tak Province." **Journal of Health Science of Thailand**, 32(4): 671-681.
- Khajornborirak, M., Intachat, N. & Patarakamonpong, N. (2020). "The Development for a Business Approach of Air Medical Transportation in Thailand." **Connexion: Journal of Humanities and Social Sciences**, 9(1): 58-74.
- Likitpinyo, D. (2021). "Evaluation of the Nakhon Pathom Province Health Plan 2019." **The Academic and Nursing Journal of Boromarajonani College of Nursing, Chakiraj**, 1(1): 10-22.
- Ministry of Public health. (2020). **Public health policy 2021**. Retrieved August 15, 2023 from http://bps.moph.go.th/new_bps/sites/default/files/17.policy_2564.pdf
- Mukda, W. & Kuensman W. (2019). "Evaluation of Distance Medical System to Support Health Care of the Elderly In the 21st Century to the 12 Cities Hidden Gem." **Dusit Thani College Journal**, 14(3): 178-197.
- National Institute for Emergency Medicine. (2018). **Guidelines for Emergency Aeromedical Patient Transport in Health Service Region 1**. Chiangmai: Chiangmai Pimniyom.
- Pangma, A. & Peaugkham, N. (2014). **Emergency Aeromedical Service Guideline Revision 2014**. Nonthaburi: National Institute for Emergency Medicine.

- Phetprasert, T. & Peeracheir, S. (2020). “Factors Associated with 24-hour Mortality of Patients Rescued by Emergency Aeromedical Team of Somdejprajaotaksin Maharaj Hospital.” **Lampang Medical Journal**, 41(2): 58-67.
- Stufflebeam, D. L. (2003). “The CIPP Model for Evaluation.” In Kellaghan, T. & Stufflebeam, D. L. (Eds.), **International Handbook of Educational Evaluation** (pp. 31–62). Springer Netherlands.
- Suparp, S. (2022). “Curriculum Evaluation Models in the 21st Century Stemmed from the CIPP Model.” **Journal of Education Burapha University**, 33(1): 1-14.
- Tadadej, C., Mongkolsamlit, S. & Suriyawongpaisal, P. (2014). “Development of Emergency Medical Services in Thailand: A systematic review.” **Journal of health science of Thailand**, 23(3): 513-523.

The Journey of Belt and Road Initiative before the Third Plenary Session of CCP Central Committee of the 20th CCP Congress. **

Kittipos Phuttivanich *

Abstract

This article argues that the reason why Belt and Road Initiative was pushed back to the Opening Up strategy under the Third Plenary Session of CCP Central Committee of the 20th CCP Congress (2022 – 2027) is that the original design of the Belt and Road Initiative during the 18th CCP Congress (2012 – 2017) is for controlling the autonomy of China's local governments, which have been economically, fiscally and socially independent from the central government according to the Article 107 of the 1982 PRC Constitution. It was after achieving its goal prior to the 19th CCP Congress (2017 – 2022) that Belt and Road Initiative became the full China's foreign policy strategy as there were 3 Belt and Road Forums

---

* Lecturer, Faculty of Political Science, Ramkhamheang University, Bangkok 10240, Thailand. Email: kittipos.p@gmail.com

** This article is a part of “Xi Jinping’s Roles in Changing the Institutional Relationships between the Party and the State in Chinese Politics during the 18th, 19th, and 20th CPC Congress,” individual funding research project under Faculty of Political Science, Ramkhamheang University

*** Received December 12, 2024; Revised December 26, 2024; Accepted December 27, 2024.

convened from 2017 to 2023. However, the Covid-19 crisis revealed the deep causes of Chinese economic problem, which were the shadow banking activities among local banks and local governments. Therefore, the Third Plenary Session of CCP Central Committee of the 20th CCP Congress decided to return Belt and Road Initiative back to the domestic sphere again and occupied Global Development Initiative (GDI), Global Security Initiative (GSI), and Global Civilization Initiative (GCI), which are more suitable for the current competing international politics, to be in charge of China's foreign policy strategies instead.

Keywords: Belt and Road Initiative, China's foreign policy strategy, Communist Party of China.

การเดินทางของความริเริ่มแถบ-ทางก่อนการประชุมคณะกรรมการกลางพรรค คอมมิวนิสต์จีนเต็มคณะครั้งที่ 3 ของสมัชชาที่ 20 **

กิตติพิศ พุทธิวินิช*

บทคัดย่อ

บทความนี้เสนอว่า การที่ความริเริ่มแถบ-ทางย้อนกลับไปอยู่ใต้ร่มนโยบายการเปิดประเทศแบบเดิมภายใต้การประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนเต็มคณะครั้งที่ 3 ของสมัชชาที่ 20 (ค.ศ. 2022 – 2027) นั้นเป็นผลมาจากการออกแบบโครงสร้างของความริเริ่มดังกล่าวตั้งแต่ต้นคือในสมัยสมัชชาที่ 18 (ค.ศ. 2012 – 2017) ที่มุ่งเน้นในการจัดการกับปัญหาการบริหารจัดการกับรัฐบาลท้องถิ่นภายในที่มีอิสระในการออกนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน และด้านสังคมจากรัฐบาลกลางตามมาตรา 107 ของรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐประชาชนจีนปี ค.ศ. 1982 ซึ่งพอมมาถึงในสมัยสมัชชาที่ 19 (ค.ศ. 2017 – 2022) แล้วก็ได้มีการผลักดันในความริเริ่มแถบ-ทางกลายเป็นนโยบายต่างประเทศอย่างเต็มขั้น ดังจะเห็นได้ว่าการจัดการประชุม Belt

---

* อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร 10240 ไทย E-mail: kittipos.p@gmail.com

** บทความวิชาการชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย “บทบาทของสื่อจีนในการเปลี่ยนแปลงสถาบันความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีน ในช่วงสมัชชาที่ 18, 19 และ 20” พุทธิวินิช-ดัว ภายใต้คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

*** ได้รับบทความ 12 ธันวาคม 2567; แก้ไขปรับปรุง 26 ธันวาคม 2567; อนุมัติให้จัดพิมพ์ 27 ธันวาคม 2567

and Road Summit ถึง 3 ครั้ง แต่ภายหลังจากวิกฤติโควิด-19 ที่ทำให้รากของปัญหาทางเศรษฐกิจของจีนเป็นที่เด่นชัดขึ้นมา คือ ปัญหาธนาคารเงา (shadow banking) อันเกิดจากการบริหารจัดการของบรรดาธนาคารและรัฐบาลท้องถิ่น จึงทำให้ความริเริ่มแถบ-ทางที่ถูกออกแบบไว้สำหรับการบริหารจัดการท้องถิ่นแต่ต้นกลับไปสู่การเป็นนโยบายภายในเพื่อเปิดประเทศเช่นเดิม แล้วก็นำมาใช้ Global Development Initiative (GDI), Global Security Initiative (GSI) และ Global Civilization Initiative (GCI) ซึ่งมีความสอดคล้องกับสถานการณ์การแข่งขันในการเมืองโลกที่เปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ

คำสำคัญ : ความริเริ่มแถบ-ทาง, นโยบายต่างประเทศจีน, พรรคคอมมิวนิสต์จีน

บทนำ

ในการเมืองจีน การประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนเต็มคณะ ครั้งที่ 3 (The Third Plenary Session of the CCP Central Committee) มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากการประชุมที่มีการประกาศนโยบายใหม่ของคณะกรรมการกลางของสมัชชาสมัยนั้น ๆ ในการบริหารประเทศ และรวมไปถึงแนวทางในการดำเนินนโยบายต่างประเทศด้วย โดยธรรมเนียมดังกล่าวเริ่มต้นภายหลังจากการประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์เต็มคณะครั้งที่ 3 ของสมัชชาที่ 11 ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1978 ที่เติ้งเสี่ยวผิง (Deng Xiaoping) สามารถยึดอำนาจจากฮว่ากั๋วเฟิง (Hua Guofeng) ได้อย่างเบ็ดเสร็จและมีการริเริ่ม “นโยบายปฏิรูปและเปิดประเทศ” (Reform and Opening-Up) ซึ่งมีส่วนสำคัญในการทำให้ประเทศจีนประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด จึงทำให้ภายหลัง

จากนั้น การประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนเต็มคณะครั้งที่ 3 ได้กลายเป็นเหมือนวาระในการประกาศนโยบายหรือความริเริ่มใหม่ ๆ ของคณะกรรมการกลางพรรคในสมัยนั้น ๆ อย่างต่อเนื่องในทุก ๆ สมัยของสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนแห่งชาติ (National Congress of the Communist Party of China)

ในส่วนของการประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนเต็มคณะครั้งที่ 3 ของสมัชชาที่ 20 (ค.ศ. 2022 – 2027) ภายใต้การนำของสีจิ้นผิง (Xi Jinping) นั้น กลับเป็นครั้งแรกในการเมืองจีนที่มีการเลื่อนประชุมมาหลายครั้ง กล่าวคือ ตั้งแต่ที่ควรจะมีการจัดประชุมขึ้นในช่วงเดือนพฤศจิกายนหรือธันวาคมในปี ค.ศ. 2023¹ ก็ได้มีการเปลี่ยนมาเป็นเดือนมกราคม ค.ศ. 2024 (Table Briefing, 2024) และจากนั้นก็เลื่อนอีกครั้งเป็นวันที่ 15 – 18 กรกฎาคม ค.ศ. 2024 (The National Committee of the Chinese People’s Political Consultative Conference, 2024) ซึ่งเมื่อพิจารณาจากแถลงการณ์ (communique) ของการประชุมดังกล่าวในด้านนโยบายต่างประเทศแล้ว ก็พบว่ามีเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ การนำเอาความริเริ่มแถบ-ทาง (Belt and Road Initiative) ให้ไปอยู่ในหมวดหมู่นโยบายที่ว่าด้วยการเปิดประเทศ (Opening up) ซึ่งเป็นนโยบายที่มุ่งเน้นภายในประเทศ ดังข้อความที่ระบุไว้ว่า

เราจะขยายขอบเขตของการเปิดประเทศอย่าง
ต่อเนื่อง ปฏิรูปโครงสร้างการค้ากับต่างประเทศ ปฏิรูป
ระบบการจัดการสำหรับการลงทุนทั้งจากภายนอกเข้าสู่

---

¹ ตามธรรมเนียมของพรรคคอมมิวนิสต์จีนแล้ว การประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนเต็มคณะมักจะจัดขึ้นในช่วงปลายปีแบบเดียวกันกับช่วงเวลาของสมัชชาที่ 11 ในปี ค.ศ. 1978

ภายในและจากภายในออกสู่ภายนอก ยกกระต๊อบแผนการ
สำหรับการเปิดภูมิภาค (regional opening up) และใช้
กลไกที่ส่งเสริมความร่วมมือที่มีคุณภาพสูงอย่างความริเริ่ม
แถบ-ทาง (The National Committee of the Chinese
People’s Political Consultative Conference, 2024)

ส่วนในด้านการต่างประเทศที่ก่อนหน้านี้ให้ความสำคัญกับการผลักดันความริเริ่มแถบ-
ทางนั้น ก็เป็นที่ชัดเจนแล้วว่าคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนสมัยที่ 20 จะใช้
Global Development Initiative (GDI),² Global Security Initiative (GSI)³ และ
Global Civilization Initiative (GCI)⁴ เป็นเครื่องมือหลักในการจัดการความสัมพันธ์
ระหว่างประเทศของจีนที่ส่งเสริมความเท่าเทียมในเวทีโลกที่เป็นแบบพหุภาคีนิยม
(The National Committee of the Chinese People’s Political Consultative
Conference, 2024)

อย่างไรก็ตาม ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวของความริเริ่มแถบ-ทางในครั้งนี้
มิได้หมายความว่ากรอบความริเริ่มดังกล่าวถูกลดความสำคัญลงไปแต่อย่างใด แต่เป็น
การกลับไปสู่จุดเดิมของมันดังที่ปรากฏในแถลงการณ์ของการประชุมคณะกรรมการ
กลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนเต็มคณะครั้งที่ 3 ของสมัยชาที่ 18 (ค.ศ. 2012 – 2017) ที่
จัดขึ้นในวันที่ 9 – 12 พฤศจิกายน ค.ศ. 2013 (China.org, 2014) ซึ่งเป็นสมัยแรกที่

---

² โปรดดู Ministry of Foreign Affairs the People’s Republic of China. (2021).

³ โปรดดู China Diplomacy. (2023).

⁴ โปรดดู State Council Information Office People’s Republic of China. (2024). .

สีจิ้นผิงได้ขึ้นมาเป็นผู้นำสูงสุดของประเทศจีน เมื่อเป็นเช่นนั้น จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่า เหตุใดความริเริ่มแถบ-ทางจึงกลับไปสู่สถานะเดิมเช่นนี้

บทความนี้เสนอว่า การที่ความริเริ่มแถบ-ทางย้อนกลับไปอยู่ใต้ร่มนโยบายการเปิดประเทศแบบเดิมภายใต้การประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนเต็มคณะครั้งที่ 3 ของสมัชชาที่ 20 นั้นเป็นผลมาจากการออกแบบโครงสร้างของความริเริ่มดังกล่าวตั้งแต่ต้นคือในสมัยสมัชชาที่ 18 ที่มุ่งเน้นในการจัดการกับปัญหาการบริหารจัดการกับรัฐบาลท้องถิ่นภายในที่มีอิสระในการออกนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน และด้านสังคมจากรัฐบาลกลางตามมาตรา 107 ของรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐประชาชนจีนปี ค.ศ. 1982 ซึ่งพอมมาถึงในสมัยสมัชชาที่ 19 (ค.ศ. 2017 – 2022) แล้วก็ได้มีการผลักดันในความริเริ่มแถบ-ทางกลายเป็นนโยบายต่างประเทศอย่างเต็มขั้น ดังจะเห็นได้จากการจัดการประชุม Belt and Road Summit ถึง 3 ครั้ง แต่ภายหลังจากวิกฤติโควิด-19 ที่ทำให้รากของปัญหาทางเศรษฐกิจของจีนเป็นที่เด่นชัดขึ้นมา คือ ปัญหาวินาศการเงิน (shadow banking) อันเกิดจากการบริหารจัดการของบรรดาธนาคารและรัฐบาลท้องถิ่น จึงทำให้ความริเริ่มแถบ-ทางที่ถูกออกแบบไว้สำหรับการบริหารจัดการท้องถิ่นแต่ต้นกลับไปสู่การเป็นนโยบายภายในเพื่อเปิดประเทศเช่นเดิม แล้วก็หันมาใช้ GDI, GSI และ GCI ซึ่งมีความสอดคล้องกับสถานการณ์การแข่งขันในการเมืองโลกที่เปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ

บทความนี้จะเริ่มจากการอธิบายถึงสถานะและจุดเริ่มต้นของความริเริ่มแถบ-ทางในการเมืองจีนในสมัชชาที่ 18 ทั้งช่วงก่อนและหลังการประชุมคณะกรรมการกลาง

พรรคคอมมิวนิสต์จีนเต็มคณะครั้งที่ 3 ของสมัชชาที่ 18 รวมไปถึงการวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์กลางที่เกี่ยวกับความริเริ่มแถบ-ทางในปี ค.ศ. 2015 ว่าท้ายที่สุดแล้วตอบสนองต่อแนวทางการเปิดประเทศอย่างไร จากนั้นจึงจะทบทวนพัฒนาการของความริเริ่มแถบ-ทางในสมัยสมัชชาที่ 19 ที่มีการยกระดับความริเริ่มแถบ-ทางเป็นนโยบายต่างประเทศอย่างเต็มขั้น และพิจารณาว่าภายใต้นโยบายดังกล่าว เนื้อหาของนโยบายมีความเปลี่ยนแปลงไปจากจุดเริ่มต้นของมันเป็นอย่างไรบ้าง และสุดท้ายจะกล่าวถึง “ธนาคารเงา” (shadow banking) ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาทางเศรษฐกิจในจีนที่ท้ายที่สุดแล้วจำเป็นต้องใช้ความริเริ่มแถบ-ทางให้กลับไปอยู่ใต้ร่มนโยบายการเปิดประเทศอีกครั้งหนึ่ง

ความริเริ่มแถบ-ทางภายใต้สมัชชา 18: ก้าวแรกของความริเริ่มแถบ-ทางภายใต้ 3 ยุทธศาสตร์ใหญ่ภายในประเทศ

คงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า จุดตั้งต้นของความริเริ่มแถบ-ทางจะมาจากการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของผู้นำสูงสุดของจีนรุ่นที่ 5 อย่างสีจิ้นผิงจากการที่เขาเดินทางไปเยือนประเทศคาซัคสถานในเดือนกันยายน ค.ศ. 2013 และเสนอให้จัดตั้งแถบเศรษฐกิจทางสายไหม (Silk Road Economic Belt) (Xi, 2013) ต่อมาเขายังเสนอให้มีการจัดตั้งกรอบความร่วมมือทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21 (Maritime Silk Road of the 21st Century) และธนาคารเพื่อการลงทุนในสาธารณูปโภคแห่งเอเชีย (Asian Infrastructure Development Bank—AIIB) ในระหว่างการกล่าวสุนทรพจน์ต่อรัฐสภาของอินโดนีเซียในเดือนตุลาคมปีเดียวกัน (Xi, 2013a) หลังจากที่ได้เสนอกรอบความร่วมมือทั้งสามแล้ว รัฐบาลจีนภายใต้

ประธานาธิบดีสีจิ้นผิงกับนายกรัฐมนตรีหลี่เค่อเฉียงได้นำข้อเสนอดังกล่าวไปเสนอต่อประเทศอื่น ๆ อีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นรัสเซีย อินเดีย ปากีสถาน บังกลาเทศ กลุ่มประเทศในอาเซียน ฯลฯ (Xinhua, 2015) และได้มีการผลักดันข้อริเริ่มความร่วมมือ “หนึ่งแถบหนึ่งทาง” (One Belt One Road) ในการประชุมสุดยอดผู้นำเอเปค (APEC CEO Summit) ที่จีนเป็นเจ้าภาพในวันที่ 9 พฤศจิกายน ค.ศ. 2014 ภายใต้หัวข้อ “แสวงหาการพัฒนาที่ยั่งยืนและเติมเต็มความฝันของเอเชีย-แปซิฟิก” (Seek Sustained Development and Fulfill the Asia-Pacific Dream) (Xi, 2014) จนทำให้บรรดานักวิเคราะห์นโยบายต่างประเทศหรือนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเกิดความเข้าใจว่า “เส้นทางสายไหมใหม่” “หนึ่งแถบหนึ่งทาง” หรือ “ความริเริ่มแถบ-ทาง” นั้นเป็นกรอบยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศของจีน จนนำไปสู่การวิเคราะห์บทบาทของจีนในการเมืองโลกต่าง ๆ นานา

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากเอกสารภายในของจีนแล้ว กรอบความริเริ่มดังกล่าวถูกกล่าวถึงครั้งแรกในเอกสาร “การตัดสินใจของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนเกี่ยวกับประเด็นสำคัญของการปฏิรูปเชิงลึกอย่างรอบด้าน” (Decision of the Central Committee of the Communist Party of China on Some Major Issues Concerning Comprehensively Deepening the Reform) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนเต็มคณะครั้งที่ 3 ของสมัยฯ ที่ 18 ในวันที่ 12 พฤศจิกายน ค.ศ. 2013 โดยในเอกสารดังกล่าวมีการกล่าวถึงความริเริ่มแถบ-ทางไว้ในส่วนที่ว่าด้วยการเปิดพื้นที่ที่ไม่มีอาณาเขตติดทะเลและพื้นที่ชายแดน ซึ่งมีเนื้อหาคือ

ใช้ความได้เปรียบของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง
อุตสาหกรรมโลกในปัจจุบัน พวกเราจะส่งเสริมการพัฒนาที่
บูรณาการการค้า การลงทุน และนวัตกรรมเทคโนโลยีใน
พื้นที่ที่ไม่มีอาณาเขตติดทะเล เราจะคิดค้นรูปแบบ
กระบวนการของการค้า และทำให้มันกลายเป็นกลไกและ
ระบบที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของกลุ่ม
พื้นที่ที่ไม่มีอาณาเขตติดทะเล เราจะส่งเสริมเมืองที่ไม่มี
อาณาเขตติดทะเลให้มีเส้นทางทางอากาศสำหรับการขนส่ง
ผู้เดินทางและสินค้าระหว่างประเทศเพื่อที่จะสร้าง
“ระเบียง” ของการค้าระหว่างประเทศจากภาคตะวันออก
ภาคกลาง สู่อ่าวตะวันออก และเชื่อมภาคเหนือและภาคใต้
ของจีนเข้าไว้ด้วยกัน เราจะส่งเสริมความร่วมมือด้านการ
จัดเก็บศุลกากรระหว่างพื้นที่ที่ไม่มีอาณาเขตติดทะเล พื้นที่
ชายฝั่ง และพื้นที่เขตแดน และจะสร้างระบบการ
แลกเปลี่ยนข้อมูลและการบังคับใช้กฎหมายร่วมกันระหว่าง
กรมท่าต่าง ๆ เราจะเร่งการเปิดประเทศในส่วนที่เป็นพื้นที่
ชายแดน และจะอนุญาตให้ทำเรื่องที่สำคัญ เมืองชายแดน
และเขตร่วมมือทางเศรษฐกิจชายแดนมีเครื่องมือพิเศษและ
มีนโยบายเฉพาะที่เกี่ยวกับการและเปลี่ยนบุคลากร การ
ขนส่ง โลจิสติกส์ การท่องเที่ยว รวมไปถึงเรื่องอื่น ๆ เราจะ

สร้างสถาบันทางการเงินที่มุ่งเน้นการพัฒนา เร่งสร้าง
โครงสร้างขั้นพื้นฐานที่เชื่อมโยงเงินกับประเทศเพื่อนบ้าน
และภูมิภาค และจะทำงานอย่างหนักเพื่อสร้างแถบ
เศรษฐกิจเส้นทางสายไหมและเส้นทางสายไหมทางทะเล
เพื่อที่จะสร้างการเปิดประเทศรูปแบบใหม่ที่ครอบคลุม
อย่างรอบด้าน (China.org, 2014a)

ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า แม้ว่าการปฏิรูปและเปิดประเทศที่เริ่มต้นในสมัยเติ้ง
เสี่ยวผิงนั้นจะประสบความสำเร็จในการทำให้เศรษฐกิจของจีนมีการเติบโตขึ้นเป็นอย่างมาก
แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธได้อีกเช่นกันว่านโยบายดังกล่าวทำให้ความเหลื่อมล้ำทาง
การพัฒนาทางเศรษฐกิจในจีนระหว่างภูมิภาคต่าง ๆ มีสูงขึ้นมาด้วยเช่นกัน เนื่องจาก
หัวใจสำคัญของการปฏิรูปและเปิดประเทศคือการให้อิสระแก่รัฐบาลท้องถิ่นในการ
กำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจเป็นของตนเอง เพื่อที่เป็นการเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นที่มี
ศักยภาพสามารถพัฒนาไปก่อนได้โดยไม่จำเป็นต้องรอหรือเกยการพัฒนาให้กับ
ท้องถิ่นที่ยังไม่มีศักยภาพ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดความแตกต่างของระดับการพัฒนา
เศรษฐกิจอย่างมหาศาลระหว่างภูมิภาคชายฝั่งที่ติดทะเลกับภูมิภาคที่ไม่มีอาณาเขตติด
ทะเล ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่สมัชชาพรรคที่ 18 ต้องการจะแก้ไขในส่วนนี้ด้วยเช่นกัน

ภายหลังจากนั้น คำว่า “ความริเริ่มแถบ-ทาง” ก็ได้ถูกนำไปใช้เป็นครั้งแรก
โดยปรากฏในเอกสารของคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาและปฏิรูปแห่งชาติที่ทำรายงาน
เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมปี ค.ศ. 2014 และร่าง
แผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมปี ค.ศ. 2015 (Report on the Implementation

of the 2014 Plan for National Economic and Social Development and on the Draft Plan for National Economic and Social Development) ที่เสนอต่อสภาประชาชนแห่งชาติ (National People's Congress) ในวันที่ 5 มีนาคม ค.ศ. 2015 โดยมีการกล่าวถึงความริเริ่มแถบ-ทางว่า อยู่ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ใหญ่ที่เรียกว่า “สามยุทธศาสตร์ใหญ่” (Three Major Strategies) อันประกอบด้วย 1) การประสานงานการพัฒนาภูมิภาคปักกิ่ง-เทียนจิน-เหอเป่ย์ (The Coordinated Development of the Beijing-Tianjin-Hebei Region) หรือที่มีอีกชื่อหนึ่งว่า “จิง-จิน-จี” (Jing-Jin-Ji) 2) แถบเศรษฐกิจแม่น้ำแยงซี (Yangtze River Economic Belt) และ 3) ความริเริ่มแถบ-ทาง (Belt and Road Initiative) ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อทำให้การพัฒนาภูมิภาคต่าง ๆ ของจีนมีความสมดุลกันมากขึ้น (National Development and Reform Commission²⁰¹⁵)

ยุทธศาสตร์ใหญ่ทั้งสามนี้มีหัวใจสำคัญคือการใช้ “ระบบการแบ่งหน้าที่ตามพื้นที่” (Functional Zoning System) ที่รัฐบาลกลางจะเป็นผู้กำหนดและให้งบประมาณในการทำหน้าที่นั้น ๆ ของรัฐบาลท้องถิ่น ซึ่งจะแตกต่างไปจากแนวทางของเติ้งเสี่ยวผิงที่ให้อิสระกับรัฐบาลท้องถิ่นอย่างเต็มที่ โดยความพยายามที่เป็นรูปธรรมปรากฏให้เห็นครั้งแรกในเอกสาร “แผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” ที่คณะกรรมการเพื่อการปฏิรูปและการพัฒนาแห่งชาติจัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอแก่สภาประชาชนแห่งชาติในวันที่ 5 มีนาคม ค.ศ. 2014 โดยมีการแยกตามพื้นที่การพัฒนา ซึ่งมี 3 ระดับ ได้แก่ เขตเศรษฐกิจในภาพรวม เขตเศรษฐกิจใหม่ และเขตด้อยพัฒนาทางเศรษฐกิจ ทั้งหมดนี้ก็เพื่อการเพิ่มบทบาทให้กับรัฐบาลแห่งชาติใน

การออกนโยบายที่จะสามารถตอบโจทย์ทางการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม โดยในส่วนของเขตเศรษฐกิจในภาพรวม แผนดังกล่าวมีการระบุว่า

...เราจะยกระดับนโยบายที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาขนาดใหญ่ในภาคตะวันตก เพิ่มความเข้มแข็งให้กับ การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค พัฒนาอุตสาหกรรมที่จะ ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ท้องถิ่น และส่งเสริมการ อนุรักษ์และสร้างความสมบูรณ์ให้แก่สิ่งแวดล้อม เราจะ ออกแนวทางเพื่อหรือพื้นฐานอุตสาหกรรมในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือและภาคอื่น ๆ โดยที่จะยกระดับและ ปรับปรุงเขตอุตสาหกรรมในเมืองต่าง ๆ อย่างรอบด้านทั่ว ประเทศ นอกจากนั้น เราจะวางยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริม การเติบโตของภาคกลาง โดยจะทำให้ภูมิภาคดังกล่าวเป็น แกนกลางที่มีการบูรณาการระบบคมนาคมต่าง ๆ และเป็น ศูนย์กลางสำหรับการผลิตพืชผล พลังงาน วัตถุดิบต่าง ๆ และการผลิตเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมไปถึง การเร่งการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสาธิตเพื่อรองรับการจัดสรร พื้นที่ทางอุตสาหกรรมใหม่จากภาคตะวันออกและบรรดา นิคมอุตสาหกรรมในภาคกลางและภาคตะวันตก สุดท้าย เราจะส่งเสริมภาคตะวันออกให้ส่งเสริมการสร้างตัวแบบใน การพัฒนาเศรษฐกิจน่าร่อง ไม่ว่าจะเป็นในเขียนให้ นาน

ชา เติ้งฉิน และผิงถาน เพื่อที่จะพัฒนาเศรษฐกิจทางทะเล
(National Development and Reform Commission,
2014)

ในส่วนของเขตเศรษฐกิจใหม่ คณะกรรมการเพื่อการปฏิรูปและการพัฒนาแห่งชาติมี
การเสนอว่า

...เราจะสร้างเขตส่งเสริมเศรษฐกิจใหม่ตลอด
แม่น้ำแยงซี โดยการส่งเสริมการบูรณาการทางเศรษฐกิจ
ในบริเวณปากแม่น้ำแยงซี ร่วมมือในเชิงลึกในแม่น้ำจู และ
ส่งเสริมการบูรณาการการพัฒนาของกลุ่มเมืองตลอดแม่น้ำ
แยงซีตอนกลาง เราจะส่งเสริมการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว
ของเขตเศรษฐกิจในภาคกลาง และทำให้การพัฒนา
ระหว่างมณฑลเหลียวหนิง จี๋หลิน เฮยหลงเจียง และเขต
การปกครองตนเองมองโกเลียในในเชิงลึกมากขึ้น เราจะ
ประสานงานการพัฒนาในพื้นที่ปักกิ่ง-เทียนจิน-เหอเป่ย์
และเร่งการเปลี่ยนแปลงและยกระดับพื้นที่ในอ่าวบัวไห่
และเราจะสนับสนุนให้มณฑลยูนนานกับเขตการปกครอง
ตนเองกว่างซีร่วมมือกับเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียง
ใต้ และส่งเสริมให้ภาคตะวันตกเฉียงเหนือเปิดสู่ทาง
ตะวันตกมากยิ่งขึ้น (National Development and
Reform Commission, 2014)

และในส่วนของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ เอกสารนี้ระบุไว้อย่างกว้างว่า

...เราจะสนับสนุนการนำร่องพัฒนาของเขตการ

ปกครองตนเองทิเบตและเขตการปกครองตนเองซินเจียง

รวมถึงพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ทิเบตอาศัยอยู่ ไม่

ว่าในมณฑลเสฉวน ยูนนาน กานซู และชิงไห่ เราจะใช้

นโยบายส่งเสริมการฟื้นคืนของฐานที่มั่นของการปฏิวัติใน

อดีต ส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือคนยากจนโดยการจัดหา

งานและการโยกย้ายที่ทำกิน ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ

และให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาท้องถิ่นที่ด้อยพัฒนา

โดยในปีนี้ (2014) เราจะยกระดับประชาชน 10 ล้านคนให้

พ้นจากความยากจน (National Development and

Reform Commission, 2014)

แน่นอนว่า เมื่อคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาและการปฏิรูปแห่งชาติ
กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงพาณิชย์แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้
ร่วมกันร่างและออกเอกสาร “วิสัยทัศน์และแนวปฏิบัติสำหรับการสร้างแถบเศรษฐกิจ
ทางสายไหมและเส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21”(Vision and Actions
on Jointly Building Silk Road Economic Belt and 21st-Century Maritime Silk
Road) ในวันที่ 27 มีนาคม 2015 ซึ่งถือว่าเป็นแผนแม่บทที่แท้จริงของกรอบความร่วมมือ
แถบทางแล้ว ก็ได้มีการนำระบบการแบ่งหน้าที่ตามพื้นที่มาใช้ด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นได้
ว่านอกจากการกล่าวถึงความริเริ่มแถบ-ทางในฐานะที่เป็นกรอบแนวทางการดำเนิน

นโยบายต่างประเทศของจีนที่ว่า เมืองคัมภีร์ประกอบสำคัญได้แก่ 1) แถบเศรษฐกิจเส้นทางสายไหมทางบก (Silk Road Economic Belt) ซึ่งจะมุ่งเป้าหมายไปที่การสร้างเครือข่ายความเชื่อมโยง 3 เส้นทาง คือ ระหว่างจีน-เอเชียกลาง-รัสเซีย-ยุโรป ระหว่างจีน-อ่าวเปอร์เซีย-ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนผ่านเอเชียกลางและเอเชียตะวันตก และ ระหว่างจีน-เอเชียตะวันออกเฉียงใต้-เอเชียใต้-มหาสมุทรอินเดีย และ 2) เส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Maritime Silk Road) ซึ่งประกอบด้วย การสร้างโครงสร้างพื้นฐานในการคมนาคมทางน้ำสองเส้นทางหลักคือ เส้นทางเดินเรือจากจีนไปสู่ทวีปยุโรปโดยผ่านทะเลจีนใต้และมหาสมุทรอินเดีย และเส้นทางเดินเรือจากจีนผ่านทะเลจีนใต้ไปสู่มหาสมุทรแปซิฟิกทางตอนใต้ จึงเท่ากับว่า กรอบดังกล่าวประกอบด้วย 3 แถบ และ 2 ทาง นอกจากนั้น เอกสารดังกล่าวยังมีการระบุว่าการสำคัญในการดำเนินกิจกรรมด้านการต่างประเทศของจีนก็จะยังคงยึดหลักความร่วมมืออย่างสันติ 5 ประการ นอกจากนั้น ในเอกสารฉบับนี้ก็ยังมีการระบุถึงประเด็นที่กรอบความริเริ่มแถบ-ทางจะให้ความสำคัญเป็นลำดับต้นๆ ว่า ได้แก่ การประสานงานเชิงนโยบาย การสร้างระบบสาธารณูปโภคเพื่อเชื่อมโยง การส่งเสริมการค้าอย่างต่อเนื่อง การบูรณาการทางการเงิน และการสร้างความผูกโยงระหว่างประชาชน (Ministry of Foreign Affairs, National Development and Reform Commission, and Ministry of Commerce of the People's Republic of China, 2015) แล้ว เนื้อหาอีกกว่าครึ่งหนึ่งของเอกสารดังกล่าวคือการมอบหมายงานให้แก่รัฐบาลระดับมณฑลให้ดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการสร้างความริเริ่มแถบ-ทาง

ในเนื้อหาส่วนที่เป็นการแบ่งหน้าที่ตามพื้นที่ภายใต้ยุทธศาสตร์ความริเริ่มแถบ-ทางนั้น เอกสารดังกล่าวได้มีการแบ่งกลุ่มภูมิภาคในประเทศจีนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มภูมิภาคตะวันตกเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มภูมิภาคตะวันตกเฉียงใต้ กลุ่มภูมิภาคแถบชายฝั่ง และกลุ่มภูมิภาคส่วนในที่ไม่มีอาณาเขตติดทะเล โดยในเอกสารดังกล่าวได้มีการมอบหมายหน้าที่ให้แก่รัฐบาลมณฑลในภูมิภาคต่าง ๆ ตามที่ได้สรุปไว้ในตารางที่ 1 – 4 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ยุทธศาสตร์และจุดเน้นของรัฐบาลท้องถิ่นของกลุ่มภูมิภาคตะวันตกเฉียงเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ

รัฐบาลท้องถิ่น	ยุทธศาสตร์และจุดเน้น
ภาพรวมของภูมิภาคตะวันตกเฉียงเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ	สนับสนุนการก่อสร้างระเบียงรถไฟความเร็วสูงข้ามยูเรเชีย (Eurasia High-Speed Transport Corridor) ที่เชื่อมระหว่างกรุงปักกิ่งกับกรุงมอสโก เพื่อเปิดการพัฒนาพรมแดนทางตอนเหนือของประเทศ
เขตการปกครองตนเองซินเจียง	หน้าต่างของการเปิดพรมแดนทางฝั่งตะวันตกของประเทศต่อภูมิภาคเอเชียใต้ เอเชียกลาง และเอเชียตะวันตก
มณฑลซานซี และมณฑลกานซู	เพิ่มความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรม
เขตการปกครองตนเองหนิงเซี่ย หุย และมณฑลชิงไห่	สร้างเอกลักษณ์ทางด้านชาติพันธุ์และวัฒนธรรม

รัฐบาลท้องถิ่น	ยุทธศาสตร์และจุดเน้น
เมืองซีอาน	เป็นศูนย์กลางของการปฏิรูปและการเปิดประเทศทางฝั่งภูมิภาคตอนใน
เมืองหลานโจว และเมืองซีหนิง	เร่งการพัฒนาเมืองและเปิดภูมิภาค
เมืองหนิงเซี่ย	เร่งสร้างเขตเศรษฐกิจนำร่องหนิงเซี่ย (Ningxia Inland Opening-up Pilot Economic Zone) ซึ่งมีเป้าหมายทางด้านยุทธศาสตร์ การขนส่ง การค้า และเป็นศูนย์กลางของการโลจิสติกส์ เพื่อการเป็นศูนย์กลางทางด้านอุตสาหกรรมและวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับภูมิภาคเอเชียใต้ เอเชียกลาง และเอเชียตะวันตก
เขตการปกครองตนเองมองโกเลียใน	เป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างจีน-มองโกเลีย-รัสเซีย
มณฑลเฮยหลงเจียง	เพิ่มการสร้างทางรถไฟให้มีความเชื่อมโยงกับรัสเซียมากขึ้น
มณฑลเฮยหลงเจียง, มณฑลจี๋หลิน และมณฑลเหลียวหนิง	เพิ่มความเชื่อมโยงแบบครบวงจร (น้ำ-บก) ทั้งระหว่างกันเอง และกับภูมิภาคทางชายฝั่งตะวันออกของรัสเซีย

ที่มา: Ministry of Foreign Affairs, National Development and Reform Commission, and Ministry of Commerce of the People's Republic of China. (2015)

ตารางที่ 2 ยุทธศาสตร์และจุดเน้นของรัฐบาลท้องถิ่นของกลุ่มภูมิภาคตะวันตกเฉียงใต้

รัฐบาลท้องถิ่น	ยุทธศาสตร์และจุดเน้น
เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง	เป็นประตูอาเซียน โดยเร่งการเปิดภูมิภาคและพัฒนาเขตเศรษฐกิจรอบอ่าวเป่ย์ปู้ (Pan Beibu Gulf Economic Zone) และเขตเศรษฐกิจแม่น้ำจูเจียง-ซีเจียง (Pearl River-Xijiang Economic Zone) เร่งสร้างระเบียงทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศเพื่อเชื่อมโยงกับภูมิภาคอาเซียน หักหมดยุทธศาสตร์ใหม่ ๆ สำหรับการเปิดและพัฒนาภูมิภาคตะวันตกเฉียงใต้และกลางใต้ของปะเทศจีน และเป็นประตูสำคัญที่เชื่อมแถบเศรษฐกิจเส้นทางสายไหมกับเส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าด้วยกัน
มณฑลยูนนาน	ใช้ความได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ในการสร้างความเชื่อมโยงกับปะเทศเพื่อนบ้าน โดยเร่งยกระดับความร่วมมือที่สำคัญกับกลุ่มปะเทศในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง และทำให้มณฑลยูนนานเป็นจุดหมุนของปะเทศจีนในการเปิดปะเทศต่อภูมิภาคเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
เขตการปกครองตนเองทิเบต	พัฒนาการค้าข้ามพรมแดน การท่องเที่ยว และความร่วมมือเชิงวัฒนธรรมกับปะเทศเพื่อนบ้าน เช่น เนปาล

ที่มา: Ministry of Foreign Affairs, National Development and Reform Commission, and Ministry of Commerce of the People's Republic of China. (2015)

ตารางที่ 3 ยุทธศาสตร์และจุดเน้นของรัฐบาลท้องถิ่นของกลุ่มภูมิภาคแถบชายฝั่ง

รัฐบาลท้องถิ่น	ยุทธศาสตร์และจุดเน้น
มหานครเซี่ยงไฮ้	พัฒนาท่าเรือและโครงสร้างต่าง ๆ สำหรับการเป็นเมืองท่า เพิ่มศักยภาพของสนามบินเพื่อเป็นสนามบินศูนย์กลางในระดับนานาชาติ เพิ่มมูลค่าและความเข้มแข็งให้แก่การเปิดประเทศในเขตเศรษฐกิจปากน้ำแยงซี และเร่งพัฒนาเขตการค้าเสรีนำร่องแห่งเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Pilot Free Trade Zone)
มหานครเทียนจิน	พัฒนาท่าเรือและโครงสร้างต่าง ๆ สำหรับการเป็นเมืองท่า เพิ่มมูลค่าและความเข้มแข็งให้แก่การเปิดประเทศในเขตเศรษฐกิจรอบอ่าวบู่ไห่
มณฑลเจ้อเจียง	ส่งเสริมและพัฒนาเขตทดลองพัฒนาเศรษฐกิจทางทะเลแห่งเจ้อเจียง (Zhejiang Marine Economy Development Demonstration Zone) และ พื้นที่บุกเบิกในหมู่เกาะโจวซาน (Zhoushan Archipelago New Area) พัฒนาท่าเรือและโครงสร้างต่าง ๆ สำหรับการเป็นเมืองท่า
มณฑลฝูเจี้ยน	ส่งเสริมให้เป็นแกนสำคัญของเส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21 พัฒนาเมืองผิงถานให้เป็นจุดเชื่อมต่อและยกระดับความร่วมมือกับฮ่องกง มาเก๊า และได้หวัน และส่งเสริมและพัฒนาเขตเศรษฐกิจทางทะเลนำร่องแห่งฝูเจี้ยน พัฒนาท่าเรือและโครงสร้างต่าง ๆ ในนครฝูโจว เซี่ยเหมิน และเฉียนโจวสำหรับการเป็นเมืองท่า
มณฑลกว่างตง	พัฒนาเขตเฉียนไห่ (เซินเจิ้น) เขตหนานซา (กวางโจว) และเขตเหิงชิ่ง (จูไห่) ให้เป็นจุดเชื่อมต่อและยกระดับความร่วมมือกับฮ่องกง มาเก๊า และได้หวัน เร่งสร้างพื้นที่อ่าวใหญ่แห่งกว่างตง-ฮ่องกง-มาเก๊า

	(Guangdong-Hong Kong-Macao Big Bay Area) พัฒนาท่าเรือและโครงสร้างต่างๆ สำหรับการเป็นเมืองท่าในเมืองหนิงโป-โจวชาน นครกว่างโจว เมืองเซินเจิ้น เมืองจันเจียง และเมืองซานไห่ และเพิ่มศักยภาพของสนามบินในนครกว่างโจวเพื่อเป็นสนามบินศูนย์กลางในระดับนานาชาติ
มณฑลซานตง	พัฒนาท่าเรือและโครงสร้างต่าง ๆ ในเมืองเยียนไถ สำหรับการเป็นเมืองท่า และเพิ่มมูลค่าและความเข้มแข็งให้แก่การเปิดประเทศในเขตเศรษฐกิจรอบอ่าวปั๋วไห่
มณฑลเหอหลินทางตอนใต้	พัฒนาท่าเรือและโครงสร้างต่าง ๆ ในเมืองต้าเหลียน สำหรับการเป็นเมืองท่า เพิ่มมูลค่าและความเข้มแข็งให้แก่การเปิดประเทศในเขตเศรษฐกิจรอบอ่าวปั๋วไห่
มณฑลไห่หนาน	พัฒนาท่าเรือและโครงสร้างต่าง ๆ ในนครไห่โข่ว และซานย่า สำหรับการเป็นเมืองท่าและเป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ

ที่มา: Ministry of Foreign Affairs, National Development and Reform Commission, and Ministry of Commerce of the People's Republic of China. (2015)

ตารางที่ 4 ยุทธศาสตร์และจุดเน้นของรัฐบาลท้องถิ่นของกลุ่มภูมิภาคส่วนในที่ไม่มี
อาณาเขตติดทะเล

รัฐบาลท้องถิ่น	ยุทธศาสตร์และจุดเน้น
มหานครฉงชิ่ง	ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างภูมิภาคของจีน และยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรม นอกจากนี้ รัฐบาลกลางจะยังผลักดันให้มหานครฉงชิ่งเป็นแกนสำคัญในการพัฒนาและเปิดประเทศในภูมิภาคทางฝั่งตะวันตกของประเทศ
มณฑลเหอหนาน	มอบหมายให้นครเจิ้งโจวเป็นหนึ่งในเมืองสำคัญสำหรับการเปิดประเทศในภูมิภาคตะวันตกที่ไม่มีอาณาเขตติดทะเล และเร่งพัฒนาสนามบินในนครเจิ้งโจวให้เป็นสนามบินนานาชาติ เพิ่มความเข้มแข็งให้แก่ความร่วมมือทางด้านระบบศุลกากรและระบบตรวจคนเข้าเมืองให้สอดคล้องกันทั่วประเทศ และริเริ่มโครงการนำร่องที่เกี่ยวกับการค้าอิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) สำหรับการค้าข้ามเขตแดน
มณฑลเสฉวน	ส่งเสริมนครเฉิงตูให้มีปฏิสัมพันธ์และร่วมมือกับภูมิภาคอื่น ๆ ของจีน และทำให้นครเฉิงตูเป็นเมืองนำการเปิดประเทศในภูมิภาคส่วนใน และยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมของมณฑล
เขตการปกครองตนเองมองโกเลียใน	ส่งเสริมให้นครฮูเหอต้าวเท่อ (Hohhot) เมืองปาวโลว และเมืองเอ๋อร์เอ๋อร์ตูซื่อ (Ordos) มีปฏิสัมพันธ์และร่วมมือกับภูมิภาคอื่น ๆ ของจีน และยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมของมณฑล
เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง	ส่งเสริมให้เมืองยู่หลินยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรม และประสานงานร่วมมือกับรัฐบาลท้องถิ่นอื่น ๆ

มณฑลเหอหล่งเจียง	ส่งเสริมให้นครฮาร์บินยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรม และ ประสานงานร่วมมือกับรัฐบาลท้องถิ่นอื่น ๆ
มณฑลจี๋หลิน	ส่งเสริมให้นครฉางชุนยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรม และ ประสานงานร่วมมือกับรัฐบาลท้องถิ่นอื่น ๆ
มณฑลหูเป่ย์	ส่งเสริมนครอู่ฮั่นให้เป็นพื้นที่นำสำหรับการเปิดประเทศในภูมิภาค ส่วนใน
มณฑลหูหนาน	ส่งเสริมนครฉางซาให้เป็นพื้นที่นำสำหรับการเปิดประเทศในภูมิภาค ส่วนใน
มณฑลช่านซี	เร่งพัฒนาสนามบินในนครซีอานให้เป็นสนามบินนานาชาติ เพิ่ม ความเข้มแข็งให้แก่ความร่วมมือทางด้านระบบศุลกากรและระบบ ตรวจคนเข้าเมืองให้สอดคล้องกันทั่วประเทศ และริเริ่มโครงการนำ ร่องที่เกี่ยวกับการค้าอิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) สำหรับการค้า ข้ามเขตแดน

ที่มา: Ministry of Foreign Affairs, National Development and Reform Commission, and
Ministry of Commerce of the People's Republic of China. (2015)

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากมิติการเมืองภายในแล้ว จะเห็นได้ว่าความริเริ่มแถบ-
ทางซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ “สามยุทธศาสตร์ใหญ่” ได้ใช้ระบบการแบ่งหน้าที่ตามพื้นที่ใน
การจัดสรรหน้าที่เฉพาะให้แก่รัฐบาลท้องถิ่นในแต่ละกลุ่มภูมิภาค เพื่อที่จะควบคุมและ
เกลี้ยระดับการพัฒนาของแต่ละท้องถิ่นให้ช่องว่างมีความใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น ซึ่ง
ท้ายที่สุดแล้วก็สามารถทำให้สัจจันผิงสามารถรวบรวมอำนาจในการบริหารจัดการท้องถิ่น
กลับเข้าสู่ส่วนกลางได้สำเร็จ และในขณะเดียวกันก็ได้มีการจัดตั้งสถาบันทางการเงิน

ระหว่างประเทศอย่าง “ธนาคารเพื่อการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานแห่งเอเชีย” (Asian Infrastructure Investment Bank—AIIB) ที่ข้อตกลง (Articles of Agreement) เริ่มเปิดรับให้มีการร่วมลงนามตั้งแต่วันที่ 29 มิถุนายน ค.ศ. 2015 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 25 ธันวาคม ค.ศ. 2015 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน มีประเทศที่ร่วมลงนามทั้งหมด 57 ประเทศ (Asian Infrastructure Investment Bank, 2016) ข้อตกลงดังกล่าวได้ระบุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งธนาคารเพื่อการลงทุนในสาธารณูปโภคแห่งเอเชียว่า เพื่อ “(i) ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างความมั่งคั่ง และพัฒนาสาธารณูปโภคที่มีความเชื่อมโยงต่อกันและกันในทวีปเอเชียผ่านการลงทุนในการก่อสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อความเชื่อมโยง (ii) ส่งเสริมความร่วมมือและการเป็นหุ้นส่วนในระดับภูมิภาคในการจัดการข้อท้าทายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโดยการทำงานร่วมกับสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาอื่น ๆ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีอย่างใกล้ชิด” โดยธนาคารนี้มีเงินทุนจัดตั้งทั้งหมด 1 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ^๖ (Asian Infrastructure Investment Bank, 2015)

อย่างไรก็ตาม อีกเป้าหมายหนึ่งในการจัดตั้ง AIIB ก็คือ การทำให้เงินเหรินหมินปี้ (ค่าเงินของจีน) ได้รับการยอมรับในประชาคมระหว่างประเทศ (Internationalization of Renminbi) มากขึ้น เนื่องจากการดำเนินการของรัฐบาลก่อนหน้านี้ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะถึงแม้ว่าในปี ค.ศ. 2013 ค่าเงินของจีนถูกจัดอยู่ในลำดับที่ 9 ของตะกร้าแลกเปลี่ยนเงินตราโลก แต่กลับมีสัดส่วนอยู่ที่ 2% ของการแลกเปลี่ยนค่าเงินทั้งหมด ในขณะที่อันดับหนึ่งคือค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ^๗ มีสัดส่วนอยู่ที่ 87% รองลงมาคือเงินยูโร มีสัดส่วนอยู่ที่ 33% และอันดับที่สามคือค่าเงินเยน มีสัดส่วนอยู่ที่

23% (Kroeber, 2016, 145) แน่นนอนว่า การที่ค่าเงินใดจะได้รับการยอมรับในประชาคมระหว่างประเทศได้ย่อมอยู่ที่การมีส่วนร่วมในตลาดการแลกเปลี่ยนเงินตรา กล่าวคือ ยิ่งมีส่วนร่วมในตลาดมาก ก็ยิ่งหมายความว่ายิ่งได้รับการยอมรับมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ การจัดตั้ง AIB จึงกลายเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของรัฐบาลกลางในการบรรลุเป้าหมายของการสร้างความยอมรับค่าเงินจีนในกลุ่มประชาคมระหว่างประเทศ โดยที่ประเทศภาคีที่เข้าร่วมในการลงนามข้อตกลงก่อตั้งสถาบันทางการเงินดังกล่าวก็มีถึง 64 ประเทศแล้ว นอกจากนั้น ยังมีการจัดตั้ง BRICS Bank หรือ New Development Bank ที่มีสมาชิกคือ บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และแอฟริกาใต้ และ Silk Road Fund ที่รัฐบาลจีนระดมเงินทุนจากบริษัทเอกชนและบรรดาธนาคารพาณิชย์ในจีนสำหรับการปล่อยกู้เพื่อลงทุนไปแล้วในหลายประเทศ ไม่ว่าจะเป็น ปากีสถาน คาซัคสถาน รัสเซีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ อียิปต์ เป็นต้น (Silk Road Fund, 2018) ซึ่งสถาบันทางการเงินเหล่านี้ใช้ค่าเงินเหรินหมินปี้เป็นค่าเงินกลางในการปล่อยเงินกู้เพื่อให้เอาไปใช้ในโครงการก่อสร้างในกรอบความร่วมมือแถบ-ทางที่รัฐบาลจีนเป็นผู้เสนอ จึงทำให้มีการใช้ค่าเงินจีนในตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น ประเด็นนี้สอดคล้องกับเอกสารวิจัยที่ค้นฯ ในส่วนของการบูรณาการทางการเงินที่ว่า

...สถาบันทางการเงินที่มีมาตรฐานในประเทศจีน

จะได้รับการส่งเสริมให้มีการขายตราสารทั้งในค่าเงิน
เหรินหมินปี้และค่าเงินต่างประเทศ และใช้เงินกู้ที่เก็บได้
จากประเทศที่เป็นเป้าหมายของนโยบายความร่วมมือแถบ-
ทาง เราควรต้องเพิ่มความเข้มงวดให้แก่ความร่วมมือใน

การควบคุมกฎระเบียบทางการเงิน ให้มีการลงนามใน
บันทึกความเข้าใจร่วมกันว่าด้วยการควบคุมทางการเงิน
แบบทวิภาคีและสร้างกลไกในการประสานงานควบคุมใน
ภูมิภาค มีการสร้างระบบจัดการความเสี่ยง สร้างกลไกเพื่อ
แจ้งเตือนเมื่อมีเคา์กลางว่าเศรษฐกิจของประเทศใดประเทศ
หนึ่งในภาคีกำลังประสบปัญหา และการมีกลไกเพื่อจัดการ
ความเสี่ยงและปัญหาที่เกิดขึ้นแบบข้ามพรมแดน...
(Ministry of Foreign Affairs, National Development
and Reform Commission, and Ministry of
Commerce of the People's Republic of China,
2015)

จนในที่สุด วันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 2016 ค่าเงินเหรินหมินปี้ของจีนก็ได้รับการ
ยอมรับอย่างเป็นทางการให้บรรจุอยู่ในตะกร้าสิทธิถอนเงินพิเศษ (Special Drawing
Rights—SDP) ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ที่เมื่อประเทศสมาชิกใดเกิดปัญหา
ทางการเงินก็สามารถถอนเงินจากส่วนนี้ออกมาได้ โดยที่ในตะกร้า SDP นี้ จะ
ประกอบด้วยเงินตรา 5 สกุล ได้แก่ ดอลลาร์สหรัฐ 41.73% ยูโร 30.49% ปอนด์สเตอร์ลิง
8.09% เยน 8.33% และเหรินหมินปี้ 10.92% (International Monetary Fund,
2016) ซึ่งถือว่าเป็นอีกหนึ่งในความสำเร็จของ “วิสัยทัศน์และแนวปฏิบัติสำหรับ
การสร้างแถบเศรษฐกิจทางสายไหมและเส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21”

ความริเริ่มแถบ-ทางภายใต้สมัชชา 19: จากยุทธศาสตร์ภายในสู่ยุทธศาสตร์ตอบโต้ ในการเมืองระหว่างประเทศ

เมื่อเข้าสู่ปี ค.ศ. 2017 สถานการณ์การเมืองโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากการที่โดนัลด์ ทรัมป์ (Donald Trump) จากพรรครีพับลิกัน (Republican Party) ได้รับการเลือกตั้งขึ้นมาเป็นประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา โดยเขามีนโยบายสำคัญคือ “อเมริกาต้องมาก่อน” หรือ “America First” ซึ่งเกิดจากปัญหาที่ก่อนหน้านี้สหรัฐฯ ได้ลงทุนจำนวนมากในการสร้างสถาบันระหว่างประเทศ (international institutions) ต่าง ๆ โดยที่หลายประเทศก็ได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งที่สหรัฐฯ เป็นผู้สร้างเหล่านั้นและยังเอาเปรียบสหรัฐฯ เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือทางด้านการค้าและการลงทุนที่สหรัฐฯ มักเป็นผู้เสียดุลการค้าอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ ในกรณีทวิภาคี ทรัมป์ต้องการจะให้มีการเจรจาในข้อตกลงหรือสนธิสัญญาต่าง ๆ ใหม่เพื่อให้สหรัฐฯ สามารถได้ประโยชน์จากสิ่งที่ตนเองสร้างมากขึ้น ส่วนในกรณีพหุภาคี เขาก็มองว่าหากกรอบความร่วมมือดังกล่าวเป็นเรื่องที่จำเป็น ก็ต้องมีการเจรจาใหม่เช่นกันเพื่ออย่างน้อยที่สุดก็ขอให้ภาคีต่าง ๆ ช่วยกันแบกรับภาระค่าใช้จ่ายร่วมกัน แต่ถ้าในบางกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เห็นว่าสหรัฐฯ จะเสียประโยชน์อย่างชัดเจน ทรัมป์ก็จะถอนตัวจากการเข้าร่วม (Thiparat, 2023) อย่างเช่นกรณีที่เขาออกคำสั่งฝ่ายบริหาร (executive order) แรกให้สหรัฐฯ ถอนตัวออกจากกรอบความร่วมมือ “ความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก” (Trans-Pacific Partnership—TPP) (BBC, 2017) และ “ข้อตกลงปารีส” (Paris Agreement) ในทันทีภายหลังจากที่เขาเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดี (Trump White House, 2017)

การกระทำดังกล่าวของสหรัฐฯ ทำให้รัฐบาลจีนเห็นโอกาสในการดำเนินยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศในเชิงรุก โดยจีนก็แสดงความสนใจที่จะเข้าร่วมความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก และยังคงกล่าวด้วยอีกว่าประสงค์จะเป็นผู้นำในกรอบความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมอย่างข้อตกลงปารีสอีกด้วย (Myllyvirta, 2024) และมากไปกว่านั้น รัฐบาลจีนภายใต้สีจิ้นผิงยังได้มีการเปลี่ยนแปลงสำคัญคือการยกระดับความริเริ่มแถบ-ทางให้กลายเป็นกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างเต็มรูปแบบ โดยรัฐบาลจีนได้เป็นเจ้าภาพในการประชุม Belt and Road Forum ครั้งแรก ณ กรุงปักกิ่ง ในระหว่างวันที่ 14-15 พฤษภาคม ค.ศ. 2017 โดยมีประเทศเข้าร่วมกว่า 130 ประเทศ และองค์การระหว่างประเทศกว่า 70 องค์การ เข้าร่วมในการประชุมครั้งนี้ (Xinhua, 2017) โดยทั้งหมดนี้ไม่มีสหรัฐฯ ซึ่งนับได้ว่าเป็นการตอบโต้และเอาคืนสหรัฐฯ ที่ในสมัยบารัค โอบามา (Barack Obama) เป็นประธานาธิบดีได้ดำเนินนโยบายปักหมุดเอเชีย (Pivot to Asia) ที่มีการผลักดันกรอบความร่วมมือต่าง ๆ เพื่อปิดล้อม (encirclement) จีน ไม่ว่าจะเป็น ความริเริ่มลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง (Lower Mekong Initiative) ความริเริ่มเส้นทางสายไหมใหม่ (New Silk Road Initiative) และความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งทั้งหมดเป็นกรอบความร่วมมือที่สหรัฐฯ เป็นภาคีร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านต่าง ๆ ของจีน โดยที่ไม่มีจีนเช่นเดียวกัน (Phuttivanich, 2018, pp. 124 - 132)

จากนั้นในวันที่ 16 พฤษภาคม ค.ศ. 2017 ก็ได้มีการออกแถลงการณ์ร่วมกันระหว่างผู้นำจากทั้งหมด 29 ประเทศ โดยในแถลงการณ์ฉบับดังกล่าว มีการระบุว่าหลักการสำคัญในการร่วมมือภายใต้ความริเริ่มแถบ-ทาง ได้แก่ การปรึกษาหารือ

บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน การได้ผลประโยชน์ร่วมกัน การผสมผสานและการยอมรับความแตกต่าง การดำเนินงานบนพื้นฐานของกลไกตลาด และสมดุลกับความยั่งยืน นอกจากนั้น ยังมีการวางกลไกสำหรับความร่วมมือดังกล่าวว่าจะประกอบด้วย 1) การปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา 2) ขยายกรอบความร่วมมือเดิมเพื่อที่จะส่งเสริมโครงการความร่วมมือใหม่ ๆ ภายใต้ความริเริ่มแถบ-ทาง 3) ส่งเสริมแผนการสร้างนวัตกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น e-commerce เมืองอัจฉริยะ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 4) ส่งเสริมการสร้างสาธารณูปโภคด้านการคมนาคม ไม่ว่าจะเป็น ถนน ทางรถไฟ ท่าเรือ การเดินเรือ แม่น้ำ การบิน ท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ไฟฟ้า และเครือข่ายใยแก้วนำแสง (fiber optic) 5) ส่งเสริมแผนการและการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ ให้มีมาตรฐานเดียว ผ่านเทคโนโลยีและการรับความช่วยเหลือจากสถาบันทางการเงินระหว่างประเทศ 6) ส่งเสริมการค้าแบบพหุภาคี และการเปิดเสรีทางการลงทุน 7) ขยายการค้าโดยการทำข้อตกลงการค้าเสรีกับประเทศต่าง ๆ ที่สนใจ 8) พัฒนาห่วงโซ่ของการผลิตให้มีความเชื่อมโยงกันอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผ่านความร่วมมือกับประเทศอุตสาหกรรมใหม่ การสร้างอุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการจัดตั้งเขตการค้าข้ามชายแดน 9) ส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการรักษาสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็น การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ การใช้พลังงานทดแทน และการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ 10) ส่งเสริมความร่วมมือทางด้านศุลกากร การทำระบบศุลกากรให้มีกระบวนการเดียวกัน (harmonization) และส่งเสริมทรัพย์สินทางปัญญา 11) สร้างความร่วมมือทางการเงินในระยะยาว รวมไปถึงการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างสถาบันทางการเงินระหว่างประเทศที่มีเสถียรภาพและ

ยั่งยืน 12) ส่งเสริมระบบการเงินที่แข็งแกร่ง ไม่ว่าจะผ่านการสร้างข้อตกลงด้านการจ่ายเงิน การส่งเสริมสถาบันทางการเงิน การทำข้อตกลงความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนเงินตราในระดับท้องถิ่น ฯลฯ 13) ส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน ผ่านความร่วมมือทางด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กีฬา สาธารณสุข การวิจัย สื่อมวลชน และ 14) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ผ่านการท่องเที่ยวและการร่วมมือกันปกป้องและรักษามรดกโลก (Xinhua, 2017a)

หลังจากที่ชัดเจนแล้วว่า กรอบความริเริ่มแถบ-ทางได้กลายเป็นแนวทางยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศของจีนอย่างเต็มตัว รายละเอียดของสามยุทธศาสตร์ใหญ่เพื่อการพัฒนาภูมิภาคภายในของจีนก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน โดยภายใต้สมัชชา 19 ได้เพิ่ม “ยุทธศาสตร์พื้นที่เขตเศรษฐกิจอ่าวกว้างตง-ฮ่องกง-มาเก๊า” (Guangdong-Hong Kong-Macao Greater Bay Area) หรือที่มีชื่อย่อว่า “GBA” เข้ามาแทนที่ความริเริ่มแถบ-ทางในแง่ของการพัฒนาภูมิภาค จึงทำให้สามยุทธศาสตร์ใหญ่ประกอบด้วย 1) ประสานงานการพัฒนาภูมิภาคปักกิ่ง-เทียนจิน-เหอเป่ย์ ที่ครอบคลุมพื้นที่ทางภาคเหนือ 2) แถบเศรษฐกิจแม่น้ำแยงซีที่อยู่ตรงกลาง และ 3) GBA ที่อยู่ทางภาคใต้ ทั้งนี้ GBA ได้รับการจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการในวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 2017 โดยการลงนามร่วมกันระหว่างรัฐบาลกลางของจีนกับรัฐบาลของมณฑลกว่างตง เขตการปกครองพิเศษฮ่องกง และเขตการปกครองพิเศษมาเก๊า ซึ่งในเอกสารดังกล่าวมาการระบุเป้าหมายของ GBA นั้นจะแตกต่างกันไปในแต่ละรัฐบาล โดยสำหรับรัฐบาลกลาง คือการใช้หลักการหนึ่งประเทศสองระบบอย่างเต็มที่ และการริเริ่มและพัฒนากรอบความร่วมมือภายใต้หลักการดังกล่าว สำหรับมณฑลกว่างตง จะต้องเป็นพื้นที่ที่

เป็นโครงการนำร่องของประเทศในการปฏิรูปและเปิดประเทศ และเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และอุตสาหกรรมนวัตกรรมของประเทศ ส่วนสำหรับเขตการปกครองพิเศษฮ่องกง คือการเป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศ การคมนาคมขนส่ง และการค้า การเพิ่มขีดความสามารถในการเป็นศูนย์รวมของบริษัทจีนที่ใช้เงินเหรินหมินปี้ลงทุนในต่างประเทศ และเป็นศูนย์กลางในการจัดการสินทรัพย์นานาชาติ ส่งเสริมความเชี่ยวชาญ นวัตกรรม และอุตสาหกรรมเทคโนโลยี และจัดตั้งศูนย์การให้บริการเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศและการแก้ไขข้อพิพาทในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก และสุดท้ายคือสำหรับเขตการปกครองพิเศษมาเก๊า คือการพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวและการพักผ่อน เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ความร่วมมือระหว่างประเทศจีนกับกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาโปรตุเกส ส่งเสริมความร่วมมือด้านวัฒนธรรม และผลักดันให้เกิดการพัฒนาที่หลากหลายและยั่งยืนของเขตการปกครองพิเศษมาเก๊าเอง (Greater Bay Area, 2017)

อย่างไรก็ตาม การผลักดันความริเริ่มแถบ-ทางของจีนในฐานะนโยบายต่างประเทศอย่างเต็มขั้นก็ได้ก่อให้เกิดความหวาดระแวงโดยสหรัฐฯ ด้วยเหตุนี้ ทรัมป์ จึงได้นำแนวคิดของนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นชินโซ อาเบะ (Shinzo Abe) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการเชื่อมมหาสมุทรอินเดียกับมหาสมุทรแปซิฟิกเข้าไว้ด้วยกันในตอนที่เขากล่าวสุนทรพจน์ต่อรัฐสภาอินเดียในปี ค.ศ. 2007 ที่ต่อมาได้กลายเป็นคำเรียกครั้งแรกที่ปรากฏในสมุดปกขาวของกระทรวงการต่างประเทศออสเตรเลียในปี ค.ศ. 2012 ที่ว่าด้วยภูมิภาค “อินโด-แปซิฟิก” (Indo-Pacific) มาใช้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของสหรัฐฯ ในการโต้กลับกับยุทธศาสตร์ความริเริ่มแถบ-ทางของจีน โดยการโอบล้อมจีน

มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือต้องรวมฝั่งมหาสมุทรอินเดียเข้ามาไว้ด้วย ซึ่งใน ค.ศ. 2017 ทรมัฟกล่าวถึงอินโด-แปซิฟิกครั้งแรกในเอกสารความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Strategy) ของสหรัฐฯ (National Security Council, 2017) และต่อมาในวันที่ 4 พฤศจิกายน ค.ศ. 2019 กระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาก็ได้มีการออกเอกสารที่ชื่อว่า “Free and Open Indo-Pacific: Advancing a Shared Vision” (Bureau of East Asian and Pacific Affairs, 2019)

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกของสหรัฐอเมริกานั้นมีลักษณะที่เผชิญหน้ากับจีนมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นจากการที่สหรัฐอเมริกาจะให้ความช่วยเหลือกลุ่มประเทศพันธมิตรของสหรัฐฯ มากขึ้น และยังมีความร่วมมือกับทั้งกรอบความร่วมมือในระดับภูมิภาคอย่างอาเซียนมากขึ้น และยังมีการเรียกร้องให้กลุ่มประเทศพันธมิตรของสหรัฐอเมริกา ร่วมกันประกาศนโยบายต่างประเทศที่เป็นการตอบรับต่อยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก อย่างเช่น แนวคิดภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้างของญี่ปุ่น (Japan’s Free and Open Indo-Pacific concept), นโยบายสัมพันธ์กับตะวันออกของอินเดีย (India’s Act East Policy), แนวคิดอินโด-แปซิฟิกของออสเตรเลีย (Australia’s Indo-Pacific concept), นโยบายต่อทางตอนใต้ใหม่ของเกาหลีใต้ (the Republic of Korea’s New Southern Policy) และนโยบายมุ่งใต้ใหม่ของไต้หวัน (Taiwan’s New Southbound Policy) เป็นต้น

ทั้งนี้ ภายใต้สมัชชาที่ 19 จีนยังได้มีการจัดการประชุม Belt and Road Forum ครั้งที่สอง ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 25 – 27 เมษายน ค.ศ. 2019 ภายใต้ธีม “Belt and Road Cooperation: Shaping a Brighter Shared Future” ในการประชุม

ครั้งนี้ มีระดับผู้นำประเทศกว่า 37 ประเทศและระดับตัวแทนของประเทศอีกกว่า 150 ประเทศเข้าร่วม โดยมีการสรุปประเด็นของความร่วมมือว่าจะสร้างความเข้มแข็งให้แก่การทำงานร่วมกันทางด้านนโยบายการพัฒนา จะเร่งสร้างความเชื่อมโยงกันของโครงสร้างขั้นพื้นฐาน จะส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จะสร้างกรอบความร่วมมือที่ทำให้จริงในทางปฏิบัติ และจะส่งเสริมการแลกเปลี่ยนกันในระดับประชาชนต่อประชาชน นอกจากนั้นยังได้มีการกล่าวถึงโครงการต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้กรอบความร่วมมือ-ทางอีกกว่า 35 โครงการ กับ 14 ความริเริ่ม (Yidai Yilu 2019)

อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดวิกฤติโควิด-19 ซึ่งประเทศจีนต้องเผชิญกับวิกฤติการณ์ครั้งใหญ่ในช่วงต้นปี ค.ศ. 2020 และเมื่อจีนสามารถผ่านพ้นวิกฤติดังกล่าวมาได้จากการใช้มาตรการปิดเมืองอู่ฮั่น (Wuhan) แนวทางของการดำเนินนโยบายต่างประเทศของจีนก็เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงออกจากแนวทางของความริเริ่มแถบ-ทาง โดยแนวคิดใหม่สำหรับการดำเนินยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศก็คือ “ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจวงจรคู่” (Dual Circulation Strategy) ซึ่งจุดตั้งต้นเกิดขึ้นจากการที่สีจิ้นผิงเสนอในการประชุมกรมการเมือง (Politburo) ในวันที่ 14 พฤษภาคม ค.ศ. 2020 ว่า ประเทศจีนควรใช้ประโยชน์จากการที่มีตลาดขนาดใหญ่และมีอุปสงค์ในตลาดจำนวนมากเพื่อสร้างตัวแบบของการพัฒนาประเทศแบบใหม่ ซึ่งต่อมาในเดือนกรกฎาคมก็เริ่มมีการเรียกตัวแบบนี้ว่า “วงจรคู่” โดยมีหลักการสำคัญคือการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ตลาดภายในและดึงดูดเงินลงทุนจากภายนอก (Jia, 2020)

อาจกล่าวได้ว่า ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจวงจรคู่เป็นแนวทางที่แตกต่างไปจากความริเริ่มแถบ-ทางอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากเศรษฐกิจวงจรคู่ให้ความสำคัญกับการดึงดูด

การลงทุนจากต่างชาติในขณะที่ความริเริ่มแถบ-ทางให้ความสำคัญกับการที่เงินจะออกไปลงทุนในต่างประเทศ ในแง่หนึ่งเหตุผลของความพยายามในการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศก็คือ การที่การระบาดของเชื้อโควิด-19 ได้สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจของเกือบทุกประเทศในโลก ประเทศที่เป็นศูนย์กลางของระบบทุนนิยมโลกอย่างสหรัฐฯ ก็ได้รับผลกระทบในเรื่องนี้อย่างสาหัส ในขณะที่แม้ว่าเงินจะได้รับผลกระทบเช่นกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบแล้วก็ถือว่าเงินยังได้รับผลกระทบเบากว่าหลายประเทศมาก เมื่อเป็นเช่นนั้น จึงเป็นโอกาสอันดีที่เงินจะเร่งสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจภายในประเทศให้กลายเป็นที่น่าดึงดูดเงินทุนจากต่างประเทศเพื่อที่จะทำให้เงินสามารถเติบโตเข้าสู่การเป็นหนึ่งในแก่น (core) ของระบบทุนนิยมโลกได้ (Editor's Note, 2020)

แต่ท้ายที่สุดแล้ว ทุกอย่างก็หยุดชะงักลงจากการหันมาดำเนินนโยบายโควิดเป็นศูนย์ (Zero Covid Policy) ของสืจิ้นผิงเอง ซึ่งนโยบายดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความไม่พอใจแก่สาธารณชนชาวจีนในวงกว้าง และยังทำให้ปัญหาทางเศรษฐกิจที่สามารถควบคุมไว้ได้เรื้อยมาก่อนหน้านี้นี้ปะทุออกมาให้เห็นเป็นที่ประจักษ์จากวิกฤติสภาพคล่องของบริษัทเอเวอร์แกรนด์ (Evergrande) ซึ่งเป็นบริษัทอสังหาริมทรัพย์รายใหญ่ของจีน ซึ่งเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ค.ศ. 2021 เป็นต้นมา (Bailen, 2024) อันส่งผลต่อความน่าเชื่อถือและสถานะของจีนในการเมืองโลกเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม วิกฤติอสังหาริมทรัพย์ในจีนนั้นเป็นเพียงแค่ประตูดุหน้า เพราะปัญหาที่แท้จริงนั้นเกิดขึ้นจากภาคธนาคารกับรัฐบาลท้องถิ่นที่ใช้ “ธนาคารเงา” (shadow banking) ในการระดมเงินทุนที่ไม่ได้มาจากการฝากหรือกิจกรรมทางการเงินที่ควรเป็นหน้าที่ของ

ธนาคารพาณิชย์ปกติ โดยในส่วนต่อไปจะขยายความในประเด็นเรื่องธนาคารเงาว่าเป็นสาเหตุของปัญหาทางเศรษฐกิจของจีนอย่างไร

ปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจช่วงเปลี่ยนผ่านสู่สังคม 20: ธนาคารเงากับวิกฤติหลังโควิด-19

ในการจะทำความเข้าใจปัญหาธนาคารเงานั้น จำเป็นต้องทำความเข้าใจโครงสร้างของระบบการธนาคารของจีนเบื้องต้นเสียก่อน ทั้งนี้ แต่เดิมบทบาทของธนาคารพาณิชย์และธนาคารกลางนั้นจะรวมศูนย์อยู่ที่ “ธนาคารกลางแห่งประเทศจีน” (People’s Bank of China) ซึ่งก่อตั้งในปี ค.ศ. 1948 จากการควบรวมธนาคารใหญ่ของจีนในช่วงเวลาดังกล่าวคือ ธนาคารหัวเป่ย์ (Huabei Bank) ธนาคารเป่ย์ไห่ (Beihai Bank) และธนาคารเพื่อการเกษตรซีเป่ย์ (Xibei Farmer Bank) แต่ภายหลังจากการปฏิรูปและเปิดประเทศของเติ้งเสี่ยวผิงทำให้ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1983 คณะมนตรีที่ตัดสินใจให้ธนาคารแห่งประเทศจีนทำหน้าที่เป็นธนาคารกลางแห่งชาติเพียงอย่างเดียวภายใต้แนวทางการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งได้รับการอนุมัติผ่านการประชุมสภาประชาชนแห่งชาติสมัยที่ 8 ครั้งที่ 3 ในปี ค.ศ. 1985 ทำให้หน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ถูกถ่ายโอนไปสู่ธนาคารรัฐวิสาหกิจสี่แห่ง หรือ “สี่ยักษ์ใหญ่” อันประกอบไปด้วย ธนาคารจีน (Bank of China) ธนาคารเพื่อการก่อสร้าง (China Construction Bank) ธนาคารเพื่ออุตสาหกรรมและการพาณิชย์แห่งประเทศจีน (Industrial and Commercial Bank of China) และธนาคารเพื่อการเกษตรแห่งประเทศจีน (Agricultural Bank of China) โดยหน้าที่ของธนาคารเหล่านี้จะเหมือนกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไป คือ รับฝากเงินและปล่อยเงินกู้โดยมีเป้าหมายหลักไปที่

ภาคเอกชน ซึ่งในบางกรณีก็จะให้เงินกู้แก่บริษัทที่ทำการค้าการลงทุนระหว่างประเทศด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญก็คือ ธนาคารพาณิชย์เหล่านี้เป็นรัฐวิสาหกิจที่รายได้ส่วนใหญ่มาจากงบประมาณแผ่นดิน จึงทำให้ธนาคารทั้งสี่มักปล่อยเงินกู้ในปริมาณที่มากกว่าจำนวนเงินที่ประชาชนนำมาฝากไว้ จึงทำให้ธนาคารอยู่ในสถานะที่ขาดทุนและมีหนี้เสียจำนวนมากซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ธนาคารยักษ์ใหญ่ทั้งสี่ไม่สามารถตอบสนองนโยบายของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Berger, et. al, 2009, 113 -130) ประเด็นนี้จึงทำให้เกิดธนาคารเงา (Shadow Banking) ซึ่งก็คือกิจกรรมทางการเงินที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของระบบธนาคารปกติเพื่อระดมเงินทุนในการลงทุน การเก็งกำไร หรือการกู้ยืมต่าง ๆ จากสินทรัพย์ (assets) ที่ธนาคารครอบครองอยู่ไม่ว่าจะมีอยู่จริงหรือไม่มีอยู่จริงก็ตาม โดยการปล่อยกู้ในรูปแบบนี้มักจะไม่มีการตรวจสอบหรือการรายงานผลของการดำเนินกิจกรรมต่อหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบในการกำกับดูแล

ทั้งนี้ หนึ่งในความพยายามของรัฐบาลกลางที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็คือ การที่รัฐบาลกลางได้จัดตั้งธนาคารเพิ่มขึ้นอีกสามแห่งในปี ค.ศ. 1994 ได้แก่ ธนาคารเงินเพื่อการพัฒนาด้านการเกษตร (Agricultural Development Bank of China) ธนาคารเงินเพื่อการพัฒนา (China Development Bank) และ ธนาคารเงินเพื่อส่งเสริมการส่งออกและนำเข้า (Export-Import Bank of China) เพื่อทำหน้าที่แทนสี่ยักษ์ใหญ่ในการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล และการให้เงินกู้แก่ภาคเอกชนเพื่อการทำธุรกิจ หรือการลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งรวมถึงภาคธุรกิจการนำเข้าและส่งออกกับต่างประเทศ ตามนโยบายการสนับสนุนของรัฐบาลกลาง (Berger, et. al, 2009, 113 -130)

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้คือโครงสร้างของธนาคารในส่วนกลาง ซึ่งไม่ว่ารัฐบาลกลางของจีนจะเพิ่มธนาคารเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ามากขึ้นเท่าไร แต่ปัญหาพื้นฐานที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้เลยก็คือ สถานะของธนาคารพาณิชย์ที่เป็นรัฐวิสาหกิจ (state-owned enterprises) และแน่นอนว่า จากมาตรา 107 ของรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี ค.ศ. 1982 ที่ให้อำนาจแก่รัฐบาลท้องถิ่นในการจัดการงานบริหารรัฐการแผ่นดินในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การเงิน ฯลฯ เป็นของตนเอง รวมไปถึงการตัดสินใจ มีคำสั่ง มีนโยบายในประเด็นดังกล่าว แต่งตั้งและโยกย้ายเจ้าพนักงานที่รับผิดชอบ จัดการอบรม รวมไปถึงการให้ความชอบและลงโทษเจ้าพนักงานต่าง ๆ แล้ว (Constitution of the People's Republic of China, 1982) จึงทำให้รัฐบาลท้องถิ่นสามารถตั้งรัฐวิสาหกิจทางด้านเศรษฐกิจและการเงินของตนเองได้ และแน่นอนว่า ธนาคารก็เป็นอีกหนึ่งในรัฐวิสาหกิจที่รัฐบาลท้องถิ่นในจีนนิยมจัดตั้งขึ้นมา ซึ่งเงื่อนไขก็ได้ทำให้ปัญหาธนาคารเงาในกรณีของจีนนั้นมีความซับซ้อนมากกว่าที่บรรดานักวิชาการตะวันตกวิเคราะห์กัน

โดยสมการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาเมืองร้าง (ghost towns) ที่เกิดขึ้นทั่วทั้งประเทศจีนจากการที่ส่วนกลางของจีนใช้อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจในการวัดประเมินเลื่อนขั้นบุคลากรที่ดำรงตำแหน่งในระดับท้องถิ่น ซึ่งก็เป็นเช่นเดียวกันกับการฉ้อโกงลูกคนเดียวภายหลังจากปี ค.ศ. 1989 ที่บุคลากรที่ได้รับแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งระดับท้องถิ่นต่างยอมใช้ทุกวิถีทางในการที่จะทำให้ตัวเลขอัตราการเกิดของประชากรมีน้อยลง ในกรณีนี้ก็เป็นเช่นกันที่รัฐบาลท้องถิ่นจึงปล่อยให้มิจิจกรรม

ธนาคารเงาทั้งในระดับท้องถิ่นและข้ามท้องถิ่นเพื่อให้ตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นนั้น ๆ เติบโตมากขึ้น

แน่นอนว่าหนึ่งในวิธีการสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจก็คือการลงทุนในการก่อสร้างอสังหาริมทรัพย์ เพราะมูลค่าของสินทรัพย์ประเภทนี้มีแต่สูงขึ้น ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้รัฐบาลท้องถิ่นต่าง ๆ ในจีนให้การสนับสนุนโครงการก่อสร้างที่อยู่อาศัยและระบบสาธารณูปโภคของเมืองมากขึ้น ซึ่งก็แน่นอนเช่นกันว่าปัจจัยสำคัญสำหรับโครงการเหล่านี้ก็คือเงินทุน ธนาคารเงาจึงเป็นคำตอบสำหรับรัฐบาลท้องถิ่นทั้งหลายในการดำเนินการเพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจให้แก่ท้องถิ่นของตนเอง โดยวิธีการที่นิยมทำมากที่สุดก็คือการขายกองทุน (trust) ให้แก่รายย่อย ซึ่งท้ายที่สุดแล้ว ด้วยปัญหาที่มุ่งเน้นแต่การทำให้ตัวเลขอัตราการพัฒนาทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวจนทำให้ในหลายท้องถิ่นไม่ได้มีการคิดถึงผลตอบแทนหรือความเป็นไปได้ในทางธุรกิจระยะยาว จึงทำให้หลายเมืองที่มีการก่อสร้างขึ้นมา ไม่มีผู้คนเข้าไปอยู่อาศัย และกลายเป็นเมืองร้างจำนวนหลายพันเมืองในประเทศจีน และปัญหาการผิดชำระหนี้ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาจากกิจกรรมธนาคารเงาที่ได้กล่าวมาแล้วจำนวนมาก (Bloomberg News, 2012)

ทั้งนี้ วิธีการแก้ไขปัญหาที่รัฐบาลของจีนทำเรื่อยมาคือการขยายเขตแดนหนี้และการกู้ยืมสถาบันทางการเงินท้องถิ่นมาทบหนี้ที่เป็นอยู่ อันก่อให้เกิดภาวะปัญหาลูกโซ่ทางการเงินที่มีความสลับซับซ้อนเป็นอย่างมาก แน่นอนว่าเมื่อวิกฤติโควิด-19 ปะทุขึ้นก็ได้ทำให้ปัญหาดังกล่าวเริ่มจะปรากฏให้เห็นในเชิงประจักษ์ โดยปัญหาการขาดสภาพคล่องของยักษ์ใหญ่ด้านอสังหาริมทรัพย์อย่างบริษัทเอเวอร์แกรนด์และอีก

หลาย ๆ บริษัทนั้นเป็นเพียงประตูด้านหน้าของปัญหา ซึ่งก็เป็นโจทย์ของสมาชิกชาติ 20 ในการจำเป็นต้องจัดการกับปัญหาดังกล่าวเพื่อไม่ให้เกิดบานปลายกลายเป็นวิกฤติเศรษฐกิจของจีนในระดับมหภาค

**สรุป: การกลับมาอยู่ใต้มนโยบายเปิดประเทศอีกครั้งของความริเริ่มแถบ-ทาง
ภายใต้สมาชิก 20**

แม้ว่าในช่วงต้นของสมาชิกชาติ 20 จะได้มีการนำการประชุม Belt and Road Forum กลับมา โดยรัฐบาลจีนได้เป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุม Belt and Road Forum ครั้งที่ 3 ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 17 – 18 ตุลาคม ค.ศ. 2023 ภายใต้ธีม “ความร่วมมือ
แถบและทางที่มีคุณภาพสูง: ร่วมกันเพื่อการพัฒนาและความเจริญด้วยกัน” (High-quality Belt and Road Cooperation: Together for Common Development and Prosperity) โดยมีประเทศเข้าร่วมมากกว่า 150 ประเทศ ซึ่งในพิธีเปิดการประชุม
ดังกล่าว สีจิ้นผิงได้มีการประกาศถึงจุดเน้นของความร่วมมือที่จะยกระดับคุณภาพของ
ความร่วมมือต่าง ๆ ภายใต้กรอบความริเริ่มแถบ-ทาง 8 ข้อ ได้แก่ การสร้างโครงข่าย
ความเชื่อมโยงในหลากหลายมิติ การส่งเสริมเศรษฐกิจโลกที่เปิดกว้าง การร่วมมือที่ได้
ประโยชน์ในทางปฏิบัติ การส่งเสริมการพัฒนาสีเขียว (สิ่งแวดล้อม) การยกระดับ
นวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนระหว่าง
ประชาชนต่อประชาชน การส่งเสริมความร่วมมือที่ตรงไปตรงมา และการเพิ่ม
ความเข้มแข็งเชิงสถาบันให้แก่กรอบความริเริ่มแถบ-ทาง นอกจากนี้ยังได้มีการ
ประกาศว่ารัฐบาลจีนจะส่งเสริมอีก 458 ความริเริ่มและกรอบความร่วมมือใหม่ (Belt and
Road Forum, 2023) ก็ตาม แต่อีกปรากฏการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นในการเมืองภายในของ

จีนเองก็คือ การเลื่อนวาระการประชุมคณะกรรมการกลางพรรคเต็มคณะครั้งที่ 3 ออกไปหลายครั้งดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ซึ่งก็ได้ก่อให้เกิดความตึงเครียดทางการเมืองเป็นอย่างมาก

และยังในการประชุมคณะกรรมการกลางเต็มคณะครั้งที่ 2 ที่จัดขึ้นก่อนหน้านี้ ในระหว่างวันที่ 26 – 28 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2023 ได้มีการกล่าวถึงความท้าทายที่มีต่อประเทศจีนไม่ว่าจะเป็นในเชิงการปกครองภายในที่ต้องสร้างความเข้มแข็งให้แก่การปฏิรูประบบพรรคให้มากขึ้น มากไปกว่านั้น ในแถลงการณ์ของการประชุมดังกล่าว ยังได้มีการกล่าวถึงความท้าทายที่มีต่อการปฏิรูปและการพัฒนาประเทศ โดยมีการมองว่า ปัญหาสามประการที่เกิดขึ้นจากความผันผวนของเศรษฐกิจโลกหลังโควิด-19 ได้แก่ การหดตัวของภาคอุปสงค์ การกระจายตัวของภาคอุปทาน และความคาดหวังที่อ่อนแอลง ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์จำเป็นต้องมีมาตรการและยุทธศาสตร์ใหม่ในการรับมือกับปัญหาทั้งสามข้างต้น โดยจะต้องขยายอุปทานภายในประเทศ เพิ่มความยืดหยุ่นและหลักประกันให้แก่ภาคอุปทาน และยึดมั่นในการพัฒนาที่นำโดยตลาด ยึดมั่นในกฎหมาย และต้องรับมือกับสถานะทางธุรกิจระหว่างประเทศที่มีความเสี่ยงและความผันผวนได้ (China Daily, 2023) ด้วยเหตุนี้ จึงยังทำให้การประชุมคณะกรรมการกลางพรรคเต็มคณะครั้งที่สามยังมีความสำคัญเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม ความน่าตระหนกตกใจอย่างแรกสำหรับการประชุมคณะกรรมการกลางเต็มคณะครั้งที่ 3 คือ การเลื่อนการประชุมจากที่ตามธรรมเนียมแล้วมักจะจัดขึ้นในช่วงปลายปีแบบเดียวกันกับช่วงเวลาของสมัชชาที่ 11 เป็นมาจัดในช่วงต้นเดือนมกราคมของปีถัดไป และในวันที่ 8 – 10 มกราคม ค.ศ. 2024 ก็กลับ

เป็นการประชุมคณะกรรมการกลางและคณะกรรมการกลางสำหรับการตรวจสอบวินัยพรรคเต็มคณะครั้งที่ 3 แทน ซึ่งเป็นการจัดการประชุมแทนที่การประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนเต็มคณะครั้งที่ 3 แต่กระนั้น เราก็อาจสามารถเห็นร่องรอยของแนวทางในการจัดปัญหาข้างต้นได้จากแถลงการณ์ (communique) ของการประชุมในครั้งนี้

เนื้อหาของแถลงการณ์ (communique) มีการกล่าวถึงเป้าประสงค์ของการวางวาระเชิงนโยบายใหม่ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในสมัชชาที่ 20 ว่า ปี ค.ศ. 2023 เป็นปีแห่งการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจหลังจากความพยายามในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งท้ายที่สุดแล้วพรรคจะให้ความสำคัญกับการต่อต้านการคอร์รัปชันมากยิ่งขึ้น โดยจะมีการขยายขอบเขตออกไปไม่ว่าจะเป็นในสถาบันทางการเงิน รัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัย กีฬา การซื้อ-ขายยาสูบ ยารักษาโรค และอัญมณีด้านสถิติ ฯลฯ โดยจะต้องมีการกำจัดความเสี่ยงต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การคอร์รัปชัน หรืออันตรายต่าง ๆ ที่ยังแฝงเร้นอยู่ และต้องสร้างวัฒนธรรมของความกลัวที่จะคอร์รัปชันขึ้นมา ซึ่งผู้นำในคณะกรรมการกลางของสมัชชา 20 เห็นว่าปัญหาทั้งหมดที่เกิดขึ้นในประเทศจีนหลังจากวิกฤติโควิดมีต้นตอมาจากการคอร์รัปชัน ในแง่หนึ่ง ก็เป็นความจริงที่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าปัญหาทางเศรษฐกิจที่จีนกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบันนั้นมียุทธศาสตร์มาจากความสามารถในการควบคุมวินัยของพรรคคอมมิวนิสต์ที่หละหลวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือในด้านการเงิน รัฐวิสาหกิจ และท้องถิ่น จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ เมืองฝักกับธนาคารเงาที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นสาเหตุของปัญหาทาง

เศรษฐกิจที่จีนกำลังเผชิญอยู่ ณ ปัจจุบัน แน่นนอนว่าปัญหาเหล่านี้ควรต้องแก้ไขด้วยเครื่องมือทางการเมืองมากกว่าเครื่องมือทางเศรษฐกิจ (News, 2024)

ด้วยเหตุนี้ จึงไม่แปลกที่เครื่องมือที่ถูกออกแบบไว้สำหรับการแบ่งหน้าที่ตามพื้นที่จะถูกดึงกลับมาใช้เพื่อการนี้อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจากแถลงการณ์ของการประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนเต็มคณะครั้งที่ 3 ก็เป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วว่าความริเริ่มแถบ-ทางได้กลับไปสู่จุดเริ่มต้นของมันคือ การเป็นยุทธศาสตร์สำหรับการเปิดประเทศ โดยได้มีการนำ GDI, GSI และ GCI ซึ่งตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ Global South ของจีนมากกว่าขึ้นมาเป็นนโยบายต่างประเทศแทน โดยหลักฐานเชิงประจักษ์ก็คือ ภายหลังจากการประชุมคณะกรรมการกลางพรรคเต็มคณะครั้งที่ 3 แล้วมีการจัดการประชุม Belt and Road Summit ที่เขตการปกครองพิเศษฮ่องกงในวันที่ 11 – 12 กันยายน ค.ศ. 2024 ซึ่งแม้ว่าชื่อจะใช้คำว่า “summit” ที่หมายถึงการประชุมสุดยอด แต่ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่นั้นมาจากภาคธุรกิจและการเงิน (Belt and Road Summit, 2024) โดยไม่มีผู้นำรัฐเข้าร่วมแต่อย่างใด ซึ่งก็เป็นไปตามแนวทางของแถลงการณ์ของการประชุมคณะกรรมการกลางพรรคเต็มคณะครั้งที่ 3 ข้างต้น

บรรณานุกรม

Asian Infrastructure Investment Bank. (2015). **Articles of Agreement.**

Retrieved December 7, 2024 from <http://www.aiib.org/uploadfile/2016/0202/20160202043950310.pdf>

Asian Infrastructure Investment Bank. (2016). **Signing and Ratification**

Status of the AOA of the AIIB. Retrieved December 7, 2024 from

<http://www.aiib.org/html/aboutus/introduction/Membership/?show=0>

Bailen, I. B. (January 30, 2024). **Evergrande: A Timeline of the Great**

Chinese Brick Empire' s Downfall. Retrieved from

<http://english.elpais.com/economy-and-business/2024-01-30/evergrande-a-timeline-of-the-great-chinese-brick-empires-downfall.html>

BBC. (January 24, 2017). **Trump Executive Order Pulls Out of TPP Trade**

Deal. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-38721056>

Belt and Road Forum. (2023). **Chair's Statement of the Third Belt and**

Road Forum for International Cooperation, Retrieved

December 9, 2024 from

<http://beltandroadforum.org/English/n101/2023/1020/c127-1271.html>

Belt and Road Summit. (2024). **Programme.** Retrieved December 10, 2024

from <https://www.beltandroadsummit.com/conference/bnr/en/programme>

Berger, A. N., Hasan, I. & Zhou, M. (2009). “Bank Ownership and Efficiency in China: What Will Happen in the World’s Largest Nation?.” **Journal of Banking and Finance**, Vol. 33(1): 113-130.

Bloomberg News. (November 20, 2012). **China's Ghost Towns Highlight Shadow Banking Risks.** Retrieved from <https://financialpost.com/news/chinas-ghost-towns-highlight-shadow-bankings-risks>

Bureau of East Asian and Pacific Affairs. (2019). **A Free and Open Indo-Pacific: Advancing a Shared Vision.** Retrieved December 8, 2024 from <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/11/Free-and-Open-Indo-Pacific-4Nov2019.pdf>

China Daily. (March 1, 2023). **Communique of the Second Plenary Session of the 20th Central Committee of the Communist Party of China.** Retrieved from <https://www.chinadaily.com.cn/a/202303/01/WS63ff1bf1a31057c47ebb18d2.html>

China Diplomacy. (2023). **Global Security Initiative Concept Paper.** Retrieved December 7, 2024 from http://en.chinadiplomacy.org.cn/pdf/The_Global_Security_Initiative_Concept_Paper.pdf

China.org. (2014). **Communiqué of the Third Plenary Session of the 18th Central Committee of the Communist Party of China.**

Retrieved December 7, 2024 from http://www.china.org.cn/china/third_plenary_session/2014-01/15/content_31203056.htm

China.org. (2014a). **Decision of the Central Committee of the Communist Party of China on Some Major Issues Concerning Comprehensively Deepening the Reform.** Retrieved December 7, 2024 from http://www.china.org.cn/china/third_plenary_session/2014-01/16/content_31212602_7.htm

Constitution of the People's Republic of China. (1982). Retrieved December 9, 2024 from <http://www.purdue.edu/crcs/wp-content/uploads/2014/04/Constitution.pdf>

Editor's Note. (October 31, 2020). **Guide to China's Dual Circulation Economy.** Retrieved from <https://news.cgtn.com/news/2020-10-25/Guide-to-China-s-dual-circulation-economy-US8jtau4h2/index.html>

Greater Bay Area. (2017). **Framework Agreement on Deepening Guangdong- Hong Kong- Macao Cooperation in the Development of the Greater Bay Area.** Retrieved December 8, 2024 from <https://www.bayarea.gov.hk/filemanager/en/share/pdf>

/Framework_Agreement.pdf

International Monetary Fund. (2016). **IMF Launches New SDR Basket including Chinese Rénmínbì, Determines New Currency Amounts.** Retrieved December 7, 2024 from <https://www.imf.org/en/News/Articles/2016/09/30/AM16-PR16440-IMF-Launches-New-SDR-Basket-Including-Chinese-Rénmínbì>

Jia, D. (September 5, 2020). **Five Things to Know About ‘Dual Circulation’.** Retrieved from <https://www.caixinglobal.com/2020-09-05/five-things-to-know-about-dual-circulation-101601615.html>

Kroeber, A. R. (2016). **China's Economy: What Everyone Needs to Know.** New York: Oxford University Press.

Ministry of Foreign Affairs the People's Republic of China. (2021). **Global Development Initiative Concept Paper.** Retrieved December 7, 2024 from https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/jj/GDI_140002/wj/202406/P020240606606193448267.pdf

Ministry of Foreign Affairs, National Development and Reform Commission, and Ministry of Commerce of the People's Republic of China. (2015). **Vision and Actions on Jointly Building Silk Road**

Economic Belt and 21st-Century Maritime Silk Road. Retrieved December 7, 2024 from http://en.ndrc.gov.cn/newrelease/201503/t20150330_669367.html

Myllyvirta, L. (2024). **China's Climate Targets Could Make or Break the Paris Agreement.** Retrieved December 8, 2024 from <https://foreignpolicy.com/2024/10/09/china-climate-target-paris-agreement-global-warming-un/>

National Development and Reform Commission. (2014). **Report on China's Economic, Social Development Plan: Second Session of the Twelfth National People's Congress.** Retrieved December 7, 2024 from http://en.npc.gov.cn/cdurl/cn/2014-03/18/c_674729.htm

National Development and Reform Commission. (2015). **Report on the Implementation of the 2014 Plan for National Economic and Social Development and on the Draft Plan for National Economic and Social Development.** National People's Congress. Retrieved December 7, 2024 from http://en.npc.gov.cn/cdurl/cn/2015-03/19/c_674735.htm

National Security Council. (2017). **National Security Strategy.** Retrieved December 8, 2024 from <https://trumpwhitehouse.archives.gov>

/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf

News. (January 10, 2024). **中国共产党第二十届中央纪律检查委员会第三次全体会议公报**. 2024 年 1 月 10 日, 从. Retrieved from <http://www.news.cn/politics/20240110/fb12503efb3b45e28921ff5e3e667d00/c.html>

Phuttivanich, K. (2018). **The reform of China's foreign policy-making process under the 18th CCP congress**. (Doctoral Dissertation) Faculty of Political Science, Chulalongkorn University.

Silk Road Fund. (2018). **Fund History**. retrieved December 7, 2024 from <http://www.silkroadfund.com.cn/enweb/23775/23778/index.html>

State Council Information Office People's Republic of China. (2024). **3 Things to Know about China's Global Civilization Initiative**. Retrieved December 7, 2024 from http://english.scio.gov.cn/in-depth/2024-04/03/content_117103205.htm

Table Briefing. (February 2, 2024). **Politburo Postpones Third Plenum on Economic Policy and Jeopardizes Recovery**. Retrieved from <https://table.media/en/china/news/politburo-postpones-third-plenum-on-economic-policy-and-jeopardizes-recovery/>

The National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference. (2024). **Full Text: Communique of the Third**

Plenary Session of the 20th Central Committee of the Communist Party of China. Retrieved December 7, 2024 from http://en.cppcc.gov.cn/2024-7/19/c_1006186.htm

Thiparat, P. (2022). “Indo-Pacific Strategy For Whom?.” **Journal of East Asian and ASEAN Studies**, 23(2): 122-167.

Trump White House. (2017) . **President Trump Announces U. S. Withdrawal from the Paris Climate Accord.** Retrieved December 7, 2024 from <https://trumpwhitehouse.archives.gov/articles/president-trump-announces-u-s-withdrawal-paris-climate-agreement/>

Xi, Jinping. (2013). **President Xi Jinping Delivers Important Speech and Proposes to Build a Silk Road Economic Belt with Central Asian Countries.** Retrieved December 7, 2024 from http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/topics_665678/xjpfwzysiesgjtfhshzzfh_665686/t1076334.shtml

Xi, Jinping. (2013a) . **Speech by Chinese president Xi Jinping to Indonesian Parliament.** Retrieved December 7, 2024 from https://eng.yidaiyilu.gov.cn/info/iList.jsp?tm_id=139&cat_id=10103&info_id=2716

Xi, Jinping. (2014). **Seek Sustained Development and Fulfill the Asia-Pacific Dream.** Retrieved December 7, 2024 from

<http://www.apec-china.org.cn/41/2014/11/13/3@2580.htm>

Xinhua. (March 28, 2015). **Chronology of China's Belt and Road Initiative.**

Retrieved from http://news.xinhuanet.com/english/2015-03/28/c_134105435.htm

Xinhua. (May 14, 2017). **Chinese President Inaugurates Belt and Road**

Forum. Retrieved from http://www.xinhuanet.com/english/2017-05/14/c_136281166.htm

Xinhua. (May 16, 2017a). **Joint Communique of Leaders Roundtable of**

Belt and Road Forum. Retrieved from <https://eng.yidaiyilu.gov.cn/zchj/qwfb/13694.htm>

Yidai Yilu. (2019). **Joint Communique of the Leaders' Roundtable of**

the 2nd Belt and Road Forum for International Cooperation. Retrieved December 8, 2024 from <https://eng.yidaiyilu.gov.cn/p/88230.html>

Transboundary Haze Pollution: ASEAN's Limitation and Indonesia's Attempts^{***}

Visara Kraiwatanapong*

Vorasakdi Mahatdhanobol**

Abstract

Transboundary haze pollution originating in Indonesia has been an international issue since the 1990s, requiring international cooperation and efforts to solve it. This article aims to explain the importance of this problem, the complexity of fire causes, and the issue's effects. It addresses the limitations of the ASEAN framework in effectively managing the issue and highlights Indonesia's attempts to address it. Currently, the One-Map Policy, which has been established and developed, is a potentially key

---

* Lecturer, Department of Government, Faculty of Political Science, Ubon Ratchathani University, Ubon Ratchathani 34190, Thailand. Email: visara.k@ubu.ac.th

** Lecturer, Associate Professor, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University, Bangkok 10330, Thailand. Email: vmahatdhanobol@yahoo.com

*** This academic article is an additional knowledge from the research report on Environmental security in ASEAN: A case study of transboundary haze pollution in Indonesia in the research project series "International Cooperation and Human Security," supported by the National Research University Research Promotion Program in Higher Education and the Development of Research Universities, Office of the Higher Education Commission. (HS1069A-55)

**** Received June 3, 2024; Revised December 25, 2024; Accepted December 27, 2024.

tool for identifying those who use the slash-and-burn method for land clearing, regardless of their intentions. This tool is therefore fundamental for effectively enforcing domestic laws that prohibit the use of fire in land clearing. Progress in implementing the One-Map Policy is expected to significantly impact the achievement of the ASEAN framework's goals for monitoring, preventing, and controlling fires, which are the main cause of transboundary haze pollution in the region.

Key words: ASEAN's limitation, Forest Fires, Indonesia, One Map Policy, Transboundary Haze Pollution.

**มลพิษหมอกควันข้ามพรมแดน: ข้อจำกัดของอาเซียน
และความพยายามของอินโดนีเซีย*****

วิศรา ไกรวัฒนพงศ์*

วรศักดิ์ มหัทธโนบล**

บทคัดย่อ

ปัญหามลพิษหมอกควันข้ามพรมแดนในอาเซียนซึ่งมีที่มาจากประเทศอินโดนีเซีย เป็นประเด็นระหว่างประเทศที่ต้องใช้ความร่วมมือและความพยายามในการแก้ไขปัญหาตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 มาจนถึงปัจจุบัน บทความวิชาการชิ้นนี้มุ่งอธิบายความสำคัญ ผลกระทบ และสาเหตุของปัญหามลพิษหมอกควันข้ามพรมแดนในอินโดนีเซีย การแสวงหาแนวทางความร่วมมือที่ยังคงมีข้อจำกัดในการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้กรอบอาเซียน รวมทั้งความพยายามและความท้าทายของอินโดนีเซียที่เกิดขึ้นในการแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามพรมแดน จากการศึกษา

---

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, อุบลราชธานี 34190 ไทย Email: visara.k@ubu.ac.th

** รองศาสตราจารย์ อาจารย์พิเศษ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร 10330 ไทย Email: vmahatdhanobol@yahoo.com

*** บทความวิชาการเรื่องนี้ เป็นการพัฒนาองค์ความรู้เพิ่มเติมจากรายงานวิจัยเรื่อง ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อมในอาเซียน: กรณีศึกษาปัญหามลพิษจากหมอกควันข้ามพรมแดนในอินโดนีเซีย ในชุดโครงการวิจัยเรื่อง “ความร่วมมือนานาชาติกับความมั่นคงของมนุษย์” ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (HS1069A-55)

**** ได้รับบทความ 3 มิถุนายน 2567; แก้ไขปรับปรุง 25 ธันวาคม 2567; อนุมัติให้จัดพิมพ์ 27 ธันวาคม 2567

พบว่า นโยบายแผนที่เดียวของอินโดนีเซีย เป็นเครื่องมือสำคัญที่รัฐบาลอินโดนีเซียได้พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการกับกลุ่มผู้กระทำความผิดที่ใช้ไฟเพื่อถางพื้นที่ด้วยวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย แผนที่เดียวจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายการห้ามใช้ไฟเผาภายในประเทศ และความก้าวหน้าของการจัดทำแผนที่เดียวจะมีนัยสำคัญต่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมไฟป่า ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหามลพิษหมอกควันข้ามพรมแดนในภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ : ข้อจำกัดของอาเซียน ไฟป่า นโยบายแผนที่เดียว อินโดนีเซีย มลพิษหมอกควันข้ามพรมแดน

บทนำ

นับตั้งแต่ทศวรรษ 1990 จนถึงปัจจุบัน ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงกันยายน ซึ่งเป็นช่วงฤดูแล้งของทุกปี มักปรากฏประเด็นปัญหาข่าวมลพิษหมอกควันข้ามพรมแดน ซึ่งเป็นข้อขัดแย้งระหว่างประเทศอินโดนีเซียและประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงที่ประณามปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาเลเซียและสิงคโปร์ ในบางปีปัญหานี้ได้ส่งผลกระทบต่อมาถึงบรูไน ภาคใต้ของไทยและฟิลิปปินส์ ที่เป็นเช่นนี้เพราะรูปแบบของทิศทางลมเป็นการพัดหมอกควันที่มีแหล่งกำเนิดส่วนใหญ่จากพื้นที่ทางตะวันตกของเกาะสุมาตรา ขึ้นมาทางตะวันออกข้ามทะเลและเข้าสู่พื้นที่ของประเทศเพื่อนบ้าน (Coconut Singapore, 2016) ไฟป่าและหมอกควันที่เกิดขึ้นไม่เพียงส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ในป่าและสุขภาพของประชาชนที่ต้องสูดดมสิ่งเจือปนในอากาศ (Ministry of Resources and Environment of Malaysia, 2012; Southeast Asia Fire Danger Rating System Project, 2002) แต่ยังส่งผลถึงระบบเศรษฐกิจอย่างมหาศาล (ASEAN Secretariat, 2013; Tacconi, 2003) สถานที่อย่างโรงเรียนและ

สนามบินต้องปิดทำการ ประชาชนต้องอาศัยอยู่ในอาคาร การคมนาคมทั้งทางเรือและทางอากาศต้องหยุดชะงักเนื่องจากทัศนวิสัยทางการมองเห็นไม่อำนวยและง่ายต่อการเกิดอุบัติเหตุ (Cotton, 1999; Glover & Jessup, 1999; The Economist, 2006; The Jakarta Globe, n.d.) นอกจากนี้ ยังมีผลกระทบที่เกิดจากการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศ โดยมีการประเมินว่าไฟฟ้าที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องได้ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ปริมาณ 2 ล้านตันต่อปี (Mongabay, 2007b) และใน ค.ศ. 2015 อินโดนีเซียเป็นรัฐที่ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สูงสุดในโลก (Mongabay, 2015) ดังนั้น การเกิดไฟฟ้าในอินโดนีเซียจึงได้ส่งผลกระทบต่อความพยายามในการจัดการกับสภาวะโลกร้อนภายใต้ข้อตกลงเกียวโดในระดับโลกด้วย (The Straits Times, 2007)

ปัญหามลพิษหมอกควันข้ามพรมแดนจากไฟฟ้าในอินโดนีเซีย จึงเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการมาตั้งแต่ทศวรรษ 1990 โดยเฉพาะอย่างยิ่งความล้มเหลวในการจัดการปัญหาในระดับภูมิภาคของอาเซียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ความเสียหายของทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพภูมิอากาศของโลกแม้จะมีความพยายามจากหลายประเทศในการช่วยแก้ไขปัญหาก็ตาม แต่ไฟฟ้าและหมอกควันก็ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง สาเหตุสำคัญของปัญหานี้มีความซับซ้อน เช่น ลักษณะเฉพาะของอินโดนีเซียที่มีดินพื้เป็นจำนวนมาก นโยบายการพัฒนาเชิงพื้นที่ และระบบอุปถัมภ์ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขปัญหาก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนและใช้เวลาในการแก้ไข บทความนี้มุ่งนำเสนอสาเหตุของปัญหา ข้อจำกัดของความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามพรมแดนภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียน และความพยายามของอินโดนีเซียในการแก้ไขปัญหามา โดยเน้นการทำนโยบายแผนที่เดียว (One-Map Policy) ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันข้ามพรมแดน แม้ว่าการทำแผนที่เดียวเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลการใช้พื้นที่ของทั้งประเทศ

ยังไม่แล้วเสร็จ แต่การจัดทำแผนที่เดียนั้น เป็นการยอมรับปัญหาการซ้อนทับกันของสิทธิในการใช้ที่ดินในเขตอำนาจอธิปไตยของอินโดนีเซีย รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนที่เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพในอนาคต โดยเฉพาะในกรณีไฟป่าที่เกิดจากเจตนาของมนุษย์

สาเหตุของปัญหามลพิษหมอกควันข้ามพรมแดนจากไฟป่าในอินโดนีเซีย

แม้ประเด็นปัญหาไฟป่าและมลพิษหมอกควันข้ามพรมแดนจะเกิดขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วโลก แต่ไฟป่าที่เกิดขึ้นในประเทศอินโดนีเซียมีลักษณะเฉพาะที่ต่างจากกรณีในพื้นที่อื่น เนื่องจากมีความถี่ที่เกิดขึ้นเป็นประจำแทบทุกปี (Tay & Fang, 2013; The Economist, 2015; The Straits Times, 1997) ค่าความหนาแน่นของมลพิษ ช่วงเวลาที่ยาวนาน และจำนวนผู้คนที่ได้รับผลกระทบมีจำนวนมาก (Sastriy, 2002; Tacconi, 2003) นอกจากอินโดนีเซียแล้ว ผู้คนที่อยู่ในประเทศมาเลเซีย บรูไน และสิงคโปร์ ล้วนได้รับผลกระทบโดยตรงจากมลพิษหมอกควันที่เกิดจากพื้นที่ป่าในบริเวณสุมาตราและบางพื้นที่ของบอร์เนียวอย่างรุนแรง โดยอาจจำแนกสาเหตุหลักของการเกิดไฟป่าอย่างกว้างได้ 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยที่เกิดจากธรรมชาติ และปัจจัยที่เกิดจากกิจกรรมและการกระทำของมนุษย์ ซึ่งระดับความรุนแรงของการเกิดไฟป่าในอินโดนีเซียเกิดจากทั้ง 2 ปัจจัยร่วมกัน โดยแต่ละปัจจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยที่เกิดจากธรรมชาติ ได้แก่ สภาพพื้นที่ป่าดิบชื้นของอินโดนีเซียเป็นดินพีต (peat soil) ซึ่งคิดเป็นพื้นที่กว่าร้อยละ 70 ของดินพีตในภูมิภาค (ASEAN Secretariat, 2006) ลักษณะที่สำคัญของดินพีตคือปะทุไฟได้เมื่อน้ำแห้งและพีตได้รับความชื้น เมื่อติดไฟแล้วพีตที่ประกอบด้วยซากพืชที่เน่าเปื่อยเพียงบางส่วนจะปล่อยควันที่มีส่วนประกอบของคาร์บอนสูง เมื่อติดไฟแล้วดับยากเพราะแหล่งกำเนิดไฟอยู่ใต้ดิน (The Economist, 2006) นอกจากการมีดินพีตเป็นองค์ประกอบแล้ว สภาพอากาศที่แห้งแล้งที่เป็นผลมาจากปรากฏการณ์เอลนีโญ (The El Niño Southern

Oscillation: ENSO) เป็นหนึ่งในสาเหตุสำคัญที่ทำให้ระดับความรุนแรงของไฟป่าที่เกิดขึ้นในแต่ละปีเพิ่มขึ้นด้วย (Francesch-Huidobro, 2008) เพราะเมื่ออากาศแห้งมาก ประกอบกับมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่เกิดขึ้นช่วงฤดูร้อนจะทำให้พื้นที่ที่เกิดไฟป่าและจำนวนจุดความร้อน (hotspots) เพิ่มขึ้นด้วย (Brauer & Hashim, 1998; Mongabay, 2007a)

2. ปัจจัยที่เกิดจากกิจกรรมและการกระทำของมนุษย์ แม้ปัจจัยที่เกิดจากธรรมชาติจะมีผลต่อการเกิดไฟป่า งานวิชาการหลายชิ้นเสนอไปในทางเดียวกันว่ากิจกรรมและการกระทำของมนุษย์ทั้งโดยที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจล้วนมีผลต่อการเกิดไฟป่าในอินโดนีเซีย (Cotton, 1999; Sastry, 2002; Severino, 2006; Snitwongse & Bunbongkarn, 2003) การจุดไฟในอินโดนีเซียถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการใช้ไฟเพื่อถางพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำกิน เพื่อแก้ปัญหาที่แก้ไม่ได้ หรือเพื่อไล่ที่ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการใช้ไฟในการเคลียร์พื้นที่เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจมีดังนี้

2.1 ปัจจัยภายในด้านเศรษฐกิจและนโยบายภายในประเทศอินโดนีเซีย ถือเป็นปัจจัยโดยตรงและโดยอ้อมในการถางป่าแล้วเผาทำลายพื้นที่ ซึ่งเกิดจากนโยบายรวมศูนย์เพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ความต้องการแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นระบบอุปถัมภ์ที่เอื้อในการคงอยู่ในอำนาจของนักการเมือง และความซับซ้อนในระบบกฎหมาย จึงนำไปสู่ประเด็นการใช้แผนที่หลายฉบับที่ส่งผลต่อสิทธิและความรับผิดชอบในการจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการบังคับใช้กฎหมายในการจัดการกับการใช้ไฟเพื่อเผาทำลายป่า

นับแต่ได้รับเอกราชจากเจ้าอาณานิคมในค.ศ. 1945 ประธานาธิบดีซูการ์โนผู้มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบรวมศูนย์ ได้ให้การรับรองกฎหมายจารีต หรือ *Adat* ว่าไม่ขัดกับผลประโยชน์ของรัฐ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ กฎหมาย *Adat* ได้

ทำให้เกิดปัญหาพื้นฐานที่สำคัญในเวลาต่อมา เนื่องจาก *Adat* ซึ่งเป็นกฎหมายที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ใช้ในกลุ่มชาติพันธุ์พื้นเมืองในแต่ละพื้นที่ของอินโดนีเซีย ที่ซึ่งคนพื้นเมืองแต่ละกลุ่มมีการตีความและใช้ *Adat* เพื่อจัดการกับพื้นที่ต่างกัน ความสำคัญของ *Adat* คือ เป็นกฎหมายที่อนุญาตให้คนพื้นเมืองสามารถเข้าถึงที่ดินและพื้นที่ป่าได้ และหลายพื้นที่ใช้ *Adat* เพื่อจัดการความขัดแย้งในระบบกรรมสิทธิ์ที่ดินในหมู่บ้าน เช่น พื้นที่นอกเขตขวา กรรมสิทธิ์ในที่ดินจะตกเป็นของชุมชนเมื่อคนพื้นเมืองคนนั้นได้ย้ายออกหรือตายไปโดยไม่มีทายาท แต่ทว่าในกระบวนการสร้างชาติในสมัยประธานาธิบดีซูฮาร์โต ระบอบปกครองใหม่ (New Order Regime) ได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อลดทอนอำนาจและความหลากหลายของท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่มั่นคงขึ้นระหว่างรัฐบาลชาติและพื้นที่ต่าง ๆ (Tyson, 2010) ซึ่งรวมถึงการจัดการระบบกรรมสิทธิ์ในที่ดินด้วย โดยมีการตั้งหน่วยงานหลัก 2 หน่วยงานขึ้นมา คือ กระทรวงป่าไม้ (Ministry of Forestry) เพื่อรับผิดชอบพื้นที่ป่า และกรมที่ดิน (National Land Agency) เพื่อรับผิดชอบพื้นที่ตามนโยบายรัฐและพื้นที่อื่น ๆ นอกเหนือจากพื้นที่ป่า โดยสำนักงานของทั้งสองหน่วยงานจะตั้งอยู่ในเขตต่าง ๆ ทั้งสองหน่วยงานนี้สามารถออกใบอนุญาตให้สัมปทานพื้นที่เพื่อใช้ในเชิงพาณิชย์ เช่น กระทรวงป่าไม้สามารถให้สัมปทานเพื่อการปลูกพืชเศรษฐกิจ และการทำเหมืองแร่ได้ (Moeliono & Limberg, 2013) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกฎหมาย *Adat* เพื่อถือครองที่ดินโดยคนพื้นเมืองยังคงถูกใช้ในทางปฏิบัติ ดังนั้น จึงเกิดปัญหาการใช้พื้นที่ซ้อนทับกันและนำมาสู่ความขัดแย้ง

ในค.ศ. 1960 ได้มีการออกกฎหมายที่ดิน (Basic Agrarian Law 1960) ซึ่งเป็นหลักการที่มีฐานคิดมาจากชาวดัตช์ที่ว่า ที่ดินจะเป็นของเอกชนหรือมิเช่นนั้นก็เป็นของรัฐ (Moeliono & Limberg, 2013) ดังนั้นกฎหมายนี้จึงเป็นการให้หลักการเรื่องสิทธิในการถือครองที่ดินแก่ประชาชนและภาครัฐ โดยยอมรับการถือครองที่ดินโดยปราศจากเอกสารสิทธิ์ ซึ่งต่อมาได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือของชนชั้นนำทางการเมือง

ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ (Nguitragoon, 2011) กฎหมายที่ดิน 1960 ถูกใช้ระหว่างค.ศ. 1960-1967 ทั่วอินโดนีเซีย และไม่ได้ใช้กับพื้นที่ป่าเมื่อมีการบังคับใช้กฎหมายป่าและกฎหมายเหมืองแร่ในค.ศ. 1967 (USAID, 2010) และตั้งแต่นั้นมาระบบกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดินที่เหลือ ซึ่งไม่ใช่พื้นที่ป่าและพื้นที่ให้สัมปทานเหมืองแร่จึงอยู่ภายใต้กฎหมายที่ดินเป็นต้นมา ด้วยความคาดหวังที่จะให้เกิดการใช้กฎหมายฉบับนี้แทนระบบ *Adat* โดยในมาตรา 5 ได้ยอมรับการใช้ *Adat* ควบคู่กันที่ไม่ขัดกับผลประโยชน์แห่งชาติหรือกฎระเบียบอื่น ๆ ในกฎหมายที่ดิน (Moeliono & Limberg, 2013; USAID, 2010) และการใช้ประโยชน์จากที่ดินจะต้องได้รับความยินยอมจากรัฐก็ต่อเมื่อมีการลงทะเบียนภายใต้กฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการถือครอง สิทธิในการใช้ประโยชน์ และสิทธิในการสร้างสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ และที่ดินที่ไม่ได้มีการลงทะเบียนกับรัฐจะถือว่าเป็นของรัฐ

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการลงทะเบียนเพื่อให้ได้รับสิทธิต่าง ๆ มีค่าใช้จ่ายที่สูงสำหรับประชาชนและกระบวนการลงทะเบียนใช้เวลานาน จึงทำให้คนส่วนใหญ่ที่ถือครองที่ดินใช้กฎ *Adat* ที่ยืดหยุ่นกว่าและกำกับโดยเจ้าหน้าที่ประจำหมู่บ้าน และเนื่องจากความล้มเหลวในระบบราชการในการบังคับใช้กฎหมายของกรมที่ดิน (USAID, 2010) ระบบการจัดเก็บข้อมูลการลงทะเบียนการถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินของเอกชนจึงล้มเหลว และเนื่องจากทั้งกฎหมายที่ดิน ค.ศ. 1960 กฎหมายป่าและกฎหมายเหมืองแร่ในค.ศ. 1967 ได้เอื้อประโยชน์ให้แก่รัฐในการยึดที่ดินที่ไม่มีผู้ใดอ้างกรรมสิทธิ์ เพื่อใช้และให้ประโยชน์แก่ภาคเอกชน ดังนั้น พื้นที่ป่าฝนจึงได้ถูกใช้เพื่อให้สัมปทานในการชักลากไม้ ป่าชุมชนหลายแห่งที่ไม่มีเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ได้ตกเป็นสิทธิของรัฐ และรัฐได้ให้สิทธิสัมปทานแก่กลุ่มธุรกิจอีกทอดหนึ่ง ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดข้อพิพาทระหว่างชุมชนและบริษัทที่ได้รับสัมปทานในพื้นที่ในเวลาต่อมา (Nguitragoon, 2011) การใช้ไฟฟ้าพื้นที่ได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในพื้นที่ที่ไม่มีความชัดเจนและพื้นที่กรรมสิทธิ์ร่วม ทั้งโดยคน

ในพื้นที่และผู้รับสัมปทานเพื่อหยุดการกระทำของอีกฝ่าย โดยกรณีเหล่านี้มักปรากฏในพื้นที่บริเวณสุมาตราและกาลิมันตัน (Sastry, 2002)

ภายใต้ความซับซ้อนและปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายการจัดการที่ดิน ผู้นำอินโดนีเซียมีความต้องการพัฒนาเศรษฐกิจและใช้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างความมั่นคงของอำนาจทางการเมืองของตน ประเด็นนี้มีความชัดเจนในสมัยของประธานาธิบดีซูฮาร์โตในการสร้างนโยบายการรวมศูนย์ ด้วยการให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจผ่านการให้สัมปทาน โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมไม้แปรรูป การปลูกพืชเศรษฐกิจ และการปลูกปาล์มน้ำมัน แก่กลุ่มทหารและผู้สนับสนุนตน ระบบอุปถัมภ์และสายสัมพันธ์ที่มีความเชื่อมโยงกับครอบครัวของซูฮาร์โตได้สร้างกลุ่มที่มีบทบาททางการเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งคงอยู่แม้ซูฮาร์โตจะลงจากอำนาจไปแล้วก็ตาม ตั้งแต่ทศวรรษ 1970 มีการพัฒนาอุตสาหกรรมป่าไม้เพื่อการค้า การให้สัมปทานและการผูกขาดการค้าไม้ไผ่ (Nguitrageol, 2011) ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีนโยบายการเปลี่ยนพื้นที่ป่าให้เป็นพื้นที่เพาะปลูกพืชอุตสาหกรรม ไม้แปรรูป ปาล์มน้ำมัน และการใช้ที่ดินเพื่อการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรอีกด้วย (Severino, 2006; Snitwongse & Bunbongkarn, 2003)

นอกจากพื้นที่ป่าที่ลดน้อยลงจากการให้สัมปทานแล้ว ระหว่าง ค.ศ. 1969-1994 รัฐบาลอินโดนีเซียได้ริเริ่มโครงการอพยพประชากรจากพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงในชวาและบาหลิ ไปยังพื้นที่สุมาตรา กาลิมันตัน และอิเรียนจา ซึ่งมีความหนาแน่นของประชากรต่ำกว่าและเป็นพื้นที่ป่า ทำให้เกิดการถางป่าเพื่อสร้างระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน และการเปิดพื้นที่เพื่อการเพาะปลูกผ่านโครงการปลูกข้าว 1 ล้านเฮกเตอร์ในค.ศ. 1996 อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพื้นที่ที่ใช้เพื่อการอพยพเป็นพื้นที่ดินพิท ซึ่งแม้จะมีการสร้างระบบชลประทานในพื้นที่ แต่ดินที่ไม่สมบูรณ์ทำให้ข้าวไม่เติบโต และเมื่อพื้นที่ลุ่มที่ถูกใช้เพื่อเปิดพื้นที่ใหม่เผชิญกับสภาพอากาศที่แห้งแล้ง

จึงทำให้เกิดการปะทุไฟได้ง่าย โดยไฟป่าครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นในสุมาตราเมื่อ ค.ศ. 2002 นั้นก็เป็นผลจากโครงการการอพยพคนและโครงการการปลูกข้าวของรัฐบาลเอง (Nguitrageol, 2011) และแม้ชัวร์ฮาร์โตจะลงจากอำนาจไปแล้ว แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยการเพิ่มพื้นที่เพื่อการเกษตรก็ยังคงปรากฏ แม้ประธานาธิบดีโจโกวีจะมีความพยายามในการสงวนพื้นที่การให้สัมปทานป่าไม้ และตระหนักถึงผลกระทบจากการตัดไม้ แต่พื้นที่ที่อยู่ภายใต้โครงการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งทางด้านพลังงาน น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และน้ำตาลอ้อยกลับได้รับการยกเว้น ทั้งยังมีการประกาศแผนการปลูกข้าวในพื้นที่ 1.2 ล้านเฮกเตอร์ในพื้นที่ป่าด้านตะวันออกของปาปัว ซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่มดินพิตเพื่อเป็นแหล่งอาหารสำรองสำหรับอินโดนีเซีย (Mongabay, 2020; Murdiyarso, Dewi, Lawrence, & Seymour, 2011; REDD Monitor, 2015)

ภายหลังการลงจากอำนาจของชัวร์ฮาร์โต อินโดนีเซียได้เริ่มยุคแห่งการปกครองแบบกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังส่วนท้องถิ่น อำนาจการรวมศูนย์ที่อ่อนแอลงได้ส่งผลกระทบต่อระบบกฎหมายที่ดินด้วย เพราะความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลส่วนกลาง รัฐบาลส่วนท้องถิ่น และชุมชนมีความซับซ้อนและมีความขัดแย้งในการจัดการที่ดินเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งแต่ละหน่วยงานมีหน้าที่และความสามารถในการออกใบอนุญาตให้สัมปทาน การจัดเก็บรายได้และผลประโยชน์จากการใช้สิทธิต่าง ๆ ในที่ดินเข้าหน่วยงานของตนเอง (Moeliono & Limberg, 2013; Sudana, 2013; Tyson, 2010) หน่วยงานท้องถิ่นได้ตั้งสำนักงานป่าไม้และสำนักงานที่ดินของตนเองขึ้นมาภายใต้การทำงานของโครงสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น ขณะที่หน่วยงานป่าไม้และที่ดินระดับชาติที่ประจำอยู่ในเขตต่าง ๆ ได้พยายามรักษาอำนาจในการควบคุมทรัพยากรของหน่วยงานตนโดยอ้างว่า ทรัพยากรตามยุทธศาสตร์ชาติจะไม่ถูกรวมในระบบการปกครองแบบกระจายอำนาจ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือการออกใบอนุญาตสัมปทานแก่บริษัทต่าง ๆ ไม่ได้มีการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่าง

หน่วยงานระดับชาติ หน่วยงานรัฐท้องถิ่นและชุมชน และขณะเดียวกัน กฎหมาย *Adat* ที่ยังคงอยู่ได้ก่อให้เกิดความย้อนแย้งในระบบกฎหมาย ซึ่งทำให้คนในพื้นที่และชุมชนต้องหาทางออกในการจัดการกับความขัดแย้งเรื่องที่ดินด้วยตนเอง (Moeliono & Limberg, 2013) ซึ่งทำให้เกิดข้อสังเกตว่า การทุจริตที่เกิดขึ้นในช่วงนี้แตกต่างจากในยุคซุฮาร์โต โดยในยุคของซุฮาร์โตนั้นระบบอุปถัมภ์ถูกใช้เพื่อคงไว้ซึ่งการรวมศูนย์อำนาจของตนและเป็นระบบต่างตอบแทน แต่การทุจริตที่เกิดขึ้นช่วงเวลานี้ เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและกระจายอยู่ในหลายพื้นที่ อันเนื่องมาจากระบบอุปถัมภ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ระหว่างบริษัทเอกชนและหน่วยงานรัฐในพื้นที่นั้น (Eco-Business, 2013; Varkkey, 2015; Sirivunnabood & Moolsilpa, 2017) การซ้อนทับกันของผลประโยชน์เหล่านี้ในการใช้ที่ดิน ได้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย เพราะถึงแม้จะมีการห้ามใช้ไฟเผาป่าตั้งแต่ค.ศ. 1995 แต่เมื่อมีไฟป่าเกิดขึ้นก็ไม่สามารถชี้ขาดได้ว่าเป็นการกระทำของผู้ใด (Sastry, 2002) และถึงแม้ในค.ศ. 2009 ภายใต้อำนาจ Plantation Law ได้มีการกำหนดโทษสูงสุดของผู้ฝ่าฝืนที่จะต้องถูกจำคุกถึง 10 ปีและโทษปรับสูงสุด 10 ล้านรูเปียห์อินโดนีเซีย (Neo, 2013; Velde, 2014) แต่การดำเนินคดีเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษยังคงทำได้ยาก เพราะนอกจากจำเป็นต้องมีหลักฐานที่แสดงถึงเจตนาของผู้จุดไฟที่ชัดเจนแล้ว กระบวนการในการใช้ที่ดินที่ซ้อนทับกันทำให้เกิดความไม่ชัดเจนว่าพื้นที่ที่เกิดไฟป่าควรอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ใด ด้วยเหตุนี้ ปัญหาการซ้อนทับกันของกรรมสิทธิ์ในการใช้ที่ดินจึงมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายห้ามเผาป่าในอินโดนีเซีย

2.2 ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่ออินโดนีเซีย เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางเศรษฐกิจและส่งผลโดยอ้อมให้อินโดนีเซียจำเป็นต้องปรับตัวและตอบกลับต่อสถานการณ์ต่าง ๆ วิฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในค.ศ. 1997 ทำให้อินโดนีเซียต้องปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นเงื่อนไขในการกู้ยืมเงินขององค์การการเงินระหว่าง

ประเทศ (IMF) โดยต้องพึ่งตนเองและต้องเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจที่เน้นการส่งออก อินโดนีเซียต้องขยายพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน โกโก้ และ กาแฟ จึงมีการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมเกษตร พร้อมกับการเกิดนโยบายเช่นนี้ได้ ส่งผลกระทบบ่อย่างมีนัยสำคัญต่อพื้นที่ป่าไม้ของอินโดนีเซีย อาทิ การยกเลิกการจำกัด การลงทุนปลูกปาล์มน้ำมันโดยนักลงทุนต่างชาติ การยกเลิกการห้ามการส่งออกปาล์มน้ำมันแต่ให้มีการจัดเก็บภาษีแทน การลดภาษีการชักลากไม้ลงจากร้อยละ 30 ใน ค.ศ. 1998 เป็นร้อยละ 10 ในค.ศ. 2000 โดยการปรับนโยบายของอินโดนีเซียเช่นนี้ได้สนองตอบความต้องการไม้ และน้ำมันปาล์มเพื่อการประกอบอาหาร รวมทั้งเพื่อใช้ในโครงการพลังงานไบโอดีเซลในตลาดโลกในเวลาต่อมา โดยในค.ศ. 2005 จีนได้ประกาศแผนให้เงินแก่การพัฒนาโครงการปลูกปาล์มตามแนวชายแดนภูเขาของอินโดนีเซียและ มาเลเซีย ทำให้เกิดการขยายตัวของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ในปีต่อมา เนื่องจาก ประธานาธิบดีซูฮาร์โต บัมบัง ยูโดโยโน ได้ให้การสนับสนุนโครงการนี้เป็นอย่างดี เพราะเชื่อว่าจะช่วยสร้างงานและความเป็นอยู่ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในกาลิมันตันได้ ทั้งยังช่วยให้เกิดการส่งเสริมการค้าและการลงทุนในระดับทวีปคิระหว่างอินโดนีเซียและจีน (Nguitrageool, 2011) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความตื่นตัวของอุตสาหกรรมไม้แปรรูปใน อินโดนีเซียส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความต้องการของจีนในการลดการตัดไม้ในประเทศ ตน ทำให้จีนแสวงหาไม้แปรรูปจากอินโดนีเซีย (Francesch-Huidobro, 2008) ดังนั้น ความต้องการของตลาดภายนอกซึ่งมาพร้อมกับความจำเป็นในการฟื้นฟูสภาพ เศรษฐกิจของอินโดนีเซีย จึงส่งผลกระทบทางอ้อมไปสู่การเกิดไฟป่า โดยเฉพาะจาก การขยายพื้นที่เกษตรอุตสาหกรรมไปยังพื้นที่ป่าดิมพิตในเขตสุมาตราและกาลิมันตัน ที่เป็นพื้นที่เปราะบางและง่ายต่อการปะทุของไฟเมื่อต้องเผชิญกับอากาศแห้งในฤดูแล้ง

ความร่วมมือในกรอบอาเซียนและข้อจำกัดที่เกิดขึ้น

ประเด็นปัญหามลพิษจากหมอกควันข้ามพรมแดน เป็นหนึ่งในประเด็นความมั่นคงของมนุษย์ด้านสิ่งแวดล้อม และยังเป็นหนึ่งในปัญหาที่อาเซียนถูกวิพากษ์วิจารณ์ถึงความด้อยประสิทธิภาพในการจัดการต่อปัญหามาจนปัจจุบัน อย่างไรก็ตามอาเซียนได้พัฒนาแนวทางและกลไกในการสร้างความร่วมมือในการจัดการกับปัญหาผ่านการประชุมทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อสร้างแนวทางร่วมกันในการจัดการต่อปัญหา โดยเฉพาะหลังเหตุการณ์ไฟป่าครั้งใหญ่ในค.ศ. 1997 โดยมีข้อตกลงเชิงสถาบัน การจัดตั้งกลไกในการประสานงาน และกิจกรรมความร่วมมือระหว่างประเทศที่สำคัญโดยสังเขปดังนี้

ในช่วงปลาย ค.ศ. 1997 การประชุมรัฐมนตรีอาเซียนว่าด้วยประเด็นหมอกควันข้ามพรมแดนครั้งที่ 1 (The First ASEAN Ministerial Meeting on Haze: AMMH) ได้ถูกจัดขึ้น และมีการยอมรับแผนปฏิบัติการของอาเซียน (ASEAN Regional Action Plan) ซึ่งเน้นประเด็นการป้องกันไฟป่าโดยมีนโยบายการจัดการและการบังคับใช้กฎหมายที่ดี การมีกลไกปฏิบัติการที่ช่วยสอดส่องตรวจตราไฟป่า การส่งเสริมนโยบายการเผาเป็นศูนย์ (Zero-burning policy) และการสร้างความสามารถในการต่อสู้กับไฟป่า (ASEAN Haze Action Online, 1997; ASEAN Secretariat, 1997)

อาเซียนได้พัฒนาระบบเฝ้าระวังและติดตามการเกิดไฟป่า ผ่านศูนย์เชี่ยวชาญด้านอุตุนิยมวิทยาเฉพาะทางอาเซียน (ASEAN Specialised Meteorological Centre: ASMC) และระบบการจัดชั้นอันตรายของไฟ (Fire Danger Rating System) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการตรวจจับจุดความร้อน และส่งต่อข้อมูลการคาดการณ์สภาพอากาศไปยังประเทศที่เกี่ยวข้อง (ASEAN Specialised Meteorological Centre, 2015) เพื่อทำการแจ้งเตือนพื้นที่ที่เป็นจุดเสี่ยง และแจ้งระดับความยากในการป้องกันและควบคุมเพลิง (Malaysian Meteorological

Department, 2015) อีกทั้งมีการสร้างเว็บไซต์ ASEAN Haze Action Online เพื่อเป็นหน่วยให้ข้อมูลสถานการณ์ไฟป่าและข้อมูลทั่วไป

อาเซียนพยายามสร้างกรอบความร่วมมือเชิงกฎหมาย โดยมีการจัดตั้งกลุ่มผู้ชำนาญการทางกฎหมายเพื่อเจรจาและร่างข้อตกลงเพื่อจัดการในเชิงป้องกันควบคุม และบรรเทาปัญหาหมอกพิษจากหมอกควันในระดับชาติและระดับภูมิภาค พื้นฐานพัฒนาการด้านความร่วมมือในช่วงเวลาที่ผ่านมามีได้กลายมาเป็นสาระสำคัญของข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution) ที่ได้รับการจัดทำขึ้นในค.ศ. 2002 (ASEAN Secretariat, 2002) และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 25 พฤศจิกายน ค.ศ. 2003 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างมาตรการและกลไกต่าง ๆ ในการป้องกัน บรรเทาและต่อสู้กับปัญหา โดยมีการกำหนดประเทศหลักเพื่อรับผิดชอบในการจัดการคือ สิงคโปร์ใช้เทคโนโลยีภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อตรวจตราสอดส่องและช่วยระบุพื้นที่เสี่ยงภัย มาเลเซียเน้นการป้องกันโดยการแสวงหาวิธีและเครื่องมือที่เหมาะสมในการจัดการต่อปัญหาไฟป่า และอินโดนีเซียจะดำเนินการปฏิบัติการในพื้นที่เพื่อต่อสู้กับไฟป่าที่เกิดขึ้น (ASEAN Secretariat, 2006)

ภายใต้ข้อตกลงนี้ ได้มีการกำหนดให้จัดตั้งศูนย์ประสานงานในการควบคุมมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ASEAN Coordinating Centre for Transboundary Haze Pollution Control: ACC THPC) ขึ้นเพื่อเอื้อต่อความร่วมมือและการประสานงานระหว่างส่วนต่าง ๆ ในการจัดการต่อผลกระทบที่เกิดจากไฟป่า การประชุมประเทศภาคีต่อข้อตกลงอาเซียน เรื่อง มลพิษจากหมอกควันข้ามแดนครั้งที่ 1 (Conference of the Parties to AATHP: COP-1) จัดขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน ค.ศ. 2004 โดยอินโดนีเซียได้เสนอตัวเป็นเจ้าภาพในการตั้งศูนย์ประสานงานฯ (ASEAN Secretariat, 2020) แม้กระนั้น การให้สัตยาบันต่อข้อตกลง

ของอินโดนีเซียเป็นไปอย่างล่าช้า ด้วยเหตุผลที่สำคัญคือ ความเห็นที่แตกต่างกันของหน่วยงานภายในอินโดนีเซีย โดยในระหว่างการเจรจาข้อตกลง กระทรวงสิ่งแวดล้อมต้องการข้อกำหนดที่ยอมรับได้ เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าข้อตกลงนั้นปกป้องอธิปไตยของประเทศ และไม่มีข้อผูกพันที่เข้มงวดหรือมีมาตรการลงโทษต่ออินโดนีเซีย แต่การเจรจาที่เร่งรีบทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารภายในรัฐบาลเกี่ยวกับข้อตกลง และทำให้รัฐมนตรีกระทรวงสิ่งแวดล้อมไม่สามารถจัดการต่อข้อตกลงของกระทรวงอื่น ๆ และสมาชิกรัฐสภาได้ จึงทำให้ตัวแสดงที่มีอิทธิพลในกระทรวงป่าไม้ สภาผู้แทนราษฎร และอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันในอินโดนีเซีย มีความกังวลเกี่ยวกับการถูกแทรกแซงจากหน่วยงานต่างชาติ จนกระทั่งวันที่ 16 กันยายน ค.ศ. 2014 อินโดนีเซียจึงได้ให้สัตยาบันต่อข้อตกลงนี้ (Hurley, 2020)

การประชุมประเทศภาคีต่อข้อตกลงอาเซียน เรื่อง มลพิษจากหมอกควันข้ามแดนครั้งที่ 11 (COP-11) ในวันที่ 29 ตุลาคม ค.ศ. 2015 ซึ่งเป็นระยะเวลาเกือบ 11 ปีต่อมา อินโดนีเซียจึงแสดงความตั้งใจว่าจะจัดตั้งศูนย์ประสานงานฯ ทั้งนี้ข้อตกลงในการจัดตั้งศูนย์ประสานงานฯ ยังคงอยู่ระหว่างการให้ความเห็นชอบต่อเอกสารข้อกฎหมายที่จำเป็นในการจัดตั้งศูนย์จากภาคีต่าง ๆ

แม้ว่าในเวลาที่ผ่านมา อาเซียนได้พยายามพัฒนากรอบความร่วมมือและกลไกต่าง ๆ เพื่อจัดการต่อปัญหา จนมีการลงนามในข้อตกลงว่าด้วยมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนในค.ศ. 2002 แล้ว แต่ทว่าในทางปฏิบัติ อาเซียนยังมีข้อจำกัดในการทำให้ข้อตกลงนี้มีประสิทธิภาพดังนี้

1. ปัญหาของหลักการวิถีแห่งอาเซียน (ASEAN Way) ถึงแม้ว่า วิถีอาเซียนจะเป็นแนวปฏิบัติ กติกา วิธีการทางทูต และมารยาทของสมาชิก ที่ประกอบด้วยหลักการสำคัญ อาทิ การเคารพในอธิปไตยและบูรณภาพเหนือดินแดน การไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่น การใช้สันติวิธีในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง การไม่

ใช้กำลังระหว่างกัน การปรึกษาหารือ และหลักฉันทามติ (ASEAN Secretariat, 2024; Mahaseth & Narain, 2022) และเนื่องจากหลักการนี้ได้ปรากฏในแนวปฏิบัติของ ข้อตกลงว่าด้วยมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนในค.ศ. 2002 จึงทำให้การแทรกแซงและการให้ความช่วยเหลือแก่อินโดนีเซียเป็นไปอย่างยากลำบาก และเกิดความล่าช้าในการแก้ไขปัญหา ในหลายกรณีเมื่อไฟป่าเกิดขึ้น หากมีผู้เสนอให้ความช่วยเหลือ อินโดนีเซียมักอ้างประเด็นเรื่องอำนาจอธิปไตยและปฏิเสธการรับความช่วยเหลือ แม้สถานการณ์จะวิกฤตก็ตาม (Jakarta Globe, 2014; The Jakarta Post, 2015; The Straits Times, 2006a, 2013a, 2006) การให้ความสำคัญกับหลักอธิปไตยเหนือดินแดนและการไม่แทรกแซงกิจการภายในที่เป็นวิถีอาเซียน จึงยังคงเป็นข้อจำกัดที่สำคัญ ดังนั้น ปัญหาไฟป่าในอินโดนีเซียที่แม้ว่าจะเป็นปัญหาลี้ภัยและส่งผลกระทบไปยังประเทศใกล้เคียง จึงไม่ได้ต่างจากปัญหากิจการภายในเขตอำนาจอธิปไตยของประเทศสมาชิกอื่น ๆ เพราะกลไกอาเซียนที่มี ไม่สามารถใช้เพื่อแก้ปัญหาได้จริงในทางปฏิบัติ

2. การบังคับใช้ข้อตกลงที่ไม่เข้มงวด แนวปฏิบัติของข้อตกลงว่าด้วยมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนในค.ศ. 2002 เน้นย้ำหลักการ อาทิ หลักการยอมรับในสิทธิอธิปไตยของรัฐสมาชิกในการใช้ทรัพยากรของตน รวมทั้งการป้องกันกิจกรรมในเขตอำนาจอธิปไตยที่จะไม่สร้างความเสียหาย หรือก่ออันตรายแก่ประชาชนของรัฐตนและรัฐอื่น การใช้มาตรการเพื่อป้องกัน เผื่อระวัง และบรรเทาการเกิดไฟป่า และการจัดการความขัดแย้งโดยใช้หลักการปรึกษาหารือหรือการเจรจาต่อรองกัน ยิ่งไปกว่านั้น ในมาตราที่ 13 ได้ระบุแนวทางสำคัญในการให้ความช่วยเหลือระหว่างกันไว้ว่า รัฐผู้ขอหรือรับความช่วยเหลือจะต้องกำกับ ควบคุม ประสานงานและให้คำแนะนำภายในดินแดนของตน โดยภาคีที่ให้ความช่วยเหลือควรหารือกับรัฐผู้ขอความช่วยเหลือ (ASEAN Secretariat, 2002) แต่เมื่อรัฐที่เผชิญกับปัญหาไม่ได้ร้องขอความช่วยเหลือ

จากภาคี การจัดการกับปัญหาจึงไม่สามารถทำได้ เนื่องจากข้อบังคับไม่ได้มีกลไกในการบังคับที่เข้มงวด มาตรการลงโทษที่ชัดเจน หรือการกำหนดความรับผิดชอบในกรณีที่รัฐที่เผชิญปัญหาไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่มีร่วมกันในการบรรเทาไฟป่า ดังนั้น การให้สัตยาบันในข้อตกลงของอินโดนีเซีย จึงไม่ใช่ปัจจัยที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เห็นผลในทันที เนื่องจากกลไกของข้อตกลงอ่อนแอเกินกว่าจะทำให้เกิดการแก้ไขปัญหามลภาวะในภูมิภาค รวมทั้งกลไกได้รับการออกแบบมาโดยไม่กำหนดให้มีพันธะผูกพัน (Heilmann, 2015) หรือมีการบังคับให้สมาชิกต้องปฏิบัติตามข้อตกลงอย่างเคร่งครัดแต่อย่างใด

3. ความล่าช้าในการจัดตั้งศูนย์ประสานงาน ข้อตกลงได้มีการกำหนดให้จัดตั้งศูนย์ประสานงานฯ (ACC THPC) ตั้งแต่ปี 2002 แต่การจัดตั้งศูนย์ประสานงานเป็นไปอย่างล่าช้าเนื่องมาจากการให้สัตยาบันที่ล่าช้าของอินโดนีเซีย จึงทำให้อาเซียนขาดหน่วยงานหลักในการสนับสนุนความช่วยเหลือและการประสานงานระหว่างภาคี และเป็นปัจจัยหนึ่งของความล้มเหลวในการป้องกัน และควบคุมไฟป่าที่เกิดขึ้นในภูมิภาค (Greenpeace, 2019) ความล่าช้านี้จึงสะท้อนถึงความไม่มีประสิทธิภาพของอาเซียนในการผลักดันเพื่อสร้างกลไกที่จำเป็นเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ทั้งนี้ ถึงแม้ว่าในการประชุมสุดยอดอาเซียนในค.ศ. 2023 และ ค.ศ. 2024 ได้มีความก้าวหน้าที่สำคัญ คือ การเปิดตัวศูนย์ประสานงานฯ รวมทั้งมีการลงนามในข้อตกลงจัดตั้งศูนย์ประสานงานฯ (Establishment Agreement for the ASEAN Coordinating Centre for Transboundary Haze Pollution Control) ใน 7 ประเทศสมาชิก ซึ่งอาจนับได้ว่าเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของอาเซียนภายหลังจากการลงนามในข้อตกลงกว่า 20 ปี (Vong, Peteru, Silviana, & Evans, 2024) และความคืบหน้าของความร่วมมือจากอินโดนีเซีย ถือเป็นสัญญาณที่ดีในการแสดงเจตนาของอินโดนีเซียและลดความไม่พอใจของประเทศเพื่อนบ้าน (Hurley, 2020) แต่ทว่า ในปัจจุบัน บทบาทของศูนย์

ประสานงาน ยังไม่ปรากฏอย่างชัดเจน และประสิทธิภาพของศูนย์ประสานงานตามข้อตกลง ยังคงขึ้นอยู่กับความมุ่งมั่นของสมาชิกในการปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในข้อตกลงเป็นสำคัญ เนื่องจากข้อตกลงถูกสร้างขึ้นตามวิถีอาเซียนซึ่งจะไม่กำหนดข้อผูกพันที่เข้มงวดในทางกฎหมาย

ข้อจำกัดของอาเซียนที่ปรากฏในข้อตกลง จึงส่งผลกระทบทางอ้อมต่อการเกิดปัญหามลพิษหมอกควันข้ามพรมแดนที่ยังคงเกิดขึ้นในภูมิภาค แม้จะมีการลงนามข้อตกลงเกิดขึ้น และอาเซียนยังคงถูกวิพากษ์วิจารณ์เรื่อยมา ความล้มเหลวในการจัดการต่อประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศสมาชิกในภูมิภาค เป็นผลมาจากรัฐไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ขณะที่รัฐผู้ก่อปัญหาที่มีความล่าช้าและลังเลที่จะลงนามในข้อตกลงเพราะไม่ต้องการแบกรับความรับผิดชอบในการดำเนินการตามข้อตกลง รวมทั้งการให้ความสำคัญกับผลประโยชน์แห่งชาติที่ดำรงอยู่ภายใต้ความขัดแย้งระหว่างประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของบริษัททั้งในและต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนด้านการเกษตรในอินโดนีเซีย (Litta, 2010 cited in Heilmann, 2015) การคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติที่อยู่เหนือผลประโยชน์ของภูมิภาค ภายใต้อิทธิพลความร่วมมือของอาเซียนที่มีข้อจำกัดจากวิถีอาเซียน จึงทำให้ข้อตกลง ไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามพรมแดนในภูมิภาคแต่อย่างใด (The Straits Times, 2006b, 2013b; Today Online, 2019)

ความพยายามของอินโดนีเซียและนโยบายแผนที่เดียว

จากข้อจำกัดของกลไกอาเซียนภายใต้ข้อตกลงว่าด้วยมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนของอาเซียน ประกอบกับปัจจัยภายในที่มาจากอินโดนีเซียเองที่ต้องการจัดการกับปัญหาด้วยตนเอง ทำให้ทั้งอาเซียนและอินโดนีเซียถูกวิพากษ์วิจารณ์จากประเทศสมาชิกอาเซียนโดยเฉพาะสิงคโปร์และมาเลเซียที่ได้รับผลกระทบจากปัญหานี้

เรื่อยมา ยิ่งไปกว่านั้น ปัญหาไฟฟ้าซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งสุขภาพของประชาชน และผลกระทบต่อเศรษฐกิจอินโดนีเซีย ก็นำไปสู่แรงกดดันภายในประเทศ ที่รัฐบาล จำเป็นต้องแสวงหาวิธีการเพื่อจัดการต่อปัญหาเช่นกัน

ภายใต้ความร่วมมือของอาเซียนในการจัดการปัญหา สิ่งโคปรี่ที่ได้รับผลกระทบอย่างหนักในแต่ละปี จึงได้แสดงบทบาทหลักอย่างกระตือรือร้นในการดำเนินการมาตรการเพื่อเฝ้าระวังและแจ้งเตือนการเกิดจุดร้อนในพื้นที่ (hotspot areas) และไฟฟ้า รวมทั้งความพยายามหาหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อเอาผิดแก่ผู้ทำให้เกิดไฟฟ้า (Kassim, 2013) แต่ทว่า เมื่อสิ่งโคปรี่ได้ร้องขอให้อินโดนีเซียแบ่งปันข้อมูลแผนที่ดิจิทัล เพื่อแสดงพื้นที่การให้สัมปทานและการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่เปิดเผยแก่สาธารณะจากรัฐบาลอินโดนีเซีย แต่กลับไม่ได้รับความเห็นชอบ โดยอินโดนีเซียให้เหตุผลถึงความวิตกกังวลด้านกฎหมาย (The Straits Times, 2013c) และกฎหมายภายในประเทศ เกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลสาธารณะที่ห้ามเปิดเผยทรัพยากรของประเทศ (The Jakarta Post, 2015a, 2015b; The Nation, 2015) ยิ่งไปกว่านั้น จากปัญหาการซ้อนทับกันของสิทธิในการใช้ที่ดินในพื้นที่ของอินโดนีเซีย ทำให้การแบ่งปันข้อมูลการให้สัมปทานของหน่วยงานในพื้นที่ ระหว่างหน่วยงานภายในประเทศของอินโดนีเซียยังคงเป็นข้อจำกัดในการเปิดเผยข้อมูล (ASEAN Secretariat, 2015) การขาดข้อมูลแผนที่จึงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะจากการอ้างสิทธิ์ที่ดินที่ทับซ้อนกันของระบบกฎหมายที่ทับซ้อนกันทำให้การบังคับใช้กฎหมายและการควบคุมการใช้ไฟเผาป่าเป็นไปได้ยากและขาดประสิทธิภาพ จึงทำให้อินโดนีเซีย ต้องสร้างนโยบายเพื่อจัดการกับปัญหา และนำไปสู่การทำนโยบายแผนที่เดียว (One Map Policy) ของอินโดนีเซีย ซึ่งปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่นโยบายแผนที่เดียว มีดังนี้

1. ปัญหาความซับซ้อนของการอ้างสิทธิ์ที่ดินที่ทับซ้อนกันในหลายพื้นที่ของอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นผลมาจากระบบกฎหมายที่ทับซ้อนกันระหว่างกฎหมายจารีต (Adat)

กฎหมายของรัฐ รวมทั้งการกระจายอำนาจที่ให้องค์กรต่าง ๆ มีอำนาจออกใบอนุญาตและจัดเก็บรายได้จากการใช้ที่ดิน ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องมีแผนที่เดียว เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ โดยการบูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไว้ด้วยกันเพื่อประโยชน์ในการวางแผนและการจัดการทรัพยากร

2. แรงกดดันจากประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะจากสิงคโปร์ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหา การมีนโยบายแผนที่เดียวจึงแสดงถึงความพยายามและความจริงจังของรัฐบาลอินโดนีเซียในการแก้ไขปัญหา

ด้วยเหตุข้างต้น จึงนำไปสู่วิธีการที่จริงจังและการนำนโยบายไปปฏิบัติในรัฐบาลของประธานาธิบดีโจโก วิโดโด ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการจัดการปัญหาภายใต้เขตอำนาจอธิปไตยของอินโดนีเซียผ่านนโยบายแผนที่เดียว (One Map Policy)

นโยบายแผนที่เดียว เป็นการทำฐานข้อมูลผ่านระบบที่เรียกว่า The One Map Policy Geoportal (KSP Geoportal) เพื่อใช้เป็นแหล่งอ้างอิงสำหรับการใช้ที่ดินเพื่อการวางแผนโดยรัฐบาลทุกระดับ โดยจะเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาประเด็นการเรียกร้องกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ซ้อนทับกัน ซึ่งเกิดขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ โดยในระยะแรกเริ่มได้มีการสั่งการให้กระทรวง สถาบัน และหน่วยงานรัฐในส่วนภูมิภาคต่าง ๆ มีมาตรการในการแก้ไขปัญหาพื้นที่ที่มีการวางแผนที่ดินที่ซ้อนทับกันทันที ทำให้เกิดการบูรณาการข้อมูลด้านแผนที่เข้าไว้ด้วยกันเพื่อให้เกิดเป็นแผนที่เฉพาะเรื่อง (thematic maps) ของรัฐในลำดับแรก1 โดยมีวัตถุประสงค์หลักในเชิงนโยบายคือ

---

1 นโยบายแผนที่เดียวในระยะแรกนี้ เป็นการรวมแผนที่เฉพาะเรื่อง 85 แผน โดยยังไม่ได้รวมแผนที่เฉพาะอีก 2 ประเภท คือ แผนที่ทะเลแห่งชาติ (the National Sea Spatial Plan Map: RTRLN) และแผนที่แนวเขตหมู่บ้านและตำบล (subdistrict and village border map) (OpenGov, 2020; The Land Portal Foundation, 2018)

การรวบรวมแผนที่เฉพาะเรื่อง การบูรณาการและแก้ไขแผนที่เฉพาะเรื่องโดยพิจารณาจากแผนที่พื้นฐาน และการประสานข้อมูลให้เกิดความสอดคล้องกันของแผนที่และการแก้ปัญหาการซ้อนทับกันของแผนที่ กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยรัฐในการวางแผนด้านการจัดการทรัพยากรและการพัฒนาต่าง ๆ ได้แม่นยำขึ้น โดยใช้แผนที่เดียวในการอ้างอิง (OpenGov, 2018; Setyowati et al., 2018)

นอกจากนี้ การรวบรวมข้อมูลเพื่อให้เกิดแผนที่เดียว ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการกับปัญหาการอ้างกรรมสิทธิ์ต่าง ๆ (OpenGov, 2020) ป้องกันการเรียกร้องกรรมสิทธิ์ของบริษัทต่าง ๆ ที่ได้รับจากใบอนุญาตในการทำเกษตรกรรมและการทำเหมืองแร่โดยทุจริต และเพื่อใช้ในการจัดการปัญหามลพิษและภูมิอากาศของอินโดนีเซีย (The Land Portal Foundation, 2018) โดยแผนที่ที่ได้มีการบูรณาการแล้วจะปรากฏใน KSP Geoportal ซึ่งสามารถเข้าถึงได้ผ่านเว็บไซต์² เพื่อใช้เป็นแหล่งอ้างอิงหลักในการนำนโยบายการพัฒนาไปปฏิบัติต่อไป (The Jakarta Post, 2018) โดยในกระบวนการที่ทำแผนที่นี้ได้พบว่า กว่า 77.3 ล้านเฮกเตอร์ หรือร้อยละ 40.6 ของพื้นที่อินโดนีเซียเป็นพื้นที่ซ้อนทับกัน ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดความขัดแย้ง และเป็นปัญหาในการใช้กฎหมายที่เด็ดขาดในการดำเนินธุรกิจในประเทศ (OpenGov, 2020) และในเวลาต่อมา รัฐบาลได้เร่งการทำแผนปฏิบัติการผ่านการจัดประชุมคณะทำงานระดับชาติ โดยมีผู้เข้าร่วมกว่า 500 คนจากทุกจังหวัดของอินโดนีเซีย โดยคาดหวังว่าในช่วงต้นค.ศ. 2024 แผนปฏิบัติการจะได้รับการวางกรอบและนำไปสู่การตกลงร่วมกัน ทั้งยังมีการประชุมเพื่อนำเสนอความก้าวหน้าในโครงการ และถกเถียงต่อประเด็น

---

2 ปัจจุบัน KSP Geoportal สามารถเข้าถึงได้จาก <https://tanahair.indonesia.go.id/portal-web>

ความท้าทาย และการแก้ไขความคลาดเคลื่อนในการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ (Antaranews, 2022)

อย่างไรก็ตาม การจัดทำนโยบายแผนที่เดียวมีประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นค่อนข้างมาก ซึ่งทำให้การจัดทำแผนที่เป็นไปอย่างล่าช้า รวมทั้งการต่อต้านจากหลายกลุ่ม อันเนื่องจากการเกิดคำถามต่อความเป็นธรรมที่เกิดขึ้นจากข้อจำกัดของกระบวนการที่ใช้ในการจัดทำแผนที่ ในด้านหนึ่งการจัดทำแผนที่เป็นสิ่งที่มิพลวัต โดยชุมชนได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากองค์กรภาคเอกชนที่ไม่แสวงหาผลกำไร (Non-governmental Organizations: NGOs) ในการเรียกร้องต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิในที่ดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการโต้แย้งต่อสู้เพื่อกรรมสิทธิ์ที่ถูกอ้างว่าเป็นของรัฐหรือการที่รัฐได้มอบสิทธิในที่ดินผ่านการให้สัมปทาน (Faxon, Goldstein, Fisher & Hunt, 2022) และในอีกด้านหนึ่ง Kaitlyn Justine Bretz (2017) ได้ตั้งข้อสังเกตว่า แม้ในนโยบายแผนที่เดียวจะเป็นแนวทางที่รัฐบาลกลางอินโดนีเซียสร้างขึ้น โดยยึดหลักความโปร่งใสในกระบวนการจัดทำแผนที่ และเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นได้ส่งข้อมูลการอ้างกรรมสิทธิ์ของตนเองได้ แต่ในขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้เกิดข้อจำกัดที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่หลายชุมชนไม่มีเครื่องมือและความสามารถในการจัดทำข้อมูลด้วยตนเอง และทำให้ชุมชนเหล่านั้นต้องพึ่งพาเครื่องมือในการจัดทำแผนที่โดย NGOs ซึ่ง NGOs ที่มีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ นั้น ก็มีข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากทรัพยากรในการบริหารจัดการที่มีจำกัดและขึ้นอยู่กับ การได้รับการบริจาคเป็นหลัก (Bretz, 2017)

การพัฒนาเชิงรูปธรรมของนโยบายแผนที่เดียวนั้นมีความท้าทายอย่างมาก เพราะนอกจากแรงผลักดันจากประธานาธิบดีอินโดนีเซียแล้ว ยังจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ทรัพยากร องค์ความรู้และความช่วยเหลือทางเทคนิคใน

การจัดทำแผนที่อย่างมหาศาล (Abidin et al., 2021) นอกเหนือจากงบประมาณและทรัพยากรภายในประเทศแล้ว อินโดนีเซียยังได้รับงบประมาณอีกส่วนหนึ่ง รวมทั้งความช่วยเหลือในการดำเนินการจัดทำแผนที่จากธนาคารโลก (World Bank, 2018) และจากนโยบายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่า และความเสื่อมโทรมของป่าในประเทศกำลังพัฒนา (Reducing Emissions from Deforestation and Degradation: REDD+) ภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) โดยมีขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ การรวบรวมข้อมูล การบูรณาการข้อมูล การทำข้อมูลให้มีความสอดคล้องกัน และการแบ่งปันข้อมูลร่วมกัน แผนที่เดียวจะถูกใช้ในการวางแผนเชิงพื้นที่ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาที่ยั่งยืน การจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ การจัดทำและการตัดสินใจ รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลด้วย ในการพัฒนาแผนที่เดียวนั้นมีหน่วยงานภาครัฐส่วนกลางที่กระทรวงหรือหน่วยงานกลางอื่น ๆ รวม 19 หน่วยงาน และหน่วยงานภาครัฐส่วนท้องถิ่นใน 34 จังหวัด โดยมีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเร่งให้เกิดแผนที่เดียว ซึ่งประธานคณะทำงานคือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการประสานงานด้านเศรษฐกิจ (Coordinating Minister for Economic Affairs) ตัวแทนจากกระทรวงต่าง ๆ และหน่วยงานด้านข้อมูลภูมิสารสนเทศ (Geospatial Information Agency) (Abidin et al., 2021)

ในเดือนเมษายน ค.ศ. 2024 คณะกรรมการด้านข้อมูลภูมิศาสตร์ (Geospatial Information Board: BIG) ของรัฐบาลอินโดนีเซียได้ประกาศว่าประชาชนจะสามารถเข้าถึงข้อมูลแผนที่เดียวได้ในเร็ววันนี้ ซึ่งก่อนหน้านี้การเข้าถึงข้อมูลถูกจำกัดไว้เฉพาะแต่กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ ซึ่งได้แก่ ประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่เกี่ยวข้องเท่านั้น นโยบายแผนที่

เดียวโดยคำสั่งประธานาธิบดีที่ 28/2023 (Presidential Decree No. 28/2023) ทำให้ประชาชนทั่วไป ปังเจกบุคคล รวมทั้งนิติบุคคลจะสามารถเข้าถึงแผนที่เดียวได้โดยผ่านระบบ Geoportal 2.0 เพื่อใช้เป็นแหล่งอ้างอิงเดียวกันในการจัดการวางแผนเชิงพื้นที่ ตลอดจนโครงการและนโยบายต่าง ๆ และแผนที่เดียวกันก็ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐกิจเพื่อให้เกิดการนำไปปฏิบัติ เพราะเชื่อว่าจะสามารถช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์จากที่ดินที่เป็นพื้นที่ทับซ้อนกันได้ (Indonesian Palm Oil Association, 2024a, 2024b)

ความพยายามในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาพิษหมอกควันข้ามพรมแดนที่เกิดในอินโดนีเซีย ได้สะท้อนให้เห็นกรอบแนวคิดที่สำคัญในการจัดการความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental governance) ซึ่งเป็นแนวทางที่เน้นกระบวนการในการสร้างกลไกเพื่อให้ตัวแสดงทางการเมืองได้มีอิทธิพลต่อผลผลิตและผลลัพธ์เชิงนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม (Lemos & Agrawal, 2006) ความซับซ้อนของปัญหาทำให้เกิดความจำเป็นที่ต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยตัวแสดงที่หลากหลายและในหลายระดับ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการต่อปัญหา ดังนั้น แม้ว่าการดำเนินการตามข้อตกลงเพื่อแก้ปัญหาภายใต้กรอบความร่วมมือในระดับภูมิภาคจะยังคงมีข้อจำกัด แต่ก็ยังมีความพยายามอื่น ๆ ของอินโดนีเซียที่เกิดขึ้นภายในประเทศ ประกอบกับความช่วยเหลือระหว่างประเทศอื่น ๆ ซึ่งความพยายามทั้งสามระดับที่กล่าวมา ไม่ว่าจะเป็นความพยายามที่ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ล้วนส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาที่มีเป้าหมายร่วมกันด้วย

แม้การจัดทำนโยบายแผนที่เดียวยังคงอยู่ระหว่างการดำเนินการและกระบวนการจัดทำแผนที่เดียวยังไม่สิ้นสุด เนื่องด้วยยังคงมีพื้นที่ที่ข้อขัดแย้งยังไม่ยุติ

และการได้มาซึ่งแผนที่เดียวจะยังคงต้องพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย แต่การทำแผนที่เดียวได้แสดงถึงความพยายามของรัฐบาลอินโดนีเซียที่เป็นรูปธรรม ในการจัดการปัญหาอันสลับซับซ้อนภายใต้เขตอธิปไตยของตนเอง การได้มาซึ่งข้อมูลแผนที่เดียวเพื่อใช้ร่วมกันทั้งประเทศ จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายและนโยบายในการป้องกันและควบคุมการใช้ไฟมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะผู้ถือครองกรรมสิทธิ์ในการใช้ที่ดินจะเป็นผู้ที่รับผิดชอบต่อการใช้พื้นที่ ยิ่งไปกว่านั้น หากนโยบายแผนที่เดียวสำเร็จได้ อินโดนีเซียจะสามารถแบ่งปันข้อมูลให้กับศูนย์ประสานงานฯ ตามข้อตกลงว่าด้วยมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนของอาเซียน ข้อมูลแผนที่จะถูกนำมาใช้ในการกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมการเกิดไฟป่าในภูมิภาคร่วมกัน ซึ่งจะมีผลให้แนวทางการจัดการปัญหามลพิษจากหมอกควันข้ามพรมแดนที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้นั่นเอง

บทสรุป

ปัญหามลพิษหมอกควันข้ามพรมแดนในอินโดนีเซียได้เกิดขึ้นเป็นประจำ โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งของทุกปี พร้อม ๆ กับข้อวิพากษ์จากประเทศเพื่อนบ้านที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษที่เกิดขึ้น ทั้งการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอินโดนีเซียในฐานะที่เป็นพื้นที่ต้นเหตุของไฟป่า รวมทั้งการวิพากษ์วิจารณ์บทบาทของอาเซียนต่อการจัดการปัญหาที่มีมาอย่างต่อเนื่องทุกปีในภูมิภาค อย่างไรก็ตาม หากวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดไฟป่าที่เกิดจากลักษณะทางธรรมชาติของพื้นที่ดินที่ประกอบไปด้วยดินพืด และการเปลี่ยนแปลงสภาวะโลกร้อน รวมทั้งปัจจัยที่เชื่อมโยงกับการกระทำของมนุษย์ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจแล้ว พบว่า ปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีผลต่อความรุนแรงของการเกิดไฟป่า และมลพิษหมอกควันข้ามพรมแดนในแต่ละปีในระดับที่แตกต่างกัน การแก้ไขปัญหานี้

ต้นเหตุจึงทำได้ยาก และแม้จะมีการสนับสนุนและการให้ความช่วยเหลือจากนานาประเทศแก่รัฐบาลอินโดนีเซีย แต่การจัดการปัญหาที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเกิดจากความยินยอมในการยอมรับความช่วยเหลือจากรัฐซึ่งเป็นเจ้าของอธิปไตยเหนือดินแดนนั้น ๆ เป็นหลัก ในกรณีนี้รัฐบาลอินโดนีเซียได้มีจุดยืนที่ชัดเจนว่าต้องการจัดการปัญหาไฟป่าและมลพิษหมอกควันข้ามพรมแดนด้วยตนเอง และยอมรับความช่วยเหลือเชิงเทคนิคในบางเรื่องเท่านั้น ดังนั้น กลไกความร่วมมือในกรอบอาเซียนที่ถูกสร้างและวางอยู่บนพื้นฐานของวิถีสากลอาเซียน จึงเป็นข้อจำกัดในการทำให้กลไกเหล่านี้ที่มีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ และยังคงเป็นหนึ่งในปัจจัยทางอ้อมที่มักถูกกล่าวถึงเพื่อใช้ในการอธิบายความล้มเหลวในการแก้ปัญหาหมอกควันข้ามพรมแดนในภูมิภาคมาจนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ดี อินโดนีเซียได้มีความพยายามเพื่อแก้ไขปัญหไฟป่าที่เกิดขึ้นในประเทศ ความสลับซับซ้อนของปัญหาไฟป่าและจำเป็นต้องใช้เวลา โดยเฉพาะปัจจัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ซึ่งมีมิติที่ต้องพิจารณาทั้งในประเด็นทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และความเป็นธรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นปัญหากรรมสิทธิ์ในการใช้ที่ดิน ซึ่งเป็นปัญหาหลักอันทำให้การบังคับใช้กฎหมายทั้งในระดับระหว่างประเทศและในระดับภายในประเทศไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การเกิดขึ้นของนโยบายแผนที่เดียวของรัฐบาลอินโดนีเซีย จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยทำให้เกิดความชัดเจนในการใช้ประโยชน์จากที่ดิน รวมทั้งการมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน เมื่อมีการฝ่าฝืนกฎหมายและมาตรการห้ามใช้ไฟเพื่อถางพื้นที่โดยมีวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังนั้น หากการจัดทำแผนที่เดียวเสร็จสมบูรณ์และได้รับความเห็นชอบจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายแล้ว การเปิดเผยข้อมูลแผนที่เชิงภูมิศาสตร์แก่สาธารณชนเหล่านี้ จะช่วยให้เกิดความโปร่งใสในการจัดการวางแผนการใช้ที่ดิน และการบังคับใช้กฎหมายในประเทศเป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพ ทั้งยังเป็นแนวทางที่ส่งเสริมการใช้มาตรการเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน และ ควบคุมไฟป่าในอินโดนีเซียภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนตามข้อตกลงอาเซียนเรื่อง มลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution) เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

บรรณานุกรม

- Abidin, H. Z., Sarbini, N., Rosalina Lien, Riyadi, D. S., Utomo, W. & Wijanarto, A. B. (2021). **One Map Policy of Indonesia: Status, Challenges, and Prospects**. (Paper presentation) the FIG 2021 Working Week, Virtual, Amsterdam. Retrieved May 23, 2024 from https://www.researchgate.net/publication/352761169_One_Map_Policy_of_Indonesia_Status_Challenges_and_Prospects
- Antaranews. (2022, September 13). **Gov't to boost One Map Policy implementation through National Meeting**. Retrieved from <https://en.antaranews.com/news/249525/govt-to-boost-one-map-policy-implementation-through-national-meeting>
- ASEAN Haze Action Online. (1997). **Regional Haze Action Plan**. Retrieved February 12, 2016 from <http://haze.asean.org/how-it-became-a-problem-in-the-region/regional-haze-action-plan/>
- ASEAN Secretariat. (1997, December 22-23). **Joint Press Statement** (Press Statement). The ASEAN Ministerial Meeting on Haze, Singapore.
- ASEAN Secretariat. (2002). **ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution**. Retrieved May 28, 2024 from <https://asean.org/wp->

content/uploads/2021/01/ASENAAgreementonTransboundaryHazePollution-1.pdf

ASEAN Secretariat. (2006). **Third ASEAN State Environment Report**. Jakarta: ASEAN Secretariat.

ASEAN Secretariat. (2013). **Information on Fire and Haze**. Retrieved May 30, 2024 from <https://asean.org/speechandstatement/information-on-fire-and-haze/>

ASEAN Secretariat. (2015, July 28). **Media release** (Paper Presentation). The Seventeenth Meeting of the Sub-regional Ministerial Steering Committee (MSC) on Transboundary Haze Pollution, Jakarta. Retrieved from <http://www.asean.org/17th-meeting-of-the-sub-regional-ministerial-steering-committee-msc-on-transboundary-haze-pollution/>

ASEAN Secretariat. (2020). **Haze: Priority Areas of Cooperation**. Retrieved April 16, 2022 from <https://asean.org/our-communities/asean-socio-cultural-community/haze-2/>

ASEAN Secretariat. (2024). **Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia (TAC)**. Retrieved December 23, 2024 from <https://asean.org/our-communities/asean-political-security-community/outward-looking-community/treaty-of-amity-and-cooperation-in-southeast-asia-tac/>

ASEAN Specialised Meteorological Centre. (2015). **About ASMC**. Retrieved March 19, 2016 from <http://asmc.asean.org/asmc-about/>

- Brauer, M. & Hashim, J. (1998). "FIRES in Indonesia: Crisis and Reaction." **Environmental Science and Technology**, 32(17): 404A-407A.
- Bretz, K. J. (2017). **Indonesia's One Map Policy: A Critical Look at the Social Implications of a'Mess'**. (Senior Theses) University of South Carolina, Department of Environmental Health Science.
- Coconut Singapore. (2016, August 31). **Indonesia Warns of Haze Heading towards Singapore due to Change in Wind Direction**. Retrieved from <https://coconuts.co/singapore/news/indonesia-warns-haze-heading-towards-singapore-due-change-wind-direction/>
- Cotton, J. (1999). "The "Haze" over Southeast Asia: Challenging the ASEAN Mode of Regional Engagement." **Pacific Affairs**, 72(3): 331-351.
- Eco-Business. (2013, September 3). **Palm Oil Industry Key Culprit behind Deforestation, Haze in Indonesia**. Retrieved from <http://www.eco-business.com/news/palm-oil-industry-key-culprit-behind-deforestation-haze-indonesia/>
- Faxon, H. O., Goldstein, J. E., Fisher, M. R., & Hunt, G. (2022). "Territorializing Spatial Data: Controlling Land through One Map Projects in Indonesia and Myanmar." **Political Geography**, Volume 98. <https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2022.102651>
- Francesch-Huidobro, M. (2008). "The Power of Circumvention: Fighting the Southeast Asian Forest Fires and Haze." In **Governance, Politics and the Environment: A Singapore Study**. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.

- Glover, D., & Jessup, T. (1999). **Indonesia's Fires and Haze: the Cost of Catastrophe**. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Greenpeace. (2019). **A Haze-free ASEAN by 2020– Are We There Yet?** Retrieved July 1, 2021 from <https://www.greenpeace.org/southeastasia/press/3239/a-haze-free-asean-by-2020-are-we-there-yet/>
- Heilmann, D. (2015). “After Indonesia's Ratification: The ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution and its Effectiveness as a Regional Environmental Governance Tool.” **Journal of Current Southeast Asian Affairs**, 34(3): 95-121.
- Hurley, A., & Lee, T. (2020). “Delayed Ratification in Environmental Regimes: Indonesia's Ratification of the ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution.” **The Pacific Review**, 34(6): 1108–1137.
- Indonesian Palm Oil Association. (2024a). **BIG: One-Map Policy Will Be Open For Public**. Retrieved May 28, 2024 from <https://gapki.id/en/news/2024/04/04/big-one-map-policy-will-be-open-for-public/>
- Indonesian Palm Oil Association. (2024b). **Gapki Supports One-Map Policy To End Overlapping Permits**. Retrieved May 28, 2024 from <https://gapki.id/en/news/2021/04/23/gapki-supports-one-map-policy-to-end-overlapping-permits/>

- Jakarta Globe. (2014). **RI Can Handle Haze on its Own: Minister**. Retrieved December 23, 2024, from <http://www.thejakartapost.com/news/2014/04/23/ri-can-handle-haze-its-own-minister.html>
- Kassim, Y. R. (2013). **RSIS Commentaries: A Haze-free ASEAN: Will the Vision Go Up in Smoke?** Retrieved December 24, 2024 from <http://www.rsis.edu.sg/wp-content/uploads/2014/07/CO13131.pdf>
- Lemos, M. C., & Agrawal, A. (2006). "Environmental governance." **Annual Review of Environment and Resource**, 31: 297-325.
- Litta, H. (2010). "Environmental Challenges in Southeast Asia: Why Is There So Little Regional Co-operation?" **Asian Journal of Public Affairs**, 3(1): 76-91.
- Mahaseth, H., & Narain, A. (2022). **The Use of The ASEAN Way In Resolving Disputes**. Retrieved December 23, 2024 from <https://moderndiplomacy.eu/2022/06/22/the-use-of-the-asean-way-in-resolving-disputes/>
- Malaysian Meteorological Department. (2015). **Fire Danger Rating System (FDRS) for Southeast Asia**. Retrieved March 19, 2016 from <http://www.met.gov.my/web/metmalaysia/climate/fdrs/southeastasia>
- Ministry of Resources and Environment of Malaysia. (2012). **Air Pollutant Index (API)** . Retrieved September 26, 2012 from www.doe.gov.my/portal/air-air-quality/air-pollutant-index-api

- Moeliono, M., & Limberg, G. (2013). "Tenure and Adat in Malinau." In Moeliono, M., Wollenberg, E. & Limberg G. (Eds.), **The decentralization of forest governance: politics, economics and the fight for control of forests in Indonesian Borneo**. London: Routledge.
- Mongabay. (2007a, March 1). **2006 Indonesian Forest Fires Worst Since 1998**. Retrieved from <https://news.mongabay.com/2007/03/2006-indonesian-forest-fires-worst-since-1998/>
- Mongabay. (2007b, April 19). **How to Stop Haze and Forest Fires in Indonesia**. Retrieved from <https://news.mongabay.com/2007/04/how-to-stop-haze-and-forest-fires-in-indonesia/>
- Mongabay. (2015, October 15). **Carbon Emissions from Indonesia's Peat Fires Exceed Emissions from Entire U.S. Economy**. Retrieved from <http://news.mongabay.com/2015/10/carbon-emissions-from-indonesias-peat-fires-exceed-emissions-from-entire-u-s-economy/>
- Mongabay. (2020, May 19). **In Indonesia's New Rice Plan, Experts See the Blueprint of an Epic Past Failure**. Retrieved from <https://news.mongabay.com/2020/05/indonesia-mega-rice-project-peatland-food-crisis/>
- Murdiyarso, D., Dewi, S., Lawrence, D. & Seymour, F. (2011). **Indonesia's Forest Moratorium: a Stepping Stone to Better Forest**

- Governance?** Retrieved May 25, 2024 from <http://www.redd-monitor.org/wp-content/uploads/2011/11/WP-76Murdiyarso.pdf>
- Neo, C. C. (2013, June 28). **Haze Finger-pointing: Time for Companies to Show and Tell.** Retrieved from <https://www.todayonline.com/commentary/haze-finger-pointing-time-companies-show-and-tell>
- Nguitragool, P. (2011). **Environmental Cooperation in Southeast Asia: ASEAN's Regime for Transboundary Haze Pollution.** New York: Routledge.
- OpenGov. (2018). **One Map Policy Geoportal to solve land conflicts in Indonesia.** Retrieved June 22, 2022 from <https://opengovasia.com/one-map-policy-geoportal-to-solve-land-conflicts-in-indonesia/>
- OpenGov. (2020). **Completion of One Map Policy Targeted for End of 2020.** Retrieved June 22, 2022 from <https://opengovasia.com/completion-of-one-map-policy-targeted-for-end-of-2020/>
- REDD Monitor. (2015). **Indonesia: President Jokowi Extends the Moratorium and Announces a 4.6 Million Hectare Land Grab.** Retrieved May 21, 2016 from <http://www.redd-monitor.org/2015/05/20/indonesia-president-jokowi-extends-the-moratorium-and-announces-a-4-6-million-hectare-land-grab/>
- Sastry, N. (2002). "Forest Fires, Air Pollution, and Mortality in Southeast Asia." **Demography**, 39(1): 1-23.

- Setyowati, H., Dwinugroho, M., Murti, B. S. H., Yulianto, A., Ajiwihanto, N., Hadinata, J., & Sanjiwana, A. (2018). **ESDM One Map Indonesia Indonesia: Opportunities and Challenges to Support One Map Policy based on Applied Web-GIS.** (Paper presentation). IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. Retrieved February 20, 2024 from https://www.researchgate.net/publication/326143318_ESDM_One_Map_Indonesia_Indonesia_Opportunities_and_Challenges_to_Support_One_Map_Policy_based_on_Applied_Web-GIS
- Severino, R. C. (2006). **Southeast Asia in Search of an ASEAN Community.** Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Sirivunnabood, P. & Moolsilpa, P. (2017). “Forest Fires and Transboundary Haze: A Case Study of the Palm Oil Industry in Indonesia.” **Journal of Social Sciences**, 48(2): 137-155.
- Snitwongse, K., & Bunbongkarn, S. (2003). “New Security Issues and Their Impact on ASEAN.” In S. S. C. Tay, J. P. Estanislao, & H. Soesastro (Eds.), **Reinventing ASEAN.** Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Southeast Asia Fire Danger Rating System Project. (2002). **Southeast Asia Fire Danger Rating System Project- Update.** Retrieved June 11, 2018 from http://gofc-fire.umd.edu/products/pdfs/news/FDRS_nwsltr_2_03.pdf

- Sudana, M. (2013). "Winners Take All: Understanding Forest Conflict in the Era of Decentralization in Indonesia." In Moeliono, M., Wollenberg, E. & Limberg G. (Eds.) , **The decentralization of forest governance: politics, economics and the fight for control of forests in Indonesian Borneo**. London: Routledge.
- Tacconi, L. (2 0 0 3). "Fires in Indonesia: Causes, Costs and Policy Implementation. " In **CIFOR Occasional Paper No. 38**. Bogor Barat: Center for International Forestry Research.
- Tay, S., & Fang, N. (2 0 1 3 , April 29). **Hazy Issues Cast a Pall Yet Again**. Retrieved from <http://www.todayonline.com/commentary/hazy-issues-cast-pall-yet-again>
- The Economist. (2 0 0 6 , October 12). **Stuck in a Haze**. Retrieved from <https://www.economist.com/node/8032100>
- The Economist. (2 0 1 5 , September 10). **Hazing Rituals**. Retrieved from <http://www.economist.com/news/asia/21664231-after-all-meetings-and-promises-smog-south-east-asia-still-proves-ineradicable-hazing>
- The Jakarta Globe. (n.d.). **Indonesia Blamed as Haze Returns to Malaysia**. Retrieved September 24, 2012 from <http://www.thejakartaglobe.com/home/indonesia-blamed-as-haze-returns-to-malaysia/524654>
- The Jakarta Post. (2015a, July 29). **Singapore Upset by RI's Haze**. Retrieved from

<https://www.thejakartapost.com/news/2015/07/29/singapore-upset-ri-s-haze.html>

The Jakarta Post. (2015b, September 12). **RI refuses Singapore's Help in Forest Fires.** Retrieved December, 23, 2024 from <http://www.thejakartapost.com/news/2015/09/12/ri-refuses-singapore-s-help-forest-fires.html>

The Jakarta Post. (2018, December 11). **Indonesia Launches One Map Policy to Resolve Land Conflicts.** Retrieved from <https://www.thejakartapost.com/news/2018/12/11/indonesia-launches-one-map-policy-to-resolve-land-conflicts.html>

The Land Portal Foundation. (2018). **Indonesia Launches One Map Policy Geoportal to Improve Investment Climate.** Retrieved November 28, 2022 from https://landportal.org/node/77328?fbclid=IwAR3DExl3nIFTSU-uNODiUKBvVRm0NqomBWytVxs9_6yKjlo2Rwmg_JstFcM

The Nation. (2015, June 11). **Indonesia's ONE MAP Crucial for Conflict-Free Development.** Retrieved from <http://www.nationmultimedia.com/opinion/Indonesias-ONE-MAP-crucial-for-conflict-free-devel-30262168.html>

The Straits Times. (1997). **More Haze, Less Light.** Retrieved February 28, 2016 from <http://www.hazetracker.org/article/more-haze-less-light-1997-09-29>

The Straits Times. (2006a). **Indonesians Get Hot Under the Collar.**

Retrieved March 1, 2016 from <http://www.hazetracker.org/article/indonesians-get-hot-under-the-collar-2006-10-20>

The Straits Times. (2006b). **Matchboxes Still Cheaper Than Bulldozers.**

Retrieved March 1, 2016 from <http://www.hazetracker.org/article/matchboxes-still-cheaper-than-bulldozers-2006-10-13>

The Straits Times. (2007). **Fires, Haze – the Global Implications.** Retrieved

March 1, 2016 from <http://www.hazetracker.org/article/fires-haze-the-global-implications-2007-08-20>

The Straits Times. (2013a). **Indonesia’s Mindset on Haze Casts Pall on**

Ties. Retrieved March 1, 2013 from <http://www.hazetracker.org/article/indonesia-s-mindset-on-haze-casts-pall-on-ties-2013-06-21>

The Straits Times. (2013b). **Tackling Haze: Learn from the Swedes.**

Retrieved May 30, 2024 from http://www.researchgate.net/publication/256115131_Tackling_Haze_Learn_from_the_Swedes

The Straits Times. (2013c). **ASEAN Go-ahead for Joint Haze Monitoring**

System. Retrieved March 2, 2016 from <http://www.hazetracker.org/article/asean-go-ahead-for-joint-haze-monitoring-system-2013-10-09>

The Straits Times. (2016). **Jakarta Accepts Foreign Help to Fight Raging**

Forest Fires. Retrieved March 30, 2024 from <http://www.straitstimes.com/asia/se-asia/jakarta-accepts-foreign-help-to-fight-raging-forest-fires>

- Today Online. (2019, September 20). **What Happened to the Asean Haze Agreement? Experts Say Deal Is Toothless.** Retrieved from <https://www.todayonline.com/world/what-happened-asean-haze-agreement-experts-say-deal-toothless>
- Tyson, A. D. (2010). **Decentralization and Adat Revivalism in Indonesia: the Politics of Becoming Indigenous.** London: Routledge.
- USAID. (2010). **Property Rights & Resource Governance: Indonesia.** Retrieved May 29, 2024 from https://landwise-production.s3.us-west-2.amazonaws.com/2022/03/USAID_Land-Tenure-Indonesia-Profile-2010.pdf
- Varkkey, H. (2015). **The Haze Problem in Southeast Asia: Palm Oil and Patronage.** Abingdon, Oxon: Routledge.
- Velde, B. V. (2014). **Forests News Update: Q&A on Fires and Haze in Southeast Asia.** Retrieved March 2, 2016 from <http://www.hazetracker.org/article/forests-news-update-q-a-on-fires-and-haze-in-southeast-asia-2014-06-17>
- Vong, S., Peteru, S., Silviana, S. H., & Evans, M. (2024). **Reflecting on Southeast Asia's Transboundary Haze Response History as Dry Season Smoulders on.** Retrieved December 24, 2024 from <https://forestsnews.cifor.org/90199/reflecting-on-southeast-asias-transboundary-haze-response-history-as-dry-season-smoulders-on?fnl=>

272 วารสารรัฐศาสตร์พิจารณา

ปีที่ 11 ฉบับที่ 22

World Bank. (2018). **Report No: PAD2748**. Retrieved December 22, 2024
from <https://documents1.worldbank.org/curated/en/393931532143851037/text/Indonesia-One-Map-PAD-06262018.txt>

Guideline for manuscript submission.
Journal of Political Science Critique, Centre of Politics,
Social and Area Studies, Faculty of Political Science,
Ramkhamhaeng University.

Journal of Political Science Critique publishes academic articles from teachers, scholars, researchers, and graduate students in said fields, whether local or foreign, that fall in the scope of political science, international relations, public administration, sociology, anthropology, Asian study in scope of area study.

This journal seeks academic papers, for example, academic articles, research articles, review articles, and book reviews. Manuscripts submitted to Journal of Political Science Critique should be original contributions, not published by any other publication (except for research report and thesis), not be considered by any other publication at the same time, not a plagiarized work, not a shortened, or extracted from other people works, which could lead to misunderstanding in results of the research or study. All published articles must be reviewed by experts in related fields and approved by editorial boards.

Author Guideline

1. **Type of manuscript**
  1. Academic article
  2. Research article
  3. Review article and book review
  4. Special article

2. Manuscript template

1. Article name in Thai and English in the center of the paper. Use ** and specify the purpose of this article, both in Thai and English, in a footnote.
2. Author's name, both in Thai and English, without name title at the right side of the paper. Use * and specify the author's title, affiliated institution, and academic position (if applicable) in Thai and English in a footnote. If there is more than one author, please identify everyone.
3. Abstract in Thai and English, up to 250 words in length.
4. Specify the article's keyword in Thai and English, up to five keywords.
5. Introduction of the article.
6. Body of the article.
7. Conclusion of the article.
8. Reference materials of the article.

3. Manuscript's preparation

1. State author's name, title, academic position (if applicable), contactable address, email, telephone number, and Teletext.
2. One copy of the manuscript.
3. Use Microsoft Word program.
4. Use TH Sarabun New font size 16 on one-sided A4 paper.
5. Use single space option in line and paragraph spacing.
Manuscripts must be between 15 - 20 pages, reference included.
6. References use APA (American Psychological Association) style.
7. Page Setup.

- Set paper's top margins to 1 inch or 2.54 cm.
- Set paper's bottom margins to 1 inch or 2.54 cm.
- Set paper's left margins to 1.5 inches or 3.18 cm.
- Set paper's right margins to 1 inch or 2.54 cm.

4. Manuscript submission

The manuscript may be submitted in any manner

1. Send one copy of the manuscript to the Editorial Board of Journal of Political Science Critique, Centre of Politics, Social and Area Studies, Faculty of Political Science, Sri Sattha Building, 3rd floor, room 314th, Ramkhamhaeng University, Ramkhamhaeng Rd, Hua Mak, Bang Kapi District, Bangkok 10240. Tel: 02-310-8497, 096-259-0036.

2. Email to ps.critique@gmail.com and uses email subjects as

"Submission of *the name of the manuscript* Manuscript"

3. Make an online submission at so01.tci-thaijo.org/index.php/PSC. The author must register to the website before submitting can be done.

5. Citation and reference

1) Use the author-date citation system for in-text citation. Specify the author's name and publication year before or behind the cited text to state the originality. The page number can be specified if need be.

Author's name (Publication year, page number) before the cited text.

McCartney & Phillips (2006, pp. 498-499) .....

(Author's name, publication year, page number) behind the cited text.

.....(McCartney & Phillips, 2006, pp. 498-499)

2) Reference citation use APA (American Psychological Association) style. All the reference material used in the article should be sorted alphabetically under the **Reference**.

3) This journal uses references in English to support searching for international scholars and those interested but not fluent in the Thai language. If the original used is in a language other than English, please refer to *If using material that's not in English in the last paragraph.

1. Book

1 Author.

Author last name, first initial. (year of publication). **Book's Title** (book edition). Place: Publisher. DOI address, if applicable

example

Caruth, C. (1996). **Unclaimed Experience: Trauma, Narrative, and History**. Baltimore and Maryland: The Johns Hopkins University Press.

Jackson, L. M. (2019). **The psychology of prejudice: From attitudes to social action** (2nd ed.). American Psychological Association.
<https://doi.org/10.1037/0000168-000>

More than 1 Authors.

1st author last name, first initial., 2nd author last name, first initial., ... & last author last name, first initial. (year of publication). **Book's Title**. Place: Publisher.

example

Baber, W. F., & Bartlett, R. V. (2015). **Consensus and Global Environmental Governance: Deliberative Democracy in Nature's Regime**. The MIT Press.

Editor(s) as Author.

Editor's last name, first initial. (Ed.). (year of publication). **Book's Title**. Place:

Publisher.

example

Brauch, H. G., Liotta, P. H., Marquina, A., Rogers, P. F., & El-Sayed Selim, M. (Eds.). (2003).

**Security and Environment in the Mediterranean: Conceptualising
Security and Environmental Conflicts**. Springer-Verlag.

Translated book

Author last name, first initial. (year of publication). **Book's Title** (translator last name,
first initial., Trans.). Place: Publisher.

example

Lacan, J. (2007). **The Other Side of Psychoanalysis: The Seminar of Jacques Lacan
Book XVII** (Grigg, R., Trans.). New York and London: W.W. Norton & Company.

Miller, J. A. (Ed.). (1998). **Encore: The Seminar of Jacques Lacan Book XX** (Fink, B.,
Trans.). New York and London: W.W. Norton & Company.

2. Book Chapter

Chapter Author last name, first initial. (year of publication). "Chapter's Name." In
Editor, last name, first initial. (Ed.), **Book's Title** (pp. chapter's first page –
last page). Place: Publisher.

example

Clapp, J., & Dauvergne, P. (2015). "Brief History of International Environmental
Cooperation." In Nicholson, S. & Wapner, P. (Eds.), **Global Environmental
Politics: From Person to Planet** (pp. 121–136). Paradigm Publishers.

3. Journal

Author last name, first initial. (year of publication). "Article's name." **Journal's Title**,
Volume(Issue): article's first page-Last page. DOI address, if applicable

example

Beardsworth, R. (2020). "Climate Science, the Politics of Climate Change and Futures
of IR." **International Relations**, 34(3): 374–390.

Grady, J. S., Her, M., Moreno, G., Perez, C., & Yelinek, J. (2019). "Emotions in storybooks:
A comparison of storybooks that represent ethnic and racial groups in the
United States." **Psychology of Popular Media Culture**, 8(3): 207–217.
<https://doi.org/10.1037/ppm0000185>

4. Website

● Normal website

Author last name, first initial. (year of publication). **Website Title**. Retrieved month
date, year, from website URL.

example

United Nations Environment Programme. (2019). **Global Environment Outlook—GEO-
6: Healthy Planet, Healthy People**. Cambridge University Press. Retrieved
April 9, 2023, from [https://www.unep.org/resources/global-environment-
outlook-6?v=2](https://www.unep.org/resources/global-environment-outlook-6?v=2)

Skinner, Q. (2011). **A Genealogy of the State (Lecture Transcript)**. Retrieved
January 20, 2022, from
[https://cluelesspoliticalscientist.wordpress.com/2017/05/18/a-genealogy-of-
the-state-by-quentin-skinner-lecture-transcript/](https://cluelesspoliticalscientist.wordpress.com/2017/05/18/a-genealogy-of-the-state-by-quentin-skinner-lecture-transcript/).

Xi, Jinping. (2014). **Seek Sustained Development and Fulfill the Asia-Pacific Dream**.
Retrieved December 7, 2024, from [http: / / www. apec-
china.org.cn/41/2014/11/13/3@2580.htm](http://www.apec-china.org.cn/41/2014/11/13/3@2580.htm).

- **News/column/article in Press website**

Author last name, first initial. (year of Publication, Month date). **Website Title**.

Retrieved from website URL.

example

Klinfoong, P. (2013, May 9). **hai chāo nā pen phū ræknā : khōsanœ prap plian
phithī ræknākhwān nai samai ratthabān khana ratsadoṅ yu khoṭon**.
[Letting farmers be the first to farm: A proposal to change The Royal
Ploughing Ceremony during Early period of People's Party government]
Retrieved from <https://prachatai.com/journal/2013/05/46660>

Khaosod. (2018, January 30). **riān tæ mēngthongpō**. [Tae Meng Tong Bo Coin] Retrieved
from [https://www.khaosod.co.th/newspaper-column/amulets
/news_728791](https://www.khaosod.co.th/newspaper-column/amulets/news_728791).

BBC. (2019, April 17). **Kancha: Decha Siripat kab kan cheuy leau peau manut duay
kancha tang kanpat**. [Cannabis: Decha Siripat and his mission to save lives
with medical cannabis] Retrieved from [https://www.bbc.com/thai/thailand-
47944088](https://www.bbc.com/thai/thailand-47944088)

5. Conference presentation

Author last name, first initial. (Year, Month Date of conference). **Title of Contribution**
(Type of contribution). Conference Name, Location. DOI or URL if applicable

example

- Evans, A. C., Jr., Garbarino, J., Bocanegra, E., Kinscherff, R. T., & Márquez-Greene, N. (2019, August 8–11). **Gun violence: An event on the power of community** (Conference presentation). APA 2019 Convention, Chicago, IL, United States.
- McDonald, E., Manassis, R., & Blanksby, T. (2019, July 7-10). **Peer mentoring in nursing - improving retention, enhancing education** (Poster presentation). STARS 2019 Conference, Melbourne, Australia. <https://unistars.org/papers/STARS2019/P30-POSTER.pdf>

6. Thesis/Dissertation

Author last name, first initial. (year of publication). **Thesis/Dissertation Title**. (Type of material) university's name, Faculty.

example

- Zambrano-Vazquez, L. (2016). **The interaction of state and trait worry on response monitoring in those with worry and obsessive-compulsive symptoms**. (Doctoral dissertation) University of Arizona.
- Aieorattanawadee, A. (2019). **The “Ganja” discourses in Thai society : criminalization or medicalization**. (Doctoral dissertation) Chulalongkorn University, Faculty of Political Science.
- Atcharawan, P. (2015). **khana ‘ongkhamontri tāṃ ratthammanūn hæṅ rāṭṭha ‘ānāṇṇak Thai**. [The Privy Council Under the Constitution of the Kingdom of Thailand] (Master's Thesis) Chulalongkorn University.

7. Cremation Book/Pamphlet

Author last name, first initial. (year of publication). **Book's Title. Name of Cremation ceremony**. (Month day of ceremony) Place: Publisher.

example

Bhanurangsi Savangwongse, the Prince Bhanubandhu Vongsevoradej. (1953). tamnā
thahā mahālek. [Story of the Chamberlain]. ngā phraratchathān phlœng
sop phon ‘ēk phra wōra wong thœ krommamū ‘Adisōn ‘udom sak.
[Royal Cremation Ceremony of General Phra Worawongse Krommuen Adisorn
Udomsak] (June 14). n.p.

8. Royal Gazette

Title. (year of publication) **Royal Gazette**. (Vol.). Chapter. (Month Date).

example

kān poēt ratthamontri saphā. [Opening of the Ministerial Council] (1894). **Royal Gazette**.
(Vol. 11). Chapter 44. (January 26).

9. Constitution

Constitution’s name. (year)

example

phraratchabanyat thammanū kān pokkhrōng phændin Sayām chuākhrāo
Phutthasakkarāt sōngphansirōjchetsiphā. [Temporary Act of Governance
of Siam, B.E. 2475] (1932).

10. Law/Bill

Type of Law. (year). **Name of law**. (month date).

Example

Notification of the Ministry of Public Health. (2022). **Announcement on controlled
herbs (Cannabis)**. (November 23).

If using material that's not in English

Replace Chapter/article/book/etc.'s Name in Thai romanization then follow with
[name translated in English]

* Recommend <http://164.115.23.167/plangsam/> for Thai romanization.

** For ease of verification, please include the original material in their original
language in brackets following the translated one.

example

Chuwattananurak, W. (2016). “lōkā̄ phi bān : wādūai sing thī yū rawāng sing kao kap
sing mai (thī yang mai koēt) [Global Governance: On what lies between
the Old and As Yet Unborn]” In Supajakwattana, W. & Buddhaksa, W.
(Eds.), wādūai thrītsadī ratthasāt læ ratthaprasāsanasāt rūāmsamai [On
Theories of Political Science and Public Administration] (pp.113-144).
Naresuan University Press. (วุฒิกรณ ชูวัฒนานุรักษ์. (2559). โลกาภิบาล: ว่าด้วยสิ่งที่
อยู่ระหว่างสิ่งเก่ากับสิ่งใหม่ (ที่ยังไม่เกิด). ใน วชิรพล ศุภจักรวัฒนา และวชิรพล
พุทธรักษา (บก.), ว่าด้วยทฤษฎีรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ร่วมสมัย (น.113-
144). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.)

Atcharawan, P. (2015). khana ‘ongkhamontri tam ratthammanun haeng
rattha‘anachak Thai. [The Privy Council Under the Constitution of the
Kingdom of Thailand] (Master’s Thesis) Chulalongkorn University. (ปิณฑิ
อัครารวรรณ. (2558). คณะองคมนตรีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.
(วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิติศาสตร์.)

*** Note: All the submitted manuscripts must be prepared according to the provided guideline to be considered for publication. The author's guidelines and manuscript preparation are at so01.tci-thaijo.org/index.php/PSC.

Publication Ethics

Journal of Political Science Critique emphasizes publication ethics and set the following principle and ethic for all parties involved.

Authors

1. The submitted manuscript should not be published by any other publication or be considered by any other publication at the same time.
2. If the submitted manuscript contains quotations, paraphrasing, or summarizing from other people's work, the manuscript should be properly cited, either in-text or in the reference section. Above all, the manuscript must not be plagiarized work.
3. The submitted manuscripts must be prepared according to the provided guideline.
4. If the submitted manuscript involves the use of animals, participants, volunteers or contains sensitive information about the informant, the author must strictly adhere to applicable law and regulation. A letter of consent or approval from the relevant institution must be present when conducting research.
5. The author must assign the copyright of the submitted manuscript to the Journal of Political Science Critique before publication and agree not to submit the same manuscript to any other publisher after it was accepted.
6. The author must be an actual participant in the research or study discussed in the manuscript.

Editors and Editorial boards

1. The editor and editorial board must conduct a preliminary review of all received manuscripts to determine whether they meet the journal's criteria and scope. Additionally, the manuscripts must undergo a quality control process prior to publication.
2. The editor and editorial board must review all received manuscripts without biased or prejudice against authors' ethnicity, religion, gender, political view, and affiliated institution.
3. The editor and editorial board should be disinterested in financial gain or claiming the manuscripts as their own when dealing with authors and reviewers.
4. The editor and editorial board must not obstruct, alter, or intervene in information exchanging between authors and reviewers.
5. The editor and editorial board must strictly follow the journal's procedure.

Reviewers

1. Reviewers should be disinterested when dealing with authors. The review must based on the quality of the manuscripts, academic principle, and reason, without biased or prejudice against the authors.
2. Reviewers must be subject matter experts in the field regarding the manuscripts.
3. Reviewers must not seek any gain from the manuscripts they review; using any portion of the information in the manuscripts for personal gain is prohibited without the authors' written consent and editorial board approval.
4. If reviewers discover that the manuscript contains plagiarized work, they must notify the editor immediately with the evidence included.

5. Reviewers must review the manuscripts within a time frame appointed by the journal and must not reveal the contents of the manuscripts to others

Allegations of Research Misconduct

Journal of Political Science Critique (PSC) recognizes and emphasizes the importance of publication ethics by adhering to the international standards established by the Committee on Publication Ethics (COPE). To maintain the highest standards of research integrity, PSC encourage authors, reviewers, readers, and other stakeholders to report any suspected ethical violations to our editorial board. All reports are investigated thoroughly following COPE guidelines including plagiarism, data fabrication, falsification, duplicate publication, authorship disputes, and undisclosed conflicts of interest. The process ensures fair evaluation, with all parties given an opportunity to respond to allegations. Depending on the investigation's findings, PSC may take actions such as requesting corrections or retractions, contacting authors' institutions, or barring authors from future submissions. Throughout this process, PSC strive to maintain transparency while protecting individual privacy. If you have any concerns or questions about reporting potential misconduct or PSC investigation process, please don't hesitate to contact the editorial board.

286 วารสารรัฐศาสตร์วิจารณ์

ปีที่ 11 ฉบับที่ 22

Subscription Form for the Journal of Political Science Critique
Centre of Politics, Social and Area Studies, Faculty of Political Science,
Ramkhamhaeng University.

Date.....

Name.....Surname.....

Address.....

.....

Tel.....Fax.....

I/We would like to subscribe to the journal for:

☐ Bi-Annually 2 Issues 360 BTH Start.....

☐ 2 Year 4 Issues 700 BTH Start.....

☐ 3 Year 6 Issues 1,000 BTH Start.....

☐ Cash

☐ Transfer to account TMB Bank Public Company Limited
Ramkhamhaeng Branch: Account Name: Centre of Politics,
Social and Area Studies. RU. No. 15-6216-50-25

Signature.....

Date...../...../.....

วารสารรัฐศาสตร์วิจารณ์ 287

ปีที่ 11 ฉบับที่ 22

Please send this form and your payment confirmation to

Centre of Politics, Social and Area Studies, Faculty of Political Science,

Ramkhamhaeng University, Huamak, Bangkapi, Bangkok, 10240

Tel: 02-310-8497 , 080-0609843

E-mail. ps.critique@gmail.com Website: so01.tci-thaijo.org/index.php/PSC

แนวทางการพิจารณาและการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารรัฐศาสตร์ พิจารณาของศูนย์การเมือง สังคมและอาณาบริเวณศึกษา

วารสารรัฐศาสตร์พิจารณาเป็นวารสารที่นำเสนอบทความวิชาการ จากคณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาทั่วไปทั้งภายในและภายนอกประเทศได้มีโอกาสเสนอผลงานวิชาการเพื่อเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนวิทยาการโดยเฉพาะองค์ความรู้ใหม่ในสาขารัฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รัฐประศาสนศาสตร์ สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ การเมือง การปกครอง และเอเชียศึกษาในกรอบอาณาบริเวณศึกษา (Area Study)

ผลงานวิชาการที่รับตีพิมพ์อาจอยู่ในรูปแบบต่อไปนี้ บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ เป็นต้น ต้นฉบับ (Manuscript) ที่ส่งพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ ภายใต้เงื่อนไขจะต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน (ยกเว้นรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์) และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณารอตีพิมพ์ในวารสารอื่น ต้องไม่เป็นผลงานทางวิชาการที่ลอกเลียน ตัดทอนจากผลงานวิจัยของผู้อื่น ไม่มีการคัดลอกหรือชักนำให้เข้าใจผิดในผลงานหรือ ผลการศึกษา เรื่องที่ได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง (peer-reviewed) และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ

คำแนะนำผู้แต่งสำหรับผู้ส่งบทความลงตีพิมพ์ในวารสารรัฐศาสตร์พิจารณา (Author Guideline)

1. ประเภทของบทความที่รับพิจารณา

1. บทความวิชาการ
2. บทความวิจัย
3. บทความปริทัศน์และบทวิจารณ์หนังสือ
4. บทความพิเศษ

2. รูปแบบการเขียนบทความ

2.1 ชื่อเรื่อง ให้พิมพ์ชื่อเรื่องบทความไว้กลางหน้ากระดาษ ทั้งชื่อเรื่องภาษาไทยและชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ พร้อมใส่เครื่องหมาย ** และระบุรายละเอียดในด้านซ้ายของบทนำ/abstract ว่าบทความนี้เขียนขึ้นมาจากวัตถุประสงค์ใด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.2 ชื่อผู้เขียน ใส่ชื่อผู้เขียนบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยไม่ต้องระบุค่านำหน้าชื่อ ไว้ด้านขวาสุด พร้อมใส่เครื่องหมาย * เพื่อระบุใน footnote ว่าผู้เขียนเป็นใคร ตำแหน่งวิชาการ (ถ้ามี) ของผู้เขียนทุกคน อยู่สถานที่ใด (ในกรณีที่มิใช่ชื่อผู้เขียนหลายคน กรุณาระบุให้ครบทุกคน)

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ไม่เกิน 250 คำ)

2.4 คำสำคัญ (Keyword) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 5 คำ

2.5 บทนำ

2.6 เนื้อหา

2.7 บทสรุป

2.8 เอกสารอ้างอิง

3. การเตรียมต้นฉบับ

1. ให้ระบุชื่อผู้เขียน ยศหรือตำแหน่ง ที่อยู่หรือที่ทำงานที่สามารถติดต่อได้ พร้อมเบอร์โทรศัพท์ อีเมลและโทรสารที่สามารถติดต่อได้

2. ส่งต้นฉบับจำนวน 1 ชุด

3. พิมพ์โดยโปรแกรม Microsoft Word for Windows

4. ใช้อักษรแบบ TH SarabunNew ขนาด 16 โดยใช้กระดาษ A4 พิมพ์หน้าเดียวเท่านั้น

5. ระยะห่างระหว่างบรรทัดให้ใช้ single space ความยาวของบทความไม่น้อยกว่า 15 หน้าแต่ไม่เกิน 20 หน้า รวมเอกสารอ้างอิง

6. ใช้ระบบอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association)

7. การตั้งค่าหน้ากระดาษ

- ระยะขอบบน (Top margin) 1” หรือ 2.54 เซนติเมตร

- ระยะขอบล่าง (Bottom margin) 1” หรือ 2.54 เซนติเมตร
- ระยะขอบซ้าย (Left margin) 1.5” หรือ 3.18 เซนติเมตร
- ระยะขอบขวา (Right margin) 1” หรือ 2.54 เซนติเมตร

4. การส่งต้นฉบับ

การส่งต้นฉบับสามารถทำได้หลายช่องทาง

1. ส่งต้นฉบับ 1 ชุด ไปยังกองบรรณาธิการวารสาร ศูนย์การเมือง สังคมและอาณานิคมศึกษา คณะรัฐศาสตร์ อาคารศรีศรัทธา ชั้น 3 ห้อง 314 มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240 โทรศัพท์ 02-310-8497 , 089-221-6703

2. ส่งทางอีเมลมายัง

ps.critique@gmail.com

โดยเขียนหัวข้ออีเมลว่า **ส่งบทความ เรื่อง.....**

3. ส่งทางออนไลน์ โดยเข้าไปสมัครและส่งต้นฉบับได้ด้วยตนเองที่

so01.tci-thaijo.org/index.php/PSC

5. การอ้างอิงและการเขียนเอกสารอ้างอิง

กรณีที่ผู้เขียนต้องการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเรื่อง

1) ให้ใช้วิธีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนามปี (author-date in text citation) โดยระบุ ชื่อผู้แต่ง และปีพิมพ์ของเอกสารไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้าง เพื่อบ่งชี้แหล่งที่มาของข้อความนั้น และอาจระบุเลขหน้าของเอกสารที่อ้างด้วยก็ได้หากต้องการ

(ชื่อผู้แต่ง, ปีพิมพ์, เลขหน้า) ไว้อย่างย่อข้อความที่อ้างอิง

(Atcharawan, 2015, p. 205)

(McCartney & Phillips, 2006, pp. 498-499)

2) ให้มีการอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม (reference citation) โดยการรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในการเขียนผลงานนั้น ๆ จัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง ภายใต้อำเภอ บรรณานุกรม

3) วารสารฉบับนี้ใช้การเขียนบรรณานุกรมเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อสะดวกต่อการสืบค้นของนักวิชาการในระดับนานาชาติ หากต้นฉบับที่ใช้เป็นภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ กรุณาใส่เอกสารที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ* ที่ย่อหน้าสุดท้าย

1. หนังสือ

ผู้แต่งคนเดียว

ผู้แต่ง นามสกุล, ชื่อ. (ปีที่ตีพิมพ์). **ชื่อหนังสือ** (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: โรงพิมพ์. DOI ถ้ามี

ตัวอย่าง

Caruth, C. (1996). **Unclaimed Experience: Trauma, Narrative, and History**. Baltimore and Maryland: The Johns Hopkins University Press.

Jackson, L. M. (2019). **The psychology of prejudice: From attitudes to social action** (2nd ed.). American Psychological Association.

<https://doi.org/10.1037/0000168-000>

ผู้แต่งมากกว่า 1 คน

ผู้แต่งคนที่ 1 นามสกุล, ชื่อ., ผู้แต่งคนที่ 2 นามสกุล, ชื่อ., ... & ผู้แต่งคนสุดท้าย นามสกุล, ชื่อ. (ปีที่ตีพิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. สถานที่พิมพ์: โรงพิมพ์.

ตัวอย่าง

Baber, W. F., & Bartlett, R. V. (2015). **Consensus and Global Environmental Governance: Deliberative Democracy in Nature's Regime**. The MIT Press.

มีบรรณาธิการแทนผู้แต่ง.

บรรณาธิการ นามสกุล, ชื่อ. (Ed.). (ปีที่ตีพิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. สถานที่พิมพ์: โรงพิมพ์.

ตัวอย่าง

Brauch, H. G., Liotta, P. H., Marquina, A., Rogers, P. F., & El-Sayed Selim, M. (Eds.). (2003). **Security and Environment in the Mediterranean: Conceptualising Security and Environmental Conflicts**. Springer-Verlag.

หนังสือที่แปลมาจากภาษาอื่น

ผู้แต่ง นามสกุล, ชื่อ. (ปีที่ตีพิมพ์). **ชื่อหนังสือ** (ผู้แปล นามสกุล, ชื่อ., Trans.). สถานที่พิมพ์: โรงพิมพ์.

ตัวอย่าง

Lacan, J. (2007). **The Other Side of Psychoanalysis: The Seminar of Jacques Lacan Book XVII** (Grigg, R., Trans.). New York and London: W.W. Norton & Company.

Miller, J. A. (Ed.). (1998). **Encore: The Seminar of Jacques Lacan Book XX** (Fink, B., Trans.). New York and London: W.W. Norton & Company.

2. บทในหนังสือ

Chapter ผู้แต่ง นามสกุล, ชื่อ. (ปีที่ตีพิมพ์). “ชื่อบท.” In บรรณาธิการ นามสกุล, ชื่อ. (Ed.), **ชื่อหนังสือ** (pp. หน้าแรกของบท – หน้าสุดท้ายของบท). สถานที่พิมพ์: โรงพิมพ์.

ตัวอย่าง

Clapp, J., & Dauvergne, P. (2015). “Brief History of International Environmental Cooperation.” In Nicholson, S. & Wapner, P. (Eds.), **Global Environmental Politics: From Person to Planet** (pp. 121–136). Paradigm Publishers.

3. วารสาร

ผู้แต่ง นามสกุล, ชื่อ. (ปีที่ตีพิมพ์). “ชื่อบทความ.” **ชื่อวารสาร**, ปีที่(ฉบับที่): หน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบทความ. DOI ถ้ามี

ตัวอย่าง

Beardsworth, R. (2020). “Climate Science, the Politics of Climate Change and Futures of IR.” **International Relations**, 34(3): 374–390.

Grady, J. S., Her, M., Moreno, G., Perez, C., & Yelinek, J. (2019). “Emotions in storybooks: A comparison of storybooks that represent ethnic and racial groups in the

United States.” *Psychology of Popular Media Culture*, 8(3): 207–217.
<https://doi.org/10.1037/ppm0000185>

4. เว็บไซต์

- เว็บไซต์ทั่วไป

ผู้แต่ง นามสกุล, ชื่อ. (ปีที่ตีพิมพ์). หัวเรื่องของเว็บไซต์. ค้นเมื่อ เดือน วันที่, ปีที่ค้น, จาก website URL.

ตัวอย่าง

United Nations Environment Programme. (2019). *Global Environment Outlook—GEO-6: Healthy Planet, Healthy People*. Cambridge University Press. Retrieved April 9, 2023, from <https://www.unep.org/resources/global-environment-outlook-6?v=2>

Skinner, Q. (2011). *A Genealogy of the State (Lecture Transcript)*. Retrieved January 20, 2022, from <https://cluelesspoliticalscientist.wordpress.com/2017/05/18/a-genealogy-of-the-state-by-quentin-skinner-lecture-transcript/>.

Xi, Jinping. (2014). *Seek Sustained Development and Fulfill the Asia-Pacific Dream*. Retrieved December 7, 2024, from <http://www.apec-china.org.cn/41/2014/11/13/3@2580.htm>.

- ข่าว/คอลัมน์/บทความ ในเว็บไซต์สื่อออนไลน์

ผู้แต่ง นามสกุล, ชื่อ. (ปีที่ตีพิมพ์, เดือน วันที่). หัวเรื่องของเว็บไซต์. ค้นจาก website URL.

ตัวอย่าง

Klinfoong, P. (2013, May 9). hai chāo nā pen phū rækna : khōsancē prap plīan phithī rækna khwan nai samai ratthabān khana rātsadoṅ yu khōṭon.

[Letting farmers be the first to farm: A proposal to change The Royal Ploughing Ceremony during Early period of People's Party government]
Retrieved from <https://prachatai.com/journal/2013/05/46660>

Khaosod. (2018, January 30). **rīan tǎē mēngthongpō**. [Tae Meng Tong Bo Coin] Retrieved from https://www.khaosod.co.th/newspaper-column/amulets/news_728791.

BBC. (2019, April 17). **Kancha: Decha Siripat kab kan cheuy leau peapun manut duay kancha tang kanpat**. [Cannabis: Decha Siripat and his mission to save lives with medical cannabis] Retrieved from <https://www.bbc.com/thai/thailand-47944088>

5. เอกสารนำเสนอในการประชุม

ผู้แต่ง นามสกุล, ชื่อ. (ปี, เดือน วันที่ ที่จัดการประชุม). **ชื่อเอกสาร** (รูปแบบของเอกสาร). ชื่อการประชุม, สถานที่จัดการประชุม. DOI หรือ URL ถ้ามี

ตัวอย่าง

Evans, A. C., Jr., Garbarino, J., Bocanegra, E., Kinscherff, R. T., & Márquez-Greene, N. (2019, August 8–11). **Gun violence: An event on the power of community** (Conference presentation). APA 2019 Convention, Chicago, IL, United States.

McDonald, E., Manassis, R., & Blanksby, T. (2019, July 7-10). **Peer mentoring in nursing - improving retention, enhancing education** (Poster presentation). STARS 2019 Conference, Melbourne, Australia. <https://unistars.org/papers/STARS2019/P30-POSTER.pdf>

6. วิทยานิพนธ์

ผู้แต่ง นามสกุล, ชื่อ. (ปีที่ตีพิมพ์). **ชื่อวิทยานิพนธ์**. (ประเภทของวิทยานิพนธ์) ชื่อมหาวิทยาลัย, คณะ.

ตัวอย่าง

Zambrano-Vazquez, L. (2016). **The interaction of state and trait worry on response monitoring in those with worry and obsessive-compulsive symptoms.**

(Doctoral dissertation) University of Arizona.

Aieorattanawadee, A. (2019). **The “Ganja” discourses in Thai society : criminalization or medicalization.** (Doctoral dissertation) Chulalongkorn University, Faculty of Political Science.

Atcharawan, P. (2015). **khana ‘ongkhamontri tam ratthammanun haeng rattha‘anaachak Thai.** [The Privy Council Under the Constitution of the Kingdom of Thailand] (Master’s Thesis) Chulalongkorn University.

7. หนังสือที่ระลึกในงานฌาปนกิจ

ผู้แต่ง นามสกุล, ชื่อ. (ปีที่ตีพิมพ์). ชื่อหนังสือ. **ชื่อหนังสือที่ระลึกในงานฌาปนกิจ.** (เดือน วันที่ ของงานฌาปนกิจ) สถานที่พิมพ์: โรงพิมพ์.

ตัวอย่าง

Bhanurangsi Savangwongse, the Prince Bhanubandhu Vongsevoradej. (1953). **tamnan thahan mahatlek.** [Story of the Chamberlain]. **ngan phraratchathan phloeng sop phon ‘ek phra wora wong thoe krommamun ‘Adisok ‘udom sak.** [Royal Cremation Ceremony of General Phra Worawongse Krommuen Adisorn Udomsak] (June 14). n.p.

8. ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อเรื่องที่ประกาศ. (ปีที่ตีพิมพ์) **ราชกิจจานุเบกษา.** (ฉบับที่). บทที่. (เดือน วันที่).

ตัวอย่าง

296 วารสารรัฐศาสตร์พิจารณา

ปีที่ 11 ฉบับที่ 22

kān pōet ratthamontri saphā. [Opening of the Ministerial Council] (1894). **Royal Gazette**.
(Vol. 11). Chapter 44. (January 26).

9. รัฐธรรมนูญ

ชื่อรัฐธรรมนูญ. (ปีที่ประกาศ)

ตัวอย่าง

phraratchabanyat thammanū kān pokkhrōng phāēndin Sayām chuākhraō
Phutthasakkarā sōngphansirōṭṭhetsiphā. [Temporary Act of Governance
of Siam, B.E. 2475] (1932).

10. กฎหมาย/ประกาศ

ประเภทของกฎหมาย. (ปีที่ประกาศ). ชื่อกฎหมาย. (เดือน วันที่).

ตัวอย่าง

Notification of the Ministry of Public Health. (2022). **Announcement on controlled
herbs (Cannabis)**. (November 23).

หากใช้เอกสารที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ

แปลงชื่อของบทความ/หนังสือ ให้เป็น Thai romanization แล้วตามด้วย [ชื่อที่แปลเป็น
ภาษาอังกฤษ]

* แนะนำให้ใช้ <http://164.115.23.167/plangsam/> ในการแปลง Thai romanization.

** เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ กรุณาใส่รายละเอียดต้นฉบับไว้ใน (วงเล็บ) ต่อจากรายการที่
แปลงเป็น romanization

ตัวอย่าง

Chuwattananurak, W. (2016). “lōkā phi bān : wādūai sing thī yū rawāng sing kao kap
sing mai (thī yang mai koet) [Global Governance: On what lies between

the Old and As Yet Unborn]” In Supajakwattana, W. & Buddhakasa, W. (Eds.), *wāduai thritsadi ratthasat læ ratthaprasasanasat rūamsamai* [On Theories of Political Science and Public Administration] (pp.113-144). Naresuan University Press. (วุฒิกรณ์ ชูวัฒนานุรักษ์. (2559). โลกาภิบาล: ว่าด้วยสิ่งที่อยู่ระหว่างสิ่งเก่ากับสิ่งใหม่ (ที่ยังไม่เกิด). ใน วชิรพล ศุภจักรวัฒนา และวชิรพล พุทธรักษา (บก.), *ว่าด้วยทฤษฎีรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ร่วมสมัย* (น.113–144). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.)

Atcharawan, P. (2015). *khana ‘ongkhamontri tam ratthammanun hæng rattha ‘anāchak Thai*. [The Privy Council Under the Constitution of the Kingdom of Thailand] (Master’s Thesis) Chulalongkorn University. (ปิณฑิพัทธ์ อัจฉรวรรณ. (2558). *คณะองคมนตรีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิติศาสตร์.)

*** หมายเหตุ ต้นฉบับบทความที่นำเสนอจะต้องถูกต้องตามหลักเกณฑ์และคำแนะนำการเขียนที่กำหนดเท่านั้น จึงจะได้รับพิจารณาดำเนินการประเมินบทความก่อนตีพิมพ์สามารถดูรายละเอียดการจัดเตรียมต้นฉบับได้ที่ so01.tci-thaijo.org/index.php/PSC

จริยธรรมในการพิมพ์ (Publication Ethics)

วารสารให้ความสำคัญกับการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ ดังนั้นจึงกำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัด ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของผู้พิมพ์

1. บทความที่ผู้พิมพ์ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
2. ผู้พิมพ์ต้องทำการอ้างอิงให้ถูกต้องทุกครั้งหากมีการระบุผลงานของผู้อื่นในต้นฉบับ ไม่ว่าจะด้วยการคัดลอกข้อความ (Quotation) การสรุปความ (Paraphrase) หรือการย่อความ (Summary) ต้องมีการอ้างอิง (Citation) ทั้งในเนื้อหา (In text citation) และการเขียนรายการเอกสารอ้างอิงตอนท้าย (References) และต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น
3. ผู้เขียนต้องเขียนต้นฉบับให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้ใน “คำแนะนำผู้แต่ง” หรือ “Author Guidelines”
4. หากผลงานทางวิชาการของผู้พิมพ์เกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วม หรืออาสาสมัคร หรือผลการวิจัยมีประเด็นที่เปราะบางต่อผู้ให้ข้อมูล ผู้พิมพ์ควรดำเนินการตามหลักจริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมถึงต้องได้รับความยินยอมก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หรือในสัตว์ทดลองประกอบด้วยทุกครั้ง
5. ผู้พิมพ์ต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารก่อนการตีพิมพ์ และไม่นำผลงานไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่น ๆ หลังจากที่ได้รับการตีพิมพ์กับวารสารแล้ว
6. ชื่อผู้พิมพ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในบทความนั้น ๆ จริง

บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์กับวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับเป้าหมาย

และขอบเขตของวารสาร รวมถึงตรวจสอบคุณภาพบทความในกระบวนการประเมินคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์

2. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องใช้หลักการพิจารณาบทความโดยอิงเหตุผลทางวิชาการเป็นหลัก และโดยปราศจากอคติด้านเชื้อชาติ ความเชื่อทางศาสนา เพศ แนวคิดทางการเมือง และสถาบันที่สังกัด ต่อผู้นิพนธ์และบทความที่พิจารณาไม่ว่าด้วยกรณีใด

3. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์หรือผู้ทรงคุณวุฒิไม่ว่าจะเพื่อประโยชน์ในเชิงธุรกิจหรือนำไปเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง

4. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่ปิดกั้น เปลี่ยนแปลง หรือแทรกแซงข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและผู้นิพนธ์

5. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด

บทบาทหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์ การพิจารณาคุณภาพของบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพบทความเป็นหลัก และพิจารณาบนหลักการและเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งส่วนตัว

2. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องตระหนักว่าตนเองเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทความที่รับประเมินอย่างแท้จริง

3. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ตนเองได้ทำการประเมิน ไม่นำส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูลต้นฉบับที่ตนเป็นผู้ประเมินไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน หากไม่ได้รับความยินยอมอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้เขียน หรือความเห็นชอบจากบรรณาธิการ

4. หากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพบว่าบทความที่รับประเมิน เป็นบทความที่คัดลอกผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที พร้อมแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน

5. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องรักษาระยะเวลาประเมินตามกรอบเวลาประเมินที่วารสารกำหนด รวมถึงไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้ที่ไม่ได้รับรู้

กรณีเกิดข้อกล่าวหาเรื่องการประพฤติมิชอบในการวิจัย

วารสารรัฐศาสตร์พิจารณาให้ความสำคัญกับจริยธรรมในการตีพิมพ์ โดยอิงจากแนวทางสากล ตามคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์ (COPE) เพื่อคงไว้ซึ่งมาตรฐานสูงสุด วารสารรัฐศาสตร์พิจารณาสนับสนุนให้ผู้เขียน ผู้ประเมิน ผู้อ่าน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนรายงานข้อสงสัยต่อกองบรรณาธิการ หากพบว่าผลงานตีพิมพ์อาจมีการประพฤติมิชอบในการวิจัย ประกอบไปด้วยการลอกเลียนวรรณกรรม (plagiarism) การสร้างข้อมูลโดยมิได้เกิดขึ้นจริง (data fabrication) การดัดแปลงตัดต่อ ปกปิด เสริมต่อ บิดเบือนข้อมูลเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิด (falsification) การตีพิมพ์ผลงานซ้ำ (duplicate publication) ความขัดแย้งของผู้เขียนในกรณีมีผู้เขียนมากกว่า 1 คน (authorship disputes) และความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (undisclosed conflicts of interest) โดยกระบวนการตรวจสอบจะเป็นไปอย่างยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ แต่ยังคงรักษาความเป็นส่วนตัวของทุกฝ่าย เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถชี้แจงข้อเท็จจริงได้ หากพบว่าข้อสงสัยเป็นจริง วารสารรัฐศาสตร์พิจารณาจะดำเนินการต่าง ๆ เช่น ขอให้ผู้เขียนแก้ไขข้อมูลหรือถอนผลงาน ติดต่อด้านสังกัดของผู้เขียน หรือห้ามผู้เขียนนำเสนอผลงานในอนาคต หากท่านมีข้อกังวลหรือข้อสงสัยใด ๆ สามารถติดต่อกองบรรณาธิการได้เสมอ

แบบฟอร์มสมัครสมาชิกวารสารรัฐศาสตร์พิจารณา
ศูนย์การเมือง สังคมและอาณานิคมศึกษา
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

วันที่.....

ชื่อ..... นามสกุล.....

ที่อยู่.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ขอสมัครสมาชิกวารสารรัฐศาสตร์พิจารณา

☐ รับวารสารรายปี 2 ฉบับ 360 บาท

เริ่มตั้งแต่ฉบับที่.....

☐ รับวารสารรายปี 4 ฉบับ 700 บาท

เริ่มตั้งแต่ฉบับที่.....

☐ รับวารสารรายปี 6 ฉบับ 1,000 บาท

เริ่มตั้งแต่ฉบับที่.....

พร้อมนี้ได้ชำระค่าสมาชิกเป็น

☐ เงินสด

☐ โอนเงินเข้าบัญชี ธนาคารทหารไทย

สาขารามคำแหง ชื่อบัญชี “ศูนย์การเมือง สังคมและอาณานิคมศึกษา ม.ร.” เลขที่บัญชี 156-2-27622-8

ลงชื่อ.....

วันที่.....

302 วารสารรัฐศาสตร์วิจารณ์

ปีที่ 11 ฉบับที่ 22

โปรดส่งหลักฐานและใบสมัครสมาชิกมาที่

ศูนย์การเมือง สังคมและอาณานิคมศึกษา คณะรัฐศาสตร์ อาคารศรีศรัทธา ชั้น 3 ห้อง 314

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์ 02-310-8497 , 080-0609843

อีเมล ps.critique@gmail.com เว็บไซต์ so01.tci-thaijo.org/index.php/PSC